

Transcriptie: 'Cartularium van het aan het ambacht verleende privileges, [1339]-1532. Authentieke afschriften',

Inventarisnummer 16 uit het archief van het ambacht van West-Friesland, genaamd het Geestmerambacht, Regionaal Archief Alkmaar

Door dhr. K.C. Numan

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, fol. 1 r – 1 v

Privilege van Albrecht van Beieren voor het ambacht, Obdam, Hensbroek, Ursem en Spanbroekerkoggen en alle anderen die op de Heerhugowaard uitwateren tot aanleg van een nieuwe uitwatering [de Langereis] en waarbij hij de keur en schouw alsmede de financiering regelt, 1386. Authentiek afschrift, 1577.

1. Aelbrecht Bij Godts Genaeden Palensgraeve
2. bij den Rijn Hertoghe van Beijeren Ruwaert van Henegouwen van Hollant
3. van Seelandt ende van Vrieslant doen condt allen luijden
4. dat wij bij goetdencken ons ende ons Raets gegeven hebben ende geven
5. machtich gemaect hebben ende machtich maecken mits desen openen
6. brieve als dat onsen goede luijden van Geestmaerambocht
7. van Opdam, van Hensbrouck van Urshem en de Spanbroucker
8. coggen ende voort alle die ghene die opten waert waeteren
9. ende mede gelden ende oncost lijden aen sluijssen ende totter
10. waeteringen daermen den waert mede waertert dat sij die voorscreven
11. sluijssen mogen leggen ende verleggen meren ende minderen tot
12. allen tijden alst hen nuth ende oorbair duncken sal in te gaen
13. twisken der kercke van Oudeniedorp ende Veenhuijsen ende voort
14. bijden Wijsen vuijt te gaen totter bester oorbair in Methen wael
15. oft in Bobben wael oft dair twisken daert onsen bailliu ende
16. Rentmeester van Kennemerlandt ende van Vrieslant nuth ende
17. oorbair duncken sal, sonder misdoen jegens ons oft jegens onsen
18. naecomelingen Ende desen voorseijden sluijssen bruggen waeteringen
19. ende loopschuttingen die sal keuren die waerschap die opten waert
20. waeteren ende totten sluijssen ende totten bruggen gelden metten
21. dijkgraeve vander bailliuschap van Kennemerlandt ende van Vrieslant
22. ende mit sijnen heemraders ende nae die coer te schouwen
23. vuijtgesaget Hoogewouder Wijsen die sullen die van Hoogewoude
24. selve houden als sij te haer toe gedaen hebben, Ende soe wes
25. onse goede luijden voorscreven die opten Waert waeteren delven off
26. slaen totter waeteringen off die loopschuttingen mede te maecken
27. dat sullen sij gelden bijden bailliuw ende rentmeester dijkgraeve
28. ende heemraeten voorscreven die nu sijn oft namaels wesen sullen
29. ende waert dat saecke dat die loopschuttingen tot eenige stede
30. inbraecke bij iemants versuijmenisse soe consenteren wij ende
31. oorloven onsen goeden luijden van Nijendorp oft iemandt soe
32. wiet waer dat sij tboven den wael toe mogen slaen totter
33. tijt toe dat die wael oft die overloop dicht waer alsoe dat
34. onse guede luijden geen achterwesen bij en hadden ende tot welcker
35. tijt dat die loopschuttingen dicht is Soe mogen sij den dam vuijter
36. waeteringe opnemen ende hoir waeter tot haeren sluijssen

folio 1 v

37. leiden als sij daer voir hadden gedaen Voorts soe en sal men die
38. sluijssen noch die waeteringen voorscreven niet naere visschen dan aen die
39. brugghe van Veenhuijsen als die waeteringe vuytgaet ende anders niet
40. Ende voort so is onsen wille ende meninge dat alle die ghene Geest-
41. maerambocht gelandt sijn Ende op Opdam ende in Hensbrouck ende
42. ende voort alle diegene die opten Waert waeteren ende mitter
43. waeteringen haer lant geholpen is dat sij maed maeds gelijk mede
44. gelden sullen ende sij In sluijssen ende in bruggen in waeteringen
45. loopschuttingen in dijckers ende in eenige oncost die daer op loopen
46. mach alsoe als hen onsen Bailliuw ende Rentmeester voorscreven dien
47. nu sijn oft namaels wesen sullen mitter vroetschap die sij daer toe
48. roepen sullen ordonneren ende sien sullen Ende waert dat
49. saecke datter yemandt waere die in eenich vanden voorscreven punten
50. onhoorsaemich waere ende den oncost niet betaelen en woude soe
51. bevelen wij onsen bailliu ende rentmeester voorscreven dat sij dat voor
52. ons vuytleege ende betaelen ende ons dat rekenen wij sullen se
53. dair aff quijten ende wael ontheffen in haere eerste rekeninge ende
54. daer alsoe in doen dat een jegelijck sien mach dat wij noode
55. van haeren lande die soude beteren Ende immers dat die
56. willige met den onwilligen veraftert en wordde Ende
57. voort soe sal men dese voorscreven sluijssen ende bruggen schouwen op
58. heuren lant ende niet op die kercken tot elcken daige met alre
59. boete Ende voort soe sullen die van Nijendorp die brugge maeken
60. die over die Wijzen gaet voor den dam dien zij plaegen te maeken
61. ende te schouwen op hen Voort soe en sal Dijckgraeve noch
62. heemraedt sluijssen noch bruggen noch overtoom noch dijck nemen
63. te maecken die nu sijn oft hier naemaels wesen sullen In
64. oirconden desen briefve besegelt met onse zegele Gegeven
65. inden Haag int jaer ons Heeren duijsent driehondert zes
66. ende tachtich op Sinte Clements Avondt

22 november 1386
sint Clemens Avond

67. Gecollationeert jegens sijn originele handvesten
68. brieve gescreven in franchijne in dathe als boven
69. hebbende onder vuythangende eenen cleijnen gave
70. zegel in groenen wasse in dubbelen staerte de
71. welcke handvestinge liggende is in de kiste van
72. Suijscherwout op Langedijck mette selve bevonden
73. woord te woorde te accorderen en mij notaris
74. publicq deze xxii^e Martij 1577 Stilo coi

J van Triere de Jonge Nots Publ

Cartularium Geestmerambacht, inv. nr. 16, fol. 2 recto, 1458

Privilege van Filips de Goede waarbij hij het handvest van Albrecht van Beieren van 1386 bevestigt en belemmering of beschadiging van de werken verbiedt. 1458. Authentiek afschrift, 1577.

1. Philips bijder Gratien Godts Hertoghe van
2. Bourgondiën van Lothringe van Brabandt ende van Limburch

3. Graeve van Vlaenderen van Arthoijns van Bourgognen Palatijn
4. van Henegouwen van Hollandt van Zeelant ende van Naemen
5. Marckgraeve des heijligen Rijcx Heer van Vrieslant van Salms
6. ende van Mechelen doen condt allen luijden hoe dat onsen
7. gueden luijden van Geestmaerambacht van Opdam van Hensbrouck
8. van Ursem van Spanbroucker Cogge ende voort alle anderen die
9. mede waeteren op Heeren Huijgen Waertt ende totten oncosten vande
10. sluijssen ende waeteringen daer den selven Waertt mede gewaertt
11. wordt geldende sijn Ons doen thoonen hebben een handveste
12. gegeven inden Haege int jaer ons Heeren duijsent driehondert
13. sesendetachtich op Sinte Clements avondt daer mede onse
14. lieve oude vaeder Hertoghe Aelbrecht van Beijeren Graeve
15. van Hollandt saliger gedachten henluijden gegeven ende machtich
16. gemaect heeft sluijssen te mogen leggen ende verleggen meerderen
17. ende minderen tot allen tijden alst hen nuth ende oirbaer duncken
18. sal in te gaen tusschen die kercke van Oudeniedorp ende Veenhuijsen
19. ende voort bij die Wijsen vuyt te gaen tot der beste oorbaer in Methen
20. wael of in Bobben wael oft daer en tusschen gelijck dit ende
21. die buurten voordr aenclevende breder verhaelt staen inder selver
22. handtveste daer desen onsen jegenwoordigen brieve in forme van
23. transficxe deur gesteecken is Die voorscreven onsen guede luijden
24. voort te kennen gevende hoe dat om dezen noot oorbaer ende voordernisse
25. van den landen aldaer sij nu ter tijt wel in meeninge sijn in
26. leggen en verleggen vanden voorscreven sluijssen ende dat daer
27. toe dienende is hen beth ende ernstiger te behelpen ende daer
28. inne des lants noot oorbaer te werck te stellen ende te
29. achtervolgen dan sij den overledenen tijt gedaen hebben ons
30. ootmoedelijck biddende dat in voordernisse vander selver
31. hoore goeder meijninge ende noot oorbaer des lants Wij hen
32. die voorscreven hantveste van Hertoghe Aelbrecht onse
33. oude vader believen ende confirmeren wouden maer die
34. buurten daer inne begrepen overmits 't verloop ende die
35. veranderinge nae eijsche des tijts verclaert ende hen jegemoet
36. ende gemachtich te wordden die te mogen hebben ende
37. gebruijcken in alre vougen ende manieren ons die in geschrift
38. overgegeven Wes alle welcke saecken ende punten

folio 2 v

39. alsoe overgegeven wesende Wij ons hebben doen informeren opten plaets
40. ende aen den ghenen daer dat in deser saecke behoorende ende dienende
41. is geweest Ende want wij bij dese ondersoucke claerlijcken bevonden
42. hebben 't versoucke van onsen gueden luijden voorscreven redelijck ende oock groot
43. noot ende oorbaer wesende voor onsen landen aldaer Soe ist
44. dat wij overgemerckt alle saecken voorscreven mitten redenen dair voordr toe
45. dienende Wij die totter voordernisse ende welvaert vanden selven onsen
46. gueden luijden sonderlinge geneijgt sijn die voorscreven hantveste van
47. onsen oude vader Hertoghe Aelbrecht voorscreven soe vele in ons is
48. voor ons ende onsen erven ende naecomelingen belieft ende geconfirmeert
49. hebben believen confirmeren ende voortgeven ende machtigen mits
50. desen onsen brieve onse guede luijden van Geestmaerambocht
51. van Opdam van Hensbrouck van Ursem van Spanbroucker Cogge ende
52. alle anderen mede waeterende op Heeren Huijgen Waertt voorscreven ende

53. geldende tot den sluijssen ende waeteringen daer toe dienende die nu sijn
54. ende naemaels wesen sullen als dat sij hebben houden genieten ende
55. gebruijcken sullen tot eewigen daegen die voorscreven hantvesten naeden inhouden
56. ende verclaeringe van allen den puncten hier nae gescreven Dats te
57. weten dat sij die voorscreven sluijssen sullen mogen leggen weder vuijt
58. breken ende verleggen ende meerderen ende minderen tot allen tijden
59. alst hen nutte ende oorbaer duncken sal, in te gaen tusschen die
60. kercke van Oudeniedorp ende Veenhuijsen Ende oock desgelijckx van die
61. Berckmeer Voort ter bester oorbaer bijden Wijsen vuijt te gaen inden
62. ouden borem gelijk ende alsoe vrij als onsen gueden luijden waeterende
63. opten Waert voorscreven vuijt machte van onse oude vaeder Hertooghe
64. Aelbrechts handtveste voorscreven voor desen tijt tot heuren waeteringe ende
65. vuijtgange des waeters deur die sluijssen die inden seedijck aldaer
66. wesende te hebben ende te gebruijcken plegen ende dit aldus geschien
67. bij onse dijckgraeve ende heemraede van Geestmaerambocht inder
68. tijt volgende bij goetduncken ende ordinantie vande gemeen waerschappen
69. vanden gelanden waeterende opten Waert voorscreven sonder misdoen
70. jegens ons oft jegens naecomelingen Item dat die voorscreven
71. waerschappen oock tot allen tijden alst hen oorbaer duncken sal
72. alle bruggen waeteringen ende loopschuttingen totten voorscreven sluijssen
73. dienende keuren ende verkeuren sullen ende dit met onse dijckgraeve
74. ende heemraede voorscreven voort beschouwen Vuijtgeseyt Hoochtwoude
75. Wijsen dat die van Hoochtwoude die selve sullen houden als sij tot hier
76. toe gedaen hebben Ende soe wes landt onse goede luijden waeren
77. opden Waert voorscreven delven oft slaen totter waeteringe ende
78. loopschuttinge voorscreven mede te maecken meer dan als zeder

folio 3 r

79. die dache vander hantveste voorscreven daer toe vercregen wesende
80. totter selver waeteringe ende loopschuttinge behorende is dat
81. zij dat gelden ende betaelen zullen naer sijnre waerden tot
82. schattinge onse dijckgraeven heemraeden ende gemeene waerschappen
83. voorscreven Item waer dat saecke dat bij iemants versuijmenisse
84. die voorscreven loopschuttingen tot eeniger grote (?) inbracke soe
85. consenteren wij ende oorloven onsen gueden luijden van
86. Nijedorp ende allen anderen wie hij sij die voorscreven waeteringe
87. boven den wael toe te mogen slaen totter tijt toe dat die wael
88. oft overloop dicht waer ende tot welcken tijt die loopschuttinge
89. dicht sij dan onse guede luijden waeterende opten Waert voorscreven
90. den dam vuijt den waeteringe te mogen nemen ende heur
91. waeter tot heuren sluijssen te leijden als sij daer te vooren gedaen
92. hadden behoudelijck op dattet soe gebeurde dat onse
93. guede luijden waeterende opden Waert voorscreven die loopschuttinge
94. vanden voorscreven waeteringe die sij te maeken ende te onderhouden
95. hebben soe niet gemaect noch besorgt en wordde dat die
96. van Nijedorper ende Scaeger Coggen ende anderen daer ontrent
97. gelandet wesende van onbehoorlijcke opcomen des waeters
98. onbeschaedigt bleven Dat deselve onse guede luijden waeterende
99. op die Waert voorscreven oock gehouden wesen zullen dan den
100.   beschadigden dien schaede op te rechten ten redelijck duncken ende
101.   verclaringe van onsen dijckgraeve ende heemraede van
102.   Geestmaerambocht voorscreven Ende indien bijden selven onsen

103. dijckgraeve ende heemraede daer in eenich gebreck gebeurde, soe
104. dat heur verclaeringe daer of niet gedaen en wordde binnen ses
105. weecken nae dat die schaede geschiet waer dat wij ende
106. onsen naecomelingen, Graeven oft Graevinnen van Hollant,
107. ofte onsen Raede in onsen naeme, de voorscreven ses weecken over-
108. leden wesende dan tot vermaninge der beschadigden voorscreven
109. die verclaringe van dien schade selver doen Ende daer off
110. op dats behoefte zij oock sulcke vuytrectinge laeten geschien
111. sullen als van oncosten van dijckagien daer ende daer
112. omtrent als gewoonlijcken is ende behoort Ende boven desen
113. Waert oock tot eeniger tijt bij iemanden wije hij waere die
114. voorscreven loopschuttinge gedolven gebroocken ofte daer aen eeghen-

folio 3 v

115. zindelijk gedaen wordde dat die gene daer dat alsoe bij geschieden ende
116. deugdelijck bij getuijgen oft anders op bevonden wordde, daeraen verbeuren
117. zullen heur lijff ende goet Item datmen ter ingange noch andersins
118. tot hinder dier voorscreven waeteringen, niet visschen noch nieuwe visscherije
119. ofte eeniger gaeten maecken noch stoppen en sal anders dan opten dach van
120. huijden bevisschet wordden ende gemaect ofte gestoppet sijn Oock datmen
121. geen hindernisse maecken noch doen en sal binnen den zeedijck oft daer
122. bujten als met dijcken mit dammen ofte anders in eeniger wijs daer
123. die voorscreven waeteringen mede gehindert ofte beleth mach wesen Ende
124. waert dat ijemandt die contrarie dede die soude wesen eerloos
125. trouweloos ende meinedich Ende oock voorts verbeurt hebben halff sijn
126. goet ende sijn rechter handt ende nimmer recht noch oirconde over
127. eenich mensche mogen voeren ofte op seven mijlen nae sluijssen noch
128. sluijstochten wonen Ende indien onse dijckgraeve metten heemraeden
129. voorscreven die keuren ende verbeurnissen voorscreven niet en berechte
130. dat soude dan wesen op zijnen dienste Ende op hondert nobelen tegens
131. ons te verbeuren Ende oock daer nimmermeer onder ons te
132. dienen Twelck wij oock geloven hem ende een jegelijck soe off te
133. nemen als een goet heer schuldich is te doen Item die sluijssen ende
134. bruggen voorscreven te schouwen opt gemene lant ende niet op die kercken tot
135. elcken daige mit eenre boete Ende die van Nijedorp te maecken die
136. brugge over die Wijsen voordien dam die sij op hem selven aldaer te
137. maecken ende te schouwen plegen Ende dat oock dijckgraeve noch
138. heemraede voorscreven geen sluijssen bruggen overtoom noch dijck aennemen
139. en sullen te maecken oft ten waer dat nijemande anders eenige
140. van dien wercken aennemen en wouden dan onsen voorscreven dijckgraeve
141. in onsen naeme die welcken selver aen te mogen nemen ende besorgen
142. alsoo men in anderen wercken ende dijckagien daer omtrent gewoonlijcken
143. is van doen Item ende dat alle die gene die in Geest-
144. maerambocht gelant sijn ende in Opdam ende in Hensbrouck ende
145. voort alle anderen die waeteren opten voorscreven Waert ende mitten
146. voorscreven waeteringe hoer lant geholpen sijn alle costen ende ongelden
147. vanden voorscreven sluijssen bruggen waeteringe loopschuttinge ende
148. anders des daer toe dienen sal gelden ende betaelen sullen geers
149. geers gelijk op twintich nobelen jegens ons te verbeuren ende
150. nochtans daer en boven hem dat alsoe offgenomen te wordden
151. als of zij ons van onse heerlijkheit verminderen wouden

folio 4 r

152. ende want wij voor ons ende voor onse erven ende naecomelingen onsen
153. voorscreven guede luijden den gelanden waeterende opden Waert voorscreven
154. ende allen anderen boven geroert die nu sijn ende naemaels wesen
155. sullen jegelijcken soe verre hen dat aengaen mach dese onse voorscreven
156. confirmatie ende beleeninge in allen puncten ende manieren
157. hier vooren verclaert vast ende onverbroocken houden ende
158. gehouden hebben willen henluijden oock geloovende tegens
159. eenen jegelijcken daer in te stijven ende te stercken soe dat
160. behoort tot eewigen daegen, Sonder argelist Soe
161. hebben wij des te oorconde onsen zegel aen desen
162. brieve doen hanghen Gegheven binnen onse stede van
163. Atrecht opten vierden dach in septembri int jaer ons 4 September 1458
164. Heeren duijsent vierhondert achtendevijftich Ende beneden
165. opte plijque stont gescreven bij mijnen heer den Hertoghe ter
166. relacie vanden heer van Lannoy sijnen stedehouder generael
167. van Hollant ende dit oock bijden advijse vanden Raeden der
168. selver landen Ende was onderteijckent A(dam) de Cleve

169. Gecollationeert jegens sijn originaele confirmatie
170. hantveste brieve gescreven in franchijne deur
171. den voorgaenden handtveste van Hertoogh
172. Aelbrecht getransfijcxeert sijnde met een grooten
173. rooden zegele een weijnich zijnde gecancelleert
174. liggende inde voornoemde kiste mette zelve
175. bevonden van woort te worde accorderende
176. Bij mij notaris publiq ten daege als vooren

J van Triere 1577 de Jonge Nots Publ

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, fol. 4 verso (Van Mieris vermeldt: zonder jaar, gevonden tussen 1338 en 1339) 1338 - 1339

Proces-verbaal van de heren Jan van Polanen, Willem van Outshoorne, Jacob van Binchorst, Janne van Sassenen, Arnoude vanden Dorpe, Heinrick Heeren Dirxen, Willem den Cuijser en Geraert Aelewijns van een reis langs de Omringdijk waarbij zij ieder ambacht zijn park in de dijk hebben aangewezen, [1339]. Authentiek afschrift, 577, naar een dito van ..55.

1. Mijn Heere de Graeve hadde bevolen hierin Janne van Polanen
2. Heeren Willem van Outshoorne Heeren Jacob vanden Binchorst Jannis
3. van Sassenen Arnoude van den DorpeHeijnrick Heeren Dercxen
4. Willem den Cuijser ende Geraert Aelewijns Allen den
5. dijck van Vrieslant omme rijden ende te besiene ende
6. elck ambocht van Vrieslant op sijnen dijck erffelijck te brengen
7. waer omme wij alle gemeene voorscreven den seedijck van
8. Vrieslant alomme gereden ende besien hebben Ende sijn over-
9. een gedraegen elcken ambocht in Vrieslant zijnen dijck te geven
10. ende te bewijsen daer hij hem erffelijck blijven sal behouden
11. mijnen Heere sijn Heerlijckheede in sijns lands bederffenisse

12. Inden eersten vinden wij die van Oterleck haeren dijck te

13. behouden alsoe groot als sijen te vooren hadden ende noch hebben
14. ende op die selve stede het en waere dat onsen Heere
15. den Graeve dochte dat die van Valckencooch alsoe wel
16. mannen waeren ofte worddendat sij die van Oterlecke te
17. hulpe comen mochten

18. Ten tweeden vinden wij den ambochte van Schagen ende Nijedorp in
19. Heeren Huijgendijck die sij te vooren hadden ende noch houden
20. vierhondert roeden dijcx alsoe als sijen hiertoe gehouden
21. hebben

folio 5 r

22. Ten derden vinden wij die van Geestmerambocht Heeren Huijgendijck ende
23. Outdorp dijck van dien daer die van Schager Ambocht off gaen
24. tot bij Alcmaer alsoe verne als sijen het hiertoe gedijckt hebben
25. ende van den Rekendam tote Valckencoge toe

26. Item vinden wij die van Valckencooch hooren dijck van dien daer die
27. van Geestmaerambocht off gaen tote in Hercken slote

28. Item vinden wij die van Schager cogge hooren ouden dijck van Harcken
29. sloote tote aenden dijck van Nijedorp coggen

30. Item vinden wij die van Nijedorp cogge hooren ouden dijck van daer
31. daer die van Schager cogge offgaen tot aen die nieuwe inlaege ende
32. in die nieuwe inlaege XI^c roeden nieuwe dijcx te meten bijde
33. roede van Schagen

34. Item vinden wij die van Drechterlandt den nieuwen dijck van dien daer
35. die van Nijedorp offgaen tot haer wijsende toe

folio 5 v

36. Item vinden wij die van Hoochtwoudeambocht den dijck van der
37. halve wijsende tot Heeren Huijgen cogge toe
38. Item vinden wij die van Drechterland den dijck van dien daer Hoochtwouder-
39. ambocht offgaet alomme Heeren Huijgen cogge ende alsoe buijten
40. bijder zee omme tot den dijcke toe daer die van Oterlecke
41. aene gaen ende all dat landt dat legget in Heeren Huijgen
42. cogge sal dijcken met die van Drechterlant

43. Item draegen wij over een dat alle die ghene die lant hebben in
44. Vrieslant voorscreven ist onsen Heere die Graeve ist die Heere van Voorne
45. ist Clooster ist Ridder ist Paepe ist Knaepe welgebooren oft
46. poorteren die sullen houffslach nemen van heuren lande dijcke
47. gelijcke den anderen maer tenaeste lant te setten in lichten
48. houffslach bijden bailliu ende den heemraet in elcken ambocht
49. daert gelegen is

50. Item draegen wij over een dat all dat landt dat affgeslaegen is
51. alsoe dat den bailliu ende heemraet denckt dat geens dijcx
52. cost waert en is dat sal buijten houffslaghe blijven ende all tlant
53. dat in houffslach comt dat en salmen niet offslaen men

54. sals gelden bijde Bailliuw ende den Heemraet ende

folio 6 r

55. soe wat lant dat blijvet bujten dijccost dat sal leggen tot des

56. meene lants behouff hooren zeedijck mede te maeken

57. Item dragen wij over een dat alle die aerde diemen in open waelen

58. oft in inlaege draeget dat men die niet gelden en sal ter tijt toe

59. dattet meene werck op gegeven is ende wat aerde die men

60. daer nae neemt die sal men gelden als voorscreven is

61. Item dragen wij over een van alle waertochten in Vrieslant dat

62. die also rume wesen sullen also die bailliuw metten heemraet

63. coiren sullen op alsulcke boeten als sijere toesetten

64. Ende onder stont gescreven Geextraheert inder register

65. Caemer van Hollant vuyten Rgie (=register) bujten geteijckent E L 32

66. beginnende vanden jaere ccc. Sevenendertich des vrijdachs

67. nae Sinte Gillis dach ende eijndende des dijnsdachs

68. nae Sinte Jacobs dach xlv aldaer folio lxxvij Geregistreert

69. staet tgunt dat hiet voorscreven staet ende dat ter ordinancien

70. vanden luijden vander Reckeninge inden Haige in dathe

71. den iij^{en} Augustij vijffendevijftich ondergeteekent Numan

4 Augustus 1455

72. ende accordeert metten selven Bij mij en was onder-

73. teijckent Barthouts

74. Gecollarioneert jegens zijn gelijcke acte van

75. besoignie wesende copie auctentique gecollationeert

76. ende onderteijckent als boven metten selve

77. bevonden van woort te worde accorderende bij

78. mij notaris publique desen xxij^{en} Martij 1577

22 Maart 1577

79. stilo coi Liggende inde kiste tot Warmenhuijsen

J van Triere de Jonge, nots publ 1577

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, fol. 6 v – 7v , 17 maart 1325=1326

Privilege van Albrecht van Beieren voor het ambacht, Ursem, Obdam, Hensbroek en alle andere die op de Heerhugowaard uitwateren waarbij hen wordt vergund om op bepaalde afstanden sluizen in de Huigendijk te leggen en op de Schermer uit te wateren en waarbij hij nadere bepalingen stelt omtrent de schouw, de financiering en de visserij, 1396 (hofstijl 1395). Authentiek afschrift, 1577.

folio 6 v

1. Aelbrecht bij Godts genaeden Paelensgraeve opten

2. Rijn Hertooqe in Beijeren Graeve van Henegouwen van Hollant van

3. Seelandt ende Heer van Vrieslant doen condt allen luijden die

4. ons onse guede luden gethoont hebben van Geestmaerambocht

5. van Ursem van Opdamme van Heijnsbrouck ende voort alle die genen

6. die opten Waert waeteren, ende die inden Waert gelegen sijn, dat

7. sij seer beschaet sijn ende verderft overmits dat sij genen waeter-

8. ganck en hebben daer onse willen ende mejninge aff is onse

9. guede luden te helpen waer sij onse te doen hebben Soe oorloven
10. wij ende consenteren onsen gueden luijden voorscreven dat sij
11. sluijssen leggen mogen in haeren huigendijck ende te waeteren
12. opten schermer op elcke twee duijsent een sluijsse sonder
13. wederseggen van ons of van onsen naecomelingen oft ijemants anders
14. Ende dese sluijssen mogen sij leggen ende verleggen alsoe dicke
15. als sij willen tusschen Oudorp ende Oterleek bij raede dijckgraeve
16. ende heemraet Ende die geenen waerschap van desen landen
17. voorscreven En de elcke sluijsse sal wijdt wesen sestien voet ende
18. sal alsoe lang wesen als die cleijdijck breed is Dat is
19. te weten achtien voet Ende als die sluijsse gemaect is soe
20. salmen maecken buten eenen rietvoet gelijckerwijs dat die
21. dijck, aen beijden sijden toecomt, Ende binnen eenen waetervoet (?) gelijckerwijs
22. dat die dijck aen beiden sijden toecomt ende dese voorscreven rietvoet
23. ende waetervoet salmen opnemen tot Sinte Catrijnen daage, ende
24. opblijken (= *inspecteren* ?) tot midmeije toe ende dan sal sij worden gemaect
25. westen gelijcken den dijck aen beijden sijden binnen ende buijten
26. Ende waert datmen desen dijck niet en maeckte noch op en
27. naeme als voorscreven is ende daer eenich gebreck in ware soe soude
28. die dijckgraeve mitten heemraeden die sluijssen oft die rietvoet
29. oft die waetervoet beschouwen opten eersten dach van midmeije
30. ende des anderen daeges desgelijck beschouwen bij alsulcdanige p...
31. boeten alsmen aen den dijcke en beijden sijden beschouwet dat
32. is te verstaen elcke kercke die tot elcken sluijssen hooren die
33. eerste boete achte penningen ende die ander boete seshien

folio 7 r

34. penningen ende die derde schouwe twee schellingen ende dese
35. sluijssen rietvoet oft waetervoet die salmen schouwen dach over
36. dach ende opten derden dach is sij niet gemaect soe salse
37. die dijckgraeve metten heemraeders besteeden ende sonder
38. vertreck laeten maecken Ende dat sullen buijrluijden nemen
39. te maecken maer geen dijckgraeve noch heemraet noch clerck
40. en salt nemen te maecken Ende voort alle die sluijssen
41. diemen leggen sal in huer huigendijck oft in Oudorp dijck
42. oft die daer inne leggen die en sal men niet visschen buijten
43. noch binnen in hondert roeden nae, ende waert datter
44. ijemant naer bevischte dan voorscreven is dat waer op sijn lijff
45. ende goet, En de waert datze bailliuws ofte rentmeesters
46. oft schout oft dijckgraeve oft ijemant die dienst van ons voert
47. bevisschte deden oft lieten bevisschen die verbeurde alsulck goet
48. als hij op sijnen dienst staende heeft, Ende voorts soe oorloven
49. wij onsen goeden luden voorscreven die in desen waeteringe hooren
50. waert dat sij alinge korven vonden binnen dese hondert roeden
51. voorscreven dat sij die korve oft die nette nemen mogen
52. heuren wil mede doen sonder eenige verbeurnisse jegens ons
53. oft onse naecomelingen oft ijemant anders Ende tot desen voorscreven
54. sluijssen ende alle oncoste die daer op comen sal, die sullen gelden
55. alle die ghene die op die Waert waeteren ende duer huijgen-
56. dijck Ende die ghene die op die Waert gelant sijn gaers gaers
57. gelijck, Vuijtgeseyt Ursem Opdamme Hensbrouck ende Spanbrouck
58. die sullen gelden, mit alsoe veel honderden als sij met die van

59. Geestmaerambocht gouden doe die sluijssen die inde nieuwe
60. waeteringe geleijt wordden Ende waer iemant die hier
61. onwillich in waer ende niet gelden en woude bij sijnen
62. gaersen gelijcken den willichen soe ontbieden wij
63. ende bevelen onsen bailliu van Kennemerlant ende van
64. Vrieslant die nu is oft naemaels wesen sal dat hij
65. optijen onwilligen ons gelt vuytlegghe alsoe veel als sijne
66. geersen belopen Ende dat weder inneme nae onsen dijkreghte
67. In oorconde desen brieve besegelt mit onsen zegel

folio 7 v

68. Gegeven inden Hage opten seventienden dach van Maerte
69. int jaer onse Heeren duijsent driehondert vijffende
70. twintich naden loope van onsen Hove

17 maart 1325=1326

71. Gecollationeert jegens sijn originaele handveste
72. gescreven in franchijnen, onder vuythangende
73. een cleijne zegel van groen wasse aen enckele
74. staerte liggende inde voorscreven Suijscherwouder
75. kiste Daer mede bevonden van woort te
76. worde t'accorderen bij mij notaris publique
77. desen xix^{en} Aprillis 1577

19 april 1577

J van Triere de Jonge 1577 nots pub

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, fol. 7 verso, 1404

Privilege van Willem VI voor Kennemerland en de Schager-, de Nijedorper- en de Langedijkerkogge waarbij hij diverse voorrechten verleent inzake beslaglegging, het schouwen van dijken, beboeting door de dijkgraaf, dagvaarding etc., 1405 (hofstijl 1404). Authentiek afschrift, 1577.

folio 7 v

1. Willem bijder Genaeden Godts Paelensgraeve opten Rijn
2. Hertoge in Beijeren Graeve van Henegouwen van Hollant van Seelant
3. ende Heere van Vrieslant Doen condt allen luijden want ons
4. onse guede luden ende ondersaeten geseten in Kennemerlandt van
5. Nijedorpercogge Schager cogge Langedijcker Cogge ende Coedijck
6. gunstelijck gegeven hebben sulck morghengelt als wij aen hen begeert
7. hebben Soe hebben wij daeromme ende om alrehande dienst
8. wille die sij onsen voorvaederen gedaen hebben ende ons oft
9. Godt wille noch doen sullen hen gegeven ende gegunt
10. sulcke punten ende rechtenals hier nae gescreven staen Eerst
11. datmen onsen goeden luijden voorscreven geen schult of panden en sal
12. op hooge banne ende op hooge boeten die sij keeren moghen mit
13. keuringen van hunnen daegelijcxen rechten Sij en sijn daer off
14. verwonnen voor onsen bailliu oft dattet hem met recht

folio 8 r

15. overgeweest sij ten waer dat sij ons yet gelooft hadden oft schuldich
16. waeren Item waert dat die dijkgraeve yemant van onsen

17. ondersaeten voorscreven maende van boethen die hem met recht niet
18. overgewijst en waeren soe souden sij des dijckgraeven kennege dair
19. of mogen hebben om twee schellingen Item salmen den waetervoet
20. ende alle aerdtwerck van den dijck schouwen tot Sinte Maertens misse
21. translatie inden zoomer ende anders niet ten waer dat die
22. waerschip van den lande daer meere keur op leijden Item
23. soe en sal die provisoer noch deecken van Vrieslant noch niemant
24. anders eenich van onser goeden luijden voorscreven moghen
25. daegen dan voor sijn daegelijcx outaer behoudelijck der heijliger
26. kercke hoers rechts Item soe sullen die parochie papen
27. ende vise cureijten van een jarigen doode niet meer hebben dan
28. sij en hebben binnen onsen prochijen van Bergen ende van Schorel
29. Item en salmen op geen sluijsse noch overtoomen noch bruggen hooge
30. boeten scrijven dan opten dijcke aen beijden sijden Voort soe hebben
31. wij onsen dorpen ende ondersaeten voorscreven gevestiget ende
32. geaffirmeert vestighen ende affirmeren midt desen brieve
33. alle hoer handvesten previlegien ende rechten als sij van
34. onsen voorvaederen Graeven te Hollant van onsen lieven
35. Heer ende vader Hertooge Aelbrecht der saliger gedachten
36. ende van ons besegelt hebben Ende omdat wij
37. onse goeden luijden voorscreven alle dese voorgenoemde punten vast
38. ende staede gehouden willen hebben voor osn ende voor onsen
39. naecomelingen tot eewigen daegen soe hebben wij desen
40. brief open besegelt mit onsen zegele Gegheven inden
41. Haege sevenendetwintich daegen in Maerte int jaer ons 27 Maart 1404 (=1405)
42. Heeren duijsent vierhondert ende vier naeden loop van
43. onsen hove

44. Gecollationeert jegens sijn originaele hantveste
45. gescreven in Franchijne hebbende onder vuijt
46. hangende een grooten zegele in groenen wasse
47. aen dubbelen staerte geheel ende gaeve leggende
48. inde voorscreven kiste van Suijtscherwout daer
49. mede bevonden accorderende bij mij notaris
50. publicq ten daige voorscreven

G van Triere   1577   de Jonge   Nots Publicque   1577

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, fol. 8v - 9 r

Onderhandse akte waarbij Willem van Egmond een privilege van Filips de Goede van 1458 omtrent de werken van de Langereis voor zoveel hem en zijn nakomelingen aangaat bevestigt. 1458. Authentiek afschrift, 1577

folio 8 v

1. desen xix^{en} Aprillis 1577
2. Wij Willem Broeder tot Gelre heer tot Egmonde

3. tot IJselsteijn ende slants van Mechelen doen condit allen
4. luiden hoe dat onse genadige heer Philips bijder gratien
5. Godts Hertooge van Bourgognien ende als Grave van Hollant
6. die van Geestmaerambocht ende alle dengen die waeteren opten
7. waerd geheeten Heeren Huijgen Waert voor hem ende voor sijnen
8. erffven ende naecomelingen die oude hantvesten van Hertooche
9. Aelbert van Beijeren roerende van sluijssen te mogen leggen ende
10. verleggen ende ende weder vuytbreecken tusschen Bobbenwaele ende Mecken-
11. waele belooft ende geconfirmeert heeft [heeft] Ende voort daer
12. op met sijnen brieve breeder verhaelt gegeven ende gemachticht heeft
13. die goeden luiden van Geestmaerambocht ende allen dengen
14. die waeteren op Heeren Huijgenwaert gelijk en in alre maeten
15. sijne genaeden brieff gegeven binnen sijnre genaeden stede van
16. Atrecht opten vierden dach van septembri int jaer ons Heeren
17. duijsent vierhondert achtendevijftich dat alle int lange vuytwijst **4 september 1458**
18. ende wel verclaert Soe ist dat Wij Willem Broeder
19. tot Gelre heer tot Egmonde ende voorscreven ommers altoos
20. geneijcht sijn ten vorsten totter eeren van onse voorscreven Genadigen
21. Heere van Bourgognien hier als Graeve van Hollandt ende
22. oock sonderlinge om nutschappen ende prouffijten sijnre genaeden
23. ondersaeten ende die onser van Geestmaerambocht ende die op Heer
24. Huijgen Waerd waeteren voorgenoempt alsoe sij dat aen ons hebben doen
25. versoucken ende die puncten inden voorgeroerden brieven ende
26. hantvesten begrepen alsoe verre die ons ende onser heerlijkheden
27. waeterende op Heeren Huijgen Waert voorscr. aengaen ende beroeren
28. mogen die mede voor ons ende voor onsen erffven
29. ende naecomelingen alsoe toegelaeten overgegeven ende geconfirmeert
30. hebben toelaeten overgeven ende confirmeren mit desen
31. onsen tegenwoordigen brieve Ende geloven die
32. voorscreven Ons Genadichs Heeren ondersaeten ende die
33. onse die nu sijn oft naemaels wesen zullen dat onse
34. voorscreven consente in allen poincten boven verclaert
35. tot eeuwigen daegen vaste ende onverbroocken te houden ende
36. oock van een jegelijcken die onder onse gebodt staen gehouden
37. willen hebben sonder argelist des te oorconde

folio 9 r

38. Hebben wij onsen zegel hieraen doen hangen opten seven ende
39. twintichsten dach van Oktober int jaer ons Heeren
40. duijsent vierhondert achtende vijftich
41. Gecollationeert jegens zijn originele confirmacie
42. brieve geschreven in franchijn hebbende onder
43. vuythangende eenen grooten zegel in rooden wasse
44. aen dubbele staerte hier gecanneleert metten
45. zelve bevonden accorderende van woort te
46. woorde bij mij notaris publ. ten daige
47. voorscr. en leggende inde voorscreven kiste
48. van Suijtscherwoude

J. van Triere 1577 de Jonge Nots Publ

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, fol. 9 v – 12 v (transcriptie is van inv.nr. 14 uit het archief van het Geestmerambacht + aanvulling uit inv. nr. 19), 1438 = 1439

Ordonnantie van Filips de Goede waarbij hij wegens het slechte dijkonderhoud het aantal waarschappen in het ambacht tot zes terugbrengt en hun benoeming opnieuw regelt, 1439 (hofstijl 1438), authentiek afschrift, 1577

1. Phillips bijder Gracien Goids Hertoge van Bourgondien van Lotharingen van Brabant van Limborch Grave van Vlaanderen van Arthois van Bourgogne Palatijn van Henegouwen van Hollant van Zeelant ende van Namen Marcgrave des heylighen Rijcx Here van
2. Vrieslant van Salins ende van Mechelen Doen cond allen luden hoe dat also onlancx tot onser kennisse gecomen is den dijck in Geestmanambacht Scaghercogge ende Nijedorpercogge zere qualijck besorcht ende in groter vresen lange tijt gelegen heeft ende
3. noch huden sdaichs doet ende hoe langer soe meer gescepen wair te doen wairt dat dair inne niet voirsien en werde; Soe hadden wij dairomme dair op gesend onsen getruwen Raide ende camerling den Here van Santes en Beaumont overste ende eenige
4. van onsen Raide gecommiteert ten saicken onser lande van Hollant van Zeelant ende van Vrieslant om alle gestanden (= gesteldheid, stand van zaken) ende gebreken dair off te vernemen ende te duersien die aldair geweest ende ons wairliken bijgebracht hebben dat de voirscreven dijck cranck ende seer
5. qualic versekert is tegens die grote vloeden ende onweeren die men altijd wachtende moet zijn soe ons dat angebracht was dat toecoomt ende gesproten is na allen gestande (= stand van zaken) dair aff zij hun hebben kunnen doen informeren ende oick selver duergesien dair off sij ons
6. goet onderwijs (= inlichting, aanwijzing) gedain hebben uut quader ordinancien (= slechte regelingen, overeenkomsten) die zij dairop ondertast ende bevonden hebben ende namelike in vijff punten; Eerst dat die dorpen inder voirscreven dijcgraefscip gelegen tot sulke tijden als men dien dijck kueren opbieden (= opleveren) off enige andere saecken
7. dair op hantieren (= gebruiken, te werk gaan) sal uutsenden (= doen uitgaan) om dair inne te helpen versien die strengste ende onredelicste wairscippe die zij weten te gecrijgen hetsij dijcwrecht (= dijkwerker) dair zij hoiren dijck anbestaet hebben off die die wairscippijen angenomen hebben te bewairen bij jaerscharen om
8. tminste gelt off andere ende uut sommigen dorpen diegeen dies buerte (=die het ten deel valt, die het gebeurt) dattet valt gerekent bijden huijsen huijden dat een morgen die ander ende so't voirt ommegeande hoedanich dat hij zij dairt op valt goet off quaet; Ten anderde punte dat de aertscouwe
9. niet eer gelegen en is dan des dinxdages na Sinte Martijnsdach translatio want tot dan op tonledichste is vander hoijtijt ende veel te vorde int jaer om dat aertwercke te moeten (mogen) herden ende dregen ende van gelijcken van der scouwe vanden ouden rijedijck die
10. tot veel tijden laige (lange) gesoncken is enen voet boven cleije te wesen dat die niet eer gelegen is dan des dinxdages na Alre Heyligendach want veel outs dijcx tot vele tijden onstantelicken leijt ende oock wail buert dat die meeste stormen vanden jaer comen tusschen
11. Sinte Bave ende Alre Heyligendage ende mede dat alle laege ende onstantelike vaken blijven leggen tot der derder scouwen toe eer mense besteden mach; Ten derden punte dat die wrechten den dijck annemen te maken om gelt dair die sommige inne soeken alle
12. die subtylheijt diemen mogelicken bedencken soude moigen om mitden minsten ende lichtsten coste ende arbeyde dair off te sceyden niet achtende den zwairen laste die dair uut comen ende spruyten mochte dat dair geen starcker ende strenger correcxtien toe en staen;
13. Ten vierden punte dat sommige onse dyenaeren dijcgraeven aldair die nu zijn off voortijts geweest hebben geplogten hebben die selve dijcgraeffscip te verpachten om een sekere

somme gelts ende dat zij off hoiren stedehouder verding (= schikking, afspraak, regeling) te maken plegen met sommige

14. dorpen of personen die kueren opten selven dijck geleyt ende gemaect tende die scouwen die men dair op pleegt wair te nemen ende te hantieren grotelic tegens dragende ende oick dat die dijckwrechten van hoeren loon van hem ende van horen stedehouder crancke
15. ende verlange betalinge mogen gecrygen; Ende ten vijfften punte zoe als van ouden haircomen ende gewoonte onse dijckgrave ende zijn gewairde stedehouder off hoir clerk dien zij dat gemachticht hadden hoiren boeten die hem toegewijst werden op den dijck
16. geplogen hebben in te winnen ende te panden aen gadelike (= geschikte) pande die hij selve wijsde ende men drijven off dragen mochte dat die scepenen van sommigen onsen steden off dorpen ende van der heerlicheden die men van ons te leen houdt gelegen binnen die voirscreven dijckgraefscip
17. van alsulke boeten als onse dijckgrave voirscreven die nu is off onlanx geweest hebben verschenen mogen wesen off verschijnen dagelicx als hij of zijn gewairde stedehouder off clerk dien hij des gemachticht heeft dair off recht begeven die tot veel tijden wijsen aen
18. ongadelicke (=ongeschikte) pande diemen ten oirbair drijven noch dragen en mach als an hoij in enen barge an plancken die nagelvast zijn an huijse an oude scuijte anden daken vanden huijse off dier gelijcken oick mede alst gebuert dat onse voirscreven dijckgrave gelt uijtleijt oft
19. boeten verschijnen op sommigen vaken dijcx ende die gene die den dijck toebehoirt geen gadelike pande en heeft dan lant ende hij dair op panden moet dat onse scepenen off die gene die heerlijkheit van ons houden onder die voirscreven dijckgraefscip gelegen onsen
20. voirscreven dijckgrave scatten an een deel van dien lande ende dair op mit argelist om een ygelijc hun (hem) selven ende die zijne meijnende te lichten; alsoe oirdelen voir rechte dair mede die voirscreven boeten tenijet ende van geener wairde gemaict werden ende onlangs
21. wairt dat dairinne ende in allen voirscreven punten niet voirsien en werde, die voirscreven dijck gescepen wair mede te vergaen ende te niete te comen ende die gehoorsaemheit van onsen dijckrechter onder die voet te leggen in afterdeele ende verderfnisse van onsen
22. voirscreven lande dair wij toegeneijght zijn mit alle onser herte als mogeliken dat behoirt om dat te verhoeden ende te wederstaen; Soe ist dat wij dair om mit goeden rijpen ende voirsienige rait dair op gehadt mit onser liever geminder moyen Margriete van
23. Bourgondië Hertoginne in Beijeren Gravinne van Henegouwen van Hollant van Zeelant enz. ende onsen Baenridsen Ridderen ende Heerscippen in die voirscreven dijckgraefscip geseten ende gevest dair op overdragen ende gesloten sijn inder voegen ende manieren hier na verclaert
24. Te weten op dat eerste punt dat men uut de voirscreven dorpen wairscippen kiezen sal eens jairs op Sinte Pieters dach ad cathedram die een (den) dijckgrave eeden sal opten dijck ter anscouwe eer hij beginnen sal te kueren inder bester vormen ende manieren die hij mit den
25. hijemraden sal kunnen bedenken te weten een uut (wij) onsen kercsoeckinge die wij nu ter tijt hebben als zuydscaerwoude noortscaerwoude ende broeck in die stede van den drieen die die buyren dair uut plegen te senden twee onse voirscreven moeye uut hoiren kercsoeckinge
26. indie stede vanden tween die die voirscreven buyren dair uut plegen te senden een Onser getruwe die Heere van Egmonde uut sijne kuersoekinge indie stede van de drieen die die buyren dair uut plegen te senden twee Onser getruwe Here Roelant van Uutkercken uut
27. sijner kercsoeckinge indie stede van den tween die die buyren plegen uut te senden een die alrenutste wijste ende genoegelicste mannen meest genegen tot der dijckaidse voirscreven die een ygelijc heeft inde zijne ende dese sullen kiezen ende gebieden dair toe elcx
28. inde sijnen off die gene die zij elc hair heerlijkheit bevolen hebben te bewairen ende sullen aen blijven een jair lang ten waire dat sij oflivich werden off dat die dijckgrave die dan wesen sal ons off den gene die den wairscippen alsoe gecouren ende geboden

29. zullen hebben onderwijzen konde die sij niet nutte dair toe en wairen soe soude men andere een off meer soe als dat gebuerde in hoir stede kiezen ende die gebieden dair toe die gehouden sullen wesen alle steden ende stonden wair te nemen als men dijck kueren
30. opbieden scouwen off enige andere sake der dijckaidse angaende hantieren sal dair men se toebehoiren mochte bij dijckgrave ende hyemraden sonder enige onsculde dair voir te bieden sonderlinge nootsaken uutgesondert; Op dat anderde punt dat men alle aertwercke
31. scouwen sal des dinxdages voir (van) Sinte Jan ende alle uitgevallen off opgeboden dijck des dinxdages na Sinte Bertelmeusdach een halven dijck ende alle riedijck des dinxdages na Sinte Bave dach gelijc den cleye ende des dinxdages na Alre Heyligen alle dijck
32. een voet boven cleije; Ende alle laige ende onstantelike vaken sal men besteden ten anderden scouwe van Sinte Bave; Op dat derde punte dat tot wat tijden enich dijckrecht op enich vack betuijcht wert bijden heemraden dat hij dat gevalscht heeft die sal ter stontd
33. balling onser lande wesen ende dair uut ende uut allen heerlicheden die men van ons te leen houdet ---- (-----) bijnnen den derden dage sonnenschijns twelke die dijckgrave gehouden sal wesen te condigen openbairlic opden dijck terstont als den tuijch vande selve
34. hijemraden gegaen sal wesen ende nymmermeer dair weder in comen op sijn lijff ende off die balling een off meer weket vandie eener heerlicheijt indie andre soe sal onse off die geener dyenaren dair hij onder geweken sal wesen gehouden zijn dien een of
35. meer te vangen ende te corrigeren na uutwijsinge deser overdrachte op sijnen dienst ende op die gelden die hij dair op staende heeft; Op dat vierde punte dat onse dijckgrave aldair die nu is off namails wesen mach die voirscreven dijckgraefscip niet verhuuren noch
36. verpachten en sal ende dat hij noch zijn stedehouder geen verding (=schikking) maken en sullen mit niemande wie hij zij van geenerhande saken die kuere ofte scouwe van den dijck anroerende hoemen dat visieren (=opmerken, bepalen) ofte bedencken mocht ende wairmee men dat ter wairheijt
37. bevint; Soe en sal hij after die tijt niet meer bewints (=bestuur, gezag, macht) hebben opden dijck ende dair en boven alle sijn dijckboeten ende uitgeleijde gelden tegens ons inden onsen ende voirt tegen den genen dair zij onder vervallen ende uitgeleijt sullen sijn ygelijc inde sijnen ende
38. off enich dijckrechte hem beclaichde van gebreken die hij opden dijckgrave hebben mochte van loon die sij anden dijck verdient mochten hebben die sal die dijckgrave off zijn stedehouder vernoegen (=tevreden stellen) naden dijckrechte eer den tijt die hij weder scouwen zal
39. mogen; Ende opt vijffde punte dat voirtan onse dijckgrave inder tijt wesende off die geene die des machtigen sal sijn boeten die hem toegewijst sullen zijn naden dijckrechte inwinnen ende panden sal aen gadelike panden die hij off sijn stedehouder selve wijsen sal
40. ende men ten oirbair sal mogen drijven off dragen ende die sal onse off des genen scout dair dat onder gebueren mocht tenden veertien dagen na dat hij dair angepant sal hebben hem leveren opten vrijen heerstraet tot sijnen wille ende buten sijnen cost ende tot
41. wat tijden onse voirscreven dijckgrave gelden uitgeleyt heeft of boeten verschenen sijn op enich vack dijck dair die geen dien dat toebehoirt geen gadelike panden en heeft soe sal onse voirscreven dijckgrave pandinge ende scatinge hebben an dat alinge lant dair den dijck off
42. roert gemengder buer ende gemeene erve ende of an die scout ofte scepenen dair dat onder gebueren mocht enich gebreck viele dat sal wesen op een boete van tien ponden die scout ende elcx vande scepenen sulcx payments als wij inder tijt doen opbueren ende
43. ontfangen van onsen renten ende heerlicheden dair aff dat wij inde onsen off die gene dair die rechtvorderinge onder geschien mocht vanden voirscreven verbuernisse hebben sullen die twedeel ende onse dijckgrave die inder tijt wesen sal dat derdedeel; Ombieden dair om
44. ende bevelen soe wij ernstelicste konnen ende mogen onsen dijckgrave heemraden ende wairscippen die inder tijt wesen sullen allen onsen ondersaten binnen of onder die voirscreven dijckgraefscip geseten dat sij alle die voirscreven punten wair nemen ende achtervolgen

45. sonder dair tegens te doen in enigerwijs ende voirt alle onsen scouten, boden ende scepenen ende dengenen die heerlicheijt hebben onder die voirscreven dijcgraefscip ende enen ygelijcken bijsonder dat sij van alle de boeten die onsen voirscreven dijgrave inder tijt wesende
46. verschenen sijn of voirtan verschijnen sullen tot allen tijden als hij of diegene die hij des gemachticht sal hebben des an hun begeren sullen dair aff doen ende laten geschien inninge ende onvertogen recht in manieren als overdragen ende boven verclairt is sonder
47. yet anders mit argelist of ander uitwegen dair in te laten geschien hoemen dat bedencken ofte visieren (opmerken, bepalen) mochte op die pene ende verbuernisse voirscreven; Ombieden dairom noch voirt ende bevelen onsen rade geordonneert ter saken onser lande van Hollant van
48. Zeelant ende van Vrieslant voirscreven ende alle anderen onsen of der geene bailuwen die heerlicheijt van ons houden inder voirscreven dijcgraefscip geseten of hoiren stedehouden op alle dat sij verduchten (=duchten, vrezen) onsen toirne ende op die pene ende verbuernisse van horen
49. diensten ende die gelden die sij dair op staende hebben dat sij tot alre tijt als zij des van ons voirscreven dijgrave vermaent sullen worden dair aff doen ende laten geschien elc inde sijnen als dat geboiren (=geschieden, gebeuren) sal overtogen recht op den genen die in die verbuer-
50. nisse vallen mochten sonder des yemant te verdragen alle argelist uut gesceijden want wijt alsoe gedaen willen hebben (houden); Behoudelic oft sace wair dat inden voirscreven punten hier namails (enichsins) yet te verbeteren wair dat houden wij mit onser liever moyen
51. ende onsen baenridsen ridderen ende heerscippen voirscreven tot onser verbeteringe ende verclaeringe. In kennisse der wairheijt soe hebben wij desen brieff besegelt mit onsen zegel hier angehangen; Ende want wij Margriete van Bourgondië Hertoginne in Beijeren Gra-
52. vinne van Henegouwen van Hollant van Zeelant ende Vrouwe van Vrieslant Jan Here tot Egmonde Roelant van Uutkercke Here van Heestert ende van Heemstede Willem bastert van Hollant Here van Schagen ende Berthout van Assendelff Here van Veenhuijsen ygelic
53. voir ons selven onsen nacomelingen ende onderaten om ymmer den voirscreven dijck alijt verbeterct ende gesterct te wesen ende die gehoorsaemheijt van onsen dijcrechter te onderhouden ende te vermeerderen (?) als van oude haircomen gewoonliken geweest is ende alre
54. nutste ende oirbairlicste wesen sal opdat die lande ymmer niet inbrekich ende verganckeliken bij versuemenisse en worde inde voirscreven punten ende overdrachte mit goeden rijpen raide wel (?) bedacht ende mit wijte belieft ende geconsenteert hebben believeen
55. ende consenteren mit desen brieve; Soe ombieden wij dair om (inne) ende bevelen onsen Bailiuwe Scouten Scepenen ende Boden ende ondersaten ygelick inden onsen soe wij constelicste kennen ende mogen ende alsulke verbuernisse als voir geroert staen dat sij alle die
56. overdrachte ende rechtvorderinge inder manieren (naemen) boven verclaert in alle hoiren punten wair nemen achtervolgen doen ende laten geschien sonder dair versumelike in te wesen of yet anders in te trecken mit argelist off anders Ende hebben des ten
57. oirconde desen brieff mede besegelt mit onsen zegelen hier angehangen; Gegeven opte leste dach in maerte int jair ons heren duysent vierhondert achtendertich naden loop van onsen hove
31 maart 1438 (=1439)

58. Bi minen Here den Hertoge
59. Grave van Hollant etc.

Beneden opte ploye stont geschreven bij mijne Here den Hartoge Grave van Hollant etc ende was geteijckent J de Zweeten

Onder stont gecollationeert jegens de originalen hantveste die geschreven was in francijn ende geteijckent als boven hebben onder uijthangende vijff segelen in Rooden wasse als drie groote en twee cleijndere al in dubbelde staerte mitten selven beneden te accorderen bij mij openbaer notaris ende was onderteijckent G van Triere notaris met sijne teecken

Gecopieert uijtte voorscreven copie staande geregistreert in een boecke gebonden ... .. die in franchijnen cappeltorij folio xiiij xv xvj xvij ende xvijij ende nae collatie mette selve bevonden accorderende den iij^{en} aprilis xvj^c xxv geteijckent bij mij tot Warmenhuijasen secretaris

Cornelis ....

1625

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, fol. 13 r – 16 r, **16 juli 1532**

Proces-verbaal van Jacob de Jonghe, meester van de rekening, Adriaen Stalpaert, rentmeester van Kennemerland, en enige anderen van door hen belegde vergaderingen ter regeling van een geschil tussen Warmenhuijzen en Eenigenburg aan de ene, en de rest van het ambacht aan de andere zijde gerezen over de opzet van de eerstgenoemde dorpen om zich door middel van een dijkje af te scheiden. 1532. Authentiek afschrift, 1577, naar een dito, z.d. naar een dito van 1543.

folio 13 r

1. Alsoe die van Warmenhuijssen met Eenigenburch
2. hadden beghonnen te maeken een kaede ofte zomerdijck omme hen
3. selven alsoe aff te dijcken vanden Zuidwaert buijten laetende alle
4. die van Langendijck Coedijck Ste Pancras en Outdorp contrarie
5. sekere conclusie wel rijpelijcken genomen in maerte lestleden, opten
6. witten donredach bijden ingelanden voorscreven ende sekere vonnissen
7. van sKeijzers wegen daertoe geordonneert als de procureur
8. generael van den rentmeester van Kennemerlant bij welcke conclusie
9. geseijt was datmen den Oosteren Dijck achter Langedijck op-
10. haelen ende maecken souden beghinnende vanden Huijgendijck tot
11. aenden Drijespronck van Calverdijck ende omme hier inne
12. te voorsien ende de saecke naementlijcken te handelen ende verstaen
13. doe sijn opten xvj^{en} in Julio xv^c tweendertich vergaedert **16 juli 1532**
14. geweest binnen Alcmaer wij Jacob de Jonge Meester vanden
15. Reeckeninge in Hollant Adriaen Stalpaert Rentmeester van Kennemerlant
16. voorschreven ende Ott van Malsen Secretaris van den Hove van Hollant
17. in absencie vanden Procureur Generael voornoemt die elders

18. geroupen was van sKeijsers wegen daertoe geordonneert ende
19. Meester Vranck Booth advocaet ende raedt vande Vrouwe van
20. Egmont mit Vincent van Teijlingen Bailliu van Egmont

21. Ende hebben voor ons ontboden die van Warmenhuijssen die
22. gecompareert sijn tot thien in getalen als Jan Janssen Pieter Jansz Dam
23. Pieter Harkesz Willem Willemsz Jan Jacobsz Lourens Jeckesz Cornelis
24. Pietersz Dirck Nannesz Jerrit Jansz ende Cornelis Cornelisz, ende
25. van Eenigenburch Herman Allertsz ende Claes Coster, den welcken
26. wij in prejudicie vanden gedeputeerden vanden Vrouwe van Egmonde
27. gevraecht hebben waeromme sij poochden op hen selven te dijcken contrarie
28. de conclusie soe rijpelijcken ende oock bij heuren advijse ende
29. vervolge genomen hebben in maerte lestleden

folio 13 v

30. die ons seijden dat sij begeerden heuren ban op hen selven te bedijcken beginnende
31. aen Schoreldam langes die Meer genoemt die Grebbe laetende evenwel die
32. selven Grebbe buijten En soe streckende tusschen die Diepsmeer ende ter le...
33. meer naeden Driespong van Calverdijck gelijk sij ons wesen inden
34. kaerte Seijden oock dat soe doende zij niemant ongelijck en deden
35. en begeerden mit niemant gemeen te wesen Ende dat sij soe doende
36. ongelijck min costen hebben souden dan oft zij mit dien van Langedijck
37. ende andere int gemeen mede dijckten twelck men hen niet en behoorde
38. te beletthen en als vanden conclusie die sij hadden helpen nemen
39. haer consent gedraegen omme int gemeen te dijcken de gedeputeerden
40. vanden Vrouwe van Egmont voornoemt seijden dat sij daer toe niet
41. geautoriseert en waeren vanden voorscreven Vrouwe van Egmont
42. dat daeromme zelve hen niet en mochte prejudiceren

43. Hier tegens hebben wij gehoort die gedeputeerden vande naervolgende dorpen
44. die wij daerop bescreven ende ontboden hadden als Aelbrecht S... (?)
45. ende Heijn Jan Woutersz van Coedijck Willem Gilissen ende A...
46. Ockersz van Ste Pancras Jacob Claess ende Jan Dennisz van Outdorp
47. IJff Menersz ende Reijer Jacobsz van Brouck Jan Schoute Heijnnesz
48. Jan Pouwelsz van Suijtscherwoude ende Cornelis Haercken ende Claes
49. G/Haenckess (?) van Noortscherwoude, die wij voorgehouden hebben tgunt
50. bij die van Waermenhuijssen en Eenigenburch geseijt was
51. henluijden gevraecht oft sij eenig interest hadden bij dit bedijcken voorscr. (?)
52. vanden selven van Waermenhuijssen die ons gelijckelick seijden dat [sij]
53. swaer interest daer bij hadden ende dat sijt niet en con- (?)
54. den gedoogen Eerst ende ten principaele want mit dese dijckage
55. sij van Langedijck Coedijck ende andere niet en mochten gedogen (?)
56. wen heuren zeedijck met heuren schuijten ende stoffen sonder ... ..
57. nieuwen dijck te trecken Ende oft die van Waermenhuijssen anders/aldus
58. eenre ... Cult (Kulk?) ofte Verlaet inne reijden (?) gelijk sij presenteerden
59. tzelve en was genouch ende daer souden altijt retarderen (?) van ...
60. het waer bij gebreken van slotelen oft bij onwillicheijt van ... wegen
61. wachten (?) bij machte ende anders ende en wildent (?) ... geensins ...
62. soe vande ..en tzelve mit recht mochten ..ellen ten tweeden ...
63. dat soe dijckende zij ... genoempt die pree.. (?)

folio 14 r

64. in Waermenhuijssen leijt bujten lasten souden tot laste van die
65. van Langedijck dat oock soe niet en behoorde Ten derden
66. seijden die van Coedijck dat sij dus doende met heuren schuijten
67. niet en souden mogen commen aen heur lant dat sij veel
68. in Waermenhuijssen leggende hebben mit veel meer redenen
69. bij beijden partijen gealligeert Ende naer vele
70. ende lange communicatien ende presentacien over ende weder over, die
71. niet en sorteerden Ende na dat die van Waermenhuijssen
72. verclaert was dat niet doenlijcken en was dese heure
73. gepretendeerde dijckage toe te laeten bijzonder omme tbeleth
74. datter viel tot aenden zeedijck te commen ende dat ment soude
75. mit recht moeten wederstaen Soe sijn deselve partijen eijntelijcken
76. geaccordeert bij tusschen spreecken van onse commissarissen ende
77. dese vrede van den Vrouwe van Egmont voornoemt inde manieren
78. hiernae volgende Als dat men den Oosteren
79. Dijck achter Langedijck beghinnende vanden Huijgendijck
80. doer den vernuwen (?) leggende aende oostzijde van Vroonder Geest
81. tot aenden Driespronck van Calverdijsck ophaelen ende
82. maecken sal naevolgende die concensie genomen in maerte
83. lestleden in den Haege van dathe primer Julij xxxij daer 1 juli '32
84. van eene nieuwe dijckage te maecken Des hebben de
85. selve van Waermenhuijssen regart gegeven een waetermolen
86. stellen sal opt zeeburch (?) en een op hoere sloot en oock mede
87. zal men hen remboers setten oft cortinge laeten wesen de costen
88. die sij dat voorleden jaer gedaen hebben aen desen nieuwe
89. dijckage tot tauxatie vanden commissarissen gelijk in maerte
90. lestleden geseijt was Salmen oock overnemen alsulck
91. hout als sij gefcoft en doen wercken hebben tot maeckinge vanden
92. molens ofte den partijen van dien laeten strecken gelijckt schuldich
93. inden coop staet aen heure portie vanden ommeslaegen
94. vanden dijckage Ende begeerden de voorscr. Mr Vranck
95. Booth ende Vincent van Teijlingen van wegen die voorscreven
96. Vrouwe van Egmont dat de voorscr. ingelanden van Geest-
97. maerambocht ... ..der (?) consenteren dat den voorscrevene
98. Oosteren Dijck geslaegen zijnde deselve Vrouwe zoude

folio 14 v

99. leggen een cocker in den selven Oosteren Dijck ende die doen
100. wateren inden rinck diemen mit desen dijckage sal besluijten eenen
101. polderken leggende oostwaerts vanden Drijesprong van Calverdijsck
102. dat groot soude wesen tweendertich geersen luttel min ofte meer

103. Ende want die Keijs(erlijcke). Ma(jesteij)t. en oock de Vrouwe van Egmont
104. interest hebben geleden elck in sijne visscherien welcke binnen de selve
105. dijckage leggen Soe sullen die gemeen landen die hier mede
106. bedijckt sullen wordden alle dezelve visscherien in erffrecht hebben
107. voor sulcke zomme gelts als die nu geleden (?) ende ..len die
108. verpachten tot den gemene lants prouffijte ende indien die
109. min gelden dan de erffpacht tzelve sal gedraegen wordden onder
110. tbr..de geers geers gelijk Des hebben die gedeputeerden van
111. de Vrouwe van Egmont begeert hier off te adverteren die zelve
112. Vrouwe van Egmont en binnen drije wecken (?) bescheijt van/voir als

113. te brengen d..s.. rix seggen wij commissarissen begeeren hier
114. off rappoort ... .. uijtgesondert (*de regels 114 tot en met 118 zijn onleesbaar*)
115. geweest ... ..
116. ....
117. ...
118. ...

119. Daernae hebben wij/sij alle dese besonges gez... tottet p...
120. Hech.. Pouwelsz Ysbrant ..rkensz Wijert Heerkensz ende Gerrit
121. Gerritsz van Outkerspel ende Pieter ..sz Jan Boykesz Dirck
122. Claesz ende Cornelis Jansz van Calverdijs dient all wel..
123. behaechde (?) maer beclaegden hen vanden twee moolens die die van
124. Waermenhuijssen ge.. hebben te plaetzen hier vooren
125. genoempt

folio 15 r

126. Des niettemin hebben de voorscreven gedeputeerden hier aff begeert
127. heure rappoort te doen elcx inden heuren ende ons op morgen
128. antwoorde te brengen ///

129. Des anderen daegs den xvij^{en} Julij voorscreven sijn weder omme
130. voor ons commissarissen gecompereert Wijert Herkensz ende Jan
131. Geritsz schepenen Jan Reijersz Gerrit Herkensz ende Willem
132. Pietersz ende Gerrit Gerritsz van Outkarspel Cornelis
133. Herkensz Harck Harckensz ende Baeren/Baenen Janssen ende Claes
134. Jan Gaeusz van Noortscherwoude Jan Schout Heijnisz ende
135. Jan Bouwensz van Suijscherwoude IJff Meijnertsz van Brouck
136. ende Aelbrecht Gerritsz van Coedijck seggende eendrachtelijck
137. bij monde vanden vooscr. Claes Jan Gaeusz van Noortscherwoude
138. dat sij van allet gunt dat voorscreven is gecommuniceert hebben
139. elc inden heuren ende dat hunluijden bij heuren gemeenten
140. belast ende mede gegeven was ons te verclaeren dat sijluijden
141. wel te vreden sijn voor soe vele het hemluijden aengaet te nemen in
142. erffpacht de voorscreven visscherijen vanden Keije. Mat. ende
143. van den Vrouwe van Egmont tot zulcken prijs als die jegenwoordich gelden
144. ende dat om vrede wille ende processen te schouwen welverstaende
145. selve bevoedinghe
146. dat die van Sinte Maertens te heuren laste nemen sullen die
147. visscherie van z... die dselve van Sinte Maertens niet slaen van
148. heuren dijk met dien (?) de selve min in waerde gebrocht hebben dan
149. die te vooren was ende alleen de vooscr. bekadinge gedaen is ende
150. dat sij oock vanden selve erffpacht ontlast souden wesen indien ...
151. seediick in braecke ende tlant bevoeijde geduerende den
152.

17 Juli

153. Aengaende vanden cooker die de voorscreven Raeden vanden

folio 15 v

154. Vrouwe van Egmond begheeren geleijt te worden inden Oosterdijck
155. tot gerieff vant voorscreven polderken seijden die voorscreven gedeputeerden
156. eendrachtelijck dat sijluijden te vreden sijn dat die Vrouwe van Egmont

157. door den voorscreven kocker twaeter van tvoorscreven polderken en loose
158. inden voorscreven rinck omme tselve waeter mit heurluijder
159. moelens mede uijtgeworpen te wordden mits mit henluijder contributie
160. inde moelens die hen van noode sullen wesen tot lossinge vanden
161. waeter inden voorscreven rinck ende andere costen die sij uijt
162. saecke van dien te gelden hebben gers gers gelijk

163. Ende aengaende tsetten vanden twee moelens die die van Waermenhuijssen
164. begheeren te hebben ten voorscreven plaetsen seijden die voorscr. gedeputeerden
165. eendrachtelijck bij monde als boven dat dselve van Waermenhuijssen
166. van des noch oock van overtoomen verlaeten en all anders dat
167. tot des van noode wesen sal geen keus noch wile en behooren te hebben
168. maer dat men die ende soe veel ander moelens overtoomen ende
169. verlaeten ende anders dat tot oorbaer van des van noode is binnen
170. rinck besloeten stellen ende setten sal bij advijs vanden gedeputeerden
171. allen die dorpen daer inne begrepen daer van die van Waermenhuijssen
172. twee vuijten selven dorpen genomineert hebben ende oock vanden
173. anderen dorpen een Ende bijden commissarissen van ..sers
174. daertoe geordonneert ter plaetsen daer henluijden die prouffijtelijcxste
175. ende oerbaerlijcxste duncken sal gestelt te wordden ten meeste
176. prouffijte vanden lande

177. Waerop Jan Janssen Cornelis Pietersz ende Jan Jacobsz gedeputeerden
178. van Waermenhuijssen compareerden voor ons commissarissen
179. anderen daechs den xviii^{en} Julij voorscreven verclaert hebben
180. henluijden van Waermenhuijssen van noode is de twee molens
181. te plaetsen boven geseijt eijntelijck is geseijt die

folio 16 r

182. daer een molen setten sal ende indient nuth ende oorbaer bevonden
183. wort salmen alsdan daer noch een molen setten ende was
184. ondergeteijckent De Jonge Stalpaert Malsen ende stont
185. gescreven Gecollationeert jegens doriginaele proces verbael
186. gesubsigneert als boven es bij mij Aelbrecht Claesz Raedt
187. notaris bijden Hove van Hollant geadmitteert tot Haerlem residerende
188. bevonden te accorderen toorconden mijn hantschrift hieronder
189. geseth den xxiii^{en} Augustij xv^c drie ende veertich ende *24 Augustus 1543*
190. was geteijckent Nots. Ende was noch gescreven
191. gecollationeert jegens toriginele copie van tproces verbael
192. gesubsigneert als boven ende bevonden accorderende bij mij
193. Cornelis Jansz Schelten geswooren secretaris vanden bailliu vandie
194. Nijenburch des toorconde mijn subsignatuur hieronder gestelt
195. en was ondergeteijckent C. Schelten

196. Gecollationeert jegens gelijcke copia copie
197. die gecollationeert geauctoriseert ende onderteijckent
198. was als boven metten selven dit proces
199. verbael bevonden accorderende bij mij
200. openbaer notaris desen viij^{en} December *8 December 1577*
201. 1577 Ende was de selve copie berustend
202. onder den Rentmeester Dirck van Teijlinghen
J van Triere de Jonge Nots Publicus

Cartularium Geestmerambacht inventarisnummer 16, fol. 16 r – 18 v

Proces-verbaal van Reijnier Brunt, raad en procureur-generaal van het Hof van Holland, en Adriaen Stalpaert, rentmeester van Kennemerland en West-Friesland, van een te Alkmaar belegde vergadering van gedeputeerden van de stad en de dorpen van het ambacht ter regeling van het herstel van de Oosterdijk, het bestuur en het verdere onderhoud, 1533. Authentiek afschrift, 1577, naar een dito, z.d., naar een dito dito van 1543.

folio 16 r

- 203. Extract
- 204. De twintichsten Septembris anno xv^c drijendertich sijn wij 20 September 1533
- 205. Reijnier Brunt Raet ende Procureur Generael sHooffs van Hollant
- 206. ende Adriaen Stalpaert Rentmeester van Kennemerlant ende Westvrieslant
- 207. commissarissen weder gecomen binnen die stede van Alcmaer aldaer
- 208. wij bij ons ontboden hebben den gedeputeerden van Alcmaer
- 209. ende den gedeputeerden vanden dorpen van Geestmaerambocht

folio 16 v

- 210. ende den rinck van den Oosteren Dijck gelegen ende in heuren
- 211. prosecutie overgenomen ende ontfangen van de gesworen landtmeters
- 212. die bij onse ordonnancie de landen binnen denselven rinck gelegen
- 213. bij heuren eden gemeten hadden de groote vanden geerstaelen ende
- 214. landen voorscreven gelijk die elcx in sijnen ban bijder selver metinge
- 215. bevonden sijn geweest / vuyt allen welcke metinge wij hebben doen
- 216. extraheren die landen vanden poorterije van Alcmaer enden den vroenen
- 217. vanden Kei^e. Mat. omme daer nae de smaeldelinge ende verstoelinge
- 218. vanden voorscreven Oosterdijck gedaen te wordden naevolgende tleste
- 219. affscheijt hebben oock overgenomen die lanckten vanden voorscreven
- 220. Oosterdijck mitsgaders de groote vanden landen die bijden Oosteren
- 221. Dijck buijten geslagen waeren die wij all hebben doen meten mitter
- 222. molen roede bij geswooren lantmeters ter presencie van Ott van
- 223. Malsen Secretaris vanden voorscr. Hove onsen adjunct ende eenige
- 224. vanden voorscr. gedeputeerden welcken voorscreven dijck bevonden is
- 225. geweest beginnende int noorden aenden Drijespronck van
- 226. Calverdijck zuijtwarts op, tot aenden Breelaen daer den
- 227. selven Oosterdijck eijnt Sulcx als hier noch volcht

- 228. Hier nae is bij advijs ende goetduncken vanden voorscreven
- 229. gedeputeerden gemaect zekere ordinantie voor tprouffijte
- 230. van tgemeen lant ende de onderhoudenisse vande voorscr.
- 231. Oosterdijck die hier nae volcht

- 232. Item sal buijten en langes den Oosterdijck een sloot geschoten
- 233. wordden van thien voeten breed ende van sulcken diepte dat men
- 234. die met een praem bevaren mach ende die aerde die

folio 17 r

- 235. vuyt n...de (?) opten selven Oosteren dijck gebrocht wordden ende
- 236. bijnnen den selven sloot en salmen geen aerde delven op een boede
- 237. na... ..

- 238. Item dat een jegelijck sijne aerde sal haelen in sijnen ban buijten

239. sdijcx ende het aen gelt daarvan betaelen naede waerde vande
 240. lande ende niet uijten bijnnen dijcx lant ten waere de eigenaer
 241. dat selve dede ... conste ..den gedaen te wordden vuyt sijne
 242. eigen lant ten waere oock oft een roede buijten den dijcksloot
 243. geen aerde oft zooden te vercrijgen en waeren in welck gevalle
 244. men die aerde oft zooden haelen/hebben (?) sal ter minster laege
 245. ende ten minste schaden
246. Item dat men het (?) riet staende buijten ende op twintich roeden
 247. nae den Oosterdijck (?) gebruiken sal voor sinte Geertruiden dach
 248. op peijne van drie karolus guldens te verbeuren tot elcke
 249. reijse (?) als ijgelijck (?) bevonden zal wordden contrarie gedaen te
 250. hebben tot prouffijte van de Keij^e Mat.
251. Item alle o..iesla.. ... ter cause vanden voorscreven Geester
 252. Ambocht (?)stonden (?) in ... nae dijckrecht tot ... .. op beijde
 253. ... .. Oosteren dijck ... .. en

folio 17 v

254. molensloot in Noortscherwoude stellende eenen jegelijcken te rechte
 255. ter plaetsen daer hij naest geseten is en niemant te rechte
 256. daegen dan bij consent ende wethe vanden dijckgraeve
257. Item is noch eendrachtelijcken geslooten ende geaccordeert bijden
 258. voorscr. gedeputeerden dat vijff gedeputeerden voor dit jaer
 259. de toecomende jaeren schouwen sullen met den dijckgraeve van
 260. Geestmaerambocht den voorscreven Oosterdijck te weten eene
 261. gedeputeerde vanden Keijser, een van Waermenhuijssen, een van
 262. Alcmaer ende Outkarspel tzaemen een van Noortscherwoude
 263. Zuijtscherwoude ende Brouck tzaemen een van Coedijck Calverdijck
 264. Eenigenburch Sinte Pancras ende Outdorp tzaemen, welke
 265. vijfde gedeputerden alle jaeren op Sinte Pieters dach ad
 266. cathedram gecooren sullen wordden bijden schepenen vanden dorpen die
 267. ieder (?) jaer sal sijn ... Ende was ondergeteijckent
 268. Reijnier Brunt Stalpaert Malsen ende stont gescreven
 269. gecollationeert jegens torigineel verbael proces es bij mi
 270. Aelbrecht Claesz Raet notaris bijden Hove van Hollant geadmitteert
 271. residerende binnen die stede van Haerlem bevonden accorderende
 272. Toorkonden mijn gewoonlijcken subsignatuere hieronder geseth den xxiiij^{en}
 273. dach in Augusto xv^c drie ende veertich Ondergeteijckent *24 Augustus 1543*
 274. A. Raet Nots. Onderstont noch gescreven gecollationeert
 275. tegens torigineel copie vant proces verbael ende bevonden
 276. accorderende bij mij Cornelis Jansz Schelten gesworen secretaris
 277. vanden bailliu vande Nijenburch des toorconde mijn subsignatuere
 278. hieronder gestelt ende was onderteijckent C. Schelten
279. Geextraheert dese pointen vuyte originaele copie
 280. copie van proces verbael geauctentiseert ende
 281. onderteijckent als boven gescreven sijnde vervolgend
 282. voorschreven verbael, berustende als voren metten
 283. zelve bevonden dit geextingeerde accorderende
 284. bij mij openbaer notaris den viij^{en} Decembri *8 December 1577*

285. 1577

1577

286. J van Triere de Jonge Nots Publicus

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, fol. 18 r – 18 v

Rol van een rechtzitting van een heemraad uit Warmenhuizen, een heemraad uit de Schagerkogge en een heemraad uit de Nedorperkogge met getuigenverklaringen omtrent het onderhoud van een weg tussen Alkmaar en de Bergersluis, 1544. Authentiek afschrift, 1577

folio 18 r

287. Wij Cornelis Cornelíssoon heemraet van Warmenhuijssen
288. ende Geestmaerambocht Nanninck Willemsz ende Jan Allertsz heemraeden
289. van Schager Coggen ende Nijedorp Coggen certificeren voor den rechte
290. waarheijt hoe dat voor ons aen den dijckrechten ged... sijn Jan
291. Harcxsz Jenidt (?) Janss Jonge Pieter Ootgersz Jacob Pietersz Cornelis Jansz
292. ende Jan Cornelisz als waerschappen van Geestmaerambocht, ende
293. hebben te rechte gestelt ende beclaecht heer Cornelis Sijbrantsz alias
294. Abraham Jan Janssen Gerrit Aelbrecht Jeudt Jansz ende
295. Andries Pietersen Jellis hoe dat die contracte gemaect es
296. tusschen die waerschappen van Geestmaerambocht ende burgemeesteren
297. der stede van Alcmaer voornoemt off tot Berger sluijsse toe ende
298. dese persoonen voornoemt die sijn te rechte gecommen op hoer beteiijkende
299. daege ende hebben getuijcht als hier nae gescreven staet Inden
300. eersten soe tuijcht hier Cornelis voornoemt bij sijn priesterschap
301. ende heeft sijn hant voor sijn borst geleijt dat Dirck Allertsz
302. twee ende dertich rijns guldens ontfangen heeft vanden Laeger-
303. weg vier jaeren lanck ende dit sal duijren in perpetuum
304. ende dit is geschiet dit jaer van vijfthien hondert ende veerthien 1514
305. ende voort int jaer van xv^c ende negenthien Soe heeft Dirck 1519
306. Allertsz acht tijns gulden vanden Laegen Wech ontfangen, ende
307. sal dueren in perpetuum Seggende voorts van jaere tot jaeren
308. nae malcanderen volgende tot den dach van huijden(?) toe voort
309. Soe hebben getuijcht Gerrit Aelbertsz Jan Jansz Jenit
310. Jansz ende Andries Pietersz voorscreven mit opgerechte vingeren
311. volstaeffs eeds Inden eersten soe tuijcht Gerrit Aelbertsz
312. voor ... dattet hem wel indachtich is ende anders niet en
313. waer bij sijn beste wetenschap van twee en dertich jaren herwaerts 32 geleden = 1512
314. oft die poorterie is gerekent alle jaeren acht rijns gulden
315. voor die Laege Wech van die Reeckerdijck te onderhouden maer hij
316. en weet niet wie dat het gelt ontfangen heeft ende
317. dat selffde heetf Jan Jansz mede geaffirmeert bij sijnen eedt
318. maer hij en wist niet hoe lange dattet geleden waere
319. dat desen contracte gemaect wordde maer die van Alcmaer
320. hebbent bij sijn tijden allen tijt ontfangen Voort soe
321. tuijchde Jenit Jansz dat zelffde dat voorscr. is dat die
322. van Alcmaer alle jaeren in die gemeene lants reeckeninge
323. gerekent is acht rijns guldens voorde Laegeweck van Alcmaer d..
324. tot (?) Berger sluijs toe sijn levent lanck als hij opden Zeedijck (?)
325. verkeert heeft Voort soe tuijcht Andries Pietersz voort.

326. dat de stede van Alcmaer alle jaeren ontfangen heeft
327. acht rijns guldens soe lange als hij ontfangen van die

folio 18 v

328. stede van Alcmaer geweest heeft vuytgesondert een jaer dat op Coedijck
329. geleijt was inden gemeene reeckeninge van Geestmaerambocht voorscr.
330. hij heeftet well hooren seggen dattet vanden Laege Wech is tusschen
331. Alcmaer ende Berger sluijsse in kennisse des waerheijts Soe
332. als men van allen rechtvaerdige saecken schuldich sijn getuijchenisse
333. te gheven des versocht sijn Ende soe als wij heemraeden voorscr.
334. zelve gheen segel en hebben noch gebruijcken soe hebben wij
335. te saemen gebeden den eerbaeren ende discreten Jan Jansz
336. nu ter tijt onsen dijckgraeve oft hij dese certificatie over ons
337. besegelen wille Twelcke Ick Jan Jansz Dijckgraeve door
338. bede van mijnen Heemraeden voornt. alsoe gaerne gedaen hebbe
339. en de mijnen segel hier beneden aen dese certificatie gehanghen
340. Gedaen int jaer ons Heeren duijsent vijffhondert ende
341. vierenveertich den derden dach in die maent Decembri *3 December 1544*
342. nae onse ghemeene scrijven

343. Gecollationeert jegens den originaelen brieve van
344. certificatie gescreven in franchijne hebbende
345. onder vuythangende eenen segel van roden
346. wasse aen dubbelen staerte gants gaeve
347. ende ongecancelleert metten selven bevonden van
348. woort te worde accorderende, bij mij
349. notaris publique opten xix^{en} dach Aprili *19 April 1577*
350. 1577 ende berustende inde voorscr.
351. Kiste van Zuijtscherwoude

J van Triere de Jonge Nots Publicus

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, fol. 19 r-20 v, 1456

Privilege van Filips de Goede waarbij het ambacht wordt toegestaan een uitwatering op zee te zoeken tussen Schagen en Valkkoog en daartoe sluizen te leggen in de Harkensloot, met het recht deze sluizen zo nodig weer weg te nemen of te verleggen, 1456 (hofstijl 1455). Authentiek afschrift, 1577

folio 19 r

1. Philips Bijder Gratien Godts Hertooge van Bourgongien
2. van Lotringen, van Brabant ende van Limborch, Graeve van
3. Vlaenderen, van Artoijs, van Bourgongien, Palatijn van Henegouwen,
4. Hollant, van Zeelant ende van Namen, Markgraeve van het
5. Heijlige Rijcx, Heere van Vrieslant, van Salins, van Mechelen
6. Doen condt allen luijden hoe dat onse ondersaeten ende
7. die Gelanden van Geestmaerambocht aen onse hebben doen
8. versoucken om onse consente te hebben voortaan sluijssen te
9. leggen vuyt te brecken ende te verlegghen in Harcken sloote

10. tusschen Schaeger-Zijdtwinde ende Valckencooger wech, mit sulcker
11. ordinarien ende verbanden als voor die verhaelt stonden in eenre
12. cedulle, ons ons daarvan overgegeven, ende sij te kennen gaeven
13. om de meeste voordernisse vanden landen, aldaer sonderlinge noot
14. ende oorbaer wesen, heurluijden onder onse zegel alsoo bebrieft
15. ende gevesticht te wordden, Over welcke versoucke wij ons
16. hebben doen informeren van onsen getrouwen Ridder ende Raet Heer
17. Willem die Bastaert van Hollant, Heer van Schaegen ende
18. oock vanden naesten gebuijren ende Ommegelanden van Geest-
19. maerambocht, die die gelegentheijt ende waerheijt daer aff
20. best weten ende verstaen mochten Ende in Geestmaerambocht
21. niet geerft en waeren Ende want wij daerbij claelijcken
22. bevonden hebben voorscreven versoucke van die van Geestmaerambocht
23. mitten ordinarien ende verbanden daertoe dienende ende hier-
24. nae int lange verclaert, redelijck, ende oock groot noot ende oorbaer
25. wesende voor onse landen aldaer – Want men sonderlinge op ..men
26. suijden winde die laste vanden Waerde – op dien lande voor-
27. tijts blijvende niet ontfangen wordden ende mach sonder ´t voorscreven
28. onse consente te hebben, Soe ist overgemerckt alle saecken
29. voorscreven mitten redenen daer voor de toe dienende Wij die
30. totten voordernisse ende welvaert van onsen ondersaeten ende
31. den gelanden van Geestmaerambocht voorscreven sonderlinge
32. Geneijcht sijn ende oock naevolgende die advijse van onse
33. lieven ende getrouwen Stedehouder ende Raeden van Hollant
34. die selven van Geestmaerambocht ende allen den ghenen die
35. waeteren opten Waert geheten Here Huijgen Waert voor ons
36. ende voor onsen erffven ende naecomelingen gegeven ende

folio 19 v

37. geconsenteert hebben geven ende consenteren mits desen onsen
38. tegenwoordigen brieve van nu voortaan sluijssen te leggen vuijt
39. brecken ende te verleggen in harcken sloot tusschen Schaeger
40. Zijdtwinde ende Valckencooger wech ende die tochten tot dijen
41. sluijssen in te gaen van Heer Huijgenwaert voorscreven daer die
42. voorseijde sluijssen tusschen dijcken als Schaeger Zijdtwinde
43. ende Valckencooger wech ende sal dien dijck aen Valckencooch
44. hooger wesen ten minsten twee voet dan Schaeger Zijdtwinde
45. nu is Ende oft die van Schaegen hooren Sijdtwinde hochden dat
46. dan nochtans den voorseijde dijck twee voet hooger wesen sal
47. enden beneden twee roeden breet ende boven aen besonderlijck
48. die van Valckencooge hooren dijck, waeterschuttingen ende anderen
49. wegen binnen die plaetsen voorscreven ende sullen die van
50. Geestmaerambocht mit dat aen hen clevende is daer inne
51. bruggen mogen leggen op haer selffs cost; Alsoe dat die
52. van Valckencooch haer waterschuttinge dijcken ende wegen te
53. waegen te paerde ofte voete gebruijcken sullen mogen als
54. zij nu ter tijt doen; Ende oft dese keuren niet goet noch groot
55. genoech en waeren soo salmen daer op sulcken keuren ende
56. vestenissen (*bevestigingen, bekrachtigingen*) doen als daer die van Valckencooge mede beschut
57. ende besorcht wesen sullen; Ende indien dat die van Geest-
58. maerambocht mitten anderen als voorscreven is die voorscreven sluijssen
59. ende dijcken ende bruggen niet en hielden als voorscreven staet

60. dat dan die van Valckencooge alle gaeten toedammen mogen
61. sonder tegen ons ofte ijemant anders daeraen iet te verbueren
62. Ende op dat die van Valckencooge niet sterck genoeg en waeren
63. dat alsoo te mogen doen oft dat hen des iemande weder staen
64. woude Soo geloven wij die selven van Valckencooge soe sterck
65. te maecten dat sij om in heuren voorscreven rechten te blijven hun
66. wel beschutten ende beschermen sullen mogen Ende waert
67. saecke datte eenich lant inde dijck oft sluijstochten beleijt
68. oft gevoert wordden, dat men dat betaelen ende gelden sal
69. en vele goede mannen aen beijden sijden naest dien lande
70. geerft wesende Ende dit is als te doen ten meesten oorbaer
71. ende ten minsten schaede, sonder aergelist Ende sullen den vuyt-
72. gangen dier voorseijde sluijssen wesen ter zeewaerts in 't naelijc

folio 20 r

73. heersdiep over den souden waert; Ende oft gebeurde dat men
74. tot eeniger tijt, daer nieuwe dijcken voorsloeg anders dan nu
75. aldaer sijn, soo sullen dan die van Geestmaerambocht voorscreven
76. duer den vuyjtersten dijcke mit sluijssen mogen waeteren ten costen
77. van hun selve, ende van die gene die daer mede gebaet sullen
78. mogen wesen tusschen tweek dijcken soe hooge ende breed als men
79. dan daer op ordinarien sal, sonder tegenseggen van ons oft van
80. iemandt anders, Ende wij noch niemant en sullen den
81. sluijssen noch sluijstochten voorseijd bevisschen noch laeten bevisschen
82. mit geenrehande schuttinge noch kruen binnen noch buijten op hondert
83. roeden nae Ende waert dat ijemant ter contrarie dede, die soude
84. wesen eerloos, trouweloos ende meijnedich, Ende oock voort verbeurt te
85. hebben halff sijn goet Ende sijn rechte hant Ende nimmermeer
86. recht noch oorconde onder eenich mensche mogen voeren ofte op seven
87. mijlen nae sluijssen noch sluijstochten wonen Ende alle sluijssen
88. sluijstochten ende waeterschuttinge sullen schouwen iegelijck
89. in sijnre tijt, den dijckgraeve metten heemraede van dien dijckagie
90. Alsoo voorgescreven staet Ende wes hier niet gescreven en is dat
91. zullen sij schouwen als men ander zeedijck ende sluijssen doet op
92. die selve boeten Ende oudere costuijmen Ende indien den dijckgraeve
93. metten heemraeden voorseijd, dese voorseijde keuren ende rechten vander
94. visscherijen niet en berechte gelijk voorseijd staet dat soude dan wesen
95. op sijnre dienste Ende op hondert nobelen te verbeuren tegens ons
96. ofte onse naecomelingen Ende oock daer nae nimmermeer onder
97. ons te dienen Ende geloven oock hem ende eenen iegelijcken
98. dat alsoo aff te nemen als een goet heer schuldich is te doen
99. ende geen gaeten off slooten die opten voorseijde waert leggen en salmen
100. toestoppen noch dammen om eenige visscherijen wille anders
101. dan die gaeten diemen nu ter tijt bevisschende is, op die selve
102. boeten, als vanden sluijssen ende sluijstochten voorscreven staet
103. Ende die van Geestmaerambocht mit alle die ghenen die
104. mitten voorseijde sluijssen gebaet sullen mogen wesen sullen den
105. zeedijck in harcken sloot hoogen ende breed tot gemenen
106. wercke als men daerop ordineren sal ende sullen oock den
107. dijck houden die ghenen die met rechte dien schuldich sijn te

folio 20 v

108. houden, ende oock soe sal een iegelijck die waeterende sijn opten voorseijde
 109. waert, alle costen ende ongelden betalen gaers gars gelijk op twintich
 110. nobelen tegen ons te verbeuren, ende nochtans daer en boven hen
 111. dat alsoo affgenomen te worden als oft sij ons van onsen heerlijkheit
 112. verminderen woude, ende want wij voor ons, ende onsen erven
 113. ende naecomelingen onsen ondersaeten ende den gelanden van
 114. Geestmaerambocht voorseijd ende alle anderen boven geroert die
 115. nu sijn ende naemaels wesen sullen Dit onse voorseijde consente
 116. in allen pointen hier boven verclaert tot eeuwigen daegen vast
 117. ende onverbroocken houden ende oock van eenen iegelijcken gehouden
 118. hebben willen sonder argelist Soo hebben wij des te oorconde
 119. onsen zegel aen desen brieve doen hangen Gegheven inden
 120. haege opden tweeentwintichsten dach van Januario int jaer ons **22 Januari 1455 (=1456)**
 121. Heeren Duijsent vierhondert vijf ende vijftich, naeden loop van
 122. Onsen Hove Opte plicque stont gescreven bij mijnen heere
 123. Willem broeder tot Gelre Heer t' Egmont en Heere Lodewijck
 124. van Treslonge Ridder Jacob van Outsz Gerrit van Assendelff
 125. Lodewijcke vanden Eijcke Mrs Henrick vander Mie, Jan Ruijchoeck
 126. Claes die Vriese, oock Raedt ende Rentmeester, ende Mr Jacob van
 127. Blocke mede Raet ende Procureur generael van Hollant
 128. Ende was onderteijckent AD de Cleve
 129. Gecollationeert jegens sijne origineele hantveste
 130. brieve opte plicque (*omslag, omgevouwen deel*) gescreven ende onderteijckent
 131. als boven ende in dathe voornoemt Gescreven
 132. sijnde in Franchijn, hebbende oude vuytganghe
 133. eenen gaeven grooten seghel van Rooden wasse
 134. in dubbelen Staete Daer mede bevonden van
 135. woort te worde accorderende bij mij notaris
 136. publique desen 22sten Martij 1577 Ende berustende **22 Maart 1577**
 137. inde kiste van Suijscherwoude voorscreven
 J van Triere ... de Jonge Nots Pub

Cartularium Geestmerambacht inventarisnummer ,16. fol. 21, 02-02-1456
 (zie ook 1455, 22 januari 1455)

Akte waarbij Willem van Egmond het privilege van Filips de Goede van 1456 omtrent het leggen van sluizen in de Harkensloot voor de dorpen van zijn heerlijkheid bevestigt, 1456. Authentiek afschrift, 1577.

folio 21 r

1. Wij Willem Broeders tot Gelre Heer t'Egmond tot
2. IJselsteijn ende slants van Mechelen doen condit allen luijden hoe
3. dat onse genadige Heere Philips bijder gratien Godts
4. Hertooge van Bourgongien etc. als Graeve van Hollant die
5. van Geestmaerambocht ende allen den ghenen die waeteren
6. opten Waert geheeten Heer Huijgenwaert voor hem ende
7. voor sijnen erffven ende naecomelingen gegeven ende geconsenteert
8. heeft geeft ende consenteert mit sijnen brieve vuythangende
9. wail besegelt ende gegeven inden Haege opten twee ende
10. twintichsten dach januario laeste voorleden van nu voorten

11. sluijssen te leggen, vuyjt te breecken ende te verleggen in
12. Harckensloot tusschen Schaeger Zijdwinde ende Valckencooger
13. wech ende die tochten tot den sluijssen in te gaen van Heeren
14. Huijgenwaert voorscreven deur die voorscreven sluijssen tusschen tween
15. dijcken als Schaeger Zijdwinde ende Valckencooger wech ende
16. sij noch niemant en sullen den sluijssen noch sluijstochten voorscreven
17. bevisschen noch laeten bevisschen met geenrehande schuttinge
18. noch korven binnen noch buijten op hondert roeden nae Ende
19. waert dat ijemant ter contrarie dede die soude wesen altoos
20. trouweloos ende mejnedich ende oock verbeurt te hebben half
21. sijn goet ende sijn rechter hant ende nimmermeer recht
22. noch oorkonde over eenich mensche mogen voeren ofte op seven
23. mijlen nae sluijssen noch sluijstochten wonen etc. Ende geen gaet
24. off slooten die opten voorscreven Waert leggen en sal men toestoppen
25. noch dammen om eenige visscherien wille anders dan
26. die gaeten die men nu ter tijt bevisschende is op die selven
27. boeten als vanden sluijssen ende sluijstochten voorscreven staet met
28. meer woorden inden selven brieve begrepen etc. Ende want
29. dan die tochten ende gaeten draegen ende dienende totten voirscreven
30. sluijssen eensdeels door onse heerlijkheden gaen ende daer
31. en binnen gelegen sijn ende mede onse ondersaeten van
32. Waermenhuijsen Heerencarspel ende Outkerspel daer inne
33. beroert ende gebaet sijn met allen die van Geestmaerambocht
34. ende die op Heeren Huijgenwaert waeterende sijn Soe sij

folio 21 v

35. ons te kennen hebben doen gheven versouckende ende begherende dat
36. dat wij om sunderlinge nutschippe ende prouffijten die selven
37. landen voorscreven dat inhoud van ons Genaeden Heeren brieve
38. van Bourgongien als Graeve van Hollant voorseijt in alsoe
39. verre ons ende onse heerlijkheden dat aenroerende waere
40. mede toelaeten overgeven ende confirmeren wouden voor ons
41. onsen erven ende naecomelingen Soe ist dat wij die
42. altoos geneijcht sijn ter eeren onsen voirscreven Genaeden Heeren
43. van Bourgongien als Graeve van Hollant ende om
44. sonderlinge nutschappe ende prouffijten sijnre ondersaeten ende
45. die onser voorscreven vollenbrengen alsoe sij aen ons dat
46. hebben doen versoucken dese voorgenoemde poincten sonderlinge
47. nae inhoud ons Genaedichs Heer brieffs van Bourgongien ende
48. des daer voordr in begrepen staet in alsoe verre dat ons
49. ofte onse heerlijkheden aenroerende is mede voor ons ende
50. voor onsen erven ende naecomelingen toegelaeten overgegeven
51. ende geconfirmeert hebben toelaeten overgeven ende
52. confirmeren mits desen onsen tegenwoordigen brieve ende
53. geloven die voorscreven ons Genadichs Heeren ondersaeten ende
54. die onsen die nu sijn oft naemaels wesen sullen dit onse
55. voorscreven consente in allen poincten boven verclaert totter
56. eewigen daegen vaste ende onverbroocken te houden, ende
57. oock van eenen jegelijcken die onder onse geboet staen
58. gehouden willen hebben sonder argelist Des t'oorconde
59. hebben wij onsen zegel hieraen doen hangen opten
60. anderen dach van februaryo inden jaere ons Heeren

2 Februari 1456

61. duijtsent vierhondert ses ende vijfftych
62. Gecollationeert jegens sijn originaele confirmatie
63. ende hantveste gescreven in franchijne besegelt
64. met eenen segel van roden wasse in dubbelen
65. staerte gedatheert als boven, berustende inde
66. voorscreven kiste van Zuijscherwoude Ende bevonden
67. van woort te worde accorderende bij mij
68. notaris publique den xxij^{en} Martij 1577 stilo coi

22 maart 1577

J van Triere 1577 de Jonge nots pubique

Cartularium Geestmerambcht, inventarisnummer 16, fol. 22 r, 1455/1456

Privilege van Filips de Goede waarbij hij het ambacht, de Schager – en Nijendorperkoggen en het 'Nieuwelant' [van St. Maarten] bevestigt in hun recht dat een dijk die bij de eerste schouw in orde is bevonden, dat in principe bij de tweede schouw zal blijven, 1456 (hofstijl). Authentiek afschrift, 1577. (vergelijk met inventarisnummer 338)

folio 22 r

1. Philip bijder gratien Godts Hertoghe van Bourgondien
2. van Lotringen van Brabant ende van Limburch Graeve van Vlaenderen
3. van Arthoijns van Bourgognen Palatijn van Henegouwen van Hollant van
4. Seelandt ende van Naemen Marcgraeve van des Heijligen Rijcx Heer van
5. Vrieslant van Salins ende van Mechelen doen condit allen
6. luijden hoe dat wij tot anderen tijden onsen ondersaeten den
7. ingesetenen ende gelanden van Nijendorpper ende Scaeger Coggen
8. van Geestmaerambocht ende van Nieuwelant geoorlooft ende
9. geconsenteert hebben eenen tijt van jaeren gedurende dat soe wat
10. dijck binnen der dijckaegien voorscreven ter eerster schouwe quijt
11. geschouwet wordde dat die ghene die den dijck toebehoorde
12. oft beure te maecken sonder eenige verbeurnisse tegens ons off
13. jemande anders ter anderde schouwe daer nae daer aff quijt
14. geschouwet ende onbeswaert wesen soude ende dat mit sulcken
15. conditien ende verbanden als onse brieve die sij van ons daer
16. aff hadden dat int lange voordie inhoudende ende verclaerende
17. waeren Ende want onse ondersaeten die ingesetenen ende
18. gelanden voorscreven ons nu ootmoedelijck hebben doen versoucken
19. dat in all des hem bij ons aldus eenen tijt van jaeren geconsenteert
20. geweest heeft wij mit onsen brieven hunluijden voortaan tot
21. eeuwigen daegen vestigen willen waer op wij ons hebben doen
22. informeren van onsen getruwen ridderen ende raeden heer
23. Willem van Alcaemde ende heer Willem die Bastaert van
24. Hollant Heer van Schagen ende oock van anderen die hen daer in
25. best verstaen daer bij dat claelijcken bevonden hebben
26. voorscreven versoucke van onsen ondersaeten den ingesetenen ende
27. gelanden voorscreven redelijck wesende Soe ist dat dies overgemerckt
28. metten redenen daer voorde toe dienende wij die tot die
29. beden van onse ondersaeten den ingesetenen ende gelanden van
30. Nijendorp ende Scaeger Coggen van Geestmaerambocht ende

31. van Nieuwelant voorscreven sonderlinge geneijgt sijn ende mede
32. naevolgende den advijse van onse lieve ende getrouwen
33. stedehouder ende raede van Hollant den selven onsen ondersaeten
34. ende ingesetenen ende gelanden van Nijendorp ende Schaeger Coggen
35. van Geestmaerambocht ende van Nieuwelant voor

folio 22 v

36. ons ende voor onse erven ende naecomelingen geoorlooft
37. ende geconsenteert hebben oorloven ende consenteren mit
38. desen onsen tegenwoordigen brieve soe wat dijcken binnen
39. die dijckagien voorscreven van nu voortan ter eerste schouwe
40. quijt geschouwet wordde dat die ghene die den dijck toebehoort
41. off beurt te maecken sonder eenige verbeurnisse tegens ons oft
42. ijemande anders ter anderde schouwe daer nae daer off
43. quijtgeschouwet ende onbeswaert wesen sal oft ten waer
44. op die schouwen tgebreck van die dijckagien soe groot
45. ende onstantelijcken viele ende bevonden wordde soe dat behoeff
46. waer bijden dijckgrave heijmraeden ende geswooren waerschappen
47. van die dijckagien een nieuwe keure daer op gedaen ende geleijt
48. te wesen soe sullen dan onse ondersaeten die ingesetenen ende
49. gelanden voorscreven niet jegenstaende onsen voorscreven consente
50. nochtans gehouden wesen die keure nae te gaen ende te volconnen
51. nae den eijssche ende behoorlijckheijt vande selver keure
52. behoudelijck oock mede dat in dezen onsen consente niet
53. bevangen noch begrepen wesen en sullen die twee andere schouwen
54. die ingelijcx gebeuren ende geschien tot baeffmisse ende alre
55. heijligen daege Mee sullen die waerschappen vanden coggen
56. ende ambochten voorscreven tot elcx van die schouwen altijd gehouden
57. wesen opten dijck te comen ende die onstantelijcke ende
58. nootwendelijcke mit den dijckgraeve ende heijmraede telcx te
59. helpen verkeuren alsoo ten meesten oorbaer ende behoudenis
60. van onsen lande des behoeff wesen sal Ende indien die
61. voorscreven waerschippentot enigen van dien schouwen in
62. gebrecke waerendat alsoe te doen soe sullen dan die dijckgrave
63. ende heijmraede voorscreven sonder den waerschippen dat selve alsoe
64. mogen doen in welcker verkeuringe te volcomen onse
65. ondersaeten die ingesetenen ende gelanden vanden coggen ende
66. ambochten voorscreven niet tegenstaende onse voorscreven
67. consente oock gehouden wesen ende blijven sullen Ende
68. ontbieden hieromme ende bevelen den dijckgraeve ende

folio 23 r

69. heemraede vandie dijckagien voorscreven dien nu sijn ende naemaels
70. wesen sullen ende voort allen anderen die dit eenichsins aengaen
71. mach, ende ijegelijcken van hen bijsonder dat sijn onsen ondersaeten
72. den ingesetenen ende gelanden vanden coggen ende ambochten voorscreven
73. ende elcx van hen dit onsen voorscreven consente ende
74. believe inder vougen voor verhaelt voortan laeten gebeuren/geceuren
75. ende gebruijcken sonder henluijden daer in te doen oft te laeten
76. geschien eenich belech ofte hinder in eeniger wijs, Want wij
77. voor ons ende voor onsen erffen ende naecomelingen onsen
78. ondersaeten den ingesetenen ende gelanden vanden coggen

79. ende ambochten voorscreven tzelve onsen consente in als hier boven
80. verclaert tot eewigen daigen vast ende onverbroomden houden
81. ende oock van eenen jegelijcken gehouden hebben willen sonder
82. argelist Ende des te oorconde hebben wij onsen
83. segel aen desen brieve doen hangen Gegeven inden Haege
84. opten sestienden dach van Januario int jaer ons Heeren 16 Januari 1455 (= 1456)
85. duijsent vierhondert vijff ende vijftich naeden loop van
86. onsen hove Opte plijcque stont gescreven bij mijnen
87. Here den Hartoge ter relatie vanden Heere Van Lannoij
88. Stedehouder Generael ende den anderen vanden Raede van Hollant
89. Alsoe Heer Lodewijck van Treslonge ridder Gerrijt van
90. Assendelft Mr. Lodewijck vanden Eijcke Jan Ruijkrock
91. ende Mr. Jacob vande Blocke oock Raedt ende Procureur
92. Generael van Hollant Ende was onder opte plijcque
93. geteijckent A de Cleve

94. Gecollationeert jegens zijne originaele handtveste
95. brieve gescreven in Franchijne vander dathe
96. ende onderteijckent als boven onder vuythangende
97. eenen grooten rooden wassen zegele in
98. dubbelen staerte Ende bevonden te
99. accorderen bij mij notaris publicq Ten daege
100. als vooren Ende berustende inde kiste
101. van Warmenhuijssen voorscreven

J van Triere 1577 de Jonge Nots Publ 1577

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, fol. 23 v – 25 r, 1396

Vidimus door Karel de Stoute van een ordonnantie van Albrecht van Beieren van 1396 waarbij deze dijkgraaf en heemraden van Drechterland gelast 900 roeden zeedijk bij Winkel te onderhouden, 1470. Authentiek afschrift, 1577

folio 23 v

1. Kaerel bijder Gratie Godts Hertooge van Bourgongië
2. van Lotharingen van Brabant van Limburg ende van Lutsemborch
3. Graeve van Vlaenderen van Artoijs van Bourgongien Palatijn
4. van Henegouwe van Hollandt van Zeelant ende van Naemen Marckgraeve
5. des Heijligen Rijcx Heere van Vrieslant van Salins ende van
6. Mechelen Allen den ghenen die desen tegenwoordigen brieff sullen
7. sien of hooren lesen Saluijt. Alsoo die buijren ende inwoonenden
8. van Langedijck onsen lieven ende getrouwen stedehouder
9. Raede van Hollandt te kennen gegeven hebben hoe dat sij van
10. wijlen eer onsen ouden Vaeder Hertooge Aelbrecht Graeve
11. van Hollant Zeelant ende Vrieslant saliger gedachten en gepreviligeert
12. sijn geweest als een van den vier coggen ons lants van Westvrieslant
13. bij schoone privelegien gegheven opten neghentiende dach
14. Aprille int jaer duijsent driehondert sesse ende tnegentich
15. onder andere punten inhoudende als dat

16. Versouckende hemluijden hier inne te willen versien ende tvoorscreven
17. privilegie te willen ratificeren vestigen ende confermeren die
18. off tinhouden van woorde te woorde hier nae volght Aelbrecht
19. bij Godes Genaeden Palsengraeve opten Rijn, Hertooge in
20. Beijeren, Graeve van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant ende
21. Heer van Vrieslant doen cont allen luijden Want
22. onse guede lieden ende ondersaete van Niedorp cogge
23. van Schaegeer cogge van Wieringer cogge ende van Langedijcker
24. cogge ons tot alre tijt willichlijck gedient hebben ende hun oock
25. gunstelijcken bewijst in beden ende in hulpen die Wij van
26. hunluijden begeert hebben ende ons oock toegeseijt hebben
27. ende gelooft gunstich ende gevolggich te wesen in toecomende
28. tijden nae hoere machte Soe hebben wij henluijden

folio 24 r

29. ende hoeren naecomelingen om dier gunste wille ende om meenigen
30. anderen trouwen dienst die sij ende heur voorvaderen ons ende
31. onsen voorvaderen gedaen hebben ende ons ende onse naecomelingen
32. oft Goet wil noch doen sullen sulcke gratie gedaen ende doen
33. ende sulcke vrijheden gegeven ende geven voor ons ende voor
34. onsen naecomelingen als hiernaes gescreven staen inden
35. eersten

36. Item hebben wij gegeven ende geven onsen luijden
37. voorgenoemt dat onse dijckgraeven heemraeden ende clercken
38. die nu sijn oft naemaels wesen sullen binnen den coggen voorscreven
39. noch niemant anders van hoere wegen dijcken sluijssen noch
40. overtoomen en sullen nemen te maecken inden dijckgraeveschap
41. die sij beschouwen en de alre dijcken sluijssen ende overtoomen voorscreven
42. die sij beste en sullen mach elck man dien die toebehoort antasten
43. des anderen daeges naede bestedinge sonder schaede ende
44. waer dat saecke dat die dijcken alsoe vreeslijck beschout
45. wordde datter den lande schaede off geschijen mochte daer
46. soude die dijckgraeve bij rade des heemraedens manninghe
47. in bieden alsoe vele als bescheijdelijck waer naeden staet vanden
48. dijck Item want onse luijde voorscreven met goeden
49. bescheijde onderwijst hebben dat inder seedijck tot Winckel
50. is omtrent negen hondert roeden dijcx dien van Drechterlant
51. toebehoort daer alre jaer groot gebreck in valt overmits
52. dat den selven dijck laege is ende smaelre vier voeten oft
53. meer dan die dijck aen beijde sijden Welcken dijck die
54. dijckgraeve heemraeden ende waerschap lichtelijcken keuren
55. ende aermen luijden vanden Winckel besteden daer meer dan

folio 24 v

56. sijse volbrengen mogen daer dije dijcken bij vesuijmt blijven ende
57. ongemaect om geers willen dat onse dijckgraeve daer
58. neemt van elcke roede jaerlijcx twelcke onsen gemeenen lande
59. tot grooten vreesse ende schaede comen mochten dat ons ommers
60. staet te verhoeden Soe hebben wij bevolen ende bevelen onsen
61. dijckgrave ende heemraeders vanden dijcke voorscreven dat sij de
62. voorscreven seedijck tot Winckel keuren alsoo groot hooge ende

63. breet als dije dijcken aen beijde sijden gelegen gekeurt ende
64. gemaect sijn ende nadien keur den dijck schouwen op sulcke
65. boeten als men die ander dijcken schouwen sonder verdrach ende
66. verbieden een jegelijck die den dijck sullen nemen te maecken, dat
67. sij geen reet goet en geven, op een boet van thien pont, doch
68. mede verbieden wij onsen bailliuw van Medenblick
69. dijckgraeve heemraeders ende clercken ende elcken anderen ten
70. hoere geen reet goet (*roerende goederen*) en neme vanden gheenen die den dijck
71. toebehoort off nemen te maecken maer hemluijden offnemen soude
72. verdrach alsulcke boeten als ons toegewijst sullen wordden van
73. den keuren voorscreven

folio 24 r

74. Ende want wij gelooft hebben ende gelooven mits desen brieve
75. voor ons ende onsen naecomelingen onsen luijden ende
76. ondersaeten voorgenoemt ende hoeren naecomelingen te houden
77. ende te doen houden allen dese voorscreven punten in de
78. manieren als voorscreven staet, Soe hebben wij desen brieff doen
79. besegelen mit onsen seegel hier aen gehangen Gegeven
80. inden Haege opten negentiensten dach van Aprille int *19 April 1396*
81. jaer ons Heeren duijsent driehondert sesse ende tnegentich

folio 25 r

82. Ende want wij alijts onsen goiden getrouwe ondersaeten
83. in horen goiden oude rechten ende privilegien houden ende
84. onderhouden willen als wael recht ende reden is; Soe ist
85. dat wij genegen sijnde totter bede ende supplicatie vanden
86. voiscreven supplianten

87. Want wijt alsoe gedaen willen hebben In oirconde van desen
88. van desen soe hbben wij onsen segel hier aen doen hangen Gegeven opten *12 Juli 1470*
89. twelfsten dach van Julio int jaer ons Heeren duisent
90. vierhondert ende tzeventich Opten plique stont gescreven
91. Bij mijnen Heere den Hartoge ter relatie van sijnen
92. Stadthouder ende Raede van Hollant ende Vrieslant alse
93. die Heer vander Gruthuijse Prince van Steenhuijse Heeren
94. Willem van Alcmaede Gerijt van Assendelff
95. Meesters Jan van Haelewijn Henrick vander Mije Lodewijc
96. vander Eijcke Michiel de Wilde Jan de Witte Henrick
97. Oom van Wijngaerde Dirck van Zwieten ende jacob
98. Bossaert Ende was opte plijcque onderteijckent
99. Mandele

100. Geextraheert vuijten originaelen brieve van
101. vidimus gescreven in franchijne onderteijckent
102. als boven hebbende onder vuijthangende
103. eenen grooten rooden segele in dubbelen
104. staerte redelijcken gaeve Ende naer
105. collacie gedaen metten voorscreven punten
106. behouden van woort te woordete accorderen
107. berustende in de kiste van Suijtscherwout
108. den xvij^{den} Junij 1577 *18 Junij 1577*

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, fol. 25 v – 26 r, 1473

Mandement van de Raad van Holland waarbij hun eerste deurwaarder wordt gelast aan alle schouten en schepenen van de dorpen in het ambacht op te dragen de waterlopen op bepaalde afmetingen te onderhouden in verband met de aanvoer van materialen naar de zeedijk, 1473. Authentiek afschrift, 1577.

folio 25v

1. Die Graeve van Winchester Heere van den Gruijthuijsen de
2. Prince van Steenhuijsen Stedehouder generael ende anders
3. die Raeden mijns Genaeden Heere sHertoogen van Bourgongien
4. gestelt ten selven sijnre landen van Hollant Zeelant ende
5. Vrieslandt den eersten deurwaerder van de Caemer vande
6. Raede in Hollant hier op versocht Saluijt Alsoe die gemeen
7. buijren ende inwoonenden vanden Langedijck ons te kennen gegeven
8. hebben hoe dat bijden dijkgraeve ende geswooren waerschippen
9. van Geestmaerambocht opten seedijsck sekere keuren geleijt ende
10. gemaect sijn tot onderhoudenisse vanden voorscreven seedijsck ende tot
11. welvaert ende beschermenisse vanden lande van welcke
12. seedijsck die voorscreven supplianten een seer groote menigte van roeden
13. te maecken ende te onderhouden hebben bedraegende v^c roeden
14. oft meer; Ende dat waer is dat die voorscreven supplianten
15. die ghene den voorscreven seedijsck onderhouden en maecken souden tot
16. oorbaer ende onderhoudenisse vanden lande naevolgende die
17. keuren daerop gemaect Overmits dat die waeteringen
18. dienende omme mit schuijten gelaeden mit riet ruichte ende
19. anders daertoe dienende heel verwassen (= aangegroeid, dichtgegroeid) sijn bij gebreecke
20. dat die schouten elcx int hoere die selve waeteringen mit
21. hoeren schepenen niet schouwen in sulcken schijn dat die
22. voirscreven supplianten geen wegen inder werelt en weten om
23. aenden voirscreven seedijsck te comen ten sij dat bij ons daer
24. inne voorsien wort Soe ist dat wij die die welvaert
25. ende versekerheijt vande lande doen achtervolgen ende onderhouden
26. willen als dat behoort wij daeromme machtigen ende
27. bevelen met desen onsen brieve als dat wij terstont trechet
28. over all binnen dese lande dus dat in desen saecke
29. behouff sij ende u opt voorscrevene te kennen geven vande supplianten
30. voorscreven van wegen onsen voorscreven Genaeden Heere wel
31. ende deuchdelijck informeert ende indien u blijkt dat tselve
32. te kennen geven alsoe waerachtich wesende dat ghij dan
33. voort trecket aen allen den schouten ende schepenen van
34. Geestmaerambocht dat die voorscreven waeteringen onder gelegen
35. sijn ende hunluijden ende elcx van hen beveelt

folio 26r

36. die peijne van thien pont tegen onsen voorscreven Genaeden te
37. verbeuren als dat sij sonder eenich langer vertreck (= uitstel) elcx in

38. sijne die voorscreven waeteringen schouwen een roede wijt ende
39. een voet diep soe dat die schuijten voor bij malcanderen
40. vaeren moghen ende daerop maecken sulcken ordonnantien
41. ende verbanden elcx int sijne als in gelijcken saecken
42. gewoonlijcken is ende behoort soe dat die ghene die die
43. voorscreven waeteringen schuldich sijn te maecken terstont daer toe
44. gaen, ende niet te rusten die selve waeteringen en sijn gemaect
45. ende dat sij die ghene die daer off in gebreecke bevonden worden
46. die boeten die sij bijhooren voorscreven ordinantien daerop
47. stellen sullen affnemen ende daer aff inninge doen als
48. dat behoort sonder ijemande des te verdraeghen oft daer in
49. te verschoonen in eeniger wijs Ende oft ijemande
50. seggen ende vermeten woude te bewijzen tegens behoerlijcken
51. hier mede beswaert te wesen dien dan beteyckent ten
52. redelijcken corten daege te nemen ende te wesen voor ons inde
53. Haege om sijn bewijzen daer van te seggen ende bij te
54. brengen ende voort daer in gedaen te wesen alsoot behooren
55. sal ende wes ghij hier in bevonden ende gedaen sult hebben
56. ons dat bij goede verclaeringe in gescrijfte over brenget
57. ende certificeert ende des niet en laet gegeven onder
58. onsen voerscreven Genaedigen Heeren fignet hieraen gehangen opten
59. derthienden dach van October int jaer onr Heeren duijsent 13 Oktober 1473
60. vierhondert drieendetzeventich Onderstont gescreven bij mijnen
61. Heeren den Stedehouder ende Raede van Hollant Ende
62. was onderteijckent A de Cleve

63. Gecollationeert jegens den originalen mandamente
64. gescreven in Franchijn onder geteyckent als
65. boven hebbende onder vuythangende eenen segel
66. van roden wasse aen enckele staerte
67. metten selven bevonden accorderende bij mij
68. notaris publique desen xxiiij^{en} Meije 1577 23 Mei 1577
69. berustende inde kiste voorscreven

G van Triere 1577 de Jonge Nots Publique

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, fol. 26 v – 27 r

Mandement van de Raad van Holland waarbij hun bode en deurwaarder wordt gelast aan de dijkgraaf van Medemblik te bevelen de waerschappen van Obdam, Hensbroek en Ursem toe te staan sluizen te leggen in de Walingsdijk ter vervanging van een weggespoelde sluis in de Huigendijk, 1500 (hofsteijl 1499). Authentiek afschrift, 1577, naar een dito, z.d.

folio 26 v

1. Die Grave van Egmond tot Baer Stedehouder
2. Generael ende anders die Raden mijns genadighen Heere Eerts-
3. Hertoge van Oostenrijck Hartoge van Bourgognien gecommiteert
4. ter saecken sijne genadighen landen van Hollant, Zeelant ende
5. Vrieslant die eersten geswooren bode exploitier vande
6. Camer vanden Raede in Hollandt hier op versocht Saluijt

7. Alsoe Pieter Heertgensz als waerschap van Opdam ende
8. Hensbrouck ende Gerrit Jacobsz als waerschippe van Ursem
9. die gethoont ende te kennen gegeven hebben zoe dat waer
10. is dat sij supplianten originaliter leggende sijn onder die
11. jurisdictie vander ooster dijkgrave van Medenblijck
12. subalterende nochtans met die van Langedijck ende Waermenhuijsen
13. met heuren medeplegeren in sekere sluijsen heur waeterganck
14. ende loop hebbende in Heer Huijgendijck leggende in Geest-
15. maerambocht welcke Heer Huijgendijck hier voortijts te hebben
16. plach sekere groot voorlant welcke in sekere jaeren hebbende
17. alsoe offgeslaegen is geweest dat een vanden sluijsen hen
18. supplianten metten last ende noode van waeter vuytgedreven en/is
19. geweest soe dat sij supplianten niet en souden mogen onderhouden
20. die voorscr. sluijs tot prouffijte vanden lande maer dat hunluijden
21. van noode is den voorscreven sluijs te verleggen buijten die
22. jurisdictie van Geestmaerambocht daer die selve sluijs hier
23. voortijts innegeleghen heeft onder die jurisdictie vanden
24. dijkgrave van Medenblich Ootmoedelijcken men ons
25. versouckende ende begeerde dat wij tot constructie ende
26. welvaren vanden voorscr. landen hier inne willen voorsien met
27. brieven van octroijs ende anders twelck omme te verhoeden
28. hoer verderffnisse van noode is soe sij segghen Soe ist dat
29. wij dese saecke overgemerct u ontbieden ende bevelen
30. mit recht ernste dat ghij tot versoucke vanden voorscr. supplianten
31. terstont treckt anden voorscr. dijkgrave van Medenblich
32. ofte tot sijnre woonstede ende daerover roupende den
33. officier vander plecke ist noodt hem van ons voorscreven
34. genadighen heerin wegen seer scherpelijcken gebiet ende
35. beveelt dat sij den voorscr. supplianten geheijngen ende
36. toelaeten een oft meer sluijsen te leggen ende te verleggen

folio 27 r

37. in Walichsdijcke omme hoer waeteren daerdoor te mogen
38. loosen ende quijt te wordden ende dat die dijkgrave
39. van Geestmaerambocht sijn schouwe vanden voorscr. sluijsen
40. hebbe ende behoude omme die te keuren mit sijnen wers-
41. schippen van ijser houte aerde ende anders een roede aen beijden
42. zijden te weten offschouwe ende aenschouwe sonder vertrecke
43. ofte dissimulacie Ende in cas van oppositie weijgeringe ofte
44. vertrecke soe dagvaert die opposant te comen ende te
45. wesen tot enen sekeren redelijcken ende betaemelijcken daeghe
46. voor ons alhier inden Haeghe omme te seggen die redenen
47. van sijn oppositie ofte weijgeringe te verantwoorden de voorscr.
48. supplianten op tgunt dat voorscr. is ende dat daer aen
49. cleven mach procederende ende voortvaerende soe van rechts
50. ende redenen wegen behooren sal Ons voorts certificeerende
51. wes ghij hier inne gedaen sult hebben ende u wedervaeren
52. sal wesen Gegeven onder tsignet hier aen gehangen
53. opten sevenentwintichsten dach van Maert int jaer
54. ons Heeren duijsent vierhondert negenenendetnegentich
55. beloop sHooffs van Hollant bij mijnnen Heeren den Stedehoduer
56. ende Raedt van Hollant Zeelant ende Vrieslant Aldus

27 Maart 1499

57. onderteijckent Nesse Onder desen stont gescreven
58. concordat pus. (?) copia cum suis principalibus ... (?) de verbo
59. ad verbum teste me Bartholomeo Naegel Nots. Publ. ende
60. was onderteijckent Naeghel sstt (?)

61. Gecollationeert jegens gelijcke copie
62. auctenticque die gecollat. ende onderteijckent
63. was als boven mette zelve bevonden te
64. accorderen bij mij notaris publ. ende
65. berustende als vooren desen xix^{en}
66. Aprillis 1577

19 April 1577

J van Triere 1577 de Jonge Nots Publi.

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, fol. 27, 1505/1506

Sententie van het Hof van Holland in een proces tussen het ambacht en de procureur-generaal aan de ene, en Willem, heer van Hoogwoud, aan de andere zijde naar aanleiding van het doorsteken van een dam in de Langereis en het vastzetten van gedeputeerden van het ambacht door de laatstgenoemde, 1506 (hofstijl 1505). Authentiek afschrift, 1577

folio 27 v

1. Gesien bij den Hove van Hollandt dat proces
2. vuytstaende ende hangende tusschen die van Geestmaerambocht
3. ende die procureur generael van Hollandt mit henluijden gevoucht
4. eijsschers aen d'een sijde ende Willem Heer van Hoochtwou
5. verwerer aen d'andere Seggende ende proponerende die voorscreven
6. eijsschers dat sij in hoeren bedrijve van Geestmaerambocht
7. hadden een seckere waeteringe als henluijden toebehoorende omme
8. alle die landen belast wesende mitten waetere die te loesen
9. ende quijt te wordden door een sluijsse die de selve eijsschers
10. daer geseth ende staende hebben in eenen zeedijck hadden oock
11. deselve van Geestmaerambocht eijsschers vanden Keijserlijcke Majesteijt
12. ende sijnre genaeden voorsaeten zekere prevelegien als dat die
13. dijckgraeve ende heemraeden van Geestmaerambocht souden
14. keuren ende schouwen de voorscreven waeteringe mit dat daer aen
15. clevende was tot prouffijte ende gemene welvaeren vanden
16. landen aldaer achtervolgende welcken prevelegien hadden die
17. dijckgraeve ende heemraeden van soe langen tijden, dat geen
18. memorie van menschen ter contrarie en was gekeurt gehadt
19. de voorscreven waeteringe sonder wederseggen van yemande ende
20. naevolgende dien alsoe inden soomer inden jaere xv^c ende drije (1503)
21. een drooge soomer was ende datmen lichtelijcken ende met
22. cleijnen cost dese voorscreven waeteringe souden hebben mogen diepen ende
23. schoonmaecken omme alsoe te lichtelijcker die voorscreven waeter
24. te brengen door die voorscreven sluijsse Soe hadde die heemraeden
25. ende dijckgraeve gekeurt gehadt deselve waeteringe in presentie
26. van eenen jegelijcken daer over geroupen dier behoorden geroupen te
27. wesen als dat bij vonnisse geseijt ende verclaert was
28. gekeurth bij consente vande gemeen ingelanden ende gemeen buijren
29. aldaer datmen dese voorscreven waeteringe diepen ende schoonmaecken

30. soude Vuijt crachte van welcken keure ende proceduijren
31. soe hadden die voorscreven eijsschers doen leggen tot heuren groten costen
32. zekere dammen meijnende alsoe voort te vaeren omme
33. die voorscreven waeteringe schoon te maecken ende te doen diepen ende
34. hoewel niemanden geoorlooft en was tzelve dat alsoe begonnen
35. ende gedaen hadde geweest tot prouffijte vanden gemenen

folio 28 r

36. landen mit machte te brecken ofte wederstaen des nochtans niet
37. jegenstaende hadde belieft den verwerer mit crachte geweld
38. ende ongewaerde hant bij nachte ende ontijde te comen door
39. steecken ende geheel ende all breecken de voorscreven gekeurden ende
40. gemaecten dammen ende alsoe twaeter wederomme laeten
41. loopen daert hem belieffde tot verderfflijcke schaede vanden landen
42. ter causen van desen hadden hen de eijsschers besclaecht gehad
43. voor den dijckgraeve ende heemraeden daer op den verwerer
44. een rechtelijcke wethe bestaet* was geweest Ende daer toe **een gerechtelijke
aanzegging doen*
45. die goede mannen gedeputeert bij ordonnantie ende bevele
46. vanden voorscreven dijckgraeve ende heemraeden omme te
47. comen seggen redenen vanden voorscreven opbreeckinge ende
48. excessen ende die voorscreven mannen comende omtrent den
49. huijse vanden verwerer soe was hij vuijt sijnen huijse
50. gecomen met den gelaeden gespannen booge houdende die voord
51. lichaeme vanden voorscreven goede mannen d'een voor ende d'andere
52. nae omme hun door te schieten ende de facto gedaen soude
53. hebben ten hadde belet gewest door beeden van eenighen boven
54. desen hadde deselve verwerer de drije vande voorscreven goede mannen
55. gevangen genomen nemende nae hun dat sij hadden ende tguent
56. dat hem belieffen slaende den eenen genoemt schout Heijn mit
57. een vuijst op sijn hoofd ende heeft se in vangenisse gesteucken ende
58. gehouden strengelijcken eenen langen tijt ende die vierde man was
59. hun ontloopen Ende wes versoucke die eijsschers gedaen hadden
60. aenden verwerer omme die voorscreven gevangen ontslegen te hebben
61. ten minsten op cautie* ende borchtichte soe en hadden sij daer toe **borgstelling*
62. niet willen voorstaen noch en was oock niet gecompareert* ten **verschenen*
63. daege hem betiejckent mits welcke de selve verwerer tot
64. vervolch vande eijsschers vellich gewijst* was geweest ende **in gebreke gesteld*
65. gecondempneert* inden eijssch vanden eijsschers Ende alsoe die **veroordeeld*
66. voorscreven verwerer dat all niet en was achterhoudende de voorscreven
67. gevangene in strenge gevanckenisse poogende altoos meer letsel
68. ende schaede te doen den eijsschers met visschen vanden voorscreven
69. sluijssen ende anders soe was den eijsschers van noode
70. geweest clachtich te comen aenden voorscreven Hove ende te
71. vercrijgen mandement* daer mede de voorscreven verwerer **bevellschrift om te
dagvaarden*

folio 28 v

72. gedagvaert hadde geweest Ende ten daege daer van dienende ende
73. onderhouden concludeerde* die voorscreven van Geestmaerambocht eijsschers **eisen*
74. dat bij sententie* diffenitive vanden voorscreven Hove verclaert soude wesen **vonnis*
75. dat die bevelen ende proceduren gedaen ende gegeven tegen den voorscreven verwerer

76. heuren voorganck ende executie hebben souden ende dat de selve
77. verrwerer gecondempneert souden wesen tegens die voorscreven eijsschers
78. voor schaede ende interesten* die sij met tstoppen vanden voorscreven **schade, verlies*
79. waeteringe ende mit breecken van dien soe datmen die waeteringe
80. niet en hadde mogen diepen ende schoonmaecken in die somme
81. van duijssent Karolus guldens ofte anders tot arbitragie vanden voorscreven
82. Hove condempnende voorts die voorscreven verwerer inden costen
83. bijden voorscreven eijsschers tot desen instancie* gegaet** ende geleden voorscreven
*vordering ** opgeroepen, tot schikking uitgenodigd
84. noch hebben lijden ende doen souden moeten ten vuyjteijnde toe
85. vande saecke Ende die voorscreven procureur generael gehoort
86. hebbende den voorscreven eijssch concludeerde* indien tbevonden **eiste*
87. wordde van tgunt dat voorscreven is dat die voorscreven verwerer
88. gecondempneert soude sijn tot prouffijte vander Keijserlijcke Majesteit
89. inde somme van duijssent croone ofte anders arbitralijck gecorrigiert
90. nae gelegtheit vander misdaet Daer tegens dat die
91. voorscreven verwerer antwoorden ende seijde dat
92. dzelve verwerer vuyt deuchdelijcken tijtel toebehoorende was
93. de Heerlijckheit van Hoochwou hooge middel ende laege
94. visscherijen vogelrijen ende anders toebehoorende totte selver
95. Heerlijckheit niet vuytgesondert Ende dat inden voorscreven
96. Heerlijckheit was leggende een waetere genoemt die Langereijse
97. scheijdende tlant van Hoochtwou ende Oudenierop van een ende
98. was aen die oostzijde tzelve waeter genoempt de Hoochwouscher
99. Wijse als behoorende aen die Heerlijckheit van Hoochwou ende aen
100. die westzijde naest tlant Tlant van Nijerop genoemt die
101. Nijeropsche Wijse toebehoorende die van Geestmaerambocht ende
102. dat in teijcken van desen soe was waer dat hier voorts is alleen
103. die voorscreven eijsschers hoere waeterganck daer van desen questie
104. was spruijtende maeckten ende dede graeven omtrent den
105. middenwegen vanden selven waetere te legghen plach een caeden welcke
106. caede ende lant was een sloote behoorende totter Heerlijckheit van
107. Hoochwou Ende hadde die selve eijsschers oock omme heuren

Folio 29 r

108. waetergangen aende Nijeropsche zijde te hebben tlant gelost* van die **losmaken, opspitten, delven*
109. ingelanden van Nijerop omme die waeterganck aldaer te maecken
110. ende te delven ende die geloste aerde opwerpene aen die Nijeropsche zijde
111. sonder henluijden te onderwinden van die oostzijde die altijts eerst was
112. die Hoochwoudsche Wijse ende noch is Ende dat meer was siende
113. die van Hoochtwoude dat die eijsschers bestonden te graeven ende te
114. delven aen die Nieropsche zijde omme aldaer eenen vuytganck te
115. maecken hadden aen heur zijde hoer kaede moeten hoogen ende die
116. aerde vuyt die Hoochwoudsche Wijse ende Langereijse die nu noch ter
117. tijt is aen hoer zijde doen opschieten omme twaeter dat vuyt de
118. vaert comen mochte buijten hoer lant te schutten Overmits dat die
119. van Hoochtwoude veel laeger leggen dan die van Geestmaerambocht
120. waer vuyt claelijcken blijcken mochte dat die verwerer toebehoorende
121. was tot zijnen Heerlijckhede van Hoochtwou die oostzijde van die
122. voorscreven waeteringe vanden Langereijse ende hadden oock in teijcken
123. van dien die voorscrevenen van Hoochtwoude altoos gehaelt goede aerde vuyt de

124. oostzijde van den Langereijse omme die kaede ende Wijse te
 125. maecken Ende tzelve geschout ende gekeurt van alsoe langen tijt
 126. dat geen memorie van menschen ter contrarie en was ende
 127. noch dagelijcx doende waeren Des was gebeurt dat inden soomer
 128. anno xv^c ende drije die voorscreven eijsschers hun vervoordert hadden
 129. vuijt hoer selffs aucthoriteit theuren appetijte sonder consente * ende **toestemming*
 130. jegens dancke ende wille vanden verwerer toe te dammen
 131. ende te stoppen twaeter vanden Langereijse leggende aen die
 132. Nijeropsche sijde tot aen die Hoochwouse Wijse in alle manieren
 133. als oft die Langereijse henluijden alleenlijck toebehoort hadde daer
 134. bij benemende de verwerer twaeter en de tvoetsel vanden
 135. beesten van sijnen ondersaeten in sulcken schijn dat en hadde
 136. die dammen niet deursteecken geweest bijden verwerer het
 137. was geschepen dat aldaer van dorst versmacht ende
 138. verstickt soude hebben over die acht ofte neghen hondert
 139. beesten Soe dat die verweerder omme te enteren * ende **hier zoiets*
als 'bepalen', 'vaststellen' of 'aanpakken'
 140. te schouwen die verderffelijcke schaede van sijnen ondersaeten die
 141. voorscreven damme deursteecken hadde omme het waeter tsijnen
 142. loop te doen hebben naer ouder gewoonte ende dat aende oostzijde
 143. van sijn eijgen waetere ende aerde gelegen in sijn voorscreven
 144. Heerlijckheijt van Hoochtwoude daer aen de verwerer

folio 29 v

145. nyet gedaen en hadde dan userende van zijn recht maer de voorscreven
 146. eijsschers hadden int doend de voorscreven stoppinge qualijcken gedaen contrarie
 147. haer eijgen prevelegien Seijden oock dat alsoe hun verweerder
 148. toebehoorde die visscherie van Hoochtwouw ende dat hij ende sijne ouders
 149. vuijt dien in possessie was ende geweest hadde van soe lange tijde
 150. dath gheen memorie van menschen ter contrarie en was ten aensien
 151. ende wethen van een jegelijcken te bevisschen een seeckere visscherije
 152. gelegen in die Heerlijckheijt van Hoochtwouw genoempt die
 153. Geestmaerambochtsche sluijsse die beschouwewet worde vanden
 154. dijckgraeve aldaer in sulcke manieren als men daegelijcx in
 155. Vrieslant die andere sluijsen bevisschende was met een gat in
 156. die deursluijsse ende met een leckinge Ende hoewel die
 157. voorscreven verweerder doende tgunt dat voorscreven es niet misdaen
 158. hadde ende all hadde hij iet daer aen misdaen off gedelinqueert
 159. des menens Soe en stont het zelve niet tot correctie vanden dijckgraeve
 160. ende heemraeden van Geestmaerambocht Alsoe die verweerder
 161. een Edelman is hebbende hooge ende laege jurisdictie in zijn selffs
 162. Heerlijckheijt staende alleene naer rechte ende oock nae stijle
 163. indicateure van dese Hove thadden nochtans belieft die voorscreven
 164. dijckgraeve ende heemraeden den verweerder ongeroepen ende
 165. ongehoort te condempneren in zeeckere somme van penninghen vuijt
 166. saecke vanden deursteeckinge van den voorscreven dammen ende
 167. die niet genouch sijnde Ende dat nae rechte het voorscreven gewijse* **vonnis*
 168. negeen* was als gewesen bij incompetenten rechters soe dat daer **niets*
 169. aff van geen noode en was te appelleren* soe hadden die **in beroep gaan*
 170. voorscreven eijsschers op heure s..stel te kennen gegeven vercregen
 171. mandemen* om te hebben executie op het voorscreven gewijsde ende **bevelschrift*
 172. oock omme ontslegen te hebben zekere gevangenen bijden eijsscher

173. gevangen ter cause van zekere excessen ende mesusen* overmits **misdaden*
 174. dat sij met wapen gecomen waeren inden Heerlijckheit van
 175. Hoochwou contrarie die mandementen ende verboden vande Keijserlijke Majesteijt
 176. ende omme voorder t'antwoorden opten eijssch vande voorscreven
 177. eijsschers seijde die voorscreven verwerer dat wel wesen mochten
 178. dat die eijsschers eensdeels van die waeteringe van die Langereijse
 179. toebehoorende was ende stonde tot heure indicatieve* maer nu **aanwijzing,*
aanwijzend
180. soude wel bevinden dat die voorscreven waeteringe aen die eene
 181. sijde genoemt die Wijse leggende in die Langereijse

folio 30 r

182. waeteringe voorscreven leggende onder die Heerlijckheit van Hoochwou
 183. toebehoorende was ende stont onder die schouwe ende indicatie
 184. vanden verweerder ende niet vanden dijckgraeve vande eijsschers
 185. ontkennende dat des eijsschers dijckgraeve int possessie
 186. waren oft gehadt hadden omme de voorscreven Wijse te bekeuren
 187. ofte beschouwen als dat sij baptiseerden* ende mochte wel **betitelen, noemen*
 188. blijcken bijden concessie* vanden eijsschers aengaende dat heur **afstand doen*
van, toegeven
189. dijckgraeve ende heemraeden gekeurt hadden die voorscreven waeteringe
 190. te diepen te dammen ende d'andere wercken ende proceduijren bij
 191. hunluijden gealligeert* dat sij den verweerder groot ongelijck gedaen **als*
argument of reden aanvoeren, verwijzen naar
192. hadden Gemerckt dat sij hun onderwonden hadden kennisse
 193. te nemen van het gunt dat tot heure kennisse ende indicatieve
 194. niet en behoorde Ontkennende oock dat het prevelegie
 195. vanden eijsschers eenige mentie* was maeckende op die voorscreven **melding*
 196. Langereijse streckende aen die Hoochwoutsche sijde ende oft het
 197. zelve prevelegie daer off eenige mentie maeckende waere Soe en
 198. conde het zelve den verweerder niet preindiceren alsoe tzelve sijn
 199. soude directelijcken contrarie die titel van denselven verweerdere
 200. daer mede hem bijden Graeve gegeven was die Hooge Heerlijckheit
 201. van Hoochtwou mit middel ende laege visscherien ende vogelerijen ende
 202. waeteringe in alle schijn als de Graeve van Hollant het selve
 203. te besitten plach Ontkennende oock dat sij eenige macht ofte
 204. geweld gedaen hadden oft doen mochte oft dat sij rechtelijcken
 205. gedachvaert hadde geweest bijden voorscreven dijckgraeve ende seijde
 206. dat inde macht van des eijsschers dijckgraeve niet en was
 207. om den verwerer ter cause van voorscreven doorsteecken opten sijnen
 208. gedaen te dachvaerden alsoe sij geen kennisse vanden persoon van
 209. verweerder nemen en mochte noch en stont de zelve verweerder
 210. tot sijne indicatieve niet en was daeromme die selve
 211. verweerder niet schuldich te compaereren voordien voorscreven
 212. dijckgraeve overmits sijn exsumptie gelijk voorscreven is ende
 213. tden ghenen aldaer sij eijsschers waeren seggende dat die
 214. verweerder genomen soude hebben gevanghen drie mannen
 215. gedeputeerden omme hun verweerder een weten te doene
 216. dat sij te rechte comen souden maintenerende* dattet selve **staande houden,*
handhaven
217. wesen soude saecke van quade exemple met meer woorden
 218. antwoorde de voorscreven verweerder daer op dat wel

folio 30 v

219. waer was dat sij drie mannen in sijn Heerlijckheit gevanghen
220. genomen hadde maer hadde het selve gedaen overmits dat sij zelve
221. met waepen ende piecken gecomen waeren in sijn Heerlijckheit
222. contrarie die mandementen ende bevelen van desen Hove
223. Ontkennende voort die voorscreven gevangen eenige vreesse aengedaen ofte
224. qualijcken getraceert te hebben als die eijsschers baptiseren ende
225. welcke gevangen hij altijd op cautie* gepresenteert hadden **borgtocht*
226. te ontslaen ende ter audiencie* vanden Hove ontslegen hadde, hoewel
*terechtzitting, gehoor
227. hij die naer rechte wel hadde mogen corrigeren naervolgende
228. die voorscreven mandementen Ontkennende voorts die
229. andere feijttten van de voorscreven eijsschers ende concludeerde
230. die voorscreven verweerder dat bij sentencie diffinitive vande
231. voorscreven Hove verclaert soude sijn die voorscreven sentencie ende
232. proceduijren bijden eijsschers gealligeert negeen* ende van **niets*
233. onwaarden als gedaen bij incompetente rechters sonder saecke
234. oft revisie* ende partijen ongeroepen ende ongehoort Ende **herziening*
235. mitsdien niet executabel ofte tenminste gecorrigeert ende
236. gereformeert nae stijle van rechte Ende dat voort de
237. selve verweerder geabsolveert soude wesen alsoe wel vande eijsschers
238. ende conclusie* vanden eijsschers als vanden procureur generael **eis*
239. Merckende voorts eijsch van costen tegens welcke antwoorde
240. die voorscreven eijsschers repliceerden nemende tot heur voordeel
241. de concessie vande verweerder daer hij bekennende
242. was dat hij de voorscreven dammen die geleijt waeren in
243. die voorscreven waeteringe toebehoorende den eijsschers deur-
244. gesteecken ende opgebroocken hadde Ende voort gedaen inden
245. manieren vooren in den eijsch gebabtiseert Ontkennende
246. die voorscreven eijsschers dat deze voorscreven waeteringe toebehooren
247. soude den voorscreven verweerder in sulcken schijn als hij dat
248. voostellende was maer ter contrarie behoorde die voorscreven
249. waeteringe toe den eijsschers ende voor alsulck bijden voorscreven
250. dijkgraeve ende heemraeden beschouwet wordde van soe
251. lange tijde dat gheen memorie van menschen ter contrarie
252. was ontkennende dat die verweerder oft sijne
253. ondersaeten soe groote last ende schaede bijden voorscreven
254. dammen gehadt soude hebben als hij was seggende

folio 31 r

255. Maer sijden die voorscreven eijsschers ter contrarie dat indien die
256. voorscreven waeteringe gedempt gebleven ende schoon gemaect geweest hadde
257. het soude grootelijck geproffijteert hebben, den landen van Hoochtwouw
258. des verweerdens ondersaeten onder de selve waeteringhe gelegen
259. ende toegelaeten maer niet geconsenteert dat die voorscreven verweerder
260. ende sijne ondersaeten eenige interest ofte schaede gehadt mochten hebben
261. bijde voorscreven dammen twelck nochtans menens Soe en was hun
262. nochtans niet geoorlooft geweest mitter daet ende macht
263. die deursteeckinge ende ander macht ende geweld te doen als hij
264. gedaen hadde Maer hadde dat schuldich geweest mit recht te
265. beletten Ende ten ghenen aldaer die verweerder was seggende

266. dat hij niet schuldich en was te compaereren* voordien voorscreven **moest
verschijnen*
267. dijckgraeve ende heemraeden want zij incompetentere rechters
268. wesen souden Repliceerden die voorscreven eijsschers seggende dat
269. overmits die macht ende geweld gedreven ende gedaen bijden
270. verweerder in manieren voorscreven Ende dat hij daeraen
271. gedelinqueert hadde daervan die kennisse toebehoorde van outs
272. dijckgraeve ende heemraeden Soe was naer rechte de verweerder
273. schuldich daer te compaereren ende sijn defensie daer jegens te
274. doen Ontkennende dat die voorscreven waeteringe gehieten de
275. Langereijse den verweerder toebehoorde oft dat hij ende sijn
276. voorsaeten die altoos gekeurt hadden maer ter contrarien
277. seijden die voorscreven eijsschers dat henluijden de voorscreven
278. waeteringe toebehoorden en dat dijckgraeve ende heemraeden
279. de selve waeteringe doen keuren schouwen ende onderhouden hadde
280. tot costen van de eijsschers ende niet tot costen van de verweerdere
281. Ende waeren daervan altijd in goede possessie geweest
282. Achtervolgende heure voorscreven prevelegien sonder dat die van
283. Hoochtwoude daer van geeximeert* waeren meer dan d'anderen **vrijstellen,
uitzonderen*
284. Ontkennende dat die verweerder de voorscreven deursteeckinge
285. gedaen hadde bij gebreecke van waeter ofte tot onderhoudenisse
286. vanden beesten Want die verweerder hadde mogen deursteecken
287. een sijdwende gehieten Hoochtwouder Zijdwende* staende omtrent **sec! in plaats
van Zijdwinde*
288. twee roeden suijden den damme daer deur hij waeters
289. genouch sonder perijckel ofte schaede van jemande gekregen soude
290. hebben Seggende noch dat die voorscreven dammen geleijt

folio 31 v

291. waeren omme deur middelen van dien te diepen ende schoon te maecken
292. de voorscreven waeteringe twelck niet alleen en soude geweest hebben tot
293. welvaeren van die van Geestmaerambocht maer oock van die van
294. Hoochtwoude Ende was die keuringe ende schouwinge voorscreven geschiet
295. openbaerlijck dat alsoe wel die van Hoochtwou als ander weten
296. mochten soe dat niemant daer van ignorancie pretenderen en
297. mochte maer het gunt dat de verweerder gedaen hadde was
298. meer vuijt maele volencie* ende quaetheijt dat hij hadde tot de **kwaadwillendheid*
299. eijsschers dan anders als hij wel gewoonlijcken was in gelijcken
300. saecken te doen Ende boven al dat hij met macht ende geweld
301. gedaen hadde soe hadde hij noch hangende dit proces de sluijsse
302. van die voorscreven waeteringe gepoocht gehadt te bevisschen ende in
303. die deuren groote gaeten doen maecken in meijninge dan tgeheel
304. lant te bedienen ende verdrincken contrarie die prevelegie daer
305. van sijnde ende de groote breucken ende boeten daer op gestelt
306. daervan die eijsschers hen alhier oock beclaecht hadden Ende
307. was geseijt geweest dat hij verweerder de selve sluijsse niet
308. meer bevisschen en soude Seijden voort een onredelijck voorstel
309. te wesen bijden verweerder dat hij die drije persoonen gevangen
310. soude hebben mits dat sij gecomen waeren mit waepen tegens
311. het verboth vanden Hove Want die voorscreven vier goede mannen

312. quaemen als daer toe geordonneert omme den verweerder een
313. wete te doene met sulcke waerdicheijt alst betaemde sonder te
314. hebben ongewoonlijcke* ofte verboden waepen ende all hadden sij eenige
*ongebruikelijke, buitengewone
315. verboden waepen gehadt des men soe hadde die verweerder
316. die mogen nemen ende de boeten daer toe gestelt soude nihillijck
317. wesen oft anders te houden in strenge gevangenisse als hij gedaen
318. hadde ende perseveraeden* Voort bij heur voorscreven eijsch in **volhardend,*
vasthoudend, erbij blijvend
319. die conclusie* aldaer genomen tegens welcke replique die **bevat de eis dan wel*
het verweer van een partij
320. voorscreven verweerder dupliceerde Ontkennende dat hij int
321. opbreecken vande voorscreven dammen in sijn eigen Heerlijckeden ijet
322. misdaen hadde Ende seijde datmen wel bevinden soude dat die
323. voorscreven waeterganck vanden Wijse gelegen inden Langereijse hun
324. toebehoorende was Ende niemant anders en dat hij wel
325. bewijzen soude wat schaede hij ende sijn ondersaeten geleden hadden
326. bijde voorscreven dammen ende stoppage als voorscreven is Ontkennende
327. voorts die feijten ende voortstellen van de voorscreven eijsschers

folio 32 r

328. Seggende oock dat hun van gheen noode en was geweest te claegen
329. voordien voorscreven dijckgraeve om provisie* te begeeren gemerckt **voorlopige*
voorziening (juridisch)
330. dat hij in sijn Heerlijkheijt doen mochte sijne beliefte sonder
331. ijemant te vraegen bijsonder den voorscreven dijckgraeve die
332. macht noch jurisdictie over hun en hadden Duplicerende ende
333. seijde voort als dat hij die voorscreven sluijssen bevischt hadde
334. nae oude gewoonte gemerckt dat sij leggende sijn in sijn
335. Heerlijkheijt Ende dat achtervolgende sijn titel ende
336. possessie als breede vooren geseijt is persevererende
337. voorts bij sijn antwoorde ende die conclusie aldaer genomen
338. mit meer feijten ende redenen bij elckx vande voorscreven
339. partijen voortgesteld ende geproponereet begrepen in heuren
340. principaelen scriftueren* ende anders daerop dat sij tot **schriftelijke*
toelichting op hoofdzaken
341. heure proeve geadmitteert ende toegelaeten hadden geweest
342. Gesien voort bijden voorscreven Hove alle alsulcke
343. informatien, brieven ende munimenten* als elcx vande voorscreven **bewijsstukken*
344. partijen voor zekere commissaris bijden voorscreven Hove
345. daertoe geadmitteert die geweest hadden opten plaetse
346. contenciense* ende anders hadden willen doen belieden produceren**
*laats van onenigheid **bewijzen leveren
347. exhiberen* ende overgeven Ende die acte daerbij die selve partijen **tonen*
348. gerenuncheert* hadden van meer te procederen mitsgaeders **weerleggen*
349. heuren reprochen* ende salvacien** in deze saecke gedaen ende
* bezwaren tegen de door de wederpartij geleverde bewijzen
** weerlegging van bezwaren (reprochen) tegen de ingediende bewijzen
350. overgegeven ende daertoe die acte bij den welcke blijktt
351. dat die voornoemde partijen in rechte geconcludeert hadden ende
352. recht begeert Ende daer op dat henluijden op huijden dach
353. betiejckent was omme recht te hooren Voorscreven

354. Hoff met rijpe deliberatie van Raide deurgesien ende overgelegen* **overleg gepleegd*
355. hebbende alle tgunt dat tot desen materij dienende was
356. inden naeme ende vanwegen des Conincx Graeve van
357. Hollandt etc heeft geseijt ende verclaert seijt ende verclaert
358. mits desen dat de voorscreven verweerder mit onrecht
359. ende quade cause* die voorscreven deursteeckinge vanden voorscreven **oorzaak*
360. dammen ende oock die vangenissen vanden voorscreven drije
361. personen gedaen heeft ende condempneert daeromme die
362. verweerder den voorscreven gevangenen te restitueren* alle tgunt **herstellen, hier:
weer in vrijheid stellen, teruggeven*
363. dat hij hunluijden offgenomen heeft condempneert voort
364. de selven verweerder den voorscreven eijschers op te

folio 32 v

365. leggen alle alsulcke costen schaeden ende interesten* als sij sullen komen **schade*
366. doen blijcken bijden doorstekinge vanden voorscreven damme gehadt ende
367. geleden te hebben Ende omme hier toe te commen sullen
368. die voorscreven eijschers den Hove bij verclaeringe overgegeven die voorscreven
369. costen schaeden ende interesten Ende de voorscreven verweerder
370. daer tegens gehoort sal tvoirscreven Hoff die taxeren ende modereren* **regelen*
371. soe dat behooren sal Ende condempneert noch voorts tvoirscreven
372. Hoff den voorscreven verweerder die excessen ende delicten bij hem
373. int breecken vanden voorscreven damme ende int vangen vande
374. voorscreven personen geperpetreert* der Keijserlijcke Majesteijt te beteren
*verrichten, bedrijven
375. eerlijcken ende prouffijtelijcken Eerlijcken dat hij comen sal
376. voordn selven Hove blootshoofts ende ongegort vallende op sijn knien
377. ende bidden deselven Hove vuyjten name dier Keijserlijcke Majesteijt hem die
378. voorscreven excessen ende delicten te willen vergeven beloovende van gelijcke
379. niet meer te doen en de prouffijtelijcken mit de somme van tweehondert
380. Philips guldens die hij gehouden sal wesen te betaelen in handen vanden
381. Rentmeester van de exploicte Ende aengaende die visscherijen ende
382. sluijssen vanden voorscreven waeteringhe reserveert* tvoirscreven Hoff pertijen
*bewaren, bij uitstek bestemmen, toewijzen met uitsluiting van anderen
383. elcx heur actie* omme die voordn selffden Hove te mogen intenteren**
*rechtsvordering, aandeel **instellen, inspannen van een rechtzaak
384. soe hunluijden dat goetduncken sal, Absolverende den voorscreven
385. verweerder vanden voordn eijsch ende conclusie van den voorscreven
386. verweerder in den costen bijden voorscreven eijschers tot desen instancie
387. gedaen ter tauxatie ende moderatie vanden voorscreven Hove
388. Aldus gedaen en de vuyjtgesproocken in den Haege onder
389. tsignet hier aen gehangen gegeven opten sesten dach in februario **6 Februari 1505**
390. int jaer duijsent vijffhondert ende vijff stilo curscurie¹ **(= 1506)**
391. Present bij hier Philips van Spaengien Ridder Magister Jacob
392. Ruijsch Jan Bendiusz* Willem van Berendregt Floris Oom van **Jan Boudijnsz?*
393. Wijngaerden Jansz Floris van Wijngaerden Florisz Gerrit van
394. Mije Abel van Culster ende Jacob Bouwesz² Raidsluijden van
395. Hollant Mij jegenwoordich ende was onderteijckent B v Ernst

¹ stilo curie, datering 'naar de loop van het Hof'

² Beauvais? Niet thuisgebracht, ook niet via 'Met recht en rekenschap' van Serge ter Braake (Hilversum, 2007)

Folio 33 r

396. Gecollationeert jegens sijn originaele sententie
397. die geschreven was in pampieren Onderteijckent
398. als boven mette zelve bevonden van woort
399. te worde accorderende ende berustende inde
400. voorscreven kiste van Zuijtscherwoude Bij
401. mij notaris publique den 11^{den} (xi^{en}) Martij 1577 11 Maart 1577

J van Triere 1577 de Jonge nots publ

Aantekening:

Hertog Aelbrecht geeft in 1385/1386 toestemming tot het aanleggen van de Wijzend, de Wise ofwel de Langereis, zie de desbetreffende oorkonde.

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, fol. 33 r – 33 v

Willige condemnatie van de Vier Noorderkoggen en het ambacht door het Hof van Holland in een overeenkomst omtrent het onderhoud van de Zanddijk bij Aartswoud, 1507. Authentiek afschrift, 1577.

folio 33 r

1. Opten dach van huijden soe compareerden voordien
2. Hove van Hollant Jan Rijpensz Allert Wiggersz burgemeesteren
3. van Medenblick Rijcoult Mathijsz ende Claes Rijersz sij als
4. gedeputeerden vander stede ende cogge van Medenblick / Dirck
5. Wingensz Mathijs Jansz Allert Jansz Taet Jacobsz, Jan
6. Dircxsz ende Jacob Jansz vuyjten meene van Hoochtwoude ende
7. Woggenummer Coggen alsoe wel voor hem selven als tzaemen
8. vervangende die middel coggen van Medenblick ter eenre zijde
9. ende Pieter Gerritsz Pieter Broersz Heijnrick Gerritsz ende
10. Herke Mathijsz als gemachtich ende gedeputeerden vander coggen
11. gelegen onder Geestmaerambocht ter anderen / ende partijen
12. ten beijden sijden verclaerden hoe dat zij bij tusschen spreecken
13. vanden commissarissen hier nae genoemt geaccordeert ende
14. vereenicht waeren vanden processe vooren voorscr. Hove geintenteert
15. roerende sekere beclachte gedaen bijden vier coggen van Medenblicq
16. op ende tegens die van Geestmaerambocht die in gebreecken soudien
17. geweest zijn van niet gemaect noch gerepareert te hebben alsoo't
18. behoort een sekere kaede genaempt die Santdijck leggende aen die
19. Langereijse bijden sluijs van Geestmaerambocht sustinerende
20. dat mits den overloopen vanden waeter die landen leggende
21. onder den coggen van Medenblicq grootelijck beschadicht hadden
22. geweest waer tegens die van Geestmaerambocht tot heuren
23. defencie allegerende waeren zeeckere redenen ter contrarien
24. ende nae dat die voorscr. commissarissen visie ende inspextie
25. genomen vander plecke contencieuse ende informatie gedaen
26. ende partijen gehoort sijnde opt tgunst datze elcx tot
27. verificatie van heuren vermeten hebben willen seggen ende

28. produceren, soe sijn die voorscr. partijen geappointeert ende
29. overcomen van heuren voorscr. geschillen inder manieren als
30. hiernae verclaert, te weten dat die van Geestmaerambocht
31. den voorscr. Zantdijsck mitten staende wercken alsoe zullen doen
32. voorsien van stonden aen dat die landen vanden vier coggen
33. daerbij niet beschadicht en wordden desen winter gedurende, ende
34. dat oock deselve van Geestmaerambocht inde toecomende zomer
35. ende voortaan ten eeuwige daghe den voorscreven Zantdijsck

folio 33 v

36. alsoe goet dicht hoich breedt ende sterck sullen maecken, oft doen maecken
37. dat den landen gelegen onder den coggen van Medenblicq daer
38. mee niet beschadicht en sullen wordden in eniger manieren ende
39. bij alsoe dat bij storme oft opwater oft andersins die voorscr.
40. Santdijsck niet schutten en soude mogen alsulcken opwater ende
41. dat mits den overslach den voorscr. landen vanden coggen van
42. Medenblicq beschadicht wordden oft dat die Santdijsck in
43. eenigen plecken gebroocken wordde soe sullen die van Medenblick
44. terstont heur bode mogen seijnden aen een vander waerschippen
45. van Geestmaerambocht ende den selven laeten weten vanden
46. gebreecken gecomen aenden voorscr. Santdijsck ende soe haest als
47. die waerschip van Geestmaerambocht dese denunchiatie ende
48. wete ontfangen sal hebben sal hij gehouden wesen binnen sdaegs
49. sonnenschijn die wete in tijts gedaen sijnde werckluiden te seijnden
50. opten voorscr. Santdijsck ende twerck te beghinnen omme die
51. gebreecken te renoveeren ende te boeten ende alsoe veel doen dat
52. de landen vanden voorscr. vier coggen gepreserveert ende verhoet
53. mogen blijven van alle schaeden ende indien die voorscreven
54. van Geestmaerambocht hiervan in gebreecken waeren soe sullen
55. die vanden vier coggen voorscr. zelve heuren werckluiden mogen seijnden
56. opten voorscr. Santdijsck omme hen selven te beschermen van
57. schaede ende soe wes costen dat sij hiertoe verleggen sullen
58. die sullen sij in geschrifte doen stellen metten coste vanden bode die
59. vuytgeweest sal hebben ende die van Geestmaerambocht over
60. leveren die alsdan gehouden sullen wesen dieselve verleijde costen
61. hunluiden op te richten ende deuchdelijcken te betaelen bij affirmacie
62. vanden ghenen vanden voorscr. vier coggen die int verlegghen
63. geweest sal hebben sonder eenige contradictie oft voordien proceduijeren
64. daeromme te laeten geschieden Alle welcke poincten ende
65. articulen die voorscr. partijen belooft hebben elcx inden heuren
66. te onderhouden ende te achtervolgen ten eeuwigen daghen sonder
67. eenichsins in gebreecken te wesen ende versochten die voorscr.
68. comparanten tot sterckenisse ende corroboratie van desen ende
69. opte belooft bij handtastinghe daerop gedaen hier inne
70. gecondempneert te wesen Gehoort twelck versouck
71. tvoorscreven Hoff heeft den voorscr. comparanten elcx inder

folio 34 r

72. qualiteijt als vooren int gundt dat voorscreven es gecondempneert
73. ende condempneert mits desen Aldus gedaen ende
74. geappointeert binnen den dorpe van Hoochtwoude opten eersten
75. dach van October int jaer vijftienhondert ende seven

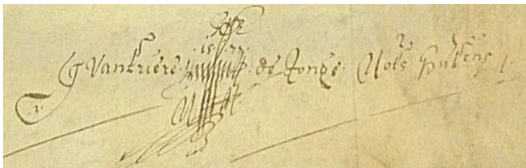
1 oktober 1507

76. bij mrs. Willem van Berendrecht ende Gerrit vander
77. Mije Raetsluijden van Hollant mij jegenwoordich ende
78. was ondergeteijckent Bartout van d'Assendelft

79. Gecollationeert jegens sijn principaele
80. overdrachte ende acte van accoorde gescreven
81. in franchijne gedatheert ende onderteijckent
82. als boven, metten selven bevonden dese van
83. woorde te woorde accorderende bij mij
84. geadmitteerde notaris publique tot Alcmaer
85. residerende desen x^{en} Martij 1577 stilo coi
86. ende is berustende als vooren

10 maart 1577

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, fol. 34 r – 35 r

Sententie van het Hof van Holland tussen de waerschappen namens de ingelanden aan de ene, en twee heemraden aan de andere zijde rond de traktementen van de laatstgenoemden , 1516 (hofstijl 1515). Authentiek afschrift, 1577.

folio 34 r

1. In die saecke hangende voordien Hove van Hollant tusschen
2. die waerschappen van Geestmaerambocht inden naeme van
3. hen selven ende den gemeenen ondersaeten aldaer impetranten
4. ter eente sijde ende Dirck Allertsz ende Garbrant
5. Garbrantsz heemraeden vande dijck van Geestmaerambocht voorscr.
6. ter andere spruijgende ter cause van dat die gedaechden
7. een sekere ordinantie verworven hebben gehadt boven ende
8. tot augmentacie van die oude ordinarissen wedden voortijts
9. geordonneert den heemraeden van Geestmaerambocht voorscr.
10. achtervolgende ende vuijt crachte van welcke ordonnantie

folio 34 v

11. die gedaechden hun vervoordert hebben te ontfangen tien stuvers
12. meer dan die wedden voortijts plaegen te wesen, concluderende
13. die voorscr. impetranten verclaert te sijn dat die gedaechden
14. te vreden wesen zullen, ende hun laeten genoeghen mit
15. alsulcken loon als van ouden tijden ge..ert is geweest
16. naevolgende hoer admissie die sij van onsen genaedigen heere
17. vercregen hebben vant voorscreven heemraetschap ende
18. gecondempneert te restitueren tgunt dat bij hemluijden boven
19. den ouden taucx ontfangen is geweest, mitsgaeders inden
20. costen van desen instantie waer tegens die voorscrevene
21. gedaechdens heurluijder defensie gedaen hebben, sustinerende
22. die ordonnantie gemaect op heur dachgelden, redelijck ende
23. deuchdelijck te wesen, daer bij hemluijden geordonneert es
24. geweest, boven heur ordinarissen wedde, dieselve cleijn sijn ende

25. dat sij groote costen hebben ende doen moeten, als sij vacceren
26. ende reijsen inden affairen vanden dijck van Geestmaerambocht
27. daechs thien stuyvers concluderende ten fijne van absolucie
28. ende costen elcx vanden voorscreven partijen allegerende
29. diversche feijten, middelen ende redenen, waerop die selve
30. partijen nae volle dingtaele geordonneert sijn geweest
31. schrijven bij feijten contrarie van heure scriftueren te dienen
32. voorts geadmiteert hoer productie te doen, in welcke
33. saecke ende proces tot versoucke vanden selve partijen
34. hincinden informatie ende enqueste gedaen sijn geweest
35. ende hebben voorts geproduceert zekere brieven ende
36. munimenten renunchiatie gedaen van meer te willen produceren
37. gedient van reprochen TVOORSCREVEN HOFF met rijpe deliberacie
38. van raede deurgesien ende overgewegen hebbende alle
39. tgunt dat tot desen maeterije dienende is, bevinde
40. dat men recht doen mach, sonder enqueste te doen op die
41. feijten inden reprochen ende salvacien begrepen, ende
42. doende recht opt voorscreven proces, inden
43. naeme ende van weggen Ons Genadichs Heeren

folio 35 r

44. Prince van Spaengien Eertshertooge van Oostenrijck Hertooge
45. van Bourgongien Graeve van Hollant Zeelant ende Vrieslant
46. declareert ende verclaert dat die gedaechden te vreden wesen
47. zullen ende hun laeten genuegen mit alsulck loon als van
48. ouden tijden gestelt ende geordonneert is den heemraeden van
49. Geestmaerambocht sonder ijct meer vanden impetranten oft den
50. gemeen ingelanden aldaer te eijsschen ter casue van tzelve
51. heemraetschap ende condempneert den selven gedaechden te
52. restitueren desulcke penningen als sij boven doude loon ende
53. wedden voorscr. ontfangen hebben mitsgaders inden costen bijden
54. impetranten in deser instantie gedaen ter taucxatie ende
55. moderatie vanden voorscr. Hove Gedaen inden Haige onder
56. tsignet dat men noch ter tijt gebruijcken hier aen gehanghen
57. opten negentiensten dach in februario int jaer ons Heeren *19 februari 1515 (=1516)*
58. duijsent vijffhondert ende vijffthiene naeden loop sHooffs
59. van Hollant. Bij mijnen heeren Gerit van Assendelft
60. Floris van Wijngaerden Ridderen Meesters Jasper Lievens zoon
61. Jan van Duvendorde Abel van Colster Jacob Mourijs soon
62. ende Pieter vander Capelle Raetsluijden van Hollant Mij
63. Jegenwoordich Ende was opte pluijme geteijckent A
64. Sandelijns

65. Gecollationeert jegens de originaele sentencie
66. gescreven in franchijne, onderteijckent als
67. boven hebbende onder vuythangende eenen
68. grooten segel van rooden wasse aen dublen staerte
69. ende berustende als vooren metten selven
70. bevonden accorderende bij mij secretaris
71. publique Desen xxii^{en} Meije 1577 *15 mei 1577*

Vergunning uitgegeven door dijkgraaf en heemraden van Drechterland voor het ambacht tot het leggen van een duikersluis te Rustenburg, 1516. Authentiek afschrift, 1577.

folio 35 v

1. Wij Pieter Claesoon dijckgraeve Mathijs Janssen
2. Jan Buterszoon Dirck Pieters ende Heijn Jansz heemraets van
3. Drechterlant kennen ende belijen overmits desen onsen briefve
4. dat wij met die gemeen waerschappen voorscreven dat wij voor ons
5. ende voor onsen naecommelingen gegunet den gueden luijden van
6. Geestmaerambocht voorscreven een sluijs te leggen of doen leggen in
7. onsen Drechterdijck bij Roestenburch, te onderhouden, in alle formen
8. ende manieren hiernaes gescreven inden eersten die sluijs voorscreven
9. goet van hout ende van ijser tot kennisse van heemraets, ende
10. die sluijs te houden, aen elcke sijde drije voet aerds ende waert
11. zaeke dat die goede luijden voorscreven den sluijs vuyt den dijck naemen
12. oft dat die sluijsse vuyten dijck dreeff, soe zullen die goede
13. luijden van Geestmaerambocht den dijck weder maecken oft doen
14. maecken ende onderhouden drije jaer lanck, alsoe goet alst aen beijde
15. zijden aen come bij kennisse van heemraets ende alsdan soe sullen
16. die goede luijden voorscr. die dijck weder mogen overleveren, inde
17. handen van die goede luijden van Drechterlant, ende als dan
18. Dirck Jacobsz burgermeijster van Fenhuijsen voor dat dorps wegghen
19. heeft geconsenteert den sluijs inden dijck te leggen sonder
20. verbeuren tegen den Heer ende als men desen dijck oft sluijsse sal
21. schouwen soe sullen wij goede luijden van Drechterlant voornoempt
22. off hoer waerschappen ons die schouwe te voeren goetijts doen
23. weten costeloos schadeloos ende als wij die weeth hebben ist
24. dat sij vervallen in eenige broecken (?) oft boeten, die sal die
25. dijckgraeff van Drechterlant inwinnen nae den recht van
26. Drechterlant Alle dinck sonder argelisten in kennisse die
27. waerheijt soe hebbe ick Pieter Claesz voorscreven die bede
28. van die voorscr. heemraedts ende waerschappen mitn segel vuyt
29. gehangen beneden aen desen brieff, geschiet int jaer ons
30. Heeren duijsent vijffhondert ende zestiene opten twaelffden *12 november 1516*
31. dach inden maent van November.

32. Gecollationeert jegens den originaelen brieve van
33. overdrachte gescfeven in franchijn onder vuyt
34. hangende eenen segel van groenen wasse in
35. dubbelen staerte gants gaeve metten selven bevonden
36. accorderende bij mij notaris publique desen xij^{en} *12 juni 1577*
37. Junij 1577 ende berustende als vooren

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, fol. 36 r – 36 r

Akte waarbij de burgemeesters van Alkmaar een overeenkomst met het ambacht inzake het onderhoud van de dijk vanaf de Frise poort erkennen, 1529. Authentiek afschrift, 1577.

folio 36 r

1. Wij Burgemeesteren Schepenen ende Raede der Stede
2. van Alkmaer oerconden mit desen onsen brieve besegelt mit onsen
3. zegelen ende doen cont allen luijden daer desen onsen brieve getoont
4. sal wordden hoe dat wij mitten gedeputeerden van Geestmaer-
5. ambocht ende sc..ders... geaccordeert ende overeen gecomen sijn in
6. manieren hiernaer verclaert   Eerst soe sal die stede van
7. Alkmaer houden ten eeuwigen daegen tot haeren lasten een dijk
8. beghinnende van de Vriese poort van Alkmaer streckende oostaen bijden
9. steden vesten nenen (?) tot aenden Graevendijck toe, behoudende
10. altijd die van Geestmaerambocht heuren privilegien onvermindert
11. ende die waerschappen van Geestmaerambocht voorscr. haer keuren
12. ende verkeuren ende den dijkgraeve met zyn heemraeden te
13. beschouwen gelijk den dijk daer aen gelegen   Beloovende voorts
14. dat men in desen dijk voorscreven geen colck sluijs ofte verlaet en
15. sullen legghen noch doen legghen ten sij bij oorloff, consent
16. ende wille van Geestmaerambocht   In oorconde dat men
17. dit willen vast ende van waerden ende ongemindert houden tot
18. eeuwigen daegen   Soe hebben wij Burgemeesteren Schepenen
19. ende Raeden onse stede segel van saecken hier beneden aen
20. gehangen opten vierentwintichsten dach van Aprill anno 24 april 1529
21. vijffhondert negenentwintich

22. Gecollationeert jegens den originaelen brieve
23. van overdrachte gescreven in franchijne onder
24. vuythangende een segel van groenen wasse
25. in dubblen staerte redelijck gaeve   metten
26. selven bevonden accorderende van woort te
27. woorde accorderende bij mij notaris publique
28. desen xij^{en} Junij 1577 ende berustende 12 juni 1577
29. als vooren

J van Triere 1577 de Jonge Nots Publ.

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, fol. 36 verso, 1539

Proces-verbaal van Reijnier Brunt en Adriaen Stalpaert, "commissarissen vande dykagie" wegens de grafelijkheid in West-Friesland, van een door hen belegde bijeenkomst met Albrecht van Treslong, heer van Veenhuizen, en gedeputeerden van het ambacht omtrent de aanleg van een nieuwe waterloop [de Wester Langereis] tussen Veenhuizen en Oude Niedorp, 1539. Authentiek afschrift 1577, naar een dito uit 1540.

folio 36 v

1. Op huijden den negenentwintichsten Augustij 29 Augustus 1539

2. duijsent vijffhondert negenendedertich sijn voor ons Reijner Brunt
3. Raidt ordonaris inden Hove van Hollant ende Adriaen Stalpaert
4. Rentmeester van Kennemerlant als commissarissen geordineert bijden
5. Keije Mat. vander dijckaegie metten aencleven vandien int quartier
6. van Westvrieslant gecompareert Aelbrecht van Treslonge, Heere
7. van Veenhuijsen verselschapt met heer Cornelis Allertsz pastoir
8. aldaer ende heer Claes Claesz vicarius van Oudeniedorp tot eenen
9. Jan Dircxssen van Valckencooch ende waerschap aldaer Garbrant
10. Gerritsz van Outdorp als waerschap aldaer ende als gemachticht van
11. die van Coedijck ende Sinte Pancras ende Gerrit Pietersz van
12. Sinte Maertens waerschap van Sinte Maertens Eenigenburch ende
13. Harinckarspel Ende verclaerde die selve Heere van Veenhuijsen
14. alsoe die landen van Geestmaerambocht mit heure consoorten gelegen
15. opter Zuijder Waert heur waeter mit molens maelen inde selve
16. Waert, die landen van Veenhuijsen aldaer mede opte Waert gelegen
17. onder waeter quamen soe dat hen van noode is te bekaeden welcke
18. kaeden sij te hans begonst hadden te leggen ende gaern verhaelen souden
19. soe verre tdorp streckte tot aen Oudeniedorp, overgaende die Lange-
20. reijse mits weder een nieuwe waertocht maeckende van twintich
21. voeten wijdt inde banscheijdinge van Oudeniedorp ende Veenhuijsen
22. 't gunt die Langereijse aldaer diemen mits desen overgaen sal wijder
23. behouden werdt presenteerden te suppleren inde tocht gelegen beoosten
24. Veenhuijsen aldaer hij te vreden was die brugghen ende wallen
25. inde voornoemde tocht vuytgesteecken vuyt te nemen omme
26. 't waeter te bath te mogen loosen Begerende dat die voornoemde
27. gecomitteerden waer sij te saemen gecomitteert ende apart gesproocken
28. hadden seijden dat die ingesetenen vanden dorpen vuyt wiens
29. naeme sij alhier gecompareert waeren communicatie gehadt
30. hadden tot diversche stonden van dese saecke ende gemerckt dat
31. die landen van Veenhuijsen notoirlijck beschadicht worden deurt (*sic*)
32. 't maelen inde Zuijder Waert sij wel te vreden waeren ende
33. mochten lijden dat deselve van Veenhuijsen den selven offhouden
34. gelijk die ander dorpen in Geestmaerambocht gedaen hebben ende
35. tot dien eijnde stoppen die voornoemde waertocht maeckende int
36. gescheijt (= (grens)scheiding) van Oudeniedorp ende van Veenhuijsen van twintich voeten
wijdt

folio 37 r

37. ende tgunt die Langereijse wijder is te suppleren in die tocht beoosten
38. Veenhuijsen gelegen sulcx dat 't gemeen lant van Geestmaerambocht
39. daer deur niet en beschadicht en sij al gelijk die voornoemde van Veenhuijsen
40. hier vooren dat gepresenteert hebben Welverstaende ende met
41. expresse conditien nochtans dat all tzelve sal wezen onvermindert
42. ende sonder prejudicie van heur recht ende die privilegien van die
43. van Geestmaerambocht ende voort bij provisie ende op een proeve
44. dat soe verde 't gemeen lant van Geestmaerambocht eenich interest
45. oft schaede bij 't verleggen van de voornoemde waeterschippe dat die
46. van Veenhuijsen gehouden sullen wesen heur oude tocht genaempt die
47. Langereijse te openen ende te stellen in sulcken staete als die te
48. vooren was all tot costen ende lasten van die van Veenhuijsen
49. Ende alsoe die gedeputeerden van Waermenhuijsen ende van die
50. dorpen van Langedijck mede bescreven sijn ende niet gecompareert

51. en sijn geweest soe hebben wij commissarissen de voornoemde
52. van Veenhuijsen tot heure versouck geconsenteert te mogen
53. met heur beghonde kaede voort te vaeren ende die oude
54. waeteringe over te ghaen meth maeckende die nieuwe waertocht
55. ende ander soe de voorscreven partijen hier vooren verclaert ende
56. geaccordeert hebben gehadt behouden een jegelijck sijn recht ende dit
57. all op den prouwe ende tot anders geordineert sal sijn Actum
58. onder onse hanteijckenen ten daige ende jaere als boven
59. onder stont gescreven concordat het copie van epistole principaele
60. id protestor manu mea Cornelis Alardij pastoer Veenhuijsen
61. sidt anno 1540 die tercia Februarijs

3 Februari 1540

62. Gecollationeert jegens gelijcke copie
63. auctenticque gescreven in pampier onderteijckent
64. als boven mette zelve bevonden te
65. accorderen bij mij notaris publicque
66. desen xij^{en} Junij 1577 ende berustende als
67. vooren

13 Junij 1577

J van Triere 1577 de Jonge nots publ

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 37 v

Akte waarbij Willem Jansz, Dirck en Bartholomeus van Teijlingen en Jacob Jansz Stoot erkennen op bepaalde voorwaarden van molenmeesters en waerschappen van de landen binnen de Oosterdijk vergunning te hebben verkregen tot het bedijken van het Kerkmeertje in de banne Oudkarspel en zich tot de strikte naleving van die voorwaarden verbinden, 1547. Authentiek afschrift, 1577.

folio 37 v

1. Wij Adriaen Nannes soon Schenk Jan Janssoon Buijser
2. ende Pieter Bartholomeus soon burgemeesteren Jacob Willemsz
3. nu ter tijt schepen ende Jordan van Foreest schepen van den voorleden
4. jaere binnen die stede van Alckmaer Jan Jansz dijckgraeve van
5. Geestmaerambocht ende Adriaen Stalpaert van de Wiele rentmeester
6. van Kennemerlant ende Vrieslant oorconden en doen
7. te weten aenen jegelijcken dat voor ons gecomen ende
8. gecompareert sijn Willem Jansz Dirck van Teijlingen
9. Bartholomeus van Teijlingen gebroeders, alle woonende tAlckmaer
10. ende Jacob Jansz Stoot woonende tot Harinckarspel al voor hen
11. selven ter eenre zijde ende Jan Harcke van Outkarspel
12. Pieter Jansz van Suijtscherwoude Antheunis Gerritsz van
13. Waermenhuijssen Heijn Jan Wouters van Coedijck ende
14. Jacob Claessen van Outdorp alle als molenmeesters vanden
15. landen gelegen binnen den Oosteren Dijck Claes Meijersz van
16. Waermenhuijssen Pieter Claesz van Harinckarspel Jan Remmesz
17. van Brouck Bartholomeus Fredericx zoon van Zuijtscherwoude ende
18. Wouter Jansz van Coedijck alle als waerschappen vande selve
19. landen ende Pieter Weijertsz van Noortscherwoude volger mit
20. coster Gerrit Elisz secretaris vande selve waerschappen ende
21. Cornelis Stalpaert van de Wiele als rentmeester van des Keijzers

22. vronlanden gelegen binnen den voornoemde Oosteren Dijck, tot
23. desen specialijck volmachticht bijde heeren vande Reckeninghe van den Hove
24. van Hollant inden Haige ter andere ENDE verclaerden de
25. selve Willem, Dirck, Bartholomeus ende Jacob dat sij voor henselven
26. ende heuren erffven ende voornoemde molenmeesters waerschippen
27. volger secretaris ende rentmeester inde selve qualite voor
28. heure naecommers geaccordeert waeren opt tbedijcken vandie
29. Kerckmeer gelegen inden voorscreven ban Outkarspel daer off de
30. visscherie van dien met die andere visscherien binnen den voorn.
31. rinck gelegen toebehooren die ingelanden gelegen binnen den voorn.
32. Oosteren Dijck ende oock opt uijtmaelen van tWaert vande
33. zelve meere die die voornoemde Willem Jansz cum socijs

folio 38 r

34. aangenomen hebben vanden Graeve van Egmond tot lant te
35. maecten opt beleenen van de voornoemde ingelanden ende dat
36. indier voughen hiernaevolgende Eerst hebben die selve
37. molenmeesters waerschippen rentmeester van de Vroonen volger ende
38. secretaris den voorscreven Willem Janssen ende sijne consoorten
39. geconsenteert die voorscreven Kerkmeer te bedijcken theuren schoonsten
40. dair op te stellen ende doen setten een watermolen en twaeter
41. vande selve meere te maelen opte landen van die van
42. Geestmaerambocht gelegen binnen den voorscreven Oosteren Dijck
43. voor welck consent de voornoemde Willem Jansz cum socijs
44. aangenomen hebben ende belooft door heur heuren erffven oft
45. actie van henluijden hebbende ten eeuwigen daegen theuren laste
46. in erffpachte te houden den naevolgende visscherien, die de
47. voorn. gemeene ingelanden vanden Graeve van Egmont
48. in erffpachte hebben om tgunt dat daarvan buijten die
49. Kerkmeer blijven sal te bevisschen in sulcken schijn als men die
50. vant gemeen lants weegen tot hier toe bevischt heeft gehad
51. ende dat omme die naevolgende somme die sij belooft hebben ende
52. beloven bij desen jegenwoordigen eeuwelijck ende erffelijck vrij sonder
53. eenich affbreck te betaelen in handen vanden ghenen die de voorn.
54. ingelanden daertoe committeren sullen, Te weten die
55. visscherije van Douvensloot mit Zijpke sloot omme vijff
56. ende dertich ponden siaers de visscherie vande Houfsloot om ses
57. ponden siaers elcken der vooscr. ponden te veertich grooten Vlaems
58. alle gelegen binnen den vooscr. Oosteren Dijck, sonder dat de
59. selve visscherien oft eenige van dien hen extenderen sullen, buijten
60. den selven Oosteren Dijck oft verder dan hen die tot hier toe
61. geextendeert hebben gehad ende behouden gemeens lant d'ander
62. visscherien daer binnen gelegen die sij vanden Keijser ende vanden
63. Graeve van Egmont in erffpachte hebben ende oock de
64. visscherijen vant Cromwaeter dat die vooscr. ..sloot op

folio 38 v

65. dese gelijcke conditien bekende te lant gereduceert te hebben ende
66. dezelve ingelanden belooft heeft ende belooft bij desen heuren
67. vermaene te passeren brieve in behoorlijcke forme ende soe de
68. voornoemde vier visscherijen alsnu voor sekere jaeren verpacht
69. zijn soe belooffde de selve Willem Jansz cum socijs den

70. pachters van dien te consenteren ende heuren gemoede te hebben
71. vande schaede die sij in heuren pachte alreede geleden mogen hebben
72. ende heuren loopende pachte gedurende noch lijden sullen ter
73. cause voorscreven al buijten costen vanden voornoemde gemene
74. ingelanden ende voorts den rentmeester vant voorn. gemene
75. landt, ten behouffve vanden selven ingelanden te betaelen den
76. eersten dach van meije naestcommende van elck gars die sij nieuw
77. voornoemde te maeckinge tot lant brengen sullen soe wel quaet
78. als goet hooch als laege slooten dellien als die kade die sij omme
79. deselve Kerkmeer leggen sullen negentien grooten Vlaems over
80. gelijcke somme costen ende oncosten bijden selven ingelanden gehadt
81. ende gedraegen op elck gars binnen den voorn. Oosteren Dijck
82. inden toecommende jaere, primer Januarij beginnende xv^c achtende-
83. veertich ende soe voorts van jaere te jaere eewich gedurende
84. te gelden ende contribuieren van alle die landen die sij vuijte
85. voornoemde meer tot landt reduceren sullen in alle ongelden
86. ende oncosten als die voorscr. ingelanden soe vande waetermolens
87. die nu staen oft noch naemaels geseth sullen moghen worden
88. omme twaeter vande selve landen van Geestmaerambocht
89. maelen t'onderhouden vanden Oosteren Dijck ende vanden
90. verlaeten bruggen ende alle andere requisten daertoe van
91. noode sijnde desgelijcx in erffpachten die dezelve ingelanden
92. gelegen binnen den Oosteren Dijck ter cause van tselven

folio 39 r

93. van dien der Keij^e. Ma^t. ende die Graeve van Egmont
94. jaerlicx schuldich sijn te betaelen vanden visscherien daerbinnen
95. ende buijten denzelven dijck gelegen ende die welcke deselve
96. ingelanden omme te commen tot ophaelinge vanden selven
97. Oosteren Dijck ende stoppinge vande open bruggen ende
98. gaeten daerinne leggende in eenen eewigen pachte hebben
99. moeten nemen omme sulcke jaerlicxe somme als taccoort
100. daer aff sijnde vermeldt ende sij van rechts weggen daer
101. van schuldich moghen wesen mitsgaeders in de erffpacht
102. die dzelve ingelanden den Graeve van Egmont jaerlijcx
103. schuldich sijn van vier visscherien hier vooren verclaert ende
104. die dzelve Willem Jansz cum socijs van dese ingelanden weder
105. in erffpacht genomen hebben omme die somme hier vooren
106. verclaert ende voorts van anders all dat dzelve ingelanden te
107. gelden sullen mogen hebben gars gars gelijck nu en ten eewigen
108. daigen niet niets vuijtgesondert sonder dat dzelve ingelanden
109. van Geestmaerambocht inde oncosten die dzelve Willem
110. Jansz cum socijs oft heuren erffven nu oft hier naemaels te draegen
111. ende gelden sullen mogen hebben soe van heuren molen daer
112. mede sij twaeter vande voorscreven Kerkmeer op die van
113. Geestmaerambocht maelen sullen ende droech houden noch
114. oock intslaen noch onderhouden van den dijck, die zij omme
115. deselve Kerkmeer sullen leggen noch mede inde voornoemde
116. eewige pacht vande visscherien van Douvensloot mit
117. Zijpkessloot vande Houffsloot van die Walingen brugghe ende
118. vant grontgath noch in eenige andere ongelden costen ende
119. oncosten hoedanich die mogen wesen oft gevallen ende die sij
120. ter cause van heur voorscr. particulier werck te gelden oft

121. teeniger tijt te betaelen sullen mogen hebben ijet gelden oft
122. contribuieren sullen in eeniger manieren ende boven alle
123. desen belooffde de zelve Willem Jansz cum socijs binnen de
124. maent van Januario naestcommende tontfangen vanden voornoemden
125. ingelanden van Geestmaerambocht soe vele roeden Oosteren

folio 39 v

126. Dijck als zij nae groote vanden voornoemden landen schuldich zijn
127. te volgen all naer advenant deselve ingelanden daer inne te
128. onderhouden hebben ende de selve heure portie alsdan te aenvaerden ende
129. ten eewigen daigen maecken ende onderhouden nae de keuren vande
130. dijckgraeve ende heemraeden vanden selven landen daer op sullen
131. leggen ende ordonneren ende sullen daertoe metten zelve
132. ingelanden staen onder die judicatuere, berecht, ende executie vanden
133. selven dijckgraeve ende heemraeden als de selve ingelanden ter
134. saecke van heuren landen doende sijn gelegen binnen den selven
135. rinck ENDE TEN EIJNDE de voorscreven ingelanden van
136. Oosteren Dijck van allen tgunst voorscr. es wel ende getrouwelijck
137. versekert ende bewaert mogen wesen ende blijven ten eewigen
138. daegen hebben de voorn. Willem Jansz Dirck van Teijlingen
139. Bartholomeus van Teijlingen ende Jacob Jansz Stoot gesaementlijck
140. ende elcx sonderling tot onderhoudenisse van dien daer voren
141. verobligeert ende specialijcken ten onderpande gestelt alle die
142. landen die zij mette voorn. manieren ende industrie vuyt de
143. voorn. meer reducireren sullen geen vuytgesondert ende oock die
144. landen die sij binnen den voorn. Oosteren Dijck leggende hebben
145. ende generalijck alle heure ende heuren erffven andere landen ende
146. goeden redelijcke jegenwoordige ende toecommende waer ende te
147. wat plaetzen die gelegen sijn oft bevonden sullen mogen wordden
148. gheen vuytgesondert submitterende alle die selve mitsgaders oock
149. heure eijgen selfs persoonen ende de persoonen ende lijven van
150. heuren erffven onder die jurisdictie cumpulsie (= *compulsoir*) ende executie
151. van allen heuren hoven, wetten ende justitien soe den voornoemde
152. molenaers ende waerschippen met heuren volgers indertijt
153. sal gelieven ende want die selve partijen te beiden sijden
154. dit alens voor ons Schout Burgemeesteren Schepenen
155. Dijckgraeve ende Rentmeester verkeert ende de voornoemde
156. Willem Jansz Dirck ende Bartholomeus van Teijlingen mit
157. Jacob Jansz beloofte hebben al tselve sulcx hier boven
158. van worde te worde verclaert staet te volcommen

folio 40 r

159. hebben Wij Schout ende Schepenen Dijckgraeve ende Rentmeester
160. voort. ten versoucke van alle die selve partijen elcx onse
161. eijgen zegelen ende wij Burgemeesteren het zegel ten saecken
162. der voorn. stede van Alcmaer aen desen brieve dier drije gelijcken
163. sijn gehangen ende geschiede binnen die selve stede van
164. Alcmaer opten vijffentwintichsten dach Julij inden jaere
165. Ons Heeren duijssent vijffhondert zeven ende veertich Sc

25 Julij 1547

166. Gecollationeert jegens den originaelen brieve
167. van recognitie ende overdrachte gescreven in

168. franchijn, onder vuythangende met zes segelen
169. in dubbelen staerten daervan de
170. twee eerste waeren in rooden wasse ende
171. dander vier segelen in groenen wasse, ende
172. met selven bevonden van woort te
173. woorde accorderende bij mij notaris publicque
174. desen xiiij^{en} Junij 1577

13 Junij 1577

J van Triere de Jonge Nots Pub

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 40 r – 41 v

Sententie van het Hof van Holland in een proces tussen de inwoners van de Niedorperkogge aan de ene, en de waerschappen van het ambacht met de regenten van Obdam en Hensbroek aan de andere zijde omtrent de reparatie van een grote brug over de Langereis, 1563 (hofstijl 1562).
Authentiek afschrift, 1577.

folio 40 r

1. Inder saecke hangende voordien Hove van Hollant
2. tusschen de gemene buijren van Nijendorper Cogge requiranten ter
3. eenre ende die waerschappen van Geestmaerambocht mitsgaeders
4. die Regeerders van Opdam ende Heijnsbrouck gerequireerden ende
5. bescreven ter andere sijde in welcke saecke tusschen die voorscreven
6. partijen different geresen sijnde opte reparatie ende onderhoudenis
7. van sekere groote brugge leggende over de Wijsse soe hadden
8. die voorscreven requiranten op heuren requeste vanden voorscr. Hove
9. gew..neert gehadt besloten missive addresserende aende

folio 40 v

10. voorscreven gerequireerden, ende daer doen de selve doen beschrijven voor zeker
11. commissaris vanden selve Hove welcke partijen ten wederzijden voordien
12. voorscreven commissaris gecompereert sijnde hadden die voorscr. requiranten
13. tot deductie van heurluijder goet recht voordien selven commissaris doen
14. allegeren dat de voorscreven requiranten voorsaeten bij hooger
15. memorien Hertooge Aelbrecht van Beijeren Graeve van Hollant
16. Seelant ende Heere van Vrieslant geprevilegeert waeren dat
17. die voorscreven gerequireerden bruggen soudien maecken over een watertocht
18. die doen ter tijt van nieu geschooten was ende genaempt die Langen-
19. reijse vanden welcken een brugge doen ter tijt gemaect was geweest
20. ende hadde die selve brugge den heeren wech die deur die waterloosinge
21. ofte sloot gebroocken was ende hier nae die voorscreven brugge
22. vergaen sijnde deur ouderdomme hadden die requiranten aende Majesteijt
23. versocht gehadt confirmatie van tvoorscr. previlegie ende mede nieuwe
24. gifte van dien Sulcx dat eijntelijcken die requiranten opten thienden *10 november 1559*
25. Novembris anno xv^c negenenvijftich lestleden geobtineert hadden
26. gehadt niet alleen confirmacie maer mede van nieu gifte van dijen
27. ende hoewel volgende desen die voorscr. gerequireerden wel behoort
28. hadden gehadt die voorscr. brugge naer tvermogen tvoorscreven previlegie
29. gemaect te hebben ten fijne die voorscreven requiranten die wegen

30. souden mogen [geb]ruijcken Desen niet tegenstaende waeren die
31. gerequireerden van des te doene onwillich ende in gebreecke gebleven
32. geweest Concludeerde daeromme die voorscr. requiranten bij dese
33. ende met andere middelen dat die gerequireerden gecondempneert
34. souden wordden die voorscreven brugge leggende over die waeteringe
35. genaemt die Langereijs te maecken Ende in cas van proces
36. dat bij provisie die gerequireerdens gehouden sullen sijn te
37. namptiseren* soo vele penningen als nootelijcken sullen sijn tot *een eiser voorlopig bevredigen*
38. maekinghe vande voorscr. brugge behouden een jegelijck sijns
39. rechts maeckende eijsch van costen ofte tot andere alsulcke
40. fijnen ende conclusien als tvoirscr. Hoff bevinden soude den
41. voorscr. requiranten oorbaerlijck te wesen waer jegens van wegen
42. die voorscr. gerequireerdens onder andere voor antwoorde ende
43. defensie geallegeert was geweest dat zekere lange jaeren
44. geleden boven memorie van mensschen die gerequireerden gecocht
45. ende betaelt hadden gehadt tschieten ofte maecken van een vaert

folio 41 r

46. genaempt die Langereijs soe was inden jaere derthienhondert ende 1386
47. sessentachtich octroije van hooger memorie Hertoge Aelbrecht
48. van Beijeren ende daernaer bij confirmacie van Hertooge
49. Philips inden jaere xiiij^c achtenvijffttich den derde Septembris den 3 september 1458
50. gerequireerden geconsenteert ende geoctroijeert sekere dam op ofte
51. deur te graeven ende dat aldaer een brugge geleijt soude wordden
52. die de requiranten gehouden souden wesen te maecken ende te
53. onderhouden inde plaetze vanden dam die daer plach te leggen
54. ende die requiranten onderhouden moesten welcke brugge was die
55. plaetze daer die requiranten alsnu van die gerequireerders sustineren
56. dat sijluijden gehouden souden sijn theurliedder costen die selve te
57. maecken ende tonderhouden hoewel nochtans die requiranten de selve
58. boven memorie van menschen altijts onderhouden ende in reparatie
59. gehouden hadden daer toe die gerequireerden soe lange memorie
60. van menschen mach gedencken noijt een stuver te coste ofte daer
61. toe gecontibueert hadden gehadt concludeerden daeromme die
62. voorscr. gerequireerdens bij dese ende meer andere middelen tot niet
63. ontfangelijcken ende absolucie ende dat geen provisie en valt
64. maeckende mede eijsch van costen ofte tot andere alsulcke fijnen ende
65. conclusien als tvoorscr. Hoff bevinden soude den voorscreven gerequireerdens
66. oorbaerlijck te wesen Jegens welcke antwoorde van wegen de
67. requiranten gerepliceert ende voorts bijden gerequireerden gedupliceert
68. sijnde hadden die voorscreven partijen die selve heure antwoorde
69. replique ende duplique mitsgaders andere stucken ende munimenten
70. onder den voorscreven commissaris geleverd ende naer bijden voorscr.
71. commissaris daerop ten versoucke van partijen rapport aende
72. voorscr. Hove gedaen was geweest was bijden selven Hove bij sententie
73. interlocutoire verclaert geweest dat die selve commissaris hem
74. soude informeren opte feijten begrepen inden voorscr. eijsch antwoorden
75. replique ende duplique ende den Hove rappoort doen
76. omme daer nae bijden selven Hove gedisponeert te wordden
77. naer behooren Achtervolgende welcke appointment hadde die
78. voorscr. commissaris hem geïnformeert mitsgaders genomen

- 79. inspecxie oculaire ter plaetzen contencieulicx naer vermogen
- 80. zekere acte vanden selven Hove ende waeren van wederzijden
- 81. geproduceert geweest diversche munimenten gerenunchieert van

folio 41 v

- 82. meer te produceren gereprocheert gesalveert in rechte geconcludeert
- 83. ende recht versocht TVoorscreven Hoff mit rijpe deliberatie
- 84. van Raede deurgesien ende overgewegen hebbende alle tgene
- 85. dat ter materie dienende es bevindt dat men tproces termineren
- 86. mach sonder enqueste te doen opte feijten begrepen inde voorscr.
- 87. reprochen ende salvatien ende doende recht inden naem ende
- 88. van wegen des Conincxs van Spaengien van beijde Cicillien
- 89. ende als Graeve van Hollant, Zeelant ende Vrieslant ontseijt
- 90. die requiranten heure versouck opte voorscr. gerequireerders
- 91. gedaen ende genomen ende condempneert die selve
- 92. requiranten in de costen van desen processe ter tauxatie
- 93. ende moderatie vant voorscr. Hove Gedaen inden Haige bij
- 94. Meester Cornelis Suijs Here tot Rijswijck President Marten
- 95. van Naerden Arnout Nicolaij Boudwijn Jacobsz Adriaen
- 96. vander Houff Witte Wittens Raetsluijden van Hollant
- 97. ende gepronunchieert den achtentwintichsten Januarij anno xv^c *28 januari 1562 (=*
1563)
- 98. tweende tzeitich stilo curie hollandie Toorconden tzegele van
- 99. Justicien hier aen gehangen In kennisse van mij ende
- 100. Twas opte plijcque geteijckent Ernst S

- 101. Gecollationeert jegens de originaele
- 102. sententie gescreven in franchijne onderteijckent
- 103. als boven met een segel onder vuyjthangende
- 104. van roden wasse in dubblen staerte metten
- 105. selven bevonden accorderende bij mij
- 106. notaris publ. desen xiiij^{en} Junij 1577
- 107. ende berustende als vooren

J. van Triere 1577 de Jonge Nots Publ

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 42 r – 43 r

Akte van arbitrage waarbij enige daartoe aangezochte arbiters uitspraak doen in een geschil tussen de dijkgraaf c.s. en schout en schepenen van Hoogwoud c.s. inzake ieders competentie in de waterloop bij de sluis te Aartswoud, 1575. Met exploit van het bekendmaken van de uitspraak aan Dirck van Teijlingen, heer van Hoogwoud en Aartswoud, waarbij deze desgevraagd de uitspraak goedkeurt. Authentiek afschrift, 1577.

folio 42 r

- 1. Alzoe seecker questie geresen is tusschen den
- 2. dijkgraave van Geestmaerambocht ende waerschappen aldaer met
- 3. hem gevouchde ter eenre ende den schout ende schepenen van Hoochtwoude
- 4. mitsgaeders Dirck van Teijlingen als rentmeester van de Graeve van
- 5. Egmond, Heere van Hoochtwoude ende Eertswoude met hemluijden

6. gevouchde ter andere sijde beroerende die vooscr. questie wie dat
7. die kennisse straffte ende punitie* behoorde te nemen van stoppage *straf*
8. belettinge ende behinderinge vande waeterloop die die van Geestmaerambocht
9. hebben deur die sluijsse tot Eertswoude hemluiden competerende
10. het sij dan hoe dat geschieden zoude mogen met schuttingen korven
11. vuijcken ofte anders te setten omme te visschen ende dat binnen
12. die veertich roeden naer, bijde vooscr. sluijssen sustinerende die
13. vooscr. dijckgraeve mit sijn heemraeden alleen hem die kennisse
14. van dien te competeren ende dat vuijt crachte van zeeckere
15. privilegien die van Geestmaerambocht bij H. M. Hertooch
16. Aelbrecht van Beijeren als Graeve van Hollant verleent ende
17. oijck bij H. M. Hertoge Philips van Bourgongien als Graeve van
18. Hollandt geaprobeert ende geconfirmeert ende dat daeromme
19. niemant hem die correctie voornoemt en behoorde te be...en, hadde
20. nochtans den schout van Hoochtwoude hem sulcx onderstaen, ende den
21. sluijswachter voor sijn vierschaer ter cause van zekere korven, ende
22. vuijcken bijden selven binnen die veertich roeden gestelt doen roupen, ende
23. condempneren niet jegenstaende die selve sluijswachter deur die
24. zelve oorsaecke bij den dijckgraeve voornoemt gecauseert was ende
25. in rechte stont met meer andere diversche allegatien ter
26. zaecke dienende ets. Maer jegens van wegen den schout
27. mit sijn geallieerde ofte gevouchde ter contrarie gesustineert es geweest
28. ende zekere langwijlige possessie gealligeert met meer andere
29. defencie daertoe dienende welcke questie ende geschille naer
30. lange altricatien van perthijen voort. gesubmitteert ende gebleven
31. is aen ons ondergescreven als minnelijcke arbiters altijt
32. onvermindert ende sonder prejudicie van een ijder sijn goet recht
33. ende gerechticheijt Sulcx dat wij ondergescr. naerdien wij partijen
34. ten beijde sijde int lange genouch gehoort ende daer benefens
35. gevisiteert zekere acten ende munimenten ten beiden zijden
36. daertoe dienende ende geexhibeert ende verthoont hebben bij

folio 42 v

37. onse vuijtspraecke verclaert ende verclaeren bij deen dat
38. die kennisse ende correctie vallende binnen die veertich
39. roeden vande visscherijen vande Heere van Eertswout ende
40. die Geestmaerambochtsche sluijsse staende in Eertswouder
41. dijck ter cause van verstoppage ende behinderinge van die
42. waterlosinge het zij dan met visschen in het waeter aldaer
43. met korven vuijcken ofte anders, in wat manieren dat
44. tot behinderinge ende stoppage vande waeterlosinge voort.
45. soude mogen geschieden, alleenlijck competeert te berechten
46. den dijckgraeve metten heemraeden van Geestmaerambocht
47. ende niet den schout ende schepenen van Hoochtwoude ende
48. dat daeromme diens volgende alle proceduijeren bijden schout
49. voort. opden sluijswachter ter cause voort. gedaen ende
50. all dat daer vuijtgevolcht is sijn null machteloos ende
51. van onwaerden Aldus gedaen vuijtgesproocken ende
52. verclaert bij ons arbiters onderscreven desen vijffthiensten Novembris *15 november 1575*
53. vijffthienhondert vijffentzeventich ende was ondergeteeckent
54. Wilhelm van Sonnenburch Jan Adriaensz Nanning van
55. Foreest Jacob van Thorenburch

56. Op huijden den sevenentwintichsten November anno
57. xv^c vijffentzeventich soe hebbe ick Adriaen Corneliszoon
58. Texel openbaer notaris publique bijden Hove van Hollant
59. geadmitteert metten naegescreven getuijgen ter instantie ende
60. versoucke van Willem van Triere present zijnde als
61. gemachticht ende van wegen den dijkgraeve ende
62. waerschappen van Geestmaerambocht mijn gevonden ende
63. getransporteert aenden eersamen Dirck van Teijlingen
64. Rentmeester van de Graeve van Egmont Heere tot Hoochtwout
65. ende Eertswout ende hem van wegen als vooren gevraegt
66. off in desen bovengescreven vuijtspraecke bij Willem van
67. Sonnenburch mr. Nanning van Foreest mr. Jan Adriaens zoon

27 november 1575

folio 43 r

68. Ende mr. Jacob van Torenburch opten xv^{en} November lestleden
69. vuijtgesproocken advoijeerde ofte niet waer op die voornoemde Dirck
70. van Teijlingen rentmr. voornt. mijn notaris voor anwoorde gaff
71. dat hij advoijeert voor soe vele in hem is den vuijtspraecke
72. vande voorscreven vier arbijters vuijtgesproocken tusschen die
73. van Geestmaerambocht ende schout ende schepenen van
74. Eertswoude in dathe als boven versouckende voornoemde
75. requirant hier van acte in debita forma Aldus gedaen
76. binnen der stede van Alcmaer ten huijse vanden voornoemde
77. Dirck van Teijlingen ter presentie van Lucas Dircxsz ende
78. Melis Janss stadtboden der voorscr. stede als gelooffwaerdige
79. getuijgen hierover met mijn notaris geroupen ende sonderlinge
80. gebeden die desen met mijn notaris ondergeteijckent hebben
81. ten daege ende jaere als boven Ende was onderteijckent
82. Adriaen Cornelisz Texel notaris publ. admissum sstt ende
83. noch bij mij Lucas Dircx Melis Jansz

84. Gecollationeert jegens de principaele
85. acte van vuijtspraecke ende verclaringe
86. en de de acte notariael vander
87. emolegatie beijde aen een volgende
88. gescreven op een vel franchijn, alles
89. van date ende onderteijckent als boven
90. metten selven bevonden van woort te
91. worde accorderende bij mij notaris
92. publicque desen xiiij^{en} Junij 1577 ende
93. berustende als vooren

13 juni 1577

J van Triere 1577 de Jonge Nots Publ

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 43 v – 43 v

Akte van transport van een rietbos aan de Huigendijk door schout en schepenen van Oterleek aan het ambacht, 1575. Authentiek afschrift, 1577.

folio 43 v

1. Wij Nanning Claesz schout Pieter Jacobs zoon Jan
2. Janssen Huijs.. (?) ende Cornelis G... (?) schepenen tot Oterleek
3. oirconden ende kennen mits desen ende wettelijcken vercoft
4. te hebben ende vercopen mits desen brieve die van
5. Geestmaerambocht dat rietbosch genaemt die Kijebosch gelegen
6. in onsen banne van Oterleek belent den Huijgendijck aende
7. zuijtzijde ende den Waert aende Noortzijde streckende tot inden
8. baringerbosch soe ver de Geestmaerambochts Huijgendijck streckt
9. van welke vercoopinge wij schepenen voorscreven bekennen voor
10. ons ende onsen medebuijeren vanden waerschappen van Geestmaerambocht
11. all ende wel voldaan te wesen den laesten penning metten
12. eersten scheldende dien van Geestmaerambocht daer van quijt
13. nu ende ten eewigen daegen Belovende tvoorscreven rietbosch
14. te vrijen ende vrij te waeren als men een vrije rietbosch schuldich is
15. ende behoort te waeren naer costume ende recht vanden lande
16. Alle dinc sonder arch ofte list ende des toorconde want
17. wij schepenen (?) selver geen segel en gebruijcken hebben wij onse
18. voorscreven schout gebeden desen quijtschelding brieff over ons
19. te willen segelen welke ick schout voorscr. gaerne gedaen hebbe
20. ende hebbe deur bede van mijnen voorscreven schepenen mijnen
21. zegel hier aen gehanghen opten twintichsten dach
22. Novembris int jaer ons Heeren als men screeff duijsent
23. vijffhondert ende vijftentzeventich

20 november 1575

24. Gecollationeert jegens de originaele quijt-
25. scheldinge gescreven in franchijn hebbende
26. onder vuijthangende een segel van groenen
27. wasse aen dubblen staert ende berustende
28. als vooren metten selven bevonden accorderende
29. die xij^{en} Junij 1577

12 juni 1577

J van Triere de Jonge Nots Publicus

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 44 r – 44 r

Proces-verbaal opgemaakt door een notaris van een door de dijkgraaf en enige waerschappen aan enkele regenten van de Vier Noorderkoggen uitgebrachte aanzegging om direct een in de Langereis gelegde dam te verwijderen, 1577. Authentiek afschrift, 1577.

folio 44 r

1. Op huijden den sevenden dach martij xv^c
2. sevenentzeventich soe heeft den dijkgraeve van Geest-
3. maerambocht Schagen ende Nijendorp Coggen met Aelbert Cornelis
4. Comanss, burgemeester der stede van Alcmaer Cornelis Arisz
5. vuijten Schagenburch met Pieter Michielsz van Coedijck, als
6. waerschappen van Geestmaerambocht in presencie van mij
7. openbaer notaris ende getuijgen hieronder genomineert

7 maart 1577

8. versocht aen Claes Pietersz van Medenblicq als heemraet, Pieter
9. Maerisz van Hoochtwoude als waerschap Pieter Janssen waerschip
10. van Eertswoude ende Evert Jacobsz van Opmeer, als
11. coggemeester Als dat d'zelve opten dach van morgen souden tot
12. heuren costen metter daet doen opnemen ende ruijmen alsulcke
13. stoppinge ende toepalinge als deselve henluijden vervoordert hebben
14. gehadt te doen int voornt. ende die mont van den Langereijs
15. waerop die voorscr. gedeputeerden voor antwoord gaeven dat sij
16. belooffden tot heurluijder costen de zelve stoppinge op te doen nemen
17. ten lancxten overmorgen, emmers dat daer een vaert soude
18. wesen ende voorts doende te wesen tot dat die dam volcomentlijck
19. soude opgeruijmt wesen mits dat sij voorts ingelijcx begaerd
20. tot heurluijder costen copie te hebben van zekere accoord eertijts
21. gemaect tusschen Geestmaerambocht ende die vier Noorder
22. Coggen twelcke die voorscr. van Geestmaerambocht mits die
23. voorscreven beloofden hemluijden geaccordeert hebben ende
24. verclaerden die voorscreven van Geestmaerambocht dat in gevalle
25. die vande voornóemde Coggen in gebreecke souden blijven van
26. heurluijder beloofden te volbrengen als voorscreven is, dat sij
27. tegens henluijden bij desen sijn protesterende van alle costen
28. schaeden ende interesten die gemeen lant van Geestmaerambocht
29. ende alle die geen die opten Waert waeteren daer deur geleden
30. hebben ende noch sal gecomen te lijden tot den eijnde van
31. selve openinge toe Ende dit alles onvermindert
32. de actien vanden voornoemden dijkgraeve jegens die
33. voorscreven Coggen ende versochten hemluijden van
34. desen geleverd te werdden acte in debita forma Aldus

folio 44 v

35. gedaen ten huijse vanden voorscreven dijkgraeve ter presencie
36. van d'eersame Jan den Beer ende Engel Hubertsz als
37. getuijgen hier over geroupen ende hebben actum ten daege
38. als boven Onder stont gescreven Ita attestor mane
39. propria requisitum et r..tatum ende was onderteijckent J van
40. Triere de Jonge Nots Publ. enz.

41. Gecollationeert jegens de originaele acte
42. van proteste onderteijckent als boven mette
43. zelve bevonden van woort te worde
44. accorderende bij mij notaris publicque desen
45. xij^{en} augustij 1577 ende berustende als
46. voren

J van Triere 1577 de Jonge Nots Publ.

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 44 v – 45 v

Akte van arbitrage waarbij enige daartoe aangezochte arbiters ondermeer uitspraak doen in een geschil tussen het ambacht en de Vier Noorderkoggen rond de door de Vier Noorderkoggen te betalen schadevergoeding voor het afdammen van de Langereis, 1577. Authentiek afschrift, 1577.

folio 44 v

1. Alzoe sekere questien ende geschillen geresen sijn
2. tusschen Cornelis Jansz vander Nijenburch als dijckgraeve
3. van Geestmaerambocht, Schaegen ende Nijendorper Coggen voor hem
4. selven, Cornelis Arisz als meester vuyten Eenigenburch
5. Pieter Rijcquertsz van Warmenhuijsen Jan Willemsz van
6. Suijtscherwoude Cornelis Pietersz Ijenitsz (?) van Noortscherwoude
7. IJff Wijbrantsz van Harinckarspel ende Pieter Michielsz
8. van Coedijck alle jegenwoordige waerschappen van
9. Geestmaerambocht mit Garbrant Pietersz Groenevelt
10. als waerschap vande Waert ter eenre ende dien vanden
11. vier Noorder Coggen voor de welcke gecompareert sijn
12. als die selven Cogghen gedeputeerden Claes Pietersz

folio 45 r

13. burgemeester der stede van Medenblicq Albert Jacobsz van Opmeer
14. Coggemeester Pieter Maertsz schepen van Hoochtwoude ende
15. Borrit Willemsz secretaris derselver Coggen vervangende
16. ende hun sterck maeckende voor heurluijder dijckgraeve
17. voor sijne actie dien hij pretendeert opte voorscreven
18. waerschappen van Geestmaerambocht vuyt saecke van
19. zekere sentencie bij hem geobtineert vande stempels aen die
20. sluijsse tot Eertswoude beroerende die stoppinge vande
21. Langereijs, oncosten vanden Zantdijck ende die stempelen vander
22. sluijsse voorscr. etc. hebben partijen aen wedersijden alle heure
23. voorscr. questien geene vuytgesondert dien sijluijden tot opden dach van
24. huijden jegens malcanderen vuyjstaende gehadt hebben Aling ende
25. als gesubmitteert in arbitraigie van ons hieronder genomineert
26. belovende elcx in sijne qualite deselve vuytspraecke nu ende ten
27. ewigen daigen onverbreeckelijcken t'onderhouden ende t'achtervolgen
28. op pijene van hondert gouden realen te verbeuren d'ene helft
29. tot prouffijte vanden ghenen die hem metter vuytspraecke genoeg
30. sal ende d'ander helfte tot prouffijte vanden aermen
31. weeskinderen deser stede Alcmaer Ende dit alles onder verbant
32. van allen rechteren enz. Ende naerdien wij partijen voorscr. int
33. lange aen wedersijden gehoort affgeeijst ende gevisiteert hebben
34. alle heurluijder stucken ende munimenten die sijluijden elcx tot
35. heurenluijder defencie hebben comen oft mogen voortbrengen ende
36. alligeren ende geleth hebbende op allen tgene ter materije
37. dienende was hebben verclaert ende verclaeren bij desen
38. voor alinge vuytspraecke, in manieren hier nae volgende,
39. te weten dat die voorscreven vande vier Noorder Cogghen
40. betaelen sullen in handen vanden voorn. dijckgraeve van
41. Geestmaerambocht vuyt saecke vant stoppen vande
42. Langereijs die somme van tweehondert zes ponden van veertich
43. grooten Vlaems tstick waervan dat gaen sullen vijffen-
44. twintich guldens ten behouve van thuijs der Arme Wees-
45. kinderen der voorscreven stede, zes gulden ten behouve vanden
46. secretaris vanden dijckgraeve van Geestmaerambocht voornt.

folio 45 v

47. boven tgene hem comt inde leges vande rechtpleginghen dier gehouden
48. sijn mitsgaders vijffentzeventich guldens vande costen ende
49. verleijde penningen bijden selven dijkgraeve verschooten ende
50. verleijt soe vande extra ordinaris rechtvorderinge gehouden voor
51. den heemraeden van Geestmaerambocht als inden Haighe, waer
52. vooren hem sterck gemaect heeft de zelve somme van tweehondert
53. zes ponden als sijn eijgen schult te betaelen, nu in martio
54. eerstcomende de voornoemde Robert Jacobsz van Opmeer
55. onder verbant van dijkrecht ofte ander alsulck recht als
56. den voornoemde dijkgraeve van Geestmaerambocht gelieven sal
57. ende aengaende den eijsch van conventie bijde voorscrevene
58. waerschappen gedaen op die voorn. Cogghen ende den eijsch van
59. reconventie bijde selve Cogghen op die van Geestmaerambocht
60. mitsgaders die voorscreven questie vanden dijkgraeve van
61. Medenblicq enz. VERCLAEREN WIJ voor vuytspraecke den
62. den eijsch van conventie jegens de reconventie gecompenseert behoudelijck
63. dat die vande vier Noorder Coggen die van Geestmaerambocht
64. zullen indempneren van alsulcken sentencie als heure dijkgraeve
65. in octobri anno tweeentzeventich geobtineert heeft voor ons *oktober 1572*
66. geexhibeert sijnde op die van Geestmaerambocht ende de Coggen de
67. costen gevallen onder de besoingnie van dese submissie inde
68. drije daegen betaelen halff ende halff ende hiermede
69. sullen partijen met malcanderen vereenicht ende wel te vreden
70. sijn WELVERSTAENDE dat de arbijters aen heur
71. reserveren alle questien ofte interpretacie die hier nae
72. eenichsins tusschen partijen souden mogen rijsen vuyt saecke
73. voorscreven Aldus gedaen verclaert ende
74. vuytgesproocken bij ons Meester Jan Adriaensz Ghijsbrecht
75. Pauw Cornelis Willems zoon ende Jacob Adriaensz
76. Boegel ten huijse van Pieter Janssen waert int Gulden
77. Vercken binnen Alckmaer den sessentwintichsten dach
78. Augustij vijffthienhondert sevenentzeventich ende *26 augustus 1577*

folio 64 r

79. was dese vuytspraecke onder geteijckent Jan Adriaenssen
  80. Cornelis Willems zoon Ghijsbrecht Pauw ende
  81. Jacob Adriaensz Boegell
  82. Gecollationeert jegens de originaele acte
  83. van vuytspraecke ende accorde gescreven in
  84. pampier ende onderteijckent soe als
  85. boven mette zelve bevonden te accorderen
  86. van woort te worde desen xij^{en} Septembris *3 september 1577*
  87. 1577 bij mij notaris publicq ende
  88. berustende als vooren
- J van Triere 1577 de Jonge Nots Publ.

Akte van attestatie van op verzoek van Cornelis Jan Nannis te Oudkarspel door enige dorpingen afgelegde verklaringen omtrent het afgraven van grond ten behoeve van de Omringdijk, 1572. Authentiek afschrift, 1577.

folio 46 r

1. Wij Aelbert Aelbertssen schoudt tot Outkarspel
2. opten Langedijck met mijnen schepenen aldaer Willem Jansz
3. ende Pieter Remmisz doen condit aeneen jegelijcken dient behoort
4. certificerende voor de gerechte waarheijt dat op huijden dathum
5. van desen voor ons gecompereert ende gecomen sijn Baert Gerijt
6. Jacobsz out omtrent lxxxij jaren Pieter Jansz out omtrent *88 jaar*
7. lxij jaeren Pouwels Paijesz out omtrent lxiiij jaeren, ende *63 jaar; 64 jaar*
8. Maerten Arianssen out omtrent lvij jaren al te saemen *43 jaar*
9. buijrluijden inden dorpe van Outkerspel voorscr. rechtelijcke
10. verdaecht ende beclaegt sijnde omme getuijchnis der
11. waarheijt te gheven ter instantie ende versoucke van
12. Cornelis Jan Nannis mede buijrman ende inwoonder s dorps

folio 46 v

13. voorscreven hebben eendrachtelijck geseijth getuijcht ende geaffirmeert
14. bij den ede heurluijden solempnelijcken aenden heijligen affgenomen
15. met opgerechte vingeren soe dat behoort tgene dat hier nae
16. volgt als dat hemluijden altaemen elck nae sijnen ouderdom
17. wel indachtich ende kennelijcken es ende oock warachtich dat
18. sij comparanten voornt. over dertich veertich vijftich tsestich
19. ende tzeventich jaeren eenen jegelijcken nae sijn ouderdomme met haer
20. ouders ende selfs oock, aende Ouwe Vriesche Zeedijck hebben
21. gedijckt ende hebben altijd die aerde ende sooden vuint die laege
22. landen over die graft gedolven, omme die voorscr. Zeedijck daer
23. mede te rijsen ende te stercken sonder eenich molestacie ofte
24. tegensegginge van ijemant ofte eenige penningen daer vooren
25. te betaelen Voorts soe tuijchden sij comparanten voornoempt
26. eendrachtelijck dat die voorscr. graft binnendijcx altoes gekeurt is
27. van waerschappen van Geestmaerambocht ende dene (?) eigendom altijd
28. aen beijde sijden die geheele graft van die van Langedijck opgeruijmt
29. is wordden ende geschout is, van dijkgraeff ende heemraeden
30. van Geestmaerambocht tot last, costen ende schaeden van die
31. van Langedijck Noch soe tuijchde Baert Gerrit Jacobsz bijden
32. eede als boven dat hij geleden omtrent dertich jaeren Sinte
33. Maertens geweest is, ende heeft gehoort, te weten dat
34. Gerrit Aelbertsz, Gerrit Gijesz ende Jacob Elmoersz voor
35. dijkgraeve ende heemraeden hebben getuijcht haddense den
36. Rijndijck naeder aende Zeedijck op heur eijgen gront, moghen
37. leggen sij souden ze geleijt hebben soe waerlijcke moeste hem
38. deposanten altesaemen ende de getuijgen voorscr. Godt almachtich
39. helpen ende alle sijne lieve heijligen in kennisse der waarheijt
40. heb ick Aelbert Aelbertsz schout voorscr. deur bede van mijnen
41. voornoemden schepenen die selfs geen segel en gebruijcken, mijnen
42. segel op spacie van desen gedruickt Actum den xix^{en} februarij *19 Februari 1572*
43. anno xv^c tweeentzeventich nae gemeen scrijven

44. Gecollationeert jegens sijn originaele certificatie ende gescreven
45. was in pampier ende gedatheert als boven hebbende
46. onder opt spatium gedrukt eenen gaeven segel in
47. groenen wasse, metten selven bevonden van woort te
48. woorde accorderende bij mij notaris publique desen xxij^{en}
49. decembris 1577.

23 December 1577

J van Triere de Jonge

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 47 r – 47 v

Akte van attestatie van op verzoek van Havick Pouwelsz en Harck Jansz c.s. te Noord-Scharwoude door enige bejaarde dorpelingen afgelegde verklaringen omtrent het afgraven van grond ten behoeve van de Omringdijk, 157... Authentiek afschrift, 1577.

folio 47 v

1. Wij Pieter Gerijtsoon Schoudt Gleijnt Jansz
2. Cornelis Rijcwaertsz Schepenen in Noortscherwout op Langedijck
3. oirconden certificerende mits kennisse der waerheijt dat voor
4. ons gecompereert ende gecomen sijn Jacob Pietersz out omtrent
5. vijffentzeventich jaeren Jan Pietersz out omtrent twee ende 75 jaar; 72 jaar
6. tzeventich jaeren Meester Sijvert out omtrent acht en tsestich jaeren 68 jaar
7. Jacop (?) Gerritsz (?) out omtrent vijftich jaeren alte samen onse mede 50 jaar
8. ---- ---- ---- personen geloofswaerdich rechtelijcken verdaecht
9. ende beclaecht sijnde omme die waerheijt getuijgenisse te segghen
10. ter instantie ende versoucke van Havick Pouwelsz ende Harck
11. Jansz cum socijs vanden voorseijde dorpe Soe hebben sij deposanten getuijgt
12. ende verhaelt bij eede haer affghenomen soe naer rechte behoort
13. eerst tuijghden ende verclaerden warachtich te wesen Jacob Pietersz
14. Jan Pietersz Jan Gerritsz voorscreven elcx nae sijn ouderdom met
15. haer ouders oock selffs aende/opde Oude Vriessche Seedijck hebben gedijckt
16. ende hebben altijt den aerde ende sooden vuijt die laege landen
17. over die graft gedolven omme die voorseijde seedijck daer mede
18. te rijsen ende te stercken sonder enighe molestacie ofte tegensegginge
19. van iemant ofte enige penningen daer voor te betalen Voorts
20. soe tuijchden ende verclaerden sij deposanten voornoemd dat die voorseijde
21. graft binnen dijck altoos gekeurt is van waerschappen van
22. Geestmerambocht ende door eijgendomme altijt aen beijde zijden
23. die gehelen graft van dien van Langendijck opgeruijmt es wordden
24. sij geschout is vanden dijckgraeve ende heemraden van Geestmer-
25. ambocht tot laste ende costen schaden van die van Langendijck
26. Voort tuijgen ende verclaeren sij deposanten voorscreven dat sij
27. die gehele voorscreven dijck van Noortscherwout geen parck vuijtgesondert
28. alsoe hebben gemaect Ten tweeden tuijcht ende verclaert Mr
29. Zijvert voorscreven dat hij daer bij ende ... (?) geweest es op Burchhoorn
30. opten Ouden Vriesschen Zeedijck dat Wijert Harckesz altijts
31. beslaecht heeft Gerrit Aelbertsz van Dircxhoorn cum socijs
32. in die tijt als sij die Rijnckdijck fondeerden oft sij tlant verder
33. voor haer hielden waerop Gerrit Aelbertsz cum socijs seijde

34. hadden wij tlant verder voor ons gehouden wij souden den dijck
35. vuyterlijcken geleijt hebben Voorts tuijcht hij deposant voorscreven
36. bij eede als voorseijd dat hij selve mede zooden ende

37. aerde tusschen Rijnckdijck ende Zeedijck gehaelt hebben van ingelanden
38. ende ongemolesteert van jemant ende opten zeedijck gebrocht
39. anders en weten sij deposanten niet Soe waerlijck sij
40. Godt onse getuijge Alle ding sonder fraude Des
41. toirconde soe hebbe ick Pieter Gerrijtsz Schout voorscreven ende ter
42. bede vande schepenen ende comparanten die selffs geen segel
43. en gebruijcken mijnen segel hieronder opt spatium gedruckt
44. dathe den derden Decembris int jaer ons heeren 1500 (xv^c) twee ende *3 December 1572*
45. tzeventich

46. Gecollationeert jegens sijn originaele certificatie
47. die gescreven was in t pampier ende gedatheert
48. als boven hebbende onder opt spatium
49. gedruckt eenen gaeven segel in groenen
50. wasse mette selve bevindende woort te
51. woorde accorderende bij mij notaris publique
52. desen 23ste December 1577 *23 December 1577*

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 48 r – 48 v

Akte van attestatie van op verzoek van Havick Pouwelsz door enige bejaarde inwoners van Sint Maarten afgelegde verklaringen omtrent het afgraven van grond ten behoeve van de Omringdijk, 1576. Authetiek afschrift, 1577.

folio 48 r

1. Wij Pieter Cornelisz Cornelis Aelbertsz Schepenen
2. die soe van St. Maerten oirconden en certificeren mits desen
3. voor die rechte waerheijt dat op huijden voor ons compareerden ende
4. gecomen sijn Cornelis Nannesz out omtrent 60 jaeren Arien Jansz out 60 jaeren Arien *60; 60*
5. Cornelisz out omtrent 60 jaeren ende Jan Arisz out omtrent 30 *60; 30*
6. jaeren omme te gheven die waerheijt getuijgenisse bij haeren solempnele
7. ede ter instantie ende versoucke van eenen Havick Pouwelsz
8. desen getuijgen voorscreven hebben bij eede verclaert elcx apart
9. hier mee verclaert inden eersten heeft Cornelis Nannesz
10. verclaert bij ede voorscreven hoe dat hij sooden ende aerde
11. gehaelt heeft vuijt die laechte bijden dijck hienen leijt op den
12. dijck gebrocht ende es wel beroepen geweest voor dijkgraeve
13. ende heemraets om sootgelt te betaelen maer heeft daer van
14. niet gegheven Ten tweeden heeft Arien Janss voorscreven bij
15. ede verclaert dat hij met sijn ouders gedijckt heeft
16. over die vijftich jaeren geleden Ende hebben in die laechte
17. bij den dijck gelegen soe hier ende daer gelegen gedolven soeden
18. ende aerde op den dijck gebrocht omtrent drije ofte vier roeden
19. vanden dijck sonder alinge sootgelt te gheven Ten derden heeft

20. Arien Cornelissen voorseijd bij ede verclaert dat hij over lange
21. jaeren geleden omtrent 35 jaeren gedijckt heeft om dach-
22. huijr ende heeft binnen sdijcx sooden geslaeghen Soe isser
23. een geweest genaemt Pieter Oist segghende tot die dijckers wat
24. ghij slaet binnen die ses roeden dat stont hem te lijden maer
25. buijten die ses roeden sult ghij sonder costen niet doen siet toe
26. wat ghij doet ende wordden van hem binnen die ses roeden niet
27. gemoeijt om sootgelt te gheven Ten vierden ende laetsten
28. heeft Jan Arijsz voorscreven bij eede verclaert dat Cornelis
29. Ariss meester gecost (?) hadde van hem getuijge ende Jan
30. Florijsz een stuccke lants genaemt het sant slecht over te
31. meten binnen sijn hornnen waerop Cornelis meester
32. zeijde dat aengemaecte lant comt die dijck toe Soe
33. seijde Jan Arijsz voorscreven ende Jan Florijsz coopte ghijt soe nae als

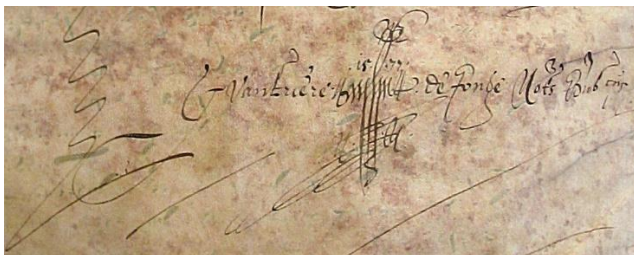
folio 48 v

34. ghij moocht, wij willent vecooopen soe alst gelegen es ende
35. inde betalinge soo heeft Cornelis Meester voorscreven hemluiden thien
36. gulden gecost omme die actie boven gezecht Anders
37. wisten dese getuijgen voorscreven niet te seggen vant gunt
38. wes voorscreven is Soe waerlijcke moest henluiden
39. Godt helpen. Oirconden van desen hebben wij
40. schepenen boven genomineert dese certificatie met onse
41. stedeseigel gedruckt beneden opt spatium van desen den
42. 6^{den} december anno 1500 sessentzeventich Mij Burgemeester der
43. stede Sinte Maertens Secretaris ende was ondergeteijckent
44. Philips Pietersz

6 December 1576

45. Gecollationeert jegens sijne originaele
46. certificatie die gescreven was in pampiere
47. onderteijckent ende gedacheert als boven
48. hebbende onder opt spatium gedruckt
49. eenen gaven segel in groenen wasse
50. Mette selve bevonden van woort te
51. woorde accorderende bij mij notaris publique
52. desen 23sten Decembris 1577

23 December 1577

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 49 r

Vonnis van de heemraden in een geding tussen Henrick Jansz Compaignie van Eenigenburg aan de ene, en Havick Pouwelsz en Harck Jan Baijs c.s. aan de andere zijde inzake een schadevergoeding voor ten behoeve van de Omringdijk afgegraven zoden ("sootgelt"), 1577. A uthentiek afschrift, 1577.

folio 49 r

1. Extract vuyten Register vanden
2. Rechtplegingen voor Dijckgraeve
3. ende Heemraeden van Geestmaerambocht
4. gehouden

5. Heemraden verclaeren voor vonnisse tusschen Henrick
6. Jansz Compaignie vuyten Eenigenburch als eijsscher van sootgelt
7. te hebben vanden landen liggende binnen aenden Ouden Zeedijck
8. op ende jegens Havick Pouwelsz van Noortscherwout met Harck
9. Jan Baijs ende hun consoorten gedaechden nae alle bescheijt
10. hemluijden gebleecken ende den voorgaende certificaten wel
11. ende op alles geleth hebbende Ontseggen
12. den voorscreven Henrick Jansz sijnen eijsch ende absolveren Havick
13. Pouwelsz cum socijs ende compenseren voorts den costen
14. om redenen Actum opten Eenigenburger cluft den
15. xvij^{en} Junij anno xv^c zevenentzeventich, bij Cornelis Jansz
16. vander Nijenburch dijckgraeve van Geestmaerambocht
17. Schaegen ende Nijendorpper Cogge ende heemraeden Thijs Thijsz
18. heemraet van Schaeger Cogge Antheunis Willemsz heemraet
19. van Waermenhuijssen ende Harck Jansz Mijnheer heemraet
20. vander stede van Alcmaer Mij present als
21. secretaris

18 Junij 1577

J van Triere de Jonge secrets

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 50 v – 51 v

Akte opgemaakt door dijkgeraaf en heemraden van een door de waerschappen afgelegde verklaring omtrent een door hen aan Pieter Jansz alias Pieter Oost van Kalverdijk verstrekte vergunning tot bouw van een huis tegen de Rekerdijk aan het noordweinde van Koedijk, 1577. Authentiek afschrift, 1578.

folio 50 v

1. Wij Cornelis Jansz vander Nijenburch dijckgraeve
2. van Geestmarambocht Schagen ende Nijendorper Cogghen Anthonis
3. Willemsz van Waermenhuijssen ende Harck Jansz Mijnheers van Alcmaer
4. jegenwoordige heemraeden der zelve dijckkagie doen condit ende
5. certificeren mits desen voor die gerechte waerheijt dat op huijden dathum
6. van desen voor ons gecommen ende gecompereert sijn in persoone
7. de eersame mannen Pieter Riquertsz van Warmenhuijssen
8. Cornelis Arisz als meester vuyten Eenigenburch Jan Willemsz van
9. Suijtscherwoude ende Cornelis Pieter Ijevitzsz van Noortscherwoude
10. op Langedijck Ijff Wijbrantsz van Harinckerspel ende Pieter
11. Michielsz van Coedijk, alle jegenwoordige waerschappen van
12. Geestmaerambocht ter eenre ende Pieter Jansz alias Pieter

13. Oost van Calverdijck ter ander zijden Ende verclaerden de
14. voirscreven waerschappen dat sij gesaemender hant vuyt vermogen
15. heurs offitiums den selven Pieter Jansz geconsenteert hebben
16. ende consenteren mits desen dat hij een huijs sal moghen stellen opt
17. noorteijnde van Coedijck wesende inder banne van Outkerpsel
18. boven op de Reeckerdijck ..t Alsulcke conditie dat deselve Pieter
19. Jansz ende sijn naecommelingen gehouden zijn als hij oock mits desen
20. belooffden te doene, den selven dijck aen wedersijden vanden selven dijck
21. huijse te maecken ende t'onderhouden alsoe verre ende soe v..derhouden
22. hij beslaen ende versperen sall ende t'allen stonden alle keuren te doen
23. schouwen vanden dijckgraeve waerschappen ende heemraeden opten selven
24. dijck waer te nemen ende te maecken mitsgaeders den wech aenden
25. westzijde vant selve huijs te houden in goede reparatie soe verre als
26. deselve versperringe strecken sal ende dit gedurende soe lange
27. als tzelve huijs daer op staen sal dan tot welcken tijt den selven
28. huijsinge bij ongeluk van brande (des Godt verhoede) ofte
29. anderssins van den selven dijck weder quame geraecken, soe belooffde
30. de voirscreven Pieter Jansz voor hem ende sijn naecommelingen den selven
31. dijck metten wech voorscr. dan weder soe goet te maecken als die aen
32. wederzijden sal aencommen ende sal alsdan hij ende sijn naecommelingen
33. vanden zelve dijck ende wech vrij ende ontlast zijn ende

folio 51 r

34. den gront van dien dan weder comen tot eijgendomme van dien van
35. Geestmaerambocht als die voor dathum van desen was alle
36. dingen sonder arch ofte list Dit t'oorconde want wij heemraiden
37. selver gheen zegel en gebruijcken soe hebben wij den voorscr.
38. Cornelis Jansz vander Nijenburch onsen dijckgraeve
39. gebeden omme dese overdrachte over ons te willen besegelen
40. welck ick dijckgraeve voorscr. gaerne gedaen hebbe ende
41. hebbe deur bede vanden voirscreven heemraeden ende over mij
42. selven ten versoucke vanden voorscr. waerschappen ende den voorn.
43. Pieter Jansz mijn zegel hier onder aen desen brieve gehanghen
44. int jaer ons Heeren als men screeff duijsent vijff-
45. hondert seven ende tzeventich, seven ende twintich daigen in
46. December Ende was opte plicque geteijckent J van
47. Triere de Jonge secretaris sstt

27 december 1577

48. Gecollationeert jegens den originaelen brieve van
49. overdrachte gescreven in franchijn ende onderteijckent
50. als boven hebbende ondervuijthangende een zegel
51. van groenen wasse aen dubbelen staerte berustende
52. inde voorscr. kiste van Suijtscherwoude mette
53. zelve bevonden van woort te worde te
54. accorderen bij mij notaris publ. desen xiiij^{en}
55. dach Januarij 1578 stilo coi

14 januari 1578

J van Triere 1578 de Jonge Nots Publ.

Akte van overeenkomst tussen de waerschappen en de ingelanden van de Lagehoek onder Hoogwoud en Opmeer omtrent de voorwaarden waarop de laatstgenoemden een op de Raaksmatsboezem uitmalende molen zullen mogen plaatsen, 1578. Authentiek afschrift, 1586.

folio 52 r

1. Copie
2. Op huijden den xxij^{en} Decembris anno xv^c acht ende
3. tzeventich soe hebben vergadert geweest de gemeene waerschappen met heure
4. gedeputeerden van Geestmerambocht met die waersckappen vande ingelanden
5. waterende opden Waert bij namen Cornelis Arisz als meesterwaterschap van
6. Geestmerambocht wonende tot Eenigenburch Sijmon Barthelomeusz van
7. Heerinckarspel Jan Gerritsz van Outcarspel als gedeputeerde van
8. Geestmerambocht ende Garbrant Pietersz van Valckooch als waerschap
9. van die Waert hebbende alle te samen procuratie van de waerschappen van
10. Geestmerambocht ter eenre zijde ende die gemachtige ofte gedeputeerde
11. vande Laege Landen van Hoochtwoude vande Hoeck geleghen bij westen die
12. Paede ende bij zijden die Broeckerwech streckende van Glorants acker ende ande Wijsen
13. toe neffens Veenhuijsen over bij namen Dirck Jan Arisz ende Jan Thaemisz als molenmeesters
14. van de Hoeck voorscr. met haere meeste ingelanden vande Hoeck voorscr. bij namen Schone
15. Valck, Hermen Jan Baertsz ende Sijmon Claes Sijmonsz als nu ter tijt schepenen
16. ondergescr. Sijvert Sijvertsz Jan Pieter Wijertsz Jan Jan Aerisz Jan Jansz
17. Hauwert Aris Jansz Suijden Jan Outgersz Pieter Frericz secretaris
18. ondergescr. Cornelis Michielsz Dirck Thijsz Jong Aeriansz Aerian Jansz
19. Decken Jan Aerisz Costers Jan Wiliffsz Pierter Dircxsz Stoppel Jacob
20. Aeriansz ende d'erffgenaem van Jacob Bingel tot Alckmaer etc (?) sijn met
21. malcandren veraccordeert in manieren hiernaer volgende Te weten dat die
22. Laege Landen van Hoochtwout ende Opmeer te samen tot heuren laste genomen
23. hebben ende nemen tot haeren laste mits desen ten eesten den Santdijck
24. zoe groot ende cleijn als die van Geestmerambocht plegen t'onderhouden
25. mit alzulcke actie laste ende vriheijt als die van Geestmerambocht daer
26. aen zouden moghen gehad hebben ende voorts zullen die Laege Landen van
27. Hoochtwoude betaelen over huere groote van huere morgentaelen over ijder
28. gars twee stovers ende een halff gereet gelt dat onder den moelen zal
29. contribuieren dit eer ende al vooren sij die molen sullen moegen setten voorts
30. zoe zullen die voorn. Laege Landen leveren zeeckere morgenboeck vande
31. groote huerder landen in handen van de voorscr. waerschappen ofte huere
32. secretaris bij eede te affirmeren twelck zij mede zullen doen ende gehouden
33. wezen voor ende aleer zij die mollen zullen zetten ende voorts met die van
34. Geestmerambocht op die Waert te gelden naer inhout huerluijder
35. privilegie ende wanneer die zelve oncosten gerekent zullen zijn dat men bij
36. faulte van quade betaling sullen moegen roepen voor dijckgraeffe ende heemraeden

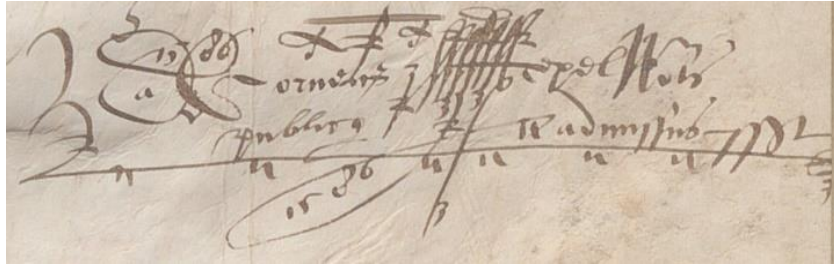
folio 52 v

37. van Geestmerambocht indertijt wesende ende voorts zullen die Laege Landen
38. van nu voortaan draegen alle die oncosten van de Langereijs ende de sluijsen tot Eertswoude
39. ende inde sluijsen vande Huijgendijck met den ancleven van dien ende oock mede inde
40. vischsluijsen tot Roestenburch ende dat gars gars gelicke met die van
41. Geestmerambocht ende die landen waterende opte Waert ende voorts zullen
42. die Laege Landen van Hoochtwoude ende Opmeer voorscr. gehouden haren binnendijcken

43. te weten de Boeckelwech beginnende vande Langereijs of tot Jan Mieussz
 44. toe ende voort die Paedt langes tot anden Wiep toe wel starcke ende dicht
 45. maecken ende onderhouden alle sluijsen ende bruggen sijlen daervuijt te nemen
 46. dat eer ende al vooren sij die seijlen op die moelen sullen moegen leggen ende
 47. indien dit zoe nijet en gebeurde consentere die Laege Landen voorts dat die
 48. van Geestmerambocht ofte haere gemachticht waterende op die Waert
 49. die seijlen vande moelen moegen haelen ende nijet weder op te leggen voor ende op welke
 50. cadijcke voorscr. den schout van Hoochtwoude ende Opmeer met haere
 51. schepenen keur ende schou zullen op hebben ende goede toesicht daerop houden
 52. alzoer daer geen lecken in commen noch vallen zullen ende indien die
 53. Laege Landen voorscr. hier inne geen goede toesicht en hielden ende daer
 54. lecken gevielen zoe zullen die van Geestmerambocht ofte haer gemachticht
 55. mogen commen ende bij keuren die Laege Landen vande lecken die zij aldaer
 56. vinden zullen opte boeten van seventhien pont tot behoeve ende prouffijcte
 57. vande dijckgrave van Geestmerambocht indertijt wesende soe dick
 58. ende menich werff als zij bevonden zullen worden contrarie gedaen te hebben
 59. ende voort alle articlen voorscr. zullen berecht ende onderhouden worden bij den
 60. dijckgraeve van Geestmerambocht alles naer inhoudt huerluijder
 61. privilegie Alle welke voorscr. punten ende articlen wij Dirck Jan Arisz
 62. ende Jan Thaemsz als molenmeesters voorscr. voor ons zelve ende in den naeme
 63. van onssen mede ingelanden vande Laege Hoeck voorscr. diet zelve met
 64. ons ondergeteeckent hebben believen t'onderhouden ende onderhouden te
 65. worden voor ons ende onssen naecommelingen nu ende ten ewigen daege
 66. zonder daer tegens te doen ofte gehengen omme daer tegens gedaen te
 67. worden verzouckende an alle jugen ende rechteren zoe waer desen
 68. zullen werden verthoont nijet anders dan conde in alle tgunst wes
 69. voorscr. staet In oorconde hebben wij Herman Jan Baerts, Sijmon Claes

folio 53 r

70. Sijmonsz Pieter Jong Grietesz Cornelis Mijensz Pieter Jan Mathijsz
 71. Pouwels Pietersz ende Jacob Thijmesz schepenen ende raeden der heerlicheijt van
 72. Hoochtwoude ende Eertswoude deur bede der voorscr. molenmeesters ende heuren
 73. geassocieerde voorscr. onssen stadtzegele hier onder an desen vuytgehangen ende
 74. hebben daer bij neven oock mede inden naeme ende van wegen als boven gebeden
 75. d'eersame Cornelis Jansz van de Nijenburch jegenwoordich dijckgrave van
 76. Geestmerambocht off hij dit zelve met zijn dijckgraeffszegele
 77. over ons ende die van Geestmerambocht wilde confirmeren twelck ick
 78. Cornelis Jansz vander Nijenburch deur bede der voorscr. schepenen mitsgaders
 79. die Gedeputerde van Geestmerambocht gaerne gedaen hebbe ende
 80. mijnen zegele bijneden an desen vuytgehangen opten xxij^{en} aprilis anno xv^c *22 april*
1580
 81. tachtich Bij mij ende was onderteckent J Frericxsz secretaris

 82. Gecollationeert jegens die principaele brieven van accoorde
 83. geschreven in franchijn ondergeteeckent als boven met twee
 84. vuyjthanghende zegelen in groenen wasse met dobbelden staerte
 85. ende metten zelve bevonden van woerde tot woerde accorderende
 86. bij mijn notaris publijcq dezen vij^{en} Julij anno 1586 *7 juli 1586*

1586 J D Cornelisz notaris publ. admissus sstt

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 53 r – 54 r

Als 034, bekrachtigd door schout en schepenen van Opmeer, 1578. Authentiek afschrift, 1586.

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 54 v – 55 r

Akte van attestatie van een verklaring van gecommiteerden van de vroedschap van Warmenhuisen omtrent een in 1584 gesloten accoord met de gezamenlijke waerschappen en volgers ten plattelande omtrent het trakement van de heemraad van het dorp, 1586. Authentiek afschrift, 1587.

folio 54 v

1. Wij Heijnderick Diricxsz schoudt tot Warmenhuisen
2. Ouwe Jan Pietersz Jan Rensz ende Matheus Harcxsz schepenen aldaer doen
3. condt alle luiden dient behoort dat voor ons gecommen ende gecompareert zijn
4. Jan Cornelisz Heeses ende Cornelis Maertensz Kuen onsen medebuijeren ende van
5. vroetschappen die welcke verclaerden ende bekenden hoe dat zij volghende
6. haere speciale last bevel ende commissie hebbende vanden gemeene
7. regierders ende volle vroetschap van onsen dorpe van Warmenhuisen alsoe daer
8. zeeckere questie geresen is geweest tusschen die van Warmenhuisen ende Geest-
9. merambocht noopende tsalarijs vanden heemraet van Warmenhuisen ende omme
10. die zelve questie neder te leggen ende alle vordere questie processen ende
11. geschillen te verhoeden zijn geaccordeert ende over een gecomen metten waerschappen
12. ende haere volgers van Geestmerambocht vanden jaere xv^c vier ende tachtich
13. opten reeckeninghe van Geestmerambocht binnen den dorpe van Outcarspel
14. belangende der voorscr. questie voor haer ende haeren naecoemelingen van nu
15. ende ten ewige daege hierbij te blijven ewelicken, sonder eenige oppositie
16. in gheender manieren, in stilo ferme hiernaer verclaert, Item inden
17. eersten soe dat den heemraet van Warmenhuisen jaerlicx sal hebben vuijt
18. Geestmerambochts reeckeninghe vuijt handen vanden penninckmeester vandien
19. indertijt wesende voor ordinarij ende extraordinarij kuenen te beschouwen die
20. somme van twintich carolus guldens van veertich grooten Vlaems tstück zonder meer
21. Item ten tweeden soe sal den voorscr. heemraet jaerlicxs noch hebben ende
22. ontfanghen van Valckooch ende Oterlick soeveel als hij tot hier toe plegen
23. te ontfangen // Item ten derden oick soe wanneer eenich recht ofte schouwe
24. mochte gevallen opten Langereijs daervan soe sal den voorscr. heemraet
25. van Warmenhuisen hebben ende ontfangen elcke dach extraordinarij dachgelt
26. daertoe staende / Item ten vierden soo sal oick den selven heemraet van alle
27. extraordinarij recht dagen daer hij op versocht sal sijn zoe van singulaere
28. personen ofte parthien elcke dach extraordinarij gelt hebben ende ontfangen

29. als sij plaegen te ontfangen / Belovende zij comparanten
30. in dier qualite voorscr. voor haer ende hare naecoemelingen tselfde
31. wes voorscr. is voor goet vast onverbreeckelicken van goeden waerden
32. te onderhouden van nu ende ten ewigen daegen sonder dat sij ofte haren
33. naecoemelingen hier tegens zullen mogen intenteren eenige appellatie
34. reformatie oppositie keer ofte weer in gheender manieren Alle dinck

folio 55 r

35. ter goeder trouwen ende sonder bedroch Des toorconde zoe hebbe ick
36. Heijndrick Dircxsz schout voorscr. over mijn zelve als schout over ende ter
37. bede mijner voorn. schepenen ten begeerte vande voorn. comparanten
38. inder qualite zoe zij procederen desen brieve van accoort met mijnen
39. zegel vuythanghende bezegelt op desen acht ende twintichsten Januarij 28 januari
1586
40. anno xv^c ses ende tachtich stilo novo In kennisse van mij ende was onderteeckent
41. Rens Brouwer scrts (secretaris) tot Warmenhuisen.

42. Gecollationeert jegens die originale ende principaele brieve van
43. accoorde geschreven in franchijn ondergeteeckent als boven ende bezegelt
44. met een vuythanghende zegel in groenen wasse met dobbelden
45. staerte is dese daermede bevonden van woerde tot woerde
46. accorderende Bij mijn openbaer notaris t'Alckmaer
47. residerende Actum desen iij^{en} Januarij 1587 3 januari
1587

J Thomas 1587 nots public
admissum sstt

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 55 v – 55 v

Akte van overeenkomst tussen het ambacht en Mies Claesz, wonende aan de Huijgendijk, waarbij een geschil rond het eigendom van een strook land langs de dijk, deel uitmakend van het erf van Mies Claesz, in der minne wordt geschikt, 1586. Authentiek afschrift, 1587.

folio 55 v

1. Copie
2. Alzoe daer zeeckere proces geresen was voor
3. dijckgrave ende heemraeden van Geestmerambocht tusschen Mies Claesz wonende
4. anden Huijgendijck eijser ter eenre ende die waerschappen van Gheestmerambocht
5. gedaechdens ter ander zijden beroerende ofsonderinge vant geheele erff
6. vanden zelve Mies Claesz een roede bijden dijcke langes concluderende den
7. zelve Mies Claesz dat die van Geestmerambocht gehouden souden wesen
8. vant affgeroeijde erff hem te contenteren tot seggen van goede mannen
9. waer tegens waerschappen van Geestmerambocht sustineerden ter contrarie
10. seijden het erff vanden zelve Mies Claesz een roede bijden dijcke langes
11. het gemeene lant toe te comen ende hem betaelt te hebben volghende zeeckere
12. extract vuyt die gemeene lants reeckenijng Alle welcke voorscr. questie
13. ende geschille die zelve Mies Claesz opten xxj^{en} December anno 1586 op die 21 december
1586
14. gemeene lants reeckenijng omme alle vorder costen te schouwen ende enteren

15. bij requeste gepresenteert heeft die saecke aling ende all te submitterenSoe
16. ist dat dien volghende waerschappen ende volgers van Geestmerambocht
17. hierop met malcandren communicatie gehouden hebben die welcke ansiende
18. des voorscr. Mies Claesz schamelheijt (zonder nochtans int minste daer in
19. gehouden te zijn) hem ex gratia toegeleijt hebben eens die somme van acht carolus
20. guldens van xl grooten Vlaems tstück onder expresse conditien dattet
21. geheele erff van zelven Mies Claesz bijden dijcke langes streckende
22. vant oost eijnt van sijn erff linrecht neffens ende nae den hoeck van zijn huijs
23. ende zoe voorts linrecht tot het west eijnt van zijn geheele erff blijven
24. sal tot des dijcx behoeff ende het gemeene lant van nu tot inden
25. ewigheijt zal toe behooren omme haeren vrije wille daer mede te moegen
26. doen / Alle twelcke bijden voorscr. Mies Claesz behoort heeft alle
27. tzelve danckelick genomen cederende ende transporterende daeromme tot dien
28. eijnde voor hem ende zijne naecomelingen het gemeene lant van Geestmerambocht
29. het voorscr. erff bijden dijcke langes inde brete voorscr. linrecht als voiren
30. maeckende die van Geestmerambocht ewige ende warachtighe
31. possesseurs van dien, omme tzelve gebuijct gebesicht ende geemploijeert
32. te worden tot des dijcx behoeff ofte anderssins soet ghemeene
33. lant alder oorbaerlicxste ende proffitelicxste geraetsaem goet
34. duncken ende believen zall sonder hier tegens te moegen doen ofte
35. doen doen met eenige sunistre (sinistre) practicken ofte andere loese subtile vonden
36. dese enichsins contrarierendeAldus gedaen op Langedijck binnen

folio 56 r

37. den dorpe van Outcarspel inden kercke aldaer alwaer collegialiter
38. vergadert waren dijckgrave waerschappen ende volgers van Gheestmerambocht
39. opten xxj^{sten} December anno voorscr. in presentie ende bijwesen van eersaeme Pieter
40. Mathijsz ende Pieter Thomasz beijde gecommiteerde van Alckmaerdes 21-12-1586
41. t'oirconde hebbe ick Jan Thomasz openbaer notaris bijden provincialen
42. Rade vanden Hove van Hollant geadmitteert ende secretaris vanden dijckgrafschap
43. van Gheestmerambocht mijn gewoonlicke subsignatuere metten voorscr.
44. Mies Claesz hieronder gestelt ten daege ende jaere voorscr.
45. ende was ondergeteeckent ende gemerct aldus dit is tmerck van
46. Mies Claesz / J Thomasz notaris publicq sstt
47. Naer collatie gedaen mette principaele acte van accoorde
48. quijtgeschouden ende onderteijckent als boven Is geschreven in franchijne
49. Is deselve mede bevonden te accorderenbij mijn openbaer
50. notaris t'Alckmaer residerendeActum desen xijen Aprilis anno 1587 12 april 1587

J Thomasz 1587 nots publ
admissum sstt

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 56 r- 57 r

Akte van overeenkomst tussen een serie eigenaren van landerijen langs de Omringdijk en dijkgraaf, waerschappen en volgers ten plattelande om de beslissing van een geschil over de vergoeding van een strook vergraven land aan enkele arbiters over te laten, 1584. Authentiek afschrift, 1587.

folio 56 r

1. Op huijden den vii^{en} Octobris xv^c vier en tachtich *7 oktober 1584*
2. soe sijn binnen den dorpe van Outkarspel bij een vergadert geweest deersame
3. Cornelis Aelbertsz Goeyl woonende tot Alckmaer geassisteert met Symon
4. Thamisz secretaris tot Sinte Maerten als erffgenaemen van Philps
5. Pietersz ende deselve Symon Thaemisz van weghe den heijligen geest tot
6. Sinte Maertens voorscr. Jan Pietersz Schout tot Sinte Maertens voor hem
7. zelve Claes Cornelisz Roonhals mede van Sinte Maertens oock voor hem
8. zelve ende in desen vervangende zijn huijsvrouwen broeders kinderen
9. Hillebrant Jacobsz ende Maerten Symon Nannicxsz mede van Sinte Maertens
10. oock voor hem zelve Andries Cornelisz van Eenigenburch oock voor

folio 56 v

11. hem zelve ende als vercornen voocht van Meijns Pieters zijne moeder ende
12. Jan Heijndricxsz Laeckencooper mede woonende binnen Alckmaer oock voor hem
13. zelve alle als eijsschers vande schaede vande ses roeden verdolven landen
14. liggende bijden Ouden Vrieschen Seedijck lancx in Geestmerambocht beginnende
15. van Crabbehe tot de clufte van Sinte Maertens welck bij henlieden
16. gepretendeert vande voetinghe vande dijck te meten, ooft inne elcx in
17. heur regardt met heur mede consoorten dewelcke hier absent wesende
18. sij comparanten seijden te vervangen in desen ter eenre ende deersame
19. Cornelis van der Nijenburch Burgemeester der stede Alckmaer ende dijckgrave
20. van Geestmerambocht, Schagen ende Nijendorper Coggen geassisteert
21. met Pieter Jan Claesz heemraet der zelve dijckage van weghe der
22. poortergeersen ingelant zijnde in Geestmerambocht Cornelis Aelbertsz
23. van Warmenhuijssen geassisteert met Aerian Cornelis Roothoof zijn volger
24. die van Eenigenburch absent Cornelis Nannincxsz Stap waerschap
25. van Sinte Maertens Symon Barthelmiesz gedeputeerde van Harincarspel
26. Cornelis Cornelisz Boertgen mede waerschap geassisteert met Jan Gerrits
27. Ploffs zijnen volger van Outcarspel Jan Rijquartz mede waerschap
28. met Jacob Jansz van Noortscherwoude zijnen volger Willem Jansz mede
29. waerschap met Pieter Sijgersz van Suutscherwoude zijn volger Allert
30. Dircxsz gedeputeerde van Brouck Willem Jansz schepen ende gedeputeerde
31. van Sinte Panraes Gerrit Reijersz waerschap met Cornelis Aeriensz van Oudorp
32. als volger Coedijck absent verclaren Cornelis Nannincxsz Stap van dese
33. comparitien gewaerschout te hebben Geleijn Pietersz Aelbertsz van Coedijck
34. ende Jan Reijersz van Eenigenburch als oock de voorscr. Gerrit Reijersz verclaerden
35. hier aff mede geadverteert te hebben Pieter Henricxsz van Coedijck / alle
36. voorstanders verweerders ende defenseurs vande vrijdomme vande voorscr. verdolven
37. landen vande ses roeden bij henlieden gepretendeert vande oostcant vande
38. dijcksloot lancx den dijck voorscr. oost in te gaene representerende de
39. zelve comparanten verweerders tgemeene corpus van Geestmerambocht
40. ter andere zijden ende den gemeenen ingelanden van dien / dezelve pertien
41. hinc inde verclaren dat alzoe sij tot desen daege toe ter cause van
42. zelve heurlieder gepretendeert vele processen ende differenten pe../xe..
43. gehadt zoe voor dijckgrave ende heemraden als voordien Hove van Hollant
44. Soe ist dat zij omme te verhoeden alle verdere processen ende omnitte=om niete
45. costen die geschaepen waeren noch meer tusschen de voorscr. partijen
46. te gevallen hebben Daeromme dezelve heurlieder differenten ende
47. processen geheel aling ende alle gestelt gecompromitteert ende

folio 57 r

48. gesubmitteert gelijk sij compromitteren ende submitteren mits desen te weten

49. soe veel vande landen die alreede verdolven zijn als die noch geheel ende
50. onverdolven zijn als die noch geheel ende onverdolven liggen inden vuijtspraecke
51. verclaringhe ende arbitrage van deersame Baernt Aelbertsz ende Amel Gerritsz van
52. Nyeuwenijedorpe Jacob Cornelisz Hoogesijde casteleijn tot Schagen ende Pieter
53. Dirck Bourtsz van Winckel alls minnelicke arbitrateurs bijde voorscr. parthijen
54. aen wederzijden tot desen eendrachtelick genomineert ende geeligeert met alzulcke
55. condicie ende verbant dat zoe wes bijde voorscr. arbyters ofte denghenen tzij noch
56. een ofte twee die zij tot hemluidder hulp en sullen willen nemen, sall
57. verclaert ende vuijtgesproken worden voor goet vast ende onverbreeckelick
58. gehouden zal worden op pene zoe wie hem tegens dezelve vuijtspraecke mochte
59. opposeren dat tzelve an heure zijde sullen vervallen inde somme van twee
60. duijsent carolus guldens die welcke geexecuteert zullen worden bij die die hem
61. mitter vuijtspraecke zal contenteren in manieren van willige condempnatie ende als oft
62. tzelve met vonnisse van heemraden naer dijckrecht gewest waere te weten
63. deene helft der voorscr. somme tot proffijcte vanden ghenen die hem metter vuijtspraecke
64. sal genoughen elcx in heur qualite/Item vier hondert gulden tot behoefte vanden
65. armen vanden dorpen in Geestmerambocht den heijlige geest van Sinte Maertens C
66. xxv (= 125) gulden den heijlige geest tot Enigenburch lxxv gulden de weeskinderen binnen
67. Alckmaer hondert vijffthich gulden ende den dijckgrave van Geestmerambocht indertijt
68. zijnde de somme van twee hondert vijffthich gulden ende omme betere kennisse
69. van der saecke te procederen zes gulden de zelve vier arbyters de parthien
70. voorgehouden dat alhoewel zij onder malcanderen geen different en hadden
71. dat zij volghens consent vande voorscr. parthijen oock voortgesteld hebbende bij naeme
72. Wijert Pietersz mede van Schagen jegenwoordich waerschap van Schager Coggen
73. ende Adriaen Gerritsz Nijeuwenijedorp jegenwoordich heemraedt vande
74. Hontsbosche Soe hebben de voorscr. parthien daer inne geconsenteert ende
75. van alle tgunt voorscr. es respective wettelick gestipuleert in handen mijnen
76. notaris ..egent consenteren hier aff gemaect te worden acte in debita forma omme
77. volghent dien bij die voorscr. arbitrateurs gebesoingneert te worden ter decisie vande
78. saecke dan de voorscr. Cornelis Nannincxsz Stap hier naer weder comparerende heeft
79. absolut verclaert nijet tegenstaende zijnde voorgaende stipulatie dat hij anders was
80. bedacht ende niet int voorscr. compromis ofte tgevolch van dien begeerde te consenteren
81. Aldus gestipuleert binnen den dorpe van Outcarspel voornt. ter presentie van
82. deersame Barthelmeus Arisz secretaris tot Outcarspel ende Evert Dirxsz inwoonder
83. des zelve dorps ... ..puijse gedaen ten daege ende jaere als boven

84. Naer collatio jegens gelicke copie onderteeckent J van Triere
85. nots. geschreven in pampier is dese daer mede bevonden te
86. accorderen Bij mijn Jan Thomasz openbaer notaris tot Alckmaer
87. residerende Actumde sesden Julij anno 1587

6 juli 1587

J Thomasz1587nots public

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 57 v – 58 r

Akte van arbitrage waarbij enige arbiters uitspraak doen in het in 038 genoemde geschil, 1584. Authentiek afschrift, 1587.

folio 57 v

1. Achtervolgende den acte van compromis ende
2. submissie hier an gehecht Soe zijn voor ons arbiters inden zelve acte

3. compromis gecompromitteert gecommen ende gecompromitteert geweest
4. alle den parthijen inden zelven compromisse gespecificieert / soe wel den selven
5. als verwerer ende naer dien de zelve hinc inde bij tinhouden vanden
6. zelven heur compromis gepersisteert hebben ende elcx ten wederzijden
7. daerop geexhibeert ende overgelevert hadden alzulcke stucken
8. ende munimenten daermede zijluiden hen tot heuren goeden rechte heur
9. willen behelpen / alle welcke munimenten bij ons int lange duergesien
10. oock mede den voorscr. parthien tot diversche wijsen op verscheijden
11. poincten ende middelen int lange gehoort ende geexamineert hebbende
12. voorts op alles wel ende rijpelic geleth principalick geconsidereert
13. hebben de beste ende mogelicxste middelen omme den voorscr. parthijen op naer (?)
14. ons doenlicker zijnde te verenigen Soe hebben wij eendrachtelicken verclaert
15. ende vuytgesproocken gelijk wij veclaeren ende vuytspreecken mits desen voor
16. aling ende alle zulcx ende tgunst hier naer volcht / Eerst dat die verweerers
17. sullen behouden neffens ende langs alle den zeedijck beghinnende vanden Windige
18. Horn daer des Graven van Egmonts landen eijndighen tot den clufte
19. Sinte Maertens alle hueren waternoedt generalick ses voeten breedt
20. onvermindert de gloijnghe vanden voorscr. dijck / ende sullen dezelve verweerers
21. buijten den voorscr. ses voeten voetinge alsnoch hebben nevens hueren voorscr.
22. dijck ten prouffijcte ende behouff vande zelven dijck ses roeden vrijdomme soeden
23. ter plaetsen daer dzelve ses roeden alreede al verdolven zijn als dan
24. die alsnoch verdolven sullen moegen worden omme daer vuyt de materie
25. totten voorscr. dijck te moegen haelen ende tot gerijff ende gemaect omme de
26. materialen anden voorscr. dijck te brenghen vuytgesondert alleen de
27. d'acker ande zuijtzijde vande burger cluft jegenwoordich (?) ... ken (?) ...
28. Ida Reijersdr van welcke acker die noortzijde den vrijheijt van
29. ses roeden nijet subiect zal zijn omme oorsaecke aldaer voor
30. eenige lange jaeren zeeckere inlaege vanden dijck geschiet is ...
31. welcke ses roeden vrijdoms buijten den voorscr. ses voeten voetinge
32. die van Geestmerambocht zullen anden voorscr. eijsschers betaelen
33. eens die somme van twaelff hondert gulden van xl groten vlaems
34. tstuck ende zullen dzelve ...gen all ende geheel teener somme

folio 58 r

35. opleggen ende betaelen, nu den naest ofte eerstcommende reeckenynghe
36. Item wort mede bij desen onsen vuytspraecke verclaert dat
37. de schroeders vanden naest ofte eerstcommende scroedinge bij haeren
38. conscientie dien van Sinte Maertens ende den Eenigenburch ter cause
39. vande voorscr. ses roeden vrijdoms zoe veel ontheffen ende affnemen
40. sullen van ongelden vanden dijck ende anders als zij in conscientie ende
41. nae rechte bevinden zullen te behooren Item wort alsnoch bij desen
42. verclaert ende vuytgesproocken dat alle eijgenaers die noch eenighe
43. onverdolven landen moghen hebben binnen den vrijheijt vande voorscr.
44. ses roeden die vrucht ende tgebruijck vande zelve landen zullen hebben ende
45. genijeten / zoe lange tot dat dezelve landen tot sdijcx behoef
46. verdolven zullen moeten worden / ende alzo de voorscr. partijen respectie
47. voor ons verclaert hebben dat zij de costen die int proces gevallen zijn
48. selffs met malcanderen gecompenseert hebben / soe wert tselve
49. daerbij gelaeten / Alle welcke voorscr. verclaringhe ende vuytspraecke
50. naer dat tselve parthijen ten wederzijden voorgelesen is geweest
51. hebben parthijen van wederzijden dzelve gelaudeert geaprobeert
52. ende in waerden gehouden / Aldus geschiet tot Sinte Maerten opten

53. tweeden daghe decembris anno xv^c vier ende tachtich toorconden desen *2 December 1584*
54. bij alle den arbyters onderteijckent
55. Item is alsoch veracordeert Soe den Grave van Egmont
56. eenige moyten opten ses roeden ende neffens zijn lande leggende wilde
57. maecken tselve beloven parthijen an wederzijden twelck is tgeheele
58. corpus van Geestmerambocht met malcanderen vuyjt te voeren naer behooren
59. Actum als boven ende was onderteekent bij mij Barent Albertsz
60. bij mij ... .. Jacob Cornelisz Hogesij bij mij Pieter Dirck
61. Louweris ... Wij .. Pietersz Aerian Gerritsz

62. Naer collatie gedaen mette principale vuyjtspraecke
63. geschreven in franchijn onderteekent als boven is dese daer-
64. mede bevonden te accorderen Bij mijn openbaer notaris
65. t Alckmaer residerende Actum den xij^{en} Julij anno 1587 *12 Juli 1587*

J Thomasz 1587 Nots Publ.
admissum sstt

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 58 v – 60 v

Akte waarbij de eigenaren van landerijen langs de Omringdijk verklaren de door arbiters vastgestelde vergoeding voor vergraven land te hebben ontvangen en hun bezittingen als onderpand stellen voor de naleving van de overige door de arbiters vastgestelde regelingen, 1585. Authentiek afschrift, 1587.

folio 58 v

1. Copie
2. Wij Cornelis Nannesz Cornelis Aelbertsz Twiscker
3. ende Aerian Pieter Geertgesz schepenen der stede Sint Maertens int
4. Nyeuwelant Pieter Geertgesz ende Jan Heijndricxsz schepenen in den
5. Eenigenburch sorterende onder den scoutambochte der stede voorscr.
6. oorconden ende doen te weten eenen yegelicken dat voor ons in persone gecommen
7. ende gecompareert zijn Symon Taemsz secretaris der stede voorscr.
8. met Jan Cornelisz Floors van wegen ende als heijligeestmeesters tot Sinte
9. Maertens Claes Cornelisz Roonhals voor hem zelve ende oock vervanghende
10. zijn huysvrouwen broeders kinderen Hilbrant Jacobsz ende Maerten
11. Sijmon Nansz voor haer zelve Heijndrick Dircxsz ende Jacob Jansz Coppen
12. als voichden vande erffgenaemen van Jonge Pieter Gerritsz Jan Pietersz
13. Backer voor hem zelve ende Claes Jan Aeriansz alle poorteren tot Ste
14. Maertens voorsz. Andries Cornelisz voor hem selven Pieter Ootgersz als
15. voicht van zijnen moeder Jan Otgersz als voicht ende van wegen die
16. heijlige geest vande Eenigenburch alle poirteren vande Eenigenburch voorscr.
17. Cornelis Maertsz Kuen voor hem zelve poorter tot Warmenhuijsen Jan
18. Heijndricxsz Laeckencooper voor hem zelve Mathijs Cornelisz Bots voor hem
19. zelve ende Pieter Mathijsz mede voor hem zelve alle poirteren der
20. stede Alckmaer oock mede vervangende ende sterck maeckende voor alle
21. hare consorten alhier nijet present wesende ende verclaerden
22. comparanten inder qualite als boven dat onlanx geleden zeeckere
23. questien ende proces geweest is soo voor dijkgraeff ende heemraeden
24. als oock mede voor den provincialen Rade ende Hove van Hollant tusschen

25. hemluiden met haere consorten ter eenre ende tgemeene corpus van
26. Geestmerambocht ter andere zijde roerende zeeckere zes roeden
27. verdolven lants vande voetinge vanden Oude Vrijesen Zeedijck aff streckende
28. oostwaert op leggende bij den (?) dijck langs beghinnende omtrent de
29. Windige Horn daer des Grave van Egmond's landen eijndighen
30. streckende tot an Sinte Maertens cluft toe waer van zij comparanten
31. voorscr. versocht hadden ende geeijst beteringhe ende betaelinghe van scade
32. vande zelve ses roeden verdolven lants daertegens tgemeene corpus
33. van Geestmerambocht ofte heure gedeputeerden ter contrarie sustineerde
34. ende pretenteerde tot vrijdom vande voorscr. ses roeden verdolven landen

folio 59 r

35. ofte verder in welcke processen zoe verre geprocedeert dat parthijen ten
36. wederzijde omme te verhoeden alle verder processen ende swaricheden ende
37. onnutte costen die geschaepen waren te gevallen haere voorscr. questien ende
38. processen aling ende all gecompromitteert gestelt ende gesubmitteert hadden
39. inde verclaeringen ende vuijtspraecke van vier mannen van Schagen ende
40. Nijedorper Coggen Alles breder blijckende bijde acte van compromis daer-
41. van zijnde van date den vij^{en} dach octobris xv^c vier ende tachtich bij Guillame *7 october*
1584
42. van Triere de Jonge notaris publijck geteijckent volghende welcke
43. compromis den zelfden vier arbiters die vuijtspraecke des zelve compromis
44. noch twee goede mannen tot hen genomen hadden oock hare verclaringe
45. ende vuijtspraecke gedaen hadden opten tweeden decembris des selven
46. jaers soe volghet te weten dat tgemeene corpus van Geestmerambocht
47. representerende d'ingelanden der zelve sullen behouden neven ende
48. langs alle den Zeedijck voorscr. beghinnende van omtrent den Windige Horn aff
49. daer des Grave van Egmont's landen eijndighen streckende tot die
50. cluft van Sinte Maerten voorscr. alle haere waternoet generalick ses
51. voeten breet al onvermindert den gloijinge van den voorscr. dijck ende
52. sullen de zelve van Geestmerambocht buijten den voorscr. ses voeten
53. voetings alsnoch hebben neffens haere voorscr. dijck ten proffijcte ende
54. behouff vanden zelve dijck ses roeden vrijdoms zoe wel ter plaetse
55. daer die alreede verdolven zijn als daer se naemaels noch verdolven
56. zullen moeghen worden omme daer vuijt de materialen totten voorscr.
57. dijck te moeghen haelen ende tot gerijff ende gemack omme dezelve materialen
58. aenden voorscr. dijck te brenghen vuijtgezondert alleenlick d'acker
59. ande suijtzijde van Burger cluft jegenwoordelick competerende
60. Ida Reijersdr van welcke acker die noortzijde den vrijheijt van de
61. ses roeden nijet subject zal zijn om oorsaecke aldaer voor zeeckere
62. lange jaeren eenen inlaege vanden voorscr. dijck is geschiet
63. ende soude tgemeene corpus van Geestmerambocht voor den
64. zelve ses roeden vrijdoms buijten des voorscr. ses voeten voetings anden
65. voorscr. eijsschers comparanten alhier met haere consorten betaelen
66. eens die somme van twaelff hondert gulden van xl groeten vlaems
67. tstick alle breder inde zelve verclaringe ende vuijtspraecke
68. van date als boven wesende bij alle die arbiters onderteijckent

folio 59 v

69. gementioneert mits conditie zoe is mede bevoorwaert ende wel
70. geconditioneert inde verclaringe ende vuijtspraecke bij de arbiters verclaert
71. als dat die eijgenaers vande lande nevens den voorscr. dijck leggende

72. sullen hebben behouden ende gemeten die vrugten vande voorscr. ses
73. roeden vrijdoms soe lange ende ter tijt toe dat die selfde tot des
74. dijcx behoefte sullen gebruijckt moeten worden / van welcke voorscr.
75. somme van penningen als twaelf hondert gulden ten prijse voorscr.
76. comparanten inder qualite als boven alsnu belenden algeheel ende
77. te vollen van tgemeene corpus van Geestmerambocht voldaan ende
78. deuchdelick wel betaelt te zijn den laesten penningen mitten eersten bedanckende
79. die van Geestmerambocht van haere goede betalinghe belovende
80. daeromme zij comparanten inder qualite als boven voor haer ende
81. haren erven ende naecomelingen die van Geestmerambocht te vrijen
82. ende tindempneren costeloes schadeloos houden van alle verder
83. naemaninge costen schaden ende interesten dien henluijden ter cause
84. de zelve penningen in eeniger manieren soude moeghen op ende over
85. comen belovende insgelijcx die van Geestmerambocht inde voorscr.
86. vrijdom vande zes roeden buijten die voorscr. voetinge geen hinder letsel ofte
87. eenige impesement omme den voorscr. materialen totten voorscr. dijck daer
88. vuijt te mogen haelen cleijn noch groot te doen noch gehenghen te geschien
89. dan henluijden dselve conform ende nae luijt den voorscr. vuijtspraecke van
90. rustelijck ende vredelick laeten genieten ende gebruijcken oock hemluijden
91. zoeveel doenlijck zijn zal daer inne te stijven ende starcken ende bij
92. aldien die van Geestmerambocht eenige last swaricheijt hinder
93. impesement ofte eenige moeijte overquame hetsij ofte selve geschiede
94. van eenige naemaninghe der voorscr. penninghen ofte in onbruijck
95. der voorscr. vrijdom Sullen die van Geestmerambocht tselve
96. tsame (?) mette pene inden compromis vermelt moegen ende doen verhalen
97. specialicken op alle den hypoteecke ende elcx vandien bijden voorscr. comparanten
98. elcx bijzonder daeronder verhypotekeert hiernaes gespecificeert
99. te weten eerst op een stuccke weijtlants dat Sijmon Thaemsz
100. ende Jan Cornelis Floors inder qualite voorscr. verhypotekeert hebben

folio 60 r

101. naijers bosch sluijsbosch ende Jonge Jans bosch groot omtrent ix gers leggende
102. inden banne van Sinte Maertens belent met die seedijck voorscr. aenden westen
103. Cornelis Nannesz aenden oosten die gemeen vaert aen den suiijden noch op ontrent
xcj snees
104. saetlants dat Claes Cornelisz Roonhals voor hem selffs verhypotekeert heeft
105. leggende in den banne voorscr. belent met Sijmon Thaemsz anden noorden Jacob
106. Jansz Coppen aenden suiijden noch op een lants genaempt breelant groot
107. omtrent ix geersen dat Hillebrant Jacobsz ende Maerten Sijmon Nansz ten
hypotheecke
108. gestelt hebben leggende inden banne voorscr. belent met Jan Heijndricxsz
109. aenden suiijden Jan Gerrit Oloffsz aenden oosten noch op een stuccke weijtlants
110. groot omtrent derdalff gars dat Claes Cornelisz Roonhals inder qualite
111. voorscr. verhypotekeert heeft leggende inden banne voorscr. belent met Dirck
112. Jan Does aenden noorden Pieter Gertsz erve aenden suiijden, noch op ontrent
113. xvij snees saetlants dat Heijndrick Dircxsz ende Jacob Jansz Coppen inder qualite als
114. vooren ten hypotheecke gestelt hebben leggende in den banne voorscr. belent met
115. Cornelis Sijmons ant noort Hilbrant Jacobs ant suiijt noch op ontrent derdalff
116. gars saetlants dat Jan Pietersz Backer ten hypotheecke gestelt heeft
117. leggende inden banne voorscr. belent met Jacob Jansz Coppen aenden noorden
118. Jacolb Heijndricxsz aenden suiijden noch op ontrent vijftalff gars saetlants
119. dat Claes Jan Ariaens ten hypotheecke gestelt heeft alle leggende

120. inden banne voorscr. belent met Thijs Cornelis Bots aent suiijt Pieter
121. Cornelis Jans Groenfelt aent noort noch op ontrent vj geers lants
122. dat Cornelis Maertsz Kuen ten hypotheecke gestelt heeft leggende
123. inden banne voorscr. belent Heijndrick Jansz Compaignon aenden suiijden
124. Pieter Jan Paijes aenden noorden noch op omtrent veerthien geersen weijtlants
125. dat Jan Heijndricxs ten hypotheecke gestelt heeft leggende inden
126. banne voorscr. belent met Pieter Ruijters aenden suiijden Jan Gert Oloffs aenden
127. noorden / noch op omtrent ix geersen weijtlants genaempt Ghuijert Arisfen dat
128. Mathijs Cornelis Bots ten hypotheecke gestelt heeft leggende in den banne
129. voorschreven belent met Claes Jan Aerians aent noort
130. Aerian Jansz Nijenburch aent suiijt / noch op omtrent negen geersen
131. lants genaempt Pieter Jan Walicxs fen dat Pieter
132. Mathijsz ten hypotheecke gestelt heeft leggende in den banne van
133. Eenigenburch belent met Luijtgen Claesz aenden noorden die heiligeest
134. van Eenigenburch aenden suiijden noch op omtrent acht geersen weijt-

folio 60 v

135. lants genaempt tsant dat Andries Cornelisz ende Pieter Otgersz inder qualite
136. voorscr. ten hypotheecke gestelt hebben leggende inden banne van Sinte
137. Maertens belent Arian Pieter Boscs erve aenden noorden Aerian Gerts erven aenden
138. oosten die seedijck aenden westen noch op ontrent ses geersen lants genaempt
139. die heijligeest fen dat Jan Otgersz voorscr. inder qualite als vooren ten hypotheecke
140. gestelt heeft leggende inden banne van Eenigenburch belent met Pieter
141. Mathijsz aenden noorden Cornelis Pietersz Nijerop aenden suiijden Voorts onder
generaele
142. ende speciale hypotheecke van alle haere comparanten ende elcx van henluijden
inde
143. qualite als vooren goederen, soe roerende als onroerende present toecomende ende
144. van alles geen vuytgezondert waer ende tot wat plaetsen die staende
145. gelegen zijn ofte bevonden sullen moghen worden ende dat met recht van
146. custinge wilkeur maecxel ende als heerlicke schulde met heerlicke ende
147. reale executie sHoffs van Hollant ofte anders met prorogatie van recht
148. rechteren ende executien sulcx die van Gheestmerambocht ofte haeren
149. gecommiteerde indertijt wesende tzelve eerst ende best gelieven zullen
150. Sonder eenige defentie keer ofte weer directelick ofte indirectelick
151. tegens tinhout van desen te doen ofte gehengen te geschien renunchierende
152. tot dien eijnde generalicken ende specialicken alle beneficien ende plebesyten van(?)
153. rechten desen enichsins contrarierende alles volghende ende vuyt crachte vande
154. compromis Alles sonder bedroch In oorconde der waerheijt hebben
155. wij schepenen voorn. tsegel ten saecken der voorscr. stede beneden onder
156. vuytgehangen ten verzoucke vanden comparanten voorscr. ende oock mede bij ons
schepenen
157. ondergeteijckent opten xxvij^{en} mej anno xv^c lxxxv in kennisse van mij ende *27 mei*
1585
158. was onderteeckent bij mij Cornelis Nannisz bij mij Cornelis Albertsz bij mij Aerian
159. Pieters / bij mij Pieter Geertgensz / bij mij Jan Heijndricxsz Sg ..
160. Naer collatie gedaen mette principale brieve van quijtscheldinghe
161. geschreven in franchijn met een vuythangend zegel in groene
162. wasse met dobbelden staerte onderteeckent als boven
163. Is dese daer mede bevonden te accorderen Bij mijn openbaer
164. notaris tAlckmaer residerende Actum desen xiiij^{en} Julij anno 1587 *14 juli 1587*

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 61 r -61 v

Vergunning van de molenmeesters voor Pieter Willemsz Timmerman te Broek op Langedijk tot het graven van een sloot tussen zijn erf en de Oosterdijk, 1548. Authentiek afschrift, 1587.

folio 61 r

1. Wij Thonis Gerritsz van Warmenhuijsen, Heijn Jansz
2. van Coedijck, Jan Harck Wijertsz van Outkarspel ende Jonge Pieter Jan Zwaegsz
3. van Zuijtscherwoude alle gezworen molenmeesteren vande watermolens binnen den
4. Oosterendijk in Geestmerambocht doen condt allen luijden dat wij over een
5. gecommen zijn tegen Pieter Willemsz Timmerman in Broeck vande gelegen
6. twisschen den twee watermolens in Broeck in manieren hier nae verclaert
7. int lange Inden eersten is den dijkstal daer den dijk nu opleijt met
8. sijn toebehooren int noort int zuijden ende oock int oosten overgemeten alzo
9. datten voorscr. Pieter Willemsz een sloot wilde delven tusschen sijn
10. werff ende den dijkstal omme sijn werff te mogen saijen ofte gebruijcken
11. twelck den voorn. Pieter Willemsz consenteert worde bijden voorscr.
12. molenmeesteren behoudelick soe soude den voorscr. Pieter Willemsz
13. dese sloot delven vuijt sijn eijgen landt op sijn eijgen grondt soe wijde
14. dijxe alst hem van noode mochte wesen maer des so soude hij noch
15. nijemant van sijnen wegen den dijkstal delven noch quetsen an gheen
16. canten Item wel verstaende zoe zal den voorscr. Pieter Willemsz hij
17. noch sijnen erven off ijemandt anders na hem comende enige huijsen hoy ende
18. schelven of ander dinghen mogen setten of doen setten daer dese twee
19. molens behinderen soude mogen in eeniger manieren buijten const (?) van
20. tgemeen landt van Geestmerambocht opte verbuernisse van de gehele
21. werff ende worde dese voorscr. voorwaert nijet gehouden bij den voorscr.
22. Pieter Willemsz dat waer opte werff te verbeuren ende hondert karolus
23. guldens tstick tot xl grooten vlaems / Item oock mede soe sullen eenen
24. ganck blijven leggen ten zuijtejnde van Pieter Willemsz erff van drie
25. voeten ten minsten breet bijden waterganck allans tot proffijcte vande
26. zuijderste molen op ende neder te gaen sonder ijemants wederseggen
27. Item zoe zullen geenen molenmeesteren die nu sijn ofte hierna comende
28. geen timmeragen setten of stellen opten dijk off opten dijkstale
29. daer den voorscr. Pieter Willemsz off sijn erven eenigen letsel
30. bij soude moghen krijghen angaende sijn werff omme dat koern ofte ander
31. genot te bederven ende dit selffde heeft Jacob Claesz van Oudorp
32. als molenmeester van de keijser mede consentert voor hem ende

folio 61 v

33. sijnen nacomende molenmeesteren dit selffde hebben voorscr. molenmeesteren wij
34. elcx bijzonder onderteijckent met ons dagelicxe merk / geschiet int jaer
35. ons Heeren xv^c ende xlvij den x^{en} December ende was onderteijckent ende **10 december**
1548
36. gemerct aldus bij mij Heijn Jansz bij mij Gerijt Eijlesz

37. Naer collatie gedaen mette principale accorde geschreven
38. in franchijn onderteijckent ende gemerct als boven is desen
39. daermede bevonden te accorderen bij mijn openbaer notaris
40. t'Alckmaer residerende Actum desen xxvj^{en} September
41. anno 1587

26 september 1587

J Thomas 1587 Nots Publ sstt

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 62 r – 63 r

Octrooi van de Staten van Holland voor het ambacht en de Schager- en Nijedorperkoggen waarbij in verband met overbevissing de visserij met waterschepen en bepaalde netten op de Heerhugowaard wordt verboden, 1593. Authentiek afschrift, 1593.

folio 62 r

1. Copie
2. Die Ridderschap Eedelen ende Steden van Hollandt ende West-
3. Vrieslant representerende den Staten vanden zelven lande doen te
4. wetene / alsoe de waterschappen van Geestmaerambocht mitsgaders die
5. Schepenen van Schager ende Nijerdorper Coggen / in den name ende
6. van wegen den dorpen ende ingesetenen vanden daer onder respectvelijck
7. sorterende ons te kennen gegeven hebben / dat de jurisdictie van de voorscr.
8. respectie ambochten ende eenige dorpen daer onder sorterende
9. palende als an een groot water ofte meer genaempt de Waert ende
10. eenige andere cleijndere meeren wateren ofte braeckens daer omtrent
11. gelegen / die van allen ouden tijden zeer schoone visscherijen zijn geweest
12. ende bij een ijegelijck vrij bevischt hebben mogen worden / twelck
13. grotelick gedient heeft tot onderhout van alle de persoonen
14. daer omtrent woonachtich / ende bijsonder van de schamele luijden die
15. met visschen haeren cost gewonnen ende op de naest gelegen marcten
16. vande steden ende dorpen den visse ter marct gebrocht hebben
17. tot zonderlinge groot voordeel vande ingesetenen der zelve
18. die voor eenen cleijnen prijs daer deur grotelickst gerieft zijn geweest
19. dan was de voorscr. vrijheit bij eenige tot noch toe grotelick
20. misbruijckt die met waterschuijten treckseijnen* ende andere *sleepnetten*
21. diergelicke treckwant ende gaende want soe onbehoorlick
22. inde voorscr. meren wateren ende braecken zijn visschende / dat zij nijet alleen
23. voor alle schamele luijden / die nijet gelegen es met sulcke
24. gereetschap te visschen de voorscr. vrijheit nijet alleen ten gebriijck
25. maecken maer de visse soe schoon ende cleijn opvangen dat alle de voorscr.
26. wateren gansch sonder visse schijnen te wesen / zulcx dat andere luijden
27. mit ander gereetschap visschende geheelick nijet en kunnen vangen
28. doordien de voorscr. waterschuijten den visse in grooter menichte versmooren
29. welck misbruijck zedert het verbot vant voorscr. onbehoorlick visschen
30. op Schermeer ende andere binnenwateren gedaen noch grooter geworden was
31. ende veel toegenomen hadde / ende alzo de gemeene vrijheit indier vougen bij
32. eenige int particulier tot schade ende nadeel van anderen vant gemeene

folio 62 v

33. beste mit bederffnisse vande gehele visscherij worde misbruijckt

34. onbehoorlick ende nijet geoorlooft zijnde ende dat apparentelick tselffde
35. misbruijck vermeederen sal / Ende zij daerinne bij onse autoriteijt werde
36. voorsien verzouckende daeromme oetmoedelick dat wij bij behoirlicke
37. ordonnancie ende octroij den voorscr. ambochten / ende den dorpen ande voorscr.
38. wateren palende / souden willen authoriseren omme inden bedrijve vanden
39. voorscr. ambochten ende dorpen bij publicatie alomme te mogen verbieden
40. ende interdiceren ende d'selve interdictie zoe menichmael alst
41. noodich sal zijn te renoveren / Ten eijnde hem nijemandt van wat state
42. ofte conditie hij sij en vervordere inde voorscr. meeren braecken ende wateren
43. (die van oude tijden vrije wateren zijn geweest) voortaan te visschen mit
44. eenige waterschepen, waterschuijten treckseijnen gaende ende treckwant
45. ofte andere diergelicke want / opte verbeurte vande voorscr. waterschepen
46. waterschuijten, treckseijnen gaende ende treckwant / ende daerenboven van
47. een boete van twintich ponden van xl groeten Vlaems tpont / soe dickwils
48. als tselve gebeuren sal te bekeeren ende t'emploijeren ten behouue
49. vanden dorpen respectivelick / ende elcx van hen int bijzonder / die de
50. bekeuringe ende achterhalinge gedaen sal mogen worden bij preventie
51. op de voorscr. meeren ende wateren bijden officieren vande voorscr. ambochten ende
52. dorpen, die de contraventeurs sullen achterhalen / sonder eenich
53. onderscheijt te maken in wat plaetsen ende jurisdictie de voorscr. contra-
54. venteurs bevonden sullen worden ende dat voorts de voorscr. officiers
55. ende elcx van hemluiden bij ons souden worden geauthoriseert d'aenhalinge
56. ende bekeuringe vanden voorscr. waterschepen, waterschuijten, want ende
57. andere gereetschap vuijt saecke voorscr. te moegen doen tot alle plaetsen
58. ende in alle jurisdictien daer zij bevinden sullen contrarie tgene voorscreven
59. inde voorscr. vrije meeren, wateren ende braecken gepleecht te worden
60. Soe est dat wij de saecken voorscr. overgemerct ende op alles
61. gelet hebbende als nae behooren ende int bijzonder opde beneficien
62. ende vruchten die deur onse voorgaende octroijen verleent tegens het
63. visschen mit waterschepen, waterschuijten, treckseijnen ende ander visch-

folio 63 r

64. want opde Purmer / Schermer ende andere wateren zoe
65. inde menichte* als de groote vanden visch alrede zijn vernoemen ende *de grote
hoeveelheid*
66. genoten omme tegens alle vordere versmooringe van den cleijnen visch
67. op de voorscr. meeren ende wateren mede te voorsien als naer behooren
68. den supplianten geoctroijeert geoorlooft geconsenteeert ende geauthoriseert
69. hebben / octroijeren consenteren ende authoriseren bij desen deur den
70. officieren aldaer ofte een deurwaerder vant Hove van Hollant
71. des nodich zijnde / alomme binnen den bedrijve vanden ambachten ende den
72. dorpen boven geroert / ende andere aldaer t'selffde nodich
73. wesen sal bij openbaere vercundi[n]ge ende publicatie van desen
74. scherpelick te doen verbieden ende interdiceren zulcx oock expresselick
75. bij desen wordt verboden ende geinterdiceert eenen ijgelicken wie hij
76. sij ende van wat conditie nijemant vuytgesondert inde voorscr. meer
77. genaempt de Waert ende andere cleijne meren, wateren ende braeckens
78. daeromtrent gelegen die van allen ouden tijden bij een ijgelicken vrij
79. bevischt hebben mogen worden / ende schoone visscherijen zijn geweest
80. voortaan te visschen mit eenige waterschepen, waterschuijten treckseijnen
81. gaende want ende treckwant op verbeurte vande voorscr. waterschepen
82. waterschuijten treckseijnen gaende want ende treckwant mitsgaders

83. de verbeurte vande boete van twintich ponden als vooren soo dickwils
84. als tselve gebeuren sal te bekeeren ende t'appliceren ten behouue
85. vande voorscr. dorpen respectie ende elcx van henluijden int bijzonder die bij
86. preventie binnen de voorscr. Waert ende andere cleijne meeren wateren
87. ende braecxkens daeromtrent van ouden tijden vrij bevischt zijnde
88. op waterplaetsen ende in wiens jurisdictie dat het zij d'aenpalinge vande
89. voorscr. schepen schuijten ende want zal hebben gedaen ofte doen doen / daer
90. toe de voorscr. officieren respectivelick bij desen mede worden geauthoriseert
91. sonder dat inde publicatie van desen binnende voorscr. dorpen ijemant
92. daarvan ignorantie zal mogen pretenderen maer sal een ijegelick henluijden
93. daernaer gehouden zijn te reguleren op peijne als vooren gegeven
94. inden Haege onder onsen zegele hierop gedruckt den vijffden Junij

folio 63 v

95. anno xv^c drie entnegentich Onder stont geschreven ter ordonnancie 5 juni 1593
96. vanden Staten onderteckent de rechte ende was daer onder opgedruckt
97. een zegel in roode wasse
98. Naer collatie gedaen metten principaelen octroije geschreven
99. in francijn onderteckent ende een zegel in rooden wasse opgedruckt
100. als vooren is dese daer mede bevonden te accorderen bij mij
101. openbaer notaris t'Alcmaer residerende opten xx^{en} December 20 december 1593
102. anno 1593

J T Thomasz 1593 Nots Publ

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 63 v – 64 r

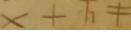
Akte van overeenkomst tussen de molenmeesters en Jan Jacobsz Sacrament inzake het gebruik als zaailand of grasland van een bepaalde akker langs de Oosterdijk, 1551. Authentiek afschrift, 1593, naar een eenvoudige dito, z.d., naar een authentiek dito dito, z.d.

folio 63 v

1. Copia Copie
2. Wij Jacob Claesz van Outrop Michiel Louris Seckes van Warmenhuijsen
3. Nane Iemts van Outcarspel Pouwels Pietersz van Outrop Willem Jacobsz
4. van Brouck allen gezworen gedeputeerde molenmeesters van de Oosterdijk
5. doen condt allen luijden hoe dat wij ontbooden hebben bij ons te comen
6. eenen Jan Jacobsz Sacrament off hij hem daertoe begeven wilde in
7. Dirck van Neks dam ende dat suijtendt van Dirck van Neks acker omme
8. dijck te maecken ende laten dan leggen tot gars lant dat hij dan ten
9. minsten de dijck neffen die acker soude hebben tot vrij eijgen tot
10. Jan Willemsz Dappers lant toe benoorden an Dirck van Neks acker
11. als lenden om te etten met beesten ende niet te seijen noch doen seijen
12. van ijemant Soe heeft Jan Jacobsz alias Sacrament gesproocken
13. soude men mij dan dat wech delven ende maecken dan daer die dijck mede
14. Soe hebben wij voorscr. molenmeesters gelooft dat het ende
15. ackers daer hij an die dijck damde vrij soude wesen van alle dijck-
16. costen ende wij molenmeesters beloven oock mede dat dat lant
17. niet voorspidt sal worden off die spitten sal vervallen wesen
18. tegen de dijckgrave inde boete twelck ons molenmeesters

folio 64 r

19. oock belooft is van Jan Jacobsz voorsc. te doen op de verbeurte
20. van het lant daervan die dijck belooft is te maecken ende oock vast
21. ende van waerden te houden bij mij ende mijnen naecomelingen off den thoonder
22. van desen tot het minsten toe geschiet int jaer ons Heeren duijsent
23. vijff hondert een ende vijftich den ix^e dach inde maent November 9 November 1551
24. naet gemeen schrijven ende onse mercken hier onder gestelt Gerrit Delis
25. Michiel Lourisz ende dander molenmeesters met mercken ende hijer
26. onder an noch thuijgen gestelt van dit hanteijcken Jacob Jansz
27. Scoot van Harincarspel ende Thuenis Gerrits van Warmenhuijsen ende
28. Dirck Rennisz van Outcarspel op die selfde date als boven
29. Aldus stonden dese mercken gestelt / onder an de
30. copie stont geschreven Gecopieert naden principael die
31. geschreven was in pampier daer nijet langer en docht ende is daer
32. mede bevonden accorderende bij mij Barthelomeus Arijsz secretaris
33. tot Outcarspel opten Langedijck

34. Naer collatie gedaen met zeeckere copie ondergeschr. als
35. boven is dese daer mede bevonden te accorderen bij mij openbaer
36. notaris t'Alcmaer residerende opten xxj^{en} December 1593 21 December 1593

J Thomasz 1593 Nots Publ

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 64 v – 65 v

Akte van arbitrage waarin enige arbiters op verzoek van de molenmeesters Willem Pietersz van Broek op Langedijk, huidige eigenaar van een stuk land dat vroeger toebehoorde aan Jan Jacobsz Sacrament, uitspraak doen in een geschil rond een eerder door de molenmeesters met Sacrament gesloten accoord, 1587. Authentiek afschrift, 1593.

folio 64 v

1. Copie
2. Alzoe in voorleden tijden zeeckere contracte gemaect is geweest
3. tusschen eenen Jan Jacobsz Sacrament ter eenre ende molenmeesters
4. van Geestmerambocht in dier tijt ter andere in eenige lange tijt
5. ende jaren geleden nopende van Dirck van Nekx dam die welcke
6. van deen tander getransporteert is ende ten laesten gecomen aen eenen
7. Willem Pietersz tot Brouck op Langedijck die welcke actie
8. van eigendom gesustineert heeft weghens het vooscr. contract
9. opdracht ende vuyt crachte vandien waertegens eenige gedeputeerde
10. kerckmeesteren van Suijtscherwout ende Noortscherwout ter contrarie
11. gesustineert hebben tselfde te willen beletten om oorsaecken
12. hemlieden daertoe moverende Soe is ten laesten die saecke
13. soe verre gecomen dat die vooscr. Willem ende molenmeesters nu ter
14. tijt sijnde alle haere questie hinc inde* gesubmitteert hebben van beide kanten
15. aling an drie arbiters bij namen Matheus Arijsz Coenincx molenmeester
16. Willem Segers waert tot Brouck Heijndrick Joosten van
17. Suijtscherwout die welcke parthien int lange ende op alles wel
18. ende rijpelicken gehoort ende gelet hebben ende ten laesten vuytspraecken

19. ende verclaringe gedaen bij de voorn. arbiters dat den voorscr. Willem Pietersz
20. offstant doende niet verder sal mogen comen dan tot Dirck van
21. Neks dam soe verre het heck nu ter tijt staende is nu ende ten ewigen
22. daegen mits dat die voorscr. molenmeesters van Geestmerambocht die nu ter
23. tijt sijn bij namen Matheus Arisz Coenincx molenaer Jan Ewoutsz
24. van Warmenhuijsen ende IJff Dircksz Meijnerts van Brouck sullen opleggen
25. ende betaelen in handen van de voorscr. Willem Pietersz die somme van
26. twintich Karolus guldens vijff stuvers eens sonder meer Belovende an
27. wederzijden dit voorscr. accoort ende submissie vast ende van waerden te
28. onderhouden subject allen rechteren oorconden des waerheit Soe
29. hebben wij arbiters voornoemt deur bede ende begeerte van parthien dit
30. selffde elcx apart onderteckent den xvij^{en} October anno xv^c 18 oktober 1587
31. lxxxvij ende was onderteckent ende gemerct aldus Henrick
32. Joosten merck bij mij Willem Zijgersz / Matheus Arisz

33. Naer collatie gedaen mette principale vuijtspraeck geschreven
34. in pampier onderteckent als boven is dese daer mede
35. bevonden te accorderen bij mij openbaer nots. t'Alckmaer
36. residerende opten xxj^{en} December anno 1593 21 december 1593

J Thomas 1593 Nots sstt

Dijkgraaf en heemraden van Geestmerambocht geven belanghebbenden toestemming tot de aanleg van een voetbrug over de Langereis en bepalen waaraan ze zich hebben te houden bij het maken ervan en leggen eveneens de condities vast waaronder de brug weer afgebroken zou moeten worden.

folio 65 r

1. Copie
2. Wij Cornelis vander Nijenburch dijkgrave van Geestmerambocht
3. Schager ende Nijendorper Coggen Huijbert Sijmonsz van Alckmaer
4. Cornelis Thoenisz van Warmenhuijsen, Jacob Cornelisz Hogezijsde van
5. Schagen ende Cornelis Dirxsz van Winckel alle heemraden van de voorscr.
6. dijkage oorconden ende kennen dat voor ons gecomen ende gecompareert
7. zijn Pieter Dirck Lourisz, Aerial Maertsz, Jacob Gerritsz, Luijtgen
8. Jansz ende Claes Jellisz alle schepenen tot Winckel zoe voor haer
9. selven ende vervangende haer mede broederen vuijten naeme ende van wegen
10. den gemeente aldaer ende bekenden zij comparanten inder voorscr.
11. qualite dat zij van die van Geestmerambocht met den poortergeersen
12. Valcooch, Opdam, Hensbroeck Ursem Oterlick ende Veenhuisen vercregen
13. hebben oorloff ende consent omme tot haren costen omtrent den laen
14. genaempt den Zijger Acker over twater genaemt de Langereijs
15. een bequame voetbrugge te moegen maecken ende alzoe te voorhoeden
16. ende voor te comen alle demminge ende vervollinge* van tvoorscr. water demping en verstopping
17. ramponeringe ende affspoelinge vande dijkage aldaer vallende int passeren
18. ende overpasseren met paerden ende beesten ende dat opten voet
19. conditien ende restrictien hier naer volgende ende verclaert Inden eersten
20. dat zij comparanten belooff hebben ende beloven mits desen voor haer ende
21. haeren naecoemelingen d'voorscr. brugge zoe lange zij comparanten de
22. zelve aldaer zullen houden te maecken op haeren costen ende die ten ewigen
23. daegen onderhouden / Item dat zij comparanten twee jocken sullen stellen

24. inde voorscr. Langereijs ende op elcke hoeck vande loopschuttinge een / dat
25. zij comparanten beloven d'voorscr. brugge nijet wijder te maecken dan
26. datmen met een paert ofte koe daer over mach gaen / voorts zoe verre
27. dijckgrave ende waerschappen van Geestmerambocht ofte die stede
28. van Alckmaer inder tijt bevinden dat d'voorscr. brugge tot eenige tijden
29. hetzij over de vijff, tien, twintich dartich veertich ende langer jaeren geen
30. tijt vuytgezondert haer eenich hinder ofte letsel soude mogen doen
31. inde voorscr. Langereijs ende waterlosinge beloven zij comparanten in
32. goeder trouwen ende bij vroomicheijt voor haer ende haeren naecoemelingen
33. tot vermaninge van dijckgrave ende waerschappen ofte die stad voorscr.

folio 65 v

34. d'voorscr. brugge terstont op te nemen ende aff te breecken ofte acht
35. daegen naden vermaninge onbegrepen ende indien die acht daegen
36. verstreecken zijnde zij comparanten ofte haeren naecoemelingen
37. in gebreecke bevonden worden soe zal den dijckgraeff in der]
38. tijt wesende de zelve brugge mogen vuyt de voorscr. wateringe
39. nemen ende doen offbreecken tot haer comparanten costen ende de
40. penningen vuytleggen naer dijckrecht op haer haeren naecoemelingen
41. ende gemeene buijren die zij beloven bij vromicheijt ende ere wel ende
42. getrouwelicke te voldoene zonder eenige contradictie ofte
43. oppositie in eeniger manieren ende omme tselve accoort ende
44. gunste vast ende van waerden te blijven sonder fraude ofte
45. argelist soe hebbe ick Cornelis vanden Nijenburch dijckgraeve
46. voorn. ten verzoucke vande voorscr. comparanten ende begeerte van mijnen
47. heemraden die zelve geen zegel en gebruycken mijn zegel an
48. twee gelijk luydende brieven onder an gehangen opten derden dach
49. novembris anno xv^c twee ende tnegentich onder stont geteijckent *3 november 1592*
50. Huijbert Sijmonsz, Jacob Cornelisz Hogesij / bij mij Cornelis Thonisz
51. tmerck van Cornelis Dircxsz / op den plijcke stont geteijckent
52. J Thomasz sstt

53. Naer collatie gedaen mette principale brieve geschreven
54. in franchijn met een zegel in groene wasse met dobbelden
55. staerte vuythangende onderteckent als boven is desen daer
56. mede bevonden te accorderen bij mij openbaer notaris t'Alckmaer
57. residerende opten xxj^{en} December anno 1593 *21 december 1593*

J Thomas 1593 Nots sstt

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 66 r – 66 v

Vergunning van de heemraden voor de Lagehoek onder Hoogwoud tot het aftappen van water uit de Raakmaatsboezem bij watergebrek, 1593. Authentiek afschrift, 1595.

folio 66 r

1. Alzoo in regart vant geblijff ende minnelicke
2. accoorde zoo opte taxatien van costen als die nederlegginge vande
3. processe ten principalen tusschen den dijckgrave ende
4. waerschappen van Geestmerambocht ter eenre ende die

5. vande Legehouck tot Hoochtwoude ter anderer zijden bewilligt
6. was hun saecken beroerende den inwaterijnghe ende tmaecken vanden
7. gaten inden pade ter noot ende bij droochte mede gebleven
8. ende gestelt was inder vuijtspraecke van heemraden van
9. Geestmerambocht, Schagen ende Nijedorper Coggen omme
10. expresse protestatie vande selve vuijtspraecke nae te
11. comen ende willichlicken mede daer inne te laten geschieden (?)
12. Soo ist dat heemraden voorscr. gehoort ende gelet op het
13. versouck bij die van Hoochtwoude namentlick Jan Jansz ende
14. Jan Wijloffsz alle ingelanden inde Legehouck aldaer
15. gedaen, ende antwoorde bij dijkgrave ende waerschappen
16. daerop gevolcht op het voorscr. versouck voor vuijtspra-
17. ke verclaert hebben gelijk sij verclaren mits desen, dat
18. zoe wanneer die vande Legehouck tot Hoochtwoude voorscr.
19. ofte heure gemachtichden comen bij twee waerschappen van
20. Geestmerambocht indertijt ende bij behoerlicke attestatie
21. gepasseert onder tsegel van Schoudt ende Schepenen aldaer
22. zullen verthoonen het gebreck ende waternoot voor hair
23. landen ende beesten, dat indien gevalle dvoorschreven
24. twee waerschappen hunnen versouck zullen moghen toelaten
25. mits dat zij zoo sij ander noot twijfelden, hem ten costen
26. vander requiranten sullen moghen vinden ter plaetse daer
27. die deursteckinghen versocht sal worden, omme met
28. kennisse van saecke den pade deur te steecken ter
29. behoerlicken plaetse ten minsten quetsse vande selve, des
30. zullen die voorscr. twee waerschappen van hun gedraghen
31. consent metten eersten den dijkgrave behoerlicken daer van
32. insinueren Ende beroerende die stoppinge der voorschreven
33. geconsenteerde gaten sullen die van Hoochtwoude gehouden zijn

folio 66v

34. datelicken die te volbrengen tot alsulcken tijden als
35. waerschappen henluijden sullen pefigereren Behoudelicken nochtans
36. dat bij continuatie van droochte ende noot ende prolongatie
37. versocht zijnde als vooren, hemluijden sal mogen gegunt
38. werden, ende dit alles te doen voor ende alleer zij hun seijlen
39. op die molen sullen moghen leggen, Alles opte boiten van
40. elck gat nijet gestopt zijnde ende open gelaten van zeventhien
41. ponden, zulcx oick dijkgrave ende waerschappen (dat zoo
42. daer eenighe gaten bevonden worden gemaect te zijn, zonder
43. voorgaende consent) dselve breucken ende gaten sullen moghen
44. bekeuren elck gat van zeventhien pondt als vooren, ende
45. dat alles bij provisie ende onvermindert het accoort
46. tusschen die van Geestmerambocht ende Hoochtwoudt gemaect
47. ten principale, twelck zij verstaen bij desen nijet te derogeren
48. maer te houden in tvorder in zijn geheel, Des zullen die
49. van Hoochtwoude zoo in regardt vanden gepretendeerde schade
50. bij die van Geestmerambocht bij voorgaende proceduren
51. gepretendeert, als oock vant consent ende toelatinghe van desen
52. alleen draghen die costen dese comparitie gevallen ende
53. daerenboven tot vervallinghe van de moeijten ende schrijven ende
54. anders voordien secretaris betalen acht karolus guldens ende den

55. rechtsgeleerde voor zijn moeijten drie karolus guldens welcke voorscr.
56. vuytspraecken den voorn. parthien voorgelesen zijnde, hebben die
57. zelve voor ons bij hantastinghe an ons ondergeschreven heemraeden
58. gedaen gelaudeert ende geaprobeert lauderen ende approberen mits
59. dezen belovende de selve nae te comen ende t'achtervolgen Ende hebben
60. die voorn. comparanten van Hoochtwoudt persisterende bijde voorgaende
61. aucthorisatie op Heijndrick Dirxsz Seevanck geconsenteert
62. omme hemluijden int inhouden van dezen te laten condempneren
63. waer mede zij verstaen dat parthijen haer behoren te houden
64. voor vernought ende goede vrunden sullen blijven Aldus gedaen
65. binnen der stede Alckmaer ten huijse IJsbrant Lourisz
66. Wildeman ende vuytgesproocken bij ons hier ondergeschrevenen ende
67. in oirconde elcx onse gewoonlicken subsignature hieronder
68. gestelt opten v^{en} Julij anno xv^c drie ende tnegentich, onder 6 juli 1593
69. stont geteeckent Adriaen Cornelis Roothoof bij mij Pieter
70. Dirx Hubert Sijmonsz

71. Naer collatie gedaen mette principale acte onderteeckent als boven
72. is dese daermede bevonden te accorderen opten v^{en} Junij anno 1595 5 juni 1595
73. bij mijn openbaer nots. t'Alcmaer residerende

J Thomasz 1595 Nots sstt

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 67 r – 69 v

Akte van overeenkomst tussen Sabina van Egmond en gemachtigden van het ambacht omtrent de bedijking van de Diepsmeer en Tjaarlingermeer door de eerstgenoemde, 1594. Authentiek afschrift, 1595.

folio 67 r

1. Op huijden den vierden Martij xv^c vier ende 4 maart 1594
2. tnegentich compareerde voor mij notaris ende den getuijgen
3. hijer naer genomineert die edele hoochgeboren Jouffrouwe
4. Jouffrouwe Sabina geboren Princesse van Gaveren Gravinne
5. van Egmondt Vrouwe van Beijerlant etc ter eenre zijde ende Mr.
6. Johan van Wittendel van Alckmaer, Jan Reijersz vuyjten Enigenburch
7. Jan Pietersz van Calverdijck ende Frederick Bartholomeus van
8. Zuijterwoude, alle van weggen die van Geestmerambocht, als hier
9. naer volgt ter anderer zijde Verclaerde dat dvoorschreven
10. edele hoochgeboren Jouffrouwe Jouffrouwe Sabina, geboren
11. Princesse van Gaveren Gravinne van Egmondt Vrouwe
12. van Beijerlant etc ende voorscr. Mr. Johan van Wittendel van
13. Alckmaer, Jan Reijersz vuyjten Enigenburch, Jan Pietersz van
14. Calverdijck ende Frederick Bartholomeus van Suijterwoude
15. van weggen ende vuyjten ....[niet ingevuld] van die van Geestmerambocht
16. volgende haere procuratie van date den xxiiij^{en} februarij xv^c 23 februari 1594
17. vijerentnegentich hijer naer van woorde te woorde geinsereert
18. luijdende aldus, Alzoo haer de Jouffrouwe Sabina
19. van Egmondt geadverteert heeft bij missive van date den xv^{en}
20. September xv^c drie ende tnegentich die van Geestmerambocht 15 september 1593

21. inhoudende hoe dat zij van meeninge is te bedijcken de Diepsmeer
22. ende tJaerlingermeer, ende oversulcx begeert te accorderen met
23. die van Geestmerambacht nopende de voorgaende wercken, die
24. in Geestmerambocht zijn gemaect ende noch sullen worden
25. gemaect, all breder blijkende bijde missive voorscr. volgende
26. welcke schrijvens, zoo sijn die van Geestmerambacht met
27. malcanderen vergadert opden Oude Doelen binnen Alckmaer
28. opden xxij^{en} Februarij xv^c vijer ende tnegentich, ende hebben *23 februari 1594*
29. gecommitteert ende committeren mits desen volgende die last ende
30. bevel van zijn dorpen, Jan van Wittendel van Alckmaer, Jan
31. Reijersz van Enigenburch, Jan Pietersz van Harinckarspel
32. Frederick Bartholomeus van Suijscherwoude, om te reijsen
33. naer den Haege, ende accorderen met haere Edele Jouffrouwe
34. Sabina van Egmond, zoo als doenlick wesen zal, belovende
35. tgene twelck bij haer sal zijn gedaen ende gebesoigneert
36. voor goet ende vast te houden ende doen houden, zonder daer

folio 67 v

37. jegens ijt te doen ofte laten doen in eeniger manieren, tot
38. confirmatie ende verseeckerheijt van desen, soo hebben die
39. gecommitteerdens van Geestmerambacht dit onderteijckent
40. binnen Alckmaer opden xxij^{en} Februarij xv^c vijer ende tnegentich *23 februari 1594*
41. de gecommitteerden van ijegelijck dorp staen hieronder
42. Warmenhuijsen, bij mij Cornelis Theunisz, dit is tmerck van
43. Jan Jansz tot Warmenhuijsen [...] Enigenburch is selffs gecommitteert
44. Outcarspel Frans Albertsz Rijt, Noortscherwoude dit is
45. Tmerck [...] van Jan Havix als gecommitteerde van Noortscherwoude
46. Suijscherwoude, dit is tmerck [...] van Frederick Bartholomeusz
47. als gecommitteerde van Zuijscherwoude, Brouck bij Sijmon
48. Fredericxsz, Outdorp, dit is tmerck [...] van Pieter Willemsz
49. als gecommitteert van Outdorp, AlckmaerA M Coetenburch,
50. Sinte Panraes, dit is tmerck [...] van Thonis Cornelisz,
51. als gecommitteert van Ste Panraes, Ten wedersijden geaccordeert
52. getransigeert ende overcommen waren , gelijk zij accorderen,
53. transigeren ende overcommen mits desen in manieren hier naer
54. volgende, Alzoo de E: Heeren Staten van Hollandt ende
55. Westvrieslandt gelieft heeft haere Ed: te aucthoriseren opde
56. vuytgifte vande meeren de Graeffelicheijt van Egmondt competerende
57. ten eijnde deze zelve zoude mogen bedijct worden tot eenen goeden
58. drooghen lande, alles vermogens de acte vande Ed: Heeren Staten
59. van date den xxij^{en} Novembris anno xv^c drijeentnegentich, ende *23 november 1593*
60. haere Ed: met rijpe deliberatie van Raede goet gevonden hadden
61. tot bedijckinge van eenighe der zelve meeren eerstdaeghs te
62. procederen, namentlick vande Diepsmeer gelegen inden banne van Out-
63. carspel ende tJaerlingermeer gelegen inden banne van Warmer-
64. huijsen in Geestmerambacht, bij noorden de stadt van Alckmaer
65. tusschen Coedijck ende Langedijck, Oick gesien hadde dat opde
66. bedijckinge dergelijcker meeren eertijts seker accoirden ende contracten
67. met die van Geestmerambacht gemaect zijn geweest, ende
68. dat haere Ed: nijet en wilde naerlaten van gelijcken met die
69. van Geestmerambacht te handelen in aller reden ende billicheijt
70. naer behooren, daertoe versocht hebbende met missiven die

71. van Geestmerambacht, om eenighe te committeren, die met
72. haer Ed: diesaengaende soude moghen handelen, ende dselve
73. gecommiteerden alhier inden Hage bij haere opgecomen zijnde
74. haere Ed: voor haer, ende actie van haere Ed: hebbende ofte

folio 68 r

75. vercrijgende, belooffden naer te commen tgundt hier naer
76. volght, gelijk oock deselve gecommiteerden inde qualite ende
77. naer vermogens de voorscr. procuratie belooffden naer te comen ende
78. te doen naercommen, zonder wederseggen, eerst dat die van
79. Geestmerambacht met haer meulens opden Oosterendijck gestelt,
80. ende die daer alsoch gestelt zoude moghen werden, affnemen sullen
81. allen het water dat ten eeuwighen daeghen vuyte voorscr. Diepsmeer
82. ende tJaerlingermeer gemaelen sal worden, ende alsoo die van
83. Geestmerambacht sustineren dat haere Ed: ende actie van haere
84. Ed: hebbende ofte vercrijgende de ghemeene ingelanden van Geest-
85. merambacht ijet behooren te bate te comen in voorleden oncosten
86. waervan de voorscr. meeren bedijckt zijnde, tprouffijct zoude
87. trecken, hijer naer breder geexpresseert, Soo wast dat haere
88. Ed: om gevangens wille, ende om in geenighe processen, costen,
89. moeijten ende onmin mit die van Geestmerambacht te geraecken
90. bewillicht hadden voor haer ende alle de ghenen die van haere
91. Ed: actie vercrigen soude moghen hebben, ofte noch vercrijgen inde
92. somme van drije duysent ponden tot xl grooten tpont eens te betalen
93. Petri ad Cathedram anno xvc zessentnegentich, ende dat voor P ad C 1596
94. alle de pretensie, ende alle tgundt die van Geestmerambacht
95. zoude moghen sustineren daer inne haere Ed: ofte de bedijckers
96. vande voorscr. meeren eenichsins zoude gehouden zijn voorde vergeldinghe
97. vande wercken ten prouffijte van die van Geestmerambacht int
98. ghemeen gemaect tot desen daeghe toe, bedacht ofte onbedacht,
99. hoe die genaempt soude connen werden met vorder beloften
100. van voortaan in alle ongelden die over geheel Geestmerambacht
101. ommege slaghen sullen werden, te gelden naer advenant dat andere
102. bedijckte meeren daerinne geldende zijn Oick mede van voorts
103. te ontfanghen, ende tot haere laste te nemen zooveel roeden
104. Oosterendijcx, Seedijcx, Huijgendijck, Reeckerdijck, Conincxwegh
105. Omloop, Breedelaen, met zijn dependentien ende aencleven vandijen
106. inden verstoelinghe sal ontfanghen als bij dijckgraeff ende heemraden
107. van Geestmerambacht, off andere wijen de kennisse ende judicature
108. van selve dijcken respectie es competerende, sal werden geordonneert
109. gelijk bij anderen meeren bedijckt zijnde, gedaen is geweest,
110. als dese voorscr. meeren naer advenant de andere schuldich zoude

folio 68 v

111. moghen zijn te volghen, alle pro rata de voorscr. van Geestmer-
112. ambacht inden zelve Oosterendijck ende anderen hebben t'onderhouden
113. deselve portie ten eeuwighen daghen te maecken ende te onderhouden naer
114. de keure der dijckgrave ende heemraden vande zelve landen daerop
115. zullen leggen ende ordonneren, ende sullen die voorscr. bedijckten meeren
116. daertoe metter zelve ingelanden staen onder de judicature, berechte
117. ende executie vande zelve dijckgraeff ende heemraden, in aller
118. manieren als dselve ingelanden ter saecke van heure landen, gelegen

119. binnen den zelven ringh doende zijn, belovende voorts haer Ed:
120. voor haer ende actie van haere Ed: vercregen hebbende, ofte
121. noch vercrijgende, die van Geestmerambacht van nu voortaan
122. te ontslaen ende voor ontslagen te houden van den erffpachte
123. van hondert vijerentwintich guldens derthien stuvers acht penninghen
124. die de voorscr. van Geestmerambacht de Graeffelicheijt van
125. Egmondt jaerlicx schuldich zijn vande visscherijn bij die van
126. Geestmerambacht vande Huijse van Egmondt in erffpachte
127. genomen, ingaende St Jacobs daeghe anno xv^c vierentnegentich *St. Jacobsdag 1594*
128. mits dat die van Geestmerambacht wederomme haere Ed:
129. ende actie van haere Ed: hebbende ofte vercrijgende, laten
130. volgen zullen, alle tgunst de voorscr. van Geestmerambacht
131. als nu treckende zijn vande voorscr. visscherien ofte eenichsins trecken
132. soude moghen, ingaende als vooren, ende aengaende alle de
133. andere erffpachten, recognitien ende andere vordere prouffijten
134. die de voorscr. van Geestmerambacht vande andere bedijckte
135. meeren genijetende zijn, ter cause vande visscherien, ende
136. bevrijdinghe vande erffpachten, die de voorscr. van Geestmerambacht
137. den Huijse van Egmondt schuldich zijn, beloven de voorscr. van
138. Geestmerambacht alle de voorscr. emolumenten ende ontlastingen
139. te cederen, gelijk zij cederen mits desen ten prouffijte
140. van haere Ed: ende actie tot de voorscr. twee meeren van
141. haere Ed: vercregen hebbende, ofte noch vercrijgende, alles
142. mede ingaende als vooren, ende alsoo de visscherijen
143. vande voorscr. twee meeren nu voor ettelicke jaeren verhuijert zijn
144. soo belooft haere Ed: voor haer ende actie van haere Ed:
145. hebbende ofte vercrijgende, dselve van Geestmerambacht

folio 69 r

146. tegens die huijrders vande voorscr. meeren daarvan costeloos ende
147. schadeloos te houden mit dat haer Ed: ende actie van haere Ed:
148. hebbende ofte vercrijgende oock van nu voortaan alle de selve
149. visscherijen verhuijren sullen, zonder tegenseggen ofte becroom* van **beklag*
150. ijemandt wie dselve zoude moghen wesen, ende trecken alle tgunst dies
151. aengaende die voorscr. van Geestmerambacht ter saicke vande voorschreven
152. visscherije, binnen den Oosterendijck gelegen, waarvoor bij henluijden
153. de voorscr. erffpacht van hondert vijerentwintich gulden dertien stuvers
154. acht penningen, tot hier toe betaelt ende getrocken hebben ende noch trecken
155. zoude moghen in eenigen manieren, waertoe die voorscr. van Geest-
156. merambacht alle haere actie in toesegeen cederen ten prouffijte
157. van haere Ed: ende de ghenen die de actie van haere Ed: hebben
158. ofte noch zoude moghen crijgen van de voorscr. Diepsmeer ende tJaerlingermeer
159. ende alsoo oock sekere visscherie bij die van Geestmerambacht vande
160. Graeffelicheijt van Hollandt in erffpachte genomen is, gelegen aende
161. zijt zijtoosthoek vande voorscr. Diepsmeer belooftden zijluijden reciproce
162. den selfden aengaende alles te doen twelck vande visscherijen ende
163. erffpacht die Graeffelicheijt van Egmondt aengaende hijer vooren
164. belooft es, gedaen te worden, zulcx dat haer Ed: ende actie van haer
165. Ed: hebbende ofte vercrijgende tot dese voorscr. meren de voorn. van
166. Geestmerambacht vander selver erffpachte sullen ontlasten, ende
167. dat wederomme die van Geestmerambacht aen haere Ed: ende actie
168. vande voorscr. twee meeren van haere Ed: hebbende ofte vercrijgende

169. alle het prouffijt daarvan dependerende cederen sullen gelijk zij
 170. cederen mits desen hijer onder verbijndende haere Ed: voorscr. voor
 171. haer ende actie van haere Ed: hebbende ofte vercrijgende, specialick die
 172. bovengemineerde meeren, die bedijct ende tot landt gereduceert sullen
 173. worden ter eenre, ende die voorscr. gecommiteerden inde
 174. qualite begrepen in haere procuratie, hijer vooren geinserreert, ter
 175. anderer sijde, allen die landen van Geestmerambacht tot bedwanc
 176. van allen rechten ende rechteren metten costen ende schaden hieromme te doen
 177. ende te lijden, Alles zonder arch ofte list, ende omme tgundt
 178. voorscr. is in alle zijne poincten naer te commen ende te doen naer
 179. commen ten eeuwighen daegen, versochten de voorscr. comparanten ten
 180. wederzijden int inhouden van desen bijden Hove van Hollandt gecondt

folio 69 v

181. te worden, constituerende tot dien fijne specialicken haere Ed:
 182. Anthonis van Florij ende den voorscr. gecommiteerdens van Geest-
 183. merambocht Cornelis Lucq, haerluijder respective procureurs,
 184. belovende de voorn. parthijen comparanten respctive te approberen
 185. voor goet vast ende van waerde te houden ende te doen houden , ten
 186. eeuwighen daegen allen tgundt bij haere voorn. procureurs, hijer
 187. inne gedaen ende gebesoigneert sal worden, onder verbant naer
 188. rechte daertoe staende, ende versochten die voorn. comparanten
 189. aen wedersijden hen hiervan gemaect ende geleverd te worden
 190. behoorlicke acte, Aldus gedaen inden Hage voorscr., die als
 191. gelooffwaerdighe getuijgen tot kennisse van desen met mij
 192. Geraerd van Rijswijck notaris publijcq bij den Hove van Hollandt
 193. geadmitteert zijn versocht ende gerequireert, ende de minute van
 194. desen hebben onderteijckent benefens de voorn. parthijen comparanten
 195. Onderstont geschreven TER OIRCONDE ende was ondergetekent
 196. G Rijswijck Nots sstt
197. Naer collatie gedaen mette principale acte onderteckent als
 198. boven is dese daermede bevonden te accorderen bij mijn
 199. openbaer notaris t'Alcmaer residerende opten vj^{en} Junij anno 1595

j Thomas 1595 Nots sstt

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 70 r – 72 r

Sententie van het Hof van Holland waarbij een appel van de burgemeesters van Opmeer c.s. tegen een vonnis van de heemraden inzake een lekkende kade langs de Lagehoek ongegrond wordt verklaard, 1594. Authentiek afschrift, 1595.

folio 70 r

1. Inder saecke hangende voor den Hove van
2. Hollandt tusschen Willem Sijbrantsz ende Guert Jacobsz Vlaer
3. Burgemeesteren van Opmeer impetranten in cas d'appel ende van requeste
4. civile, mitsgaders Jonckheer Johan van Mathenesse Heere Van der Vuuren
5. ende Opmeer mit hemluijden gevoucht tot conservatie* van zijne
bescherming/beveiliging

6. gerechticheijt ende jurisdictie ter eener, ende den dijckgrave ende
7. waerschappen van Geestmerambocht, mitsgaders de waerschappen
8. vande Waertgeerssen gedaegden ende gerequireerden ter anderer zijden,
9. allegeren d'impetranten dat hoewel zijluijden inden gedaechdens nijet gehouden
10. en waeren neque ex contractu vel quasi contractu, neque ex delicto *(noch volgens een contract, noch volgens een schijnbaar contract, noch op grond van een delict, noch op grond van een schijnbaat delict)*
11. vel quasi delicto, dat nochtans de voorn. gedaechdens belieft hadde
12. hen impetranten te betrecken voor heemraden van Geestmerambocht
13. Schagen ende Nijendorper Coggen, contenderende* aldaer tot betalinge **eisende*
14. van zekere boeten daerinne zij wilden seggen dat zij impetranten vervallen
15. zouden sijn, deur dijen inden zoomer xvC tweentnegentich eenige lecken *zomer van 1592*
16. ofte gaten gevonden zouden sijn inde Pade langes tot aenden Wippe toe
17. ende want die voorschreven Pade stontd tot keure van schepenen van
18. Opmeer, ende lag buijten t'resourt vander voorscr. heemraden, zulcx dat
19. zijluijden ten regarde vande zelve geen jurisdictie met allen en hadden
20. Soo hadden zij impetranten geproponeert exceptie ende geconcludeert
21. dat de saecke ende partijen zouden werden gerenvoijeert* voor die **in handen stellen van*
22. vande gerechte van Opmeer wesende hemluijder competente rechters
23. welcke exceptie nadien bijde voorscr. gedaechdens was gedebatteert, soo
24. hadden de voorscr. heemraden bij heurluijder vonnisse vande xxj^{en} Meij *22 mei 1593*
25. anno xvC drije ende tnegentich de voorscr. exceptie gerefecteert*, ende **hersteld*
26. hem impetranten geordonneert ter principale t'antwoorden mitsgaders
27. inde costen vanden incidente Bij welcke vonnisse zij impetranten
28. hen bevonden grotelicx beswaert, hadden daervan illico* geprotesteert **meteen*
29. hadden voorts gelicht mandament van appel ende tselve aenden
30. gedaechdens doen exploicteren, maer beducht zijnde dat henluijden zoude
31. mogen obsteren* dat zijluijden nijet effectuelicken hadden geappelleert **verhinderen*
32. ende dat tmandament binnen behoorlicken tijt nijet en was te werck
33. geleijt, hadden daeromme hem geadresseert aende Hoge Overicheijt
34. ende hadden noch voor veel tnoot ware aenden voorscr. Hove geappelleert

folio 70 v

35. ende versocht beneficie van requeste civile om vande in debite* **niet schuldig*
36. appellatie ende prosecutie vande zelve voor sooveel des noot mochte
37. sijn gereleveert* te worden, concluderende ten daghe dienende eerst ten **melding maken*
38. ende voorts in appel tot nullite ofte correctie vanden vonnisse in
39. questie, ende doende recht dat d'exceptie bij hen impetranten ter
40. eerster instantie geproponeert zoude werden geadmitteert, makende
41. eijsch van costen, van dese ende voorgaende instantie, ofte tot
42. anderen finen ende conclusien hen impetranten oirbaerlicxst zijnde
43. WAER TEGENS de voorn. gedaechden hadden doen allegeren dat
44. die van Geestmerambocht Schaegen ende Nijendorper Coggen waren
45. verscheijden in waerschap ende jurisdictie mit die van Noordercoggen
46. inder vougen dat die ingelanden van Hoochtwoude ende Opmeer noijt
47. gewatert hadden opten boosem van die van Geestmerambocht genaempt
48. die Waert, maer haer vuytwateringe altijts gehadt hadden inde
49. Zuijder Zee deur de sluijsen vande voorschreven Noordercoggen, dan
50. alsoo ontrent den voorscr. Waert gelegen was eensdeels inden banne
51. van Opmeer ende eensdeels inden banne van Hoochtwoude sekere
52. polder genaempt de Lagehouck, wesende gesepareert vande voorschreven

53. Waert, mitsgaders van zekere canael genaempt de Langereijs
54. daer deur die voorschreven van Geestmerambocht heure waterlosinge
55. hadden, Soo wast dat die ingelanden vande vooscr. lage polder zeer
56. ernstelick versocht hadden aende vooscr. gedaechdens te moghen wateren
57. opden voorschreven Waert, ende tot vorderinge van dijen te moghen
58. stellen een watermolen opden houck vande zelve polder over Veenhuijsen
59. twelck henluijden geconsenteert was geweest bij hen gedaechdens
60. inden jaere xv^c lxxviiij, onder expresse conditien dat zijluijden 1578
61. metten ingelanden van Geestmerambacht ende vande Waertgeerssen
62. contribuieren souden gars gars gelijk in alle die ongelden zoo vande
63. vooscr. Langereijs als vanden sluijsen leggende respectivelick tot Eertswoude
64. ende den Huijgendijck, ende vanden vischsluijsen tot Rustenburg
65. mitsgaders vanden Waert, ende dat die selve oncosten gerekent
66. zijn die quade betaelders daer vooren g[e]roupen zouden werden in recht
67. voor dijkgraeff ende hooge heemraden van Geestmerambocht
68. dat oock die vooscr. ingelanden vanden Lagenhouck voor alle zouden
69. starck ende dicht maecken ende onderhouden heure binnen ofte cadijcken
70. ten eijnde gheen water vande omleggende landen mit den gedaechdens

folio 71 r

71. nijet contribuierende, ende van heurluijder voorschreven waerschap
72. gesepareert zijnde, daerop zoude mogen scheuren ofte anders deriveren* (?) *doen afvloeien*
73. in wat manijeren dattet ware, te weten Roekelwech beginnende
74. vande vooscr. Langereijs tot Jan Meeus zoon toe, ende voorts
75. die Paedt langens tot aende Wip toe, op peijne dat zoo verre die
76. Lagelanden geen goede toesicht hadden op die voorschreven cadijcken
77. sulcx dat daerinne lecken gevielen, zijluijden bij hem gedaechdens
78. off der selver gemachticht daerover bekeurt zouden mogen werden
79. ten behouve vanden dijkgraeff van Geestmerambocht inder tijt
80. wesende opte boeten van zeventijen ponden, zoe dick ende menichmael
81. alst gebeuren zoude, noch zoo was geconditioneert dat die Schoudt
82. ende Schepenen van Opmeer ende Hoochtwoude souden hebben die schouwe
83. keure ende toesicht opden vooscr. cadijcken, ende dat desnijettein
84. alle die vooscr. articulen vande vooscr. overcompste souden berecht
85. ende onderhouden werden bijden vooscr. dijkgraeff naer inhouden
86. van haer gedaechdens voorschreven privilegien, als blijcken mochte
87. bijden accorde daarvan zijnde in date den xxvijen Decembris xv^c acht ende 27 december
1578
88. tseventich, vuijt crachte van welck accort die vooscr. ingelanden
89. vande vooscr. lage polder ontfangen wesende uit waerschap van hen
90. gedaechdens hadden tot heurluijder gerieff geerigeert* ende gebruikct **instellen, oprichten*
91. die vooscr. molen, stoppende weder die vooscr. binnen- ofte cadijcken ende
92. die zijlen ende pompen daerinne gelegen hebbende, daervuijt nemende
93. van tscheen dat eenige van henluijden die vooscr. overcomsten ende
94. beloften vergetende ende te ruggstellende hem vervordert hadden een vande
95. vooscr. binnendijcken genaempt die Pade op verscheijden tijden ende plaetsen
96. deur te steecken, sulcx dat hen(r)luijder gemeene molenaer Bastiaan
97. Pietersz nijet lange nae kersmis anno xv^c een ende tnegentich bevonden kerstmis 1591
98. hadde dattet water vande bovenlanden, gelegen boven den vooscreven
99. cadijck soe geweldich was lopende deur den selven cadijck opten voorn.
100. polder vanden Lagenhouck dat hij ampts halven benoodigt was geweest
101. te gaen van het een huijs tot het ander aldaer staende tottet laeste

102. hujs toe, waerschouwende een ijegelick dat sij die gaten, die zij
 103. daerinne gesteecken ende gedolven hadden, stoppen ende dicht maecken zouden
 104. Ende alsoo dijen nijet jegenstaende ongestopt bleven negen open
 105. gaten, zoo hadde hij oick tselve aengedient den molenmeesters vande
 106. voorschreven molen, die welcken daernae nijet allen, nijet gesien

folio 71 v

107. maer die stoppinge ende dichthouinghe vande vooscr. cade genegligeert
 108. hadden, jae dat meer was die vooscr. molenaer was tot tweemaal
 109. verwillicht* geweest die buijten landen leggende buijten die vooscr. **opzettelijk;
 bereid*
110. polder ende molen drooch malen, telcken reijse voor twintich
 111. stuvers tot merckelicke beswaernisse vande ingelanden van Geest-
 112. maerambocht ende vande Waertgeerssen ende tegen den expressen
 113. tekst vant voorschreven accordt, hadde oick den dijkgraeff van
 114. Geestmaerambocht inden ongstmaent* anno xv^c twee ende tachtich **oogstmaand?*
- 1582*
115. inden vooscr. cadijck bevonden veerthijen verscheijden gaten, vande
 116. welcken noch tijen zeer geweldelick lopende waren, ende
 117. opten xvij^{en} Novembris daeraen volgende hadde die voornoemde *18 november 1582*
 118. dijkgraeff aldaer noch gevonden twee gaeten deur den welcken
 119. tvooscr. buijten water seer snellijcken lopende was inde vooscr. polder
 120. Alle welcke contraventien* des vooscr. accorts alsoo nijet behoorde **overtredingen*
 121. te blijven ongestraft, Soo hadde die voorn. dijkgraeff een
 122. schuldigen daerover bekeurt ende gedaen citeren voir heemraden
 123. van Geestmaerambocht, concluderende tot condempnatie
 124. van zoo menichmael zeventien ponden als hij open off leckende
 125. gaten gevonden hadde inde vooscr. cadijck genaempt de Polder
 126. cum expensis*, waer tegen zij gedaechden mitsgaders d'appellan **met uitgaven*
 127. alhier, mit henluijden gevoucht geproponeert hadden exceptum
 declinatoir*, concluderende dat de saecke mitsgaders partien **hulpmiddel om
 buiten de rechter te blijven*
128. gerenvoijeert* zoude werden voor schoudt ende schepenen van **verwezen*
 129. Opmeer, onder pretext* dat zij sustineerden die kennisse vande **voorwendsel*
 130. vooscr. contraventie te competeren den vooscr. schoudt ende
 131. schepenen onder den breukinghen binnen heurluijder jurisdictie
 132. wonende, dan gemerct tgene was strijdende nijet alleen tegens
 133. tvooscr. accoort die berechtinge ende onderhoudinge vanden welcken
 134. den vooscr. dijkgraeff bevolen was, maer oick tegens allen
 135. politicque redenen mitsgaders het notoire recht vanden gheenen
 136. die onder den waterschap begrepen waren, te meer zoo die
 137. vooscr. schoudt ende schepenen totte deurstekinghe ende openinge vande
 138. vooscr. cadijck heur consent gedraghen hadden, sonder in zoo langhe
 139. tijt ijemant daer deur gecauseert* nochte tot die voorschreven **aangeklaagd*

folio 72 r

140. stoppinghe ende dichthouinghe van dijen eenighe ordre gestelt ende onderhouden
 141. te hebben, Soo hadde die vooscr. dijkgraeff geconcludeert tot
 142. rejectie vande vooscr. exceptie, ende dat zij gedaechdens gecondemneert
 143. zouden werden ten principale te antwoorden omme expensis*, ende de **onkosten*
 144. saecke op dat incident voldongen, volscreven ende in statu van wijsen

145. gebrocht zijnde, zoe was gewesen tvonnis alhier in questie in date den
 146. xxj^{en} Meij xv^c drije ende tnegentich, daerbij die voorschreven heemraden 21 mei
 1593
147. conformelick voorgaende advijs van rechtsgeleerden, die voorschreven
 148. exceptie gerejecteert ende hen gedaechdens gecondempneert hadden peremp-
 149. torellick* t'antwoorden mitsgaders inden costen vanden voorschreven *definitief
 150. incidente, welck vonnisse hadden die vooscr. impetranten, zoo voor
 151. hem selven als vuijten name van heure consorten betrocken in cas
 152. d'appel voor desen Hove zonder eenich grieff, concluderende
 153. daeromme zij gedaechdens ende gerequireerdens bijde vooscr. ende andere
 154. middelen tot relectie vande vooscr. requeste civile als incivijl*, ende *onbeleefd,
 lomp
155. voorts tot nijet ontfanckelicken ende bij ordine tot approbatie vanden
 156. vonnisse in questie makende mede eijsch van costen, mitsgaders
 157. van schaden ende interesten, ofte tot anderen finen ende conclusien hen
 158. gedaechden ende gerequireerden oorbaerlicxst zijnde, in welke saecke
 159. de vooscr. parthien in conformite vanden appointementen dispositijff
 160. vanden vooscr. Hove geschreven hebben bij memorien ende admissiven* *toestaan
 161. van rechten ende daer van nutte verificatien daerbij gevoucht
 162. onder den voorschreven Hove gedient ende recht versocht
 163. TVOORSCHREVEN HOFF met rijpe deliberatie van Raide
 164. deurgesien ende overgewegen hebbende alle tgene ter materie
 165. dienende es, doende recht inden naeme ende van weggen der Hoogher
 166. Overicheijt ende Graeffelicheijt van Hollandt, Zeelandt ende
 167. Vrieslandt, interineert* die requeste civile bijden impetranten *bekrachtigt
 168. vande Hooge Overicheijt geobtineert*, releveert hen dienvolgende *verkregen
 169. vande indebite* appellatie ende prosecutie** vandijen, verclaert *ongepaste
 **voltrekking
170. henluijden nijettemin bij tvonnis in questie nijet beswaert ende
 171. condempneert hemluijden inde costen vanden processe ter
 172. tauxatie ende moderatie vanden vooscr. Hove, mitsgaders inde
 173. boete van t'fol* appel, Gedaen inden Hage bij meester *frivole, ongefundeerde
 174. Pieter d'Hinojossa Frederick Verhorst Gerrit Duessen

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 72 v – 79 r

Sententie van de Grote Raad van Mechelen in een proces tussen de ingelanden van de Waardgeerzen in het ambacht en de Schager- en Nedorperkoggen over de verstoeling van 50 roeden in de Huigendijk, 1529. Authentiek afschrift, 1596, naar een dito z.d.

folio 72v

1. Kaerle bij der gracie Goidts gecoren:
2. Rooms Keijser altijt vermeerder srijcx conincxs van Germanien van Castille
3. van Leon van Arragen van Navarre van Napels van Sicille
4. van Maittorque van Sardaine vanden Eijlanden Indien vanden
5. vasten Lande der Zee Occeane ende ertshertoge van
6. Oistenrijck hertoge van Bourgougnen van Lotharingen van
7. Brabant van Lembourg ende van Luxembourg Grave van
8. Vlaenderen van Arthois van Bourgougne Palsgrave ende van
9. Henegouwe van Hollant van Zeelant van Serrette van

10. Hagenenout ende van Naemen Prince van Zebave Marckgrave
11. sHeijlichen Rijcx, Heere van Vrieslandt van Salms van

folio 73 r

12. Mechelen ende Dominateur in Asie ende in Affrijcke, Allen
13. den gheenen die dese letteren van sententie sullen sien oft horen leesen
14. salut Alsoe van inde maent van februario vanden jaere xv^c *februari 1525*
15. ende viventwintich die gemeene ingesetenen ende geerffde vanden
16. Waertgeerssen in Geestmerambocht als Valckencooge, Harinckerspel,
17. Veenhuijsen, Oudtkarspel, Noortscherwoudt, Suijtscherwoudt
18. Brouck, Opdam, Heijnsbrouck, Urshem ende Alckmaer ons bij
19. seecker heurluijder supplicatie³ verthoont ende te kennen gegeven
20. hadden, hoe sij supplianten met heuren Waertgeerssen laegen mit
21. die van Geestmerambocht mit Schagercogge ende Nijendorp
22. cogge in eenen omme rinck van dijckaige, besloten hebbende
23. int gemeene den Zeedijck int noorden ende den Huijgendijck int
24. suiijden ende was waer dat int jaer duijsent driehondert ende
25. sessentwintich seeckere verstoelinghe ende cavelinge gemaect
26. was bij Grave Willem van Hollant bijder welcker elck vander
27. voorscr. ingeerffden te laste angedeelt ende gecavelt was een
28. gedeelte vanden selven omme rinck als die voorscr. Grave
29. Willem bevant naer Raede behoerlick zijnde te geschiene
30. achtervolgens twelcke den supplianten⁴ tot hueren swaeren laste
31. ende costen aengecavelt ende toegestoelt hadde geweest een
32. merckelicke gedeelte ende lengte vande voorscr. Seedijck
33. gelegen int noorden van den voirnoemde omme rinck Ende andere
34. ingeerffde van den selven omme rinck waeren oock gecavelt
35. ofte gestoelt geweest inde gedeelte van den selven
36. Zeedijck Ende dijen van Schagercogge ende Nijendorper Cogge
37. waren toegecavelt een portie van den Huijgendijck tot vier hondert
38. roeden dijcx alleenlick ende noch een cleijn deel vanden
39. Zeedijck, Ende hadden zedert dijen tijt soe wel alle
40. die voorscr. ingeerffde indien omme rinck gelegen alen de
41. supplianten heuren toe gestoelden dijck elck int sijne gemaect
42. ende onderhouden int welck doende de supplianten groote
43. onverdragelijcke costen tweehondert jaeren lacnk geleden
44. ende gedragen hadden, Zonderlinge gemerct dat sijluijden tegens
45. die zee gecavelt ende gestoelt waeren naer heurluijden

folio 73 v

46. grootheijt ende waerde vande Waertgeerssen, gelijk andere gecavelt
47. waeren naer die waerde ende grootheijt van hueren landen totte Zeedijck
48. ende Huijgendijck voirsr. Ende hadden die supplianten alsoe veele
49. gedaen aenden dijck die sij schuldich waeren te houden ende daer
50. inne sij gecavelt waeren ende gestoelt, dat sijluijden den selven
51. dijck tot heuren grooten coste ende interesse met grooter
52. naersticheijt ende de hulpe Gods alsoe gemaect hadden dat
53. heurluijder voorscr. dijck voerdan redelicken was te onderhouden
54. maer nijet sonder groote cost ende last Ende soe wel dat

---

³ Verzoek(schrift)

⁴ Verzoeker, iemand die een verzoekschrift indient

55. die van Schagercogge ende Nijendorpcogge wel schuldich hadden
56. geweest oic groote naersticheijt te doene heuren dijck
57. daer inne sij verstoelt waeren insgelijcx tonderhouden als
58. die supplianten⁵ den heuren gedaen hadden, nietemin waeren daer
59. aff in gebreke geweest Ende dat meer was hoe wel
60. dselve van Schagercogge ende Nijendorp cogge geen redenen en
61. hadden te vervolgen off solliciteren⁶ eenige verstoeling
62. gemerct dat sijluijden in heurluijder landen ende erven
63. binnen sdijcx nijet verargert en waeren maer ter contrarie
64. merckelicken verbetert vuyt saecken boven geroert, Ende
65. angesien oick dat heurluijder aengecavelde ofte toegestoelde
66. dijck niet kenlick verlant en was bij verloop van stroomen
67. oft grondeloose wael oft schoordiepte⁷ meer dan andre
68. ingerffde oic hebbende Huijgendijck, Te weten die supplianten
69. selfs van hoer binnen gaerssen, maer waeren die dijcken van
70. Schagercogge ende Nijendorpcogge gelijk andre dijcken
71. van andre ingeerffde, Ende boven dijen hadden die supplianten
72. in heuren dijck bij Sinte Maertens binnen zeeckeren tijde
73. herwaerts merckelijcken ende kennelijcken last gehad
74. gedregen ende geleden van de voirsch. zeestroom ende genomen
75. dat men behooffde tot verstoeling te procederen dat men
76. om die redenen voirsch. soe was claer ende notoir⁸ dat die voirsch.
77. van Schagercogge ende Nijendorper cogge gheensins ontfangbaer
78. en waeren alleen ende int particulier te heeschene (= *eisen*)
79. verstoeling vanden voirsch. Huijgendijck gemerct dat den sel-

folio 74r

80. ven dat men onder correctie nijet schuldich en was eenige nieuwe
81. verstoeling te doen int particulier tot versouck van die van
82. Schagercogge ende Nijendorper cogge maer indijen ons belieffde
83. eenige nijeuwe verstoeling te doen int generael gelijk

84. onse voorsaten gedaen hadden de supplianten mosten wel daer van te
85. vreden wesen als sij oick waeren, Ende indijen die van Schager-
86. cogge oft Nijendorpercogge oft ijemant anders henluijden bevoelden
87. beswaert in ene verstoeling gemaect ende geschiet over
88. tweehondert jaeren als voeren de voirsch. supplianten begeerden daer
89. tegens ontfanen ende gehoort te wesen in justicien ende
90. dat die voirsch. provisie⁹ ende commissie¹⁰ verjaert sijnde nijet executabel¹¹
91. en was, Ende hoe wel die voirsch. commissarissen des angesien nijet
92. schuldich en waeren verder totter voirsch. nijeuwe verstoeling te procederen
93. sonder eerst ende alvoiren die geerffde ende lanthebbende inde voirsch.
94. cogge gelijk de supplianten ende anderen voor henluijden te roupen ende

---

⁵ Verzoeker, iemand die een verzoekschrift indient

⁶ Het iemand lastig maken, benauwen. kwellen

⁷ Ingeslepen diepte langs de kant of de kust

⁸ Openbaar, algemeen bekend

⁹ Tijdelijke voorziening of maatregel

¹⁰ Opdracht, machtiging

¹¹ Uitvoerbaar (van vonnis)

95. doen compareren¹² ofte e...er.. den meestendeel van hemluiden soe
96. dat van rechten wegen behoorde te geschiene, ende voorts oock
97. regardt¹³ te nemen, oft enichsins te letten op de requeste
98. bijden supplianten overgegeven, soe voirscr. es acht of thien maenden
99. te voiren, hadden nochtans dselve commissarissen opten achsten
100. dach der maendt van Januarijo anno xv^cxxv voirscr. bij hemluidder *8 januari 1525*
101. abuijselicker ordonnantie¹⁴ off sententie¹⁵ vuytgesproken dat die
102. van Geestmerambocht hebben ende behouden souden inden voirscr.
103. Huijgendijck alsulcken dijck ende stoelinghe als sijluiden
104. tot doen toe gehadt ende gehouden hadde, Ende daer den
105. selven dijck van Geestmerambocht eijnde nam oostwaerts
106. in souden de landen geerffde en gheerssen van Valckencooge
107. alsoo wel binnen die erve als buijten in die Waert gelegen
108. aenvaerdt ende van doen voortaan onderhouden ende maecken
109. veerthien roeden ende zeven voeten Ende daer dselve eijnde
110. souden die landen ende gheerssen onder Veenhuijsen gerekent te
111. weten haer buijten gheerssen daer mede sij tot doen toe int
112. maecken vanden Huijgendijck nijet gecontribueert¹⁶ en hadden

folio 75 r

113. anvaerden ende onderhouden vier roeden ende vijff voeten welverstaende
114. dat dselve van Veenhuijsen souden blijven onderhouden op haer binnen
115. gheerssen haer oude stoelinghe dijen sij tot doen toe mit die van
116. Geestmerambocht inden Huijgendijck gehadt hadden, Ende
117. daer die voirscr. vier roeden ende vijff voeten eijnden, souden die
118. geerfde ende watergeerssen die gerekent worden onder
119. Harinckerspel aenvaerden onderhouden ende maken twee roeden
120. vijff voeten Ende daer teijnden souden die erven ende watergeerssen
121. die gerekent worden onder Oudtkarspel aenvaerden onderhouden
122. ende maecken vijff roeden elff voet, Ende daer teijnden
123. souden die erven ende watergeerssen die gerekent worden onder
124. Noortscherwout aenvaerden onderhouden ende maken een roede
125. ende negen voet, Ende daer teijnden soude die erven ende
126. watergeerssen die gerekent worden onder Zuijtscherwout
127. ende Brouck aenvaerden onderhouden ende maken tsamen een roedt
128. te weten die van Zuijtscherwout negen voet ende Brouck
129. drije voet, Ende daer teijnden souden die watergeerssen die
130. gerekent worden onder Oudenijerop aenvaerden onderhouden ende
131. maeken twee roeden ende elff voet, Ende daer teijnden
132. souden de geerfde ende watergeerssen die gerekent worden
133. onder Alckmaer aenvaerden onderhouden ende maecken een
134. roede ende elff voeten, Ende daer teijnden souden die
135. van Opdam ende Heijnsbrouck aenvaerden onderhouden ende maecken
136. drije roeden vier voeten ende een halven, Ende daer
137. teijnden souden die geerffde ende geerssen van Urshem vuytwaterende
138. optie Waert aenvaerden ende onderhouden elff roeden acht

---

¹² Uiteenzetten; verschijnen

¹³ Aandacht schenken aan, acht slaan op, in beschouwing nemen

¹⁴ Voorschrift, verordening

¹⁵ Uitspraak, vonnis

¹⁶ bijgedragen

139. voeten Ende daer teijnden souden die ingelanden ende
140. erven van Harinckhuijsen hebben houden ende maecken
141. eenentwintich roeden, Ende daer en teijnden souden
142. die ingelanden ende erven van Barsingerhorn hebben houden
143. ende maecken tweeveertich roeden, Ende daer en teijnden
144. souden die ingelanden ende erven van Schaegen hebben

folio 75 v

145. onderhouden ende maecken hondert zes roeden vier voet, Ende
146. daer en teijnden souden die erven ende ingelanden van Nijeuwe Nijedorp
147. hebben onderhouden ende maecken hondert twee roeden vier voeten
148. ende een halve, Ende daer en teijnden soude die erven ende ingelanden
149. van Winckel hebben onderhouden ende maecken vijftien roeden
150. vier voeten Ende daer en teijnden souden die erven ende ingelanden
151. van Oude Nijedorp hebben onderhouden ende maecken achtentwintich roeden
152. Ende alsoe voor tijden inden coggen dijck gebroken was een
153. wael daer daer door denselven dijck verlengt was thien roeden
154. soo souden die van Nijedorpcoggen te samen die voirsch. thien roeden
155. blijven onderhouden sulcx als sij tot doen toe gedaen hadden
156. boven tguent¹⁷ dat voirsch. was, Ende souden die voirsch. ordonnantien¹⁸ ende
157. verstoelinge alsoo verre alst aenginck die voirsch. water-
158. geerssen te wetene die gerekemt worden onder
159. Valckencogge, Veenhuijsen, Alckmaer, Harinckerspel
160. Oudtkarspel, Noortscherwout, Zuijtscherwout, Brouck
161. ende Oude Nijedorp stadt houden ende haeren voortganck hebben
162. gedurende dese jegenwoirdige¹⁹ stroeiingje²⁰, ende daer nae tot
163. tijt toe dat in toecomende tijden bij versthroeiingje²¹
164. seeckere waertgeerssen overmits transport versterfe ofte
165. anderssins van dat dorp gestelt soude worden ende dander
166. in welcke gevalle deselve dorpen alsdan in die
167. versthroeiingje naer advenant²² van dijck inde verstoelinge
168. vande Huijgendijck verswaert ende verlicht souden worden
169. Ende soude dese voirsch. ordonnantie²³ ende stoelinge
170. ingaen ende elck van allen den voirsch. landen ende geerssen
171. tot sijnen laste aennemen aenvaerden onderhouden ende maecken
172. den Huijgendijck sulcx als voeren terstont nae date vande
173. selver ordonnantie, Ende dat al te samen gedurende totter
174. tijt toe dat anders bij ons geordonneert soude wesen
175. van welcker ordonnantie mits dat bij dijer maniere van
176. doene die voirsch. en van Schagercogge ende Nijedorpcogge
177. alsoe ontlast waeren inde onderhoudenisse vanden

folio 76 r

178. voirsch. Huijgendijck als voeren ende buijten der ouden ordonnantie de

---

¹⁷ hetgeen

¹⁸ Voorschriften, verordeningen

¹⁹ Tegenwoordige, huidige

²⁰ Verspreiding, dus hier toewijzing van te onderhouden dijkvakken

²¹ Hetzelfde als de vorige noot

²² in overeenstemming met het vorige, in evenredigheid daarmede

²³ Zie noot 15

179. voorscr. supplianten²⁴ seggende tselve te wesen thueren grooten grieve
180. schaeden verliese verdriete ende verderffnisse geappelleert²⁵
181. hadden aen ons ende den luijden van onsen grooten Raede versouckende
182. daer op behoirlicke provisie van justicie²⁶ waer op wij hemluijden
183. verleent hadden onse opene brieven in vorme van relieff²⁷
184. van appeele²⁸ sonder de clause van inhibitie²⁹ ende deffende³⁰ die sij
185. souden mogen versoucken ten daege dienende omme partie daer
186. tegens gehoort, daer op geappointeert³¹ ende geordonneert³²
187. te worden soe behooren soude, welcke onse opene brieve de
188. voirsch. supplianten³³ hadde doen executien³⁴ stellen soe dat
189. behoirde, Ende ten daege daer op dienende in onse voirsch. groote Raed
190. comparerende³⁵ aldaer de voirsch. parthie ofte procureuren³⁶
191. voir hemluijden van wegen der voirsch. appellanten verhalende tinhoud
192. van heuren voirsch. opene brieve waere ghezeght geweest
193. gegraveert ende beswaert te sijne bijder voirsch. nijeuwer
194. verstoelinge, inder eersten mits dat die gedaen hadde
195. geweest vuijt crachte van eender commissie ten tijde
196. dat deselve commissie verjaert was angesien dat sij
197. verleent hadde geweest opten zesten dach van
198. Augusto anno 1500 (xv^c) vierentwintich ende de voirschreven verstoelinge
199. in questie was gedaen ende uijtgsproken in Januario
200. xv^c vierentwintich, Ten tweesten mits dat de selve januari 1525
201. verstoelinge buijten den voirsch. inhoudt dat men behoirde daer op te roepen
202. ende hoiren die gheene die bijder onderhoudenisse oft
203. inbreken vande voirsch. Huijgendijck gepreserveert oft
204. beschadigt mochten worden alst waeren om appellanten³⁷
205. ende nochtans men hadde tselve niet gedaen, Ten derdt
206. mits dat men oock inde voirsch. verstoelinge daer
207. questie aff is ghoet oghe noch consideratie gehadt
208. en hadde, naevolgende der voirsch. commissie, noch oick
209. informatie³⁸ genomen op een ijgelicx recht interest³⁹

folio 76 v

210. op de waerde vanden landen opt prouffijt⁴⁰ oft schaede

---

²⁴ Verzoeker, iemand die een verzoekschrift indient

²⁵ In hoger beroep gegaan

²⁶ Voorziening in rechte; middel waarmee een deurwaarder of gerechtelijke officier de tegenpartij verwittigt en de inhoud van de eis kenbaar maakt

²⁷ Verlichting, respijt; maar hier: Herstel in een vroegere (rechts)toestand

²⁸ Zie noot 22

²⁹ Beschikking inhoudende de opschorting van de ten uitvoer legging van een vonnis

³⁰ Verdediging (*is nog onduidelijk*)

³¹ Uitspraak gedaan, vonnis geveld

³² Verordend, vastgesteld

³³ Verzoeker, iemand die een verzoekschrift indient

³⁴ Ten uitvoer legging

³⁵ (voor de rechtbank) verschijnende

³⁶ Pleitberzorg(er) in een rechtszaak, persoon die een partij in recht vertegenwoordigt

³⁷ Degenen die hoger beroep instellen

³⁸ Onderzoek ter plaatse

³⁹ belang

⁴⁰ profijt

211. dat dselve landen daer bij hebben mochten ende wat coisten
212. die te dragen hadden noch voorts oic op die ordonnantien⁴¹ vande
213. voirschr. Graeve Willem soe dat indien men hijerop
214. consideratie⁴² ende regardt⁴³ gehadt hadde, men bevonden
215. soude hebben dat dselve ordonnantien altijts onderhouden
216. hadde geweest ende dat die voirschr. van Schagercogge ende
217. Nijendorpcogge bijder onderhoudenisse oft inbrexem⁴⁴
218. vanden voirschr. Huijgendijck alsoe wel beschermt waeren
219. oft beschaedicht mochten worden als de voirschr. appellanten⁴⁵
220. ende dat deselve appellanten tmeeste interest⁴⁶ tminste
221. prouffijit ende tminste getal van geerssen hadden om
222. mede gerekent haerluijder waertgeerssen dan de voirschr.
223. van Schagercogge ende Nijendorpcogge geinthimeert⁴⁷
224. ende voorts dat tlandt vanden selven appellanten
225. meest beschadigt was ende nijet min men hadde henluijden
226. noch meer belast ende verlicht den voirschr. geinthimeerden
227. concluderende daeromme die voirschr. appellanten ende meer andere
228. redenen ende middelen bij henluijden voortgesteld, ontfangen
229. te sijne als appellanten geseijt wel geappelleert
230. te hebben vander voirschr. nijeuwe verstoeling in questien
231. ende dat dselve als nulle ende van onwaerden soude ende
232. behoorde te nijet gedaen worden oft ten minsten gecorrigeert
233. ende gereformeert⁴⁸ nae rechte; maeckende voorts de selve
234. appellanten heijtsch⁴⁹ van costen ende versoucken tinteresten
235. vander voirschr. clause van requeste civile⁵⁰ begrepen in
236. heure voirschr. opene brieven van relieff⁵¹ van appel ende die
237. interinerende⁵² dat henluijden geaccordeert ende verleent worden die
238. clause van inhibitien⁵³ ende deffenden⁵⁴ gewoonlickken in materie
239. van appel ende dat bij provisie⁵⁵ ende hangende de processe
240. ter materie principale⁵⁶ alletoir⁵⁷ mits veel redenen
241. ende middelen bijden appellanten daer toe voortgesteld

folio 77 r

242. daer tegens van wegen der voirschr.en van Schagercogge ende

---

⁴¹ Voorschrift, verordening

⁴² Rekening

⁴³ Acht(ing) wanneer men hiermee rekening had gehouden en er acht op had geslagen

⁴⁴ doorbraak

⁴⁵ Degenen die hoger beroep instellen

⁴⁶ schade

⁴⁷ Gedagvaarden, gedagvaard; ook: uitnodiging aan de rechter om zijn vonnis in hoger beroep te komen verdedigen

⁴⁸ herstellen

⁴⁹ eis

⁵⁰ Verzoekschrift dat ingediend wordt hangende een geding

⁵¹ Verlichting, respijt; maar hier: Herstel in een vroegere (rechts)toestand

⁵² Officieel bekrachtigen, ratificeren

⁵³ Beschikking inhoudende de opschorting van de ten uitvoer legging van een vonnis

⁵⁴ Verdediging (*is nog onduidelijk*)

⁵⁵ Tijdelijke voorziening of maatregel

⁵⁶ hoofdzaak

⁵⁷ Onzeker (wat de uitkomst betreft) (aleatoir)

243. Nijendorpcogge geintheerd⁵⁸ waeren geantwoordt geweest
 244. debaterende tinhouden vanden letteren van relieff van appele⁵⁹ der
 245. voirscr. appellanten⁶⁰ bij subreptien ende obreptien⁶¹ mits veel redenen
 246. ende middelen meest algedaen recht worden voorde voirscr. commissarissen
 247. gemaect hebbende die voirscr. verstoeling daer partijen
 248. hinc inde⁶² ende alleer deselve verstoeling geschiede
 249. gehoord hadden geweest In heijssche⁶³, antwoord replijcke⁶⁴
 250. ende duplijcke⁶⁵ overgegeven bij geschrifte ende hadden voorts
 251. deselve commissarissen daer op encqueste⁶⁶ gemaect ende
 252. oock inspectie locael⁶⁷ genomen vanden gelegentheit
 253. van die Waert dijcken slaeden⁶⁸, sluijssen, watertochten ende
 254. landen van beijden voirscr. partijen rontomme de selve Waert
 255. gelegen ende dat al tsamen bij geschrifte gestelt
 256. waer bij bleeck dat die voirscr. appellanten ongelijck hadden
 257. te seggen voor heure grieven dat sij niet geroupen noch
 258. gehoord en hadden geweest Ende dat die voirscr. commissarissen
 259. gebesomgeert⁶⁹ hadden vuijt crachte van een commissie verjaert
 260. wesende alsoe sij binnen jaers parthijen aen beijde sijden gehoord
 261. hadden ende daer nae continuerende heurluijder commissie de voirscr.
 262. verstoeling gemaect soo dat vuijt dijen gheen verjaertheit
 263. en conste gespruijten al was de selve verstoeling
 264. geschiet over djaer vander voirscr. commissie employierende⁷⁰
 265. voorts die voirscr. geintheerden⁷¹ tegens die andre feijten
 266. redenen ende middelen vanden voirscr. appellanten in deser
 267. maeterie appellatoire⁷² geallegeert⁷³ die feijten redenen
 268. ende middelen bij heurluijden gededuceed⁷⁴ ende geverifieert⁷⁵
 269. vordden voirscr. commissarissen, Ende debaterende voorts die voirscr.
 270. clause van requeste civile⁷⁶ ende employierende oock daer
 271. tegens dselve hueren feijten redenen ende middelen bij
 272. allen den welcke ende meer andren dselve geintheerden
 273. sustineerden⁷⁷ de voirscr. verstoeling in questien ende

---

⁵⁸ gedagvaarde

⁵⁹ Verlichting, respijt; maar hier: Herstel in een vroegere (rechts)toestand; uitstel van hoger beroep

⁶⁰ Degenen die in hoger beroep gaan

⁶¹ Subreptie en obreptie: slinkse wijze om een vonnis te verkrijgen, vooral door het verzwijgen van belangrijke zaken ten nadele

⁶² hinc inde = van beide kanten

⁶³ eis

⁶⁴ Antwoord op het verweer

⁶⁵ Antwoord op de repliek

⁶⁶ Bewijsprocedure; onderzoek

⁶⁷ Onderzoek ter plaatse

⁶⁸ Niet gevonden; veronderstelling: *dijkslagen, hoefslagen*

⁶⁹ Besogneren: beraadslagen, overleggen, bespreken

⁷⁰ Tewerkstellen, gebruiken

⁷¹ gedaagden

⁷² Zaak van hoger beroep

⁷³ Als argument of reden aanvoeren

⁷⁴ Als gevolgtrekking afleiden uit

⁷⁵ Bewijzen

⁷⁶ Verzoekschrift dat ingediend wordt hangende een geding

⁷⁷ Beweren, argumenteren

folio 77 v

274. concludeerden tot approbatie⁷⁸ vander selver ende dat die
275. appellanten⁷⁹ nijet ontfanckelick en waeren als appellanten
276. ende dat sij verclaert souden worden qualicken ende sonder
277. grieff geappelleert thebben ende voorts dat heurluijder clause
278. van requestie civile ende provisie⁸⁰ bij hemluiden vuijt crachte
279. vandijen versocht soude ende behoirde gereiecteert⁸¹ te sijne
280. maeckende oock de voirscr. geinthimeerde⁸² heijsch⁸³ van costen ende
281. versouckende dat sulcke processe als geschiet ende beleet
282. hadde geweest voirden voirscr. commissarissen van Hollant te
283. hove overbrocht worde, om dat te wijsen ende termineren⁸⁴
284. als proces bij geschrifte ende ex eïsdens actis⁸⁵ an bene
285. vel male⁸⁶ oft anderssins als tselve Hoff bevinden
286. soude behooren te geschien WAER op van wegen der voirscr.
287. appellanten waere gerepliceert⁸⁷ geweest, Ende van
288. wegen die voirscr. geinthimeerde geduplicieert⁸⁸ ter
289. contrarie persisterende ter eenre sijde ende ter andere
290. in heuren voirscr. fine ende conclusie⁸⁹ ende besondere inde
291. gheene genomen deen tegens dandere opte voirscr.
292. provisie⁹⁰ versocht bij den voirscr. appellanten, soe dat dselve
293. parthijen int lange alsoe gehoort bijden Hove geappointeert⁹¹
294. hadde geweest dat zij eerst scrijven zouden bij memorien⁹²
295. opte voirscr. provisie ende daer toe voegen al tgeene
296. dat hen goet duncken soude, om henluiden daer op recht
297. te doen oft anderssins tappointeren inder materie
298. soe behooren soude Tot welcken appointement⁹³ parthijen
299. dien beijden sijden volcomen ende voldaan hadden, maer die voirscr.
300. geinthimeerde⁹⁴ hadden oock gescreven ende gedient
301. ter materie principale van appeele⁹⁵ als bij eenen
302. volume Ende zichten⁹⁶ huerluijder proces daer op
303. oversien ende gevisiteert in onsen voirscr. groote Raede
304. t Hoff hadde gevoecht ter materie principale van

---

⁷⁸ goedkeuring

⁷⁹ Degenen die in hoger beroep gaan

⁸⁰ c en tijdelijke voorziening (vonnis)

⁸¹ verworpen

⁸² gedagvaarde

⁸³ eis

⁸⁴ Rechtspreken (vonnissen) en beëindigen

⁸⁵ (bij hoger beroep) oordeel op basis van het overgemaakte procesdossier, ofwel met dezelfde processtukken als in eerste instantie

⁸⁶ zo terecht of ten onrechte besloten

⁸⁷ Door degenen die in hoger beroep zijn gegaan geantwoord op het verweer

⁸⁸ Door de gedaagden geantwoord op de repliek

⁸⁹ Fine ende conclusie = ten behoeve van het slotoordeel

⁹⁰ Voorlopige voorziening

⁹¹ Beschikt (uitspraak gedaan)

⁹² Schriftuur waarin stellingen met argumenten worden gestaafd

⁹³ Rechterlijke uitspraak

⁹⁴ gedaagde

⁹⁵ Het voornaamste wat het hoger beroep betreft

⁹⁶ Gezien, met het oog op

305. appeele⁹⁷ alle tguent⁹⁸ dat die voirscr. appellanten

folio 78 r

306. gescreven ende geproduceert hadde inder materie van
307. provisie⁹⁹, om dat al tsamen te vinsten/vuisten (?)¹⁰⁰ ende te termineren soe
308. behooren soude nae welcke appointementen interlocutoir¹⁰¹
309. van wegen der voirscr. appellanten waeren den Hove gepresenteert
310. geweest, seeckere letteren van requeste civile¹⁰² omme
311. geadmitteert¹⁰³ ende ontfangen te worden sijne, te moegen
312. thoonen ende verifiëren seeckere feijten daer inne
313. begrepen, behalve den geintheerde¹⁰⁴ te mogen poseren¹⁰⁵ ende
314. verifiëren¹⁰⁶ feijten ter contrarie indient hemluiden goet
315. dochte ten interveniente¹⁰⁷ van welcker requeste civile
316. de voirscr. geintheerde geconsenteert¹⁰⁸ hadde behalven
317. dat sij hueren feijten contrarie souden mogen poseren ende
318. verifiëren al tot coste vanden voirscr. appellanten
319. soe dat partie ten laesten hijer op oick gehoort
320. die voirscr. requeste civile als aengaende te poseren ende
321. verifiëren feijten, den voirscr. appellanten geinterineert¹⁰⁹
322. hadde geweest, behalven den geintheerden te mogen
323. poseren ende verifiëren feijten contrarie op dat henluiden
324. goet dochte ende als aengaende tdebat oft de voirscr.
325. geintheerde dat doen souden ten coste van hueren
326. partie ofte met tselve debat waer gehouden int advijs
327. vanden Hove, achtervolgende welcken appointementen¹¹⁰ partijen
328. hinc inde¹¹¹ encquesten gedaen ende gemaect hadden concluderende voorts
329. op principale feijten diemen oock van reprochen¹¹²
330. ende contradictie¹¹³ ende concluderende ten laesten in rechte
331. behalven dat sij noch soude mogen dienen van salvatie¹¹⁴ tot
332. seeckeren daege indient henluiden goet dochte, daer
333. aff nochtans nijemant van hemluiden gedient en hadde
334. maer hadden die voirscr. geintheerde geemploijeert
335. salvatie van rechte, Ende voorts parthien comparende¹¹⁵

---

⁹⁷ Het voornaamste onderwerp van het hoger beroep

⁹⁸ hetgeen

⁹⁹ Betreffende de voorlopige voorziening

¹⁰⁰ ?

¹⁰¹ tussenvonnissen

¹⁰² Verzoekschrift dat ingediend wordt hangende een geding

¹⁰³ toegelaten

¹⁰⁴ gedaagde

¹⁰⁵ Stellen, naar voren brengen

¹⁰⁶ Het bestaan, de echtheid met bewijzen staven

¹⁰⁷ Ter bemiddeling

¹⁰⁸ Toestemmen, instemmen met

¹⁰⁹ Officieel bekrachtigen, ratificeren

¹¹⁰ vonnis

¹¹¹ van beide kanten

¹¹² Bezwaren tegen de door de wederpartij geleverde bewijzen

¹¹³ Tegenspraak, weerlegging

¹¹⁴ Weerlegging van bezwaren (reprochen) tegen de ingediende bewijzen

¹¹⁵ verschijnende

folio 78 v

336. inde greffie van onsen voirscr. grooten Raede hadden hinc
337. inde¹¹⁶ geaccordeert ende geconsenteert dat die copijen
338. vanden ansprake der voirscr. geintheerde in forme van
339. supplicatien¹¹⁷ vander antwoorde der appellanten daer op
340. Ende voorts vander replijcke ende duplijcke der voirscr.
341. parthijen hinc inde daer aff tanderen tijde d'originale
342. geexhibeert¹¹⁸ hadden geweest in handen vanden
343. commissarissen ende daer aff mentie¹¹⁹ gemaect was in
344. hueren proces verbael te Hove wesende, souden
345. gevoecht worden ten voirscr. processe van appele
346. int stede vande voirscr. originalen behalven soe voire
347. tHoff visiterende deselve stucken bevonden dat van
348. noode waere ter vuyjtinge vanden processe thebben
349. regardt¹²⁰ ten voirscr. originalen tselve Hoff admitteren¹²¹
350. soude den voirscr. geintheerde te recoupereren¹²² d'
351. selve originale ofte die voirscr. copien daer tegens
352. te doen collationeren¹²³ om hemlijden van sulckes woord
353. te wesen als behoeren soude versouckende mit dien
354. die voirscr. partien bij hueren procureurs¹²⁴ ende solliciteurs¹²⁵
355. hem recht gedaen te sijne opt voorscr. proces, Ende
356. dattet gedecideert ende getermineert waere als
357. proces bij geschrifte ofte anderssins soe tHoff
358. bevinden soude behoeren te geschiene DOEN TE
359. WETEN dat oversien ende gevisiteert in onsen voirscr.
360. groote Raede tproces vanden voirscr. parthien ende alle
361. tguent¹²⁶ des bij dijen gebleken es ende geconsidereert
362. ende overgewegen dat in desen behoorde geconsidereert
363. ende overgewegen te sijne ende dat heeft konnen
364. ende mogen gemoveren¹²⁷ wij met rijpe deliberatie
365. van Raede bij deser onser sententie diffinitive¹²⁸
366. ende voor recht hebben gestelt ende stellen

folio 79 r

367. te nijeten mits desen d'appellatie vande voorscr. appellanten¹²⁹ mitsgaders
368. de verstoeling daer questie off is zonder boete ende ordineren¹³⁰

---

¹¹⁶ Van beide kanten, door beide partijen

¹¹⁷ verzoeken

¹¹⁸ Overgelegd, overhandigd

¹¹⁹ melding

¹²⁰ Acht slaan op

¹²¹ toelaten

¹²² terugkrijgen

¹²³ Eensluidende kopieën samenstellen

¹²⁴ pleitbezorgers

¹²⁵ Personen die aan de rechter verzoeken vonnis te wijzen

¹²⁶ hetgeen

¹²⁷ Waarschijnlijk 'moveren' of 'gemoveert' = bewegen, bewogen

¹²⁸ Vaststellen, vastleggen, bepalen

¹²⁹ Degenen die in hoger beroep gaan

¹³⁰ verordenen

369. dat die vijftich roeden dijcx affgenomen den voirscr. geinthimeerde¹³¹
370. bij den voirnoemde commissarissen ende gestelt ten laste vande voirnoemde
371. appellanten sullen onderhouden worden bijden gheenen die dselve
372. onderhielden alvoeren¹³² die voirscr. verstoelinge, Ende voorts
373. condempneren¹³³ den voirscr. geinthimeerde weder te geven ende
374. restitueren den voirscr. appellanten tguent¹³⁴ dat sij betaelt ende
375. vuytgeleijt¹³⁵ hebben zichtent¹³⁶ der voirscr. nijeuwer verstoelinge tot
376. onderhoudenisse van den voirscr. vijftich roeden dijcx thueren laste
377. gestelt Alles zonder prejuditie¹³⁷ van onser Hoogheijt
378. ende Maiesteijt te mogen in toecomende tijde versien op d'onder-
379. houdenisse van de voirscr. Huijgendijck het sij bij nijeuwe verstoelinge
380. oft anderssins Soe wij bevinden sullen notelijck¹³⁸ ende behoeftlijck¹³⁹
381. sijnde om die welvaert prouffijt¹⁴⁰ ende oerbaer¹⁴¹ vande lande
382. van onsen ondersaten Ende compenserende de costen gedaen
383. tusschen partien ende om redenen wille¹⁴² Des t'oirconde
384. hebben wij onsen zegel hier aen doen hangen Gegeven in onser
385. stede van Mechelen opten derden dach van Septembre
386. inden jaere onsen Heere duijsent vijff hondert ende negentwintich
387. Ende van onssen Rijcken te wetene vanden Roomschen ende
388. Germane 't 12^e (txij^e) Ende van Castille ende andere 't 13^e (txiij^e)

3 september 1529

389. Onder ande copie stont geschreven Gecollationeert¹⁴³ jegens zijn
390. originale geschreven in franchijn vuythangende bezegelt met een
391. groot Rooden wassen zegele an dubbelden steerte ende bevonden
392. metten selven te accorderen Bij mij naegesubsigneerde openbaer
393. notaris ende was onderteckent D Foreest

394. Naer collatie gedaen met gelicke copie onderteeckent
395. als boven is dese daermede bevonden te accorderen
396. Bij mij openbaer notaris tAlmaer residerende opten eersten (?)
397. januarij anno 1596

1 januari 1596

J Thomas 1596 not(aris) publ(ique)

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 79 v – 92 r

---

¹³¹ gedagvaarde

¹³² Voorheen, degenen die dat voorheen (d.i. tot nu toe) deden

¹³³ veroordelen

¹³⁴ hetgeen

¹³⁵ Gespendeerd, geleend, betaald

¹³⁶ Met het oog op

¹³⁷ Zonder voor-oordeel, zonder schade of nadeel

¹³⁸ noodzakelijk

¹³⁹ Nuttig, dienstig, noodzakelijk

¹⁴⁰ profijit

¹⁴¹ Dienstig, van nut

¹⁴² Zo iets als 'voor de goede orde' in verband met de rechtsgang

¹⁴³ Letterlijk overgeschreven, gelijkloidend aan het origineel

Sententie van de Hoge Raad in een proces tussen het ambacht en de Vier Noorderkoggen waarbij het ambacht wordt bevestigd in zijn recht naar willekeur sluisen te mogen vernieuwen, te veranderen of te verleggen en in zijn toezicht op de sluis te Aartswoud, 1598. Authentiek afschrift, 1601.

folio 79 v

1. Inder saeccke hangende voordien Hooge Rade in Hollant
2. tusschen de waerschappen van Geestmerambocht impetranten
3. van beslooten missive ende requiranten ter eenre, ende
4. dijckgrave ende heemraden vande Vier Noorderkoggen beschreven
5. ende gerequireerde ter andere zijden, in welcke saecke
6. partijen gecompereert zijnde voor seeckeren commissarissen
7. daer toe bijden Hove geordonneert waren
8. aldaer geaccordeert de saecke te volschrijven bij memorien
9. ende advertissement van rechten ende was dienvolgende
10. van wegen den impetranten geallegeert dat zeeckere
11. meer gelegen int noorder quartier genaempt Heer Huijgen-
12. waert oft die Waert was die bosem van geheel Geest-
13. merambocht ende dat die landen onder Geestmerambocht
14. behoorende vuytwaterende waren deur zeeckere canael
15. genaempt de Lange Reijse, ten wederzijden besedt mit
16. cadijcken die men aldaer Wijsenes noompt ende zoo voorts
17. deur twee sluijsen als wesende die eenige twee zee-
18. sluijsen ende waterlosinge van Geestmerambocht gemerckt
19. verre over die twee hondert jaren hadden toebehoort ende
20. als noch toebehoorden die landen op den voorscr. meer als
21. heuren bosem waterende Soo hadde Hartoock Aelbrecht
22. van Beijeren als Grave van Hollant in anno derthien
23. hondert ses ende tachtich gegunt den luijden van
24. Geestmerambocht, Opdam, Hensbrouck, Spanbroucker
25. cooch ende Ursem seeckere privilegie in date op Sinte
26. Clemens dach anno derthien hondert ses ende tachtich
27. voorscr. inhoudende dat sijluijden de voorscr. sluijsen
28. souden mogen leggen verleggen vermeerderen verminderen
29. tot allen tijden alst hem nut ende oorbaer duncken

anno 1386

Sinte Clemensdag 1386

folio 80 r

30. soude mitsgaders dat die waerschappen der geenen die opten
31. Heer Huijgen Waert waterende waren die voorscr. sluijsen
32. bruggen, wateringe ende loopschuttingen soudent keuren mitten
33. Bailliu ende Rentmeester van Kennermlandt ende Vrieslant, ende
34. dat die voorscr. Bailliu mitten heemraden vande voorscr. vuytwa-
35. terende landen alle tzelve te weten die zelve sluijsen, bruggen
36. ende loopschuttingen die Wijsent ofte cadijck van Hoochwoude
37. leggende over een zijde vande voorscr. Langereijs vuytges..cht
38. sonder schouwen nade keuren vande voorscr. waerschappen
39. welck privilegie was bij Hartoock Philips van
40. Bourgoignen als Grave van Hollandt bij anderen previle-
41. gie den voorscr. van Geestmerambocht gegeven in date
42. den vierden December anno veertien hondert acht ende
43. vijftich niet alleen geconfirmeert maer oock geimpliceert (?)
44. innehoudende tzelve tweede privilegie dat die van Geest-
45. merambocht soudent genieten ende gebruijcken ten eeuwigen

4 september 1458

46. dage die voorscr. hantvesten vande voorscr. Hertooch Aelbrecht
47. van Beijeren te weten dat sij die voorscr. sluijsen souden
48. mogen leggen weder vuyt nemen als 't hen nut ende oorbaer
49. duncken soude ende daerdoor vuytwateren tot inde Zuider-
50. Zee ende dat tselve soude geschieden niet bijden voorscr.
51. Bailliu van Kenemerlant maer bijden dijckgraeff ende
52. heemraden van Geestmerambocht inder tijt wesende
53. mit goetduncken ende ordonnatie vande gemeene
54. waerschappen der gelanden vuytwaterende opten voorscr.
55. Waert mits dat zijluiden tot allen tijden alst hen oor-
56. baer duncken soude oock alle bruggen wateringen ende
57. loopschuttingen totte voorscr. schuttinge dienende mitten
58. voorscr. dijckgraeff ende heemraden souden keuren verkennen
59. ende beschouwen behoudelicke dat die voorscr. sluijsen
60. ende bruggen soude werden beschout opt gemeen landt

folio 80 v

61. ende niet opte kercken tot elcken dage mit een boete
62. dienvolgende, zoo hadden die waerschappen van Geestmer-
63. ambocht boven memorie van menschen tot desen dage toe
64. die voorscr. twee sluijsen geregeert jaerlijcks besichtigt
65. ende alle gebreecken daerinne bevonden voor zoe veel
66. het houtwerck ende ijsenwerck aengaet gerepareert ende
67. doen repareren onder den dijckgraeff heemraden oft ijemant
68. anders van de Vier Noordercoggen daeromme an te spreekken
69. offe te ..gen hebbende daerop altijt gehadt metten
70. dijckgraeff aldaer heurluijder keure daer van die schouwe
71. gedaen worde bijden voorscr. dijckgraeff ende bijden heemraden
72. van Geestmerambocht Schagen ende Nieudorper Coggen in
73. conformite vande voorscr. privilegie, ende gemerckt dese
74. sluijsen waren gelegen inden Vriesschen Dijck ende zoe boven
75. opten cruijn (off soo men aldaer seijt) opt verdeck als
76. rontsomme beset ende beleijt waeren mit aertwerck ende
77. wierwerck zoo hadde de gerequireerde alhier heurluijder
78. keure ende schouwe opt voorscr. aertwerck sonder hem te
79. mogen bemoeijen die keure ende schouwe opt houtwerck
80. als heurluijder jurisdictie niet subject sijnde maer alleen
81. staende tot keure ende schouwe van die van Geestmer-
82. ambocht soo voorscr. is als claelijcken ende promptelijcken
83. bleeck bijden geswooren getuijgenisse van de notabelste
84. gebuijren der dorpen van Warmenhuijsen Outdorp
85. Noortscherwoude Suijtscherwoude Brouck ende Harinckar-
86. spel, noch bij geswooren getuijgenisse van twee burgemeesteren
87. van Schagen ende vijff treffelijcke gebuijren van
88. Winckel mitsgaders bij twee certificatien van
89. negen notabile burgers van Alcmaer / vuyt alle
90. welcke depositie bevonden worde dat onder anderen
91. anno xv^c lxij , lxvij, lxxj, lxxvij, lxxxj, lxxxij, lxxxij
1562,1568,1571,1581,1582,1583

folio 81 r

92. lxxxiiij, xcj, xcij, xciiij, xcviij, xcv, ende xcvj de voorscr. *1584,1591,1593,1594,1595 en 1596*

93. depositanten respectie waerschappen van Geestmerambocht
94. geweest ende tgunst voorscr. is nopende het voorscr. houtwerck
95. ende ijswerck vanden voorscr. sluijs gebruyckt ende
96. gesien, gebruycken hadden ende dat een van hemluiden
97. genaempt Cornelis Pietersz zoon heerom wel drij ende
98. dertich jaeren geswooren Clercq van Geestmerambocht
99. geweest hebbende alle tselve geduyrende sijne voorscr. zoe
100. lange diensten gesien hadde sulcks gebruyckt te worden
101. ende te geschieden, Jae dat meer was zoo soude
102. promptelijck blijcken dattet schotbint vande voorscr. sluijsen
103. alhier in questie niet ter ordonnantie vande gerequireer-
104. dens mer van die van Geestmerambocht anno xv^c
105. negen ende tseventich gedaen stellen (?) was ende selve sluijs
106. schuijn tzeewaerts overhangende omme het water te
107. beter tzeewaerts te brengen ende bij een ..ck (?) te beter
108. te preserveren ende off te keeren, ende dat tselve tzedert
109. in dier vougen aldaer altijd gestaen hadde totten maendt
110. van Septembris anno xv^c seven ende tnegentich toe als oock in
111. confesso was ende bijde nulle keure alhier in questie
112. blijckende was, gelijk mede bleecke dat, alzoe die
113. drij ende tnegentich te leggen keuren opt verhoogen vant
114. voorscr. schotbint staende anden requiranten westersche
115. sluijs tot Eerswoude voorscr. dat die van Geestmerambocht
116. geweijsert hebben die voorscr. nulle keuren in eeniger
117. manieren te effectueren off nae te comen hebbende ter
118. contrarie gesonden heure gecommiteerden aenden dijkgraeff
119. ende heemraden van de Noordercoggen omme aen henluiden
120. te vernemen wt wat oorsaecke ende autoriteijt zij hen

anno 1579

september 1597

folio 81 v

121. vervordert hadden het selve bint te keuren ende te
122. verclaren dat die van Geestmerambocht geprivile-
123. geert waren heure sluijs zelfs te mogen keuren
124. ende verkeuren ende dat sijluiden mitsdien niet begeerden
125. te staen onder de keure vande Vier Noordercoggen,
126. waerop den voorscr. gecommiteerden vande requiranten
127. voor antwoord gegeven werde dat heemraden vande
128. Noordercoggen geen wetenschap gehadt hadden vant voorscr.
129. privilegie doch dat die noot vereijschte verhooginge
130. vant voorscr. schotbint ende dat daeromme die voorscr.
131. gecommiteerden soudent vertrecken nae huijs ende
132. doen sulcx alst hemluiden oerbaerlijcxst duncken soude
133. daer op de voorscr. gecommiteerden wederseijden dat sij
134. zoudent trecken opte voorscr. sluijsen ende doen den
135. oerbaer vuytspraecke van heurluiden privilegie ende
136. niet ten opsichte vander gerequireerdens nulle
137. keure dienvolgende soo waeren omtrent Valckenburgeren
138. marckt, anno drije ende tnegentich voorscr. getrocken
139. ter ordonnantie van de voorscr. requiranten opten voorscr.
140. sluijs seeckere persoonen omme vuyte selver naem tvoorscr.
141. schotbint te verhoogen zoo verre sij bevonden sulcx van
142. noode te zijn sonder regart te nemen opte voorscr.

*omtrent Valckenburgeren
markt anno 1593*

143. pretense keure* van de requireerders die welcke **eigengereide, zogenaamde keur*
144. aldaer comende ende bevindende te wesen oerbaerlicxst
145. dattet voorscr. schotbint verhoogt werde omme het
146. winden vande deuren hadde tselve verhoogt naer
147. heur eigen goetduncken ende nae den eijsch vant werck
148. sonder int alderminste geleth te hebben op eenige keur
149. vande requireerdens, Alle het welcke niettegen-
150. staende zoe hadden die voorscr. gerequireerdens hem
151. vervordert opten xxij^{en} dach van Meij lestleden te

22 mei lestleden

folio 82 r

152. ordonneren dat tvoorscr. schotbint soude ingehaelt ende rechte
153. int loot gestelt worden, pogende daerop die voorscr. sluijsen
154. te schouwen ende te boete te wijsen niettegenstaende dat
155. tselve geen aertwerck maer houtwerck vande sluijsen con-
156. cerneerde, soo dat die requiranten benodicht waren geweest
157. tot conformatie van heurluijder voorscr. privilegie ende jurisdic-
158. tie daer over te doleren aende provincialen Rade bij
159. requeste, ende op heurluijder warachtich ende wel
160. gefundeert te kennen te geven te impetreren besloten
161. missive penael in date den xij^{en} Septembris anno xv^c seven
162. ende tnegentich voorscr. daerbij die voorscr. requireerdens
163. bevolen waren geweest oft te doen costeloos ende
164. schadeloos die voorscr. nulle keure ordonnantie usurpatie van
165. jurisdictie over den voorscr. sluijs mitten gevolve ende
166. aencleven vandien ende hem te machten van gelijcken meer
167. te doen, maer ter contrarie die impetranten mitte
168. regieringe keure onderhoudinge ende opsicht vande
169. selve sluijs te laten beworden nisi causum* die zij gehou-
170. den souden wesen tot seeckeren dage te verklaren voor een
171. commissaris van de voorscr. Hove ende nu die ter tijt surchere*

12 september 1597

*enige oorzaak

**uitstellen,
opschorten*

172. van alle vordere proceduijren tot op sijn rapport anders
173. soude wesen gedisponeert, welcke missive den voorscr.
174. gerequireerdens gelevt geweest ende bij den dijckgraeff
175. Jelle Adriaensz van Wijdenes geopent gelesen sijnde opten
176. xv^{en} Septembris voorscr. soo hadden sijluijden daer op niet *15 september*
voorschreven

177. gepast maer sijn mit heurluijder voornemen voortgevaren
178. inder vougen dat den voorscr. dijckgraeff t'voorscr. pretens
179. rechten van t'voorscr. schotbint voor duijsent ducaeten in
180. specie opgehangen ende selffs daer vooren aengenomen hadde
181. gehadt, hebbende voorts daerover geappelleert vande

folio 82 v

182. concessie ende executie vande voorscr. missive nopende die
183. voorscr. clause van surcheantie*, ende onder pretext van
184. dese heurluijder appellatie, naedien in Septembri voorscr.
185. seeckere heure eigen zeewercken ende crebbingen vande
186. voorscr. Vriesschen Zeedijck deur den tempeest doen ter
187. tijt wesende grootelijcx beschadicht wroden, soo hadden
188. zij capterende dese arreste der voorscr. requiranten

*opschorting, uitstel

189. sluijsen buijten noot ende onnuttelijck mit seeckere deelen
190. ende vuijeren balcken achter toe gedempt ende beset
191. gehadt, belettende alsoo niet alleen dat die requirant
192. geen waterlosinge condon hebben deurde voorscr. sluijsen
193. maer oock dat daerdeur geen schuijten noch schepen vuijte
194. Zuijderzee commen varen nae Alcmaer ende van Alcmaer
195. comen inde Zuijderzee nietgegenstaende dat die requi-
196. ranten mit heurluijder dijckgraeff aldaer gecomen ende
197. bereijt waren omme die voorscr. sluijse te besichtigen
198. ende ingevalle zij daermee enige faulten ofte
199. gebreecken bevonden die selve promptelijcken te repareren
200. twelck die voorn. gerequireerden niet en wilden gedoogen
201. overmits die voorscr. dijckgraeff van Geestmerambocht
202. zejide dat zij ingevalle als vooren dese reparatie
203. doen soude nopende het houtwerck ende ijsenwerck
204. opte keuren vande waerschappen van Geestmerambocht
205. sulcks dat ter cause vande voorscr. weijgeringe
206. geprotesteert was geweest van costen schaden ende
207. interesten, was niettemin bevonden dat tvoorscr. schot-
208. bint noch stonde in alder manieren als achtien jaeren
209. daer te vooren gestaen hadden sonder eenich gebreecke te
210. hebben gelijk de gesteltenise die voorscr. twee sluijsen
211. bevonden was sulcks te wesen dat voor eenige
212. inbreeckinge vandien geen sorge te hebben was

folio 83 r

213. nietgegenstaende dat die voorscr. gerequireerden hem hielden in
214. allen schijn off, de landen vande Noorder Coggen in perijckel
215. waren daerdeur te inunderen waernaer als opten eersten *1 oktober 1507*
216. Octobris xv^c seven, ende tuigent so hadden die gerequireer-
217. dens becommen heurluijder onwaerachtige grieven appointe-
218. ment daerbij die voorscr. surcheantie gewerde gerevoceert
219. ende hoewel de requiranten nuts het groet gerijff
220. hemluijden daerbij emploijeert daarvan genouch op staende voet
221. appelleerden aen desen Hove impetrendere daechs daer aen
222. mandement om ontfangen te worden als appellanten ende
223. doende tzelve opten achtsten ende derthiende der selver
224. maent exploiteren naer sijn forme ende inhouden, noch-
225. tans die voorscr. gerequireerdens opter requiranten voorscr.
226. appellatie niet passende, hadden het voorscr. schotbint
227. gedaen rechten nare heurluijder appetijte practiseren, voorts
228. opten iij^{en} Octobris voorscr. op beijde die voorscr. sluijsen een *3 oktober*
voorschreven
229. nulle ende daerenboven nodeloose keure te leggen In
230. allen schijn off zijluijden geweest hadden absolute heeren
231. ende meesters vande selve sluijsen ende off die
232. requiranten inde reperatie ende wercken vandien geen
233. seggen altoos hebbende waeren, ende omme die voorscr.
234. keuren voor te staen soo hadden sijluijden de
235. stempels vande voorscr. twee sluijsen bekeurt ende voor
236. die pretense keur boeten te boeten gedaen stellen,
237. weijgerende te gedoogen dat die voorscr. requiranten

- 238. selve sluijsen visiteren ende vuyt crachte van de voorscr.
- 239. heure privilegie reparen soudent indient van noode
- 240. waere ende seggende die voorscr. privilegie niet te
- 241. achten, niettemin die voorscr. gerequireerdens vande voorscr.
- 242. dijck gescheijden sijnde ende mitten voorscr. sluijsen geleeft

folio 83 v

- 243. hebben zoe sij dat verstonden Soo hadden die requi-
- 244. ranten middel gevonden die voorscr. sluijsen tot tweemaal
- 245. te doen visiteren ende besichtigen te moeten eerst opten
- 246. Waerde (?) daernaer opten sesthienden Octobris voorscr. 16 oktober

voorschreven

- 247. in welcke visitatien bevonden worde die selve
- 248. sluijsen van binnen wel gestelt te wesen ende
- 249. dat zijn binnendeuren soo goet waeren als men die
- 250. redelijcker wijze soude mogen maecken indervougen
- 251. dat al hadde tvoorscr. schotbindt noch gedreven dattet
- 252. tslaechbint mitte slaechdeuren het werck wel houden
- 253. zoude sonder eenich perijckel van wech drijven ofte
- 254. deurbreke gelijk mede bevonden worde dat het
- 255. voorscr. rechten delven ende pretense repareren vant
- 256. voorscr. schotbint gevolge ende aencleven vandien onver-
- 257. mindert den acht ponden vlaems hadde connen gedaen
- 258. worden opte voorscr. tweede visitatie gedaen den
- 259. xvj Octobris voorscr. soo waren beijde de voorscr. sluijsen 16 oktober

voorschreven

- 260. besichtigt geweest van binnen ende van buijten ende
- 261. was bevonden boven tgunst voorscr. is dat deur het
- 262. voorscr. inhalen van het voorscr. schotbint bij t verwier- (?)
- 263. wercken aen ende opten voorscr. sluijs leggende
- 264. merckelijcken erger slimmer ende crancker geworden
- 265. was als het te voeren geweest hadde deurdien het
- 266. onderste werck veel lossere stonde als van te
- 267. vooren dat oock aen het overhangen vant voorscr. schot-
- 268. bindt geen swaericheijt geweest was overmits het
- 269. bint stroockwijs stonde beter den ijsganck ende
- 270. twater conde keeren dant nu dede int loot staende
- 271. te halven dat voor (?) inhalinge vandien niet bequaem

folio 84 r

- 272. genouch gestelt was ende gecauseert hadde dat het
- 273. wierwerck wel omtrent twee voeten vande sluijs was
- 274. sulcx dat de werckluiden vanden gerequireerdens tselve
- 275. mit sparren ende cupravens (?) gevult hadden, insgelijcx soo
- 276. was bevonden bijde voorscr. visitatie dat die gerequireer-
- 277. dens gepoogt hadden inde voorscr. sluijsen tegens den
- 278. slach vant water seeckere deelen ende balcken te
- 279. steecken hoe wel tselve het alderminste gewelt vant
- 280. voorscr. water niet soude hebben cunnen wederstaen soo verre
- 281. het voorscr. werck ende die binnendeuren van de voorscr. sluijsen
- 282. hem begeven hadden gehadt doch dat alle tgunst bijden
- 283. gerequireerden zoo aent voorscr. schotbint als aende voorscr.

284. sluijsen gedaen was veel bequamer ende beneden die
285. hondert guldens eens hadde connen gemaectt worden indient
286. vannooede geweest hadde hier nae die voorscr. saecke
287. in desen Hove gedient hebbende zoo was gewesen sententie
288. in date en iij^{en} Decembris anno xv^c seven ende tnegent-
289. tich daerbij te nijette gedaen was tvoorscr. appointement
290. vande Rade Provinciael ende geordonneert dat partijen
291. opten seventienden vande voorscr. maent souden compareren
292. voor commissaris ende aldaer procederen, volgende
293. die voorscr. besloten missive vanden voorscr. Provincialen
294. Rade omme sijn rapport gehoort gedisponeert te worden
295. naer behooren, ende was die surcheantie den requiranten
296. bijde voorscr. missive verleent middelertijt gecontinuu-
297. eert, concluderende ten dage dienende bij dese
298. andere middelen dat die voorscr. gerequireerdens als
299. attentaten voor al souden aff doen, costeloos ende schadeloos

3 december 1597

folio 84 v

300. al was zijluiden vuyt crachte vande pretense keure in
301. date den xxij^{en} Maij lestleden ende anders gedaen
302. ofte doen doen hadden aende twee sluijsen genaemt
303. die Lange Dijkersluijs den requiranten toebehoorende
304. gelegen inden Vriesschen Zeedijck inden banne
305. van Eertswoude in prejuditio van surcheantie hemluiden
306. verleent bij missive vande Provincialen Rade in date
307. den xijen Septembris mede lestleden tzedert dat die
308. selve missive hemluiden geleverd was geweest opten
309. vijftienden der selver maent ende hemluiden te wachten van *15^e van dezelfde*

22 mei lestleden

22 september lestleden

maand

310. gelijcken meer te doen Ende doende dien onvermindert
311. eijsch concludeerde bijde middelen van heurluijder requeste
312. den voorscr. Provincialen Rade gepresenteert ende anderen
313. dat die voorscr. gerequireerdens gecondempneert
314. souden worden die voorscr. keure ende all usurpatie
315. van jurisdictien bij hemluiden gepleecht op hem requiranten
316. ende heurluijder voorscr. sluijsen houtwerck der selver
317. aengaende ende onder anderen mede aengaende
318. tschotbint van een vande selve sluijsen inde voorscr.
319. pretense keure gementioneert mit alle tgevolge ende
320. ancleven vandien costeloos ende schadeloos aff te doen
321. maer ter contrarie den requiranten te laten beweren
322. mitte regieringe keure, onderhoudinge ende opsicht
323. vande voorscr. sluijsen nopende t voorscr. houtwerck mitsga-
324. ders oock te gehengen ende gedoogen dat die selve
325. sluijsen bijden dijkgraeff ende heemraden van Geest-
326. merambocht ende andere waterende opte meer genaemt
327. Heer Huijgen Waert gekeurt ende bijden voorscr. dijkgraeff

Folio 85 r

328. ende sijne heemraden beschout werden ende voor soo verre alst
329. noot zij de surcheantie den requiranten bijde voorscr. missive
330. ende bijde voorscr. sententie van desen Hove verleent gecon-

331. tinueert soude worden totten vuijteiijnde toe vande saecke
332. maeckende in cas van proces eijsch van costen ofte tot
333. anderen fijnen ende conclusien als tHoff bevinden soude
334. den impetranten oorbaerlijcxst sijnde, WAER TEGENS
335. van des gedaechdens wegen geallegeert was geweest dat
336. dijckgraeff heemraden ende waerschappen van de Vier
337. Noordercoggens macht ende autoriteit hadden keuren ende
338. ordonnantien te maecken ende te hermaecken opde Zee-
339. dijcken vande voorscr. Vier Noordercoggen ende op alle sluijsen
340. daerinne leggende mit alle die wercken daertoe dienende
341. ofte aen deponderende beginnende die zelve Zeedijck van
342. Wijsenhooren ende soo oostwaerts op deur Medenblick
343. tot Warmershoofs affganck ofte die drie spronc
344. aldaer leggende sonder dat ijemant wie hij sij vermochte
345. eenige sluijsen ende appendentien van dien den dijck raeckende
346. te ontdelven ondergraven ende mit spaden den dijck roerende
347. omme nieuwt werck te maecken off het oude werck te
348. repareren sonder daerop eerst ende alvooren te hebben
349. keure ende ordonnantien vande voorscr. dijckgraeff heemraden
350. ende waerschappen vande Noordercoggen hoe ende in
351. wat vougen die selve ontgrondinge ende opgravinge
352. vanden dijck soude moeten geschieden, Item mit wat
353. materialen ende stoffe ende binnen wat tijde dat
354. twerck gemaectt ofte hermaectt soude moeten
355. werde vermaectt (?) welck werck den voorscr. dijck conser-

folio 85 v

356. nerende niemant anders schouwe kennisse ende judicature
357. hadde (?) dan die voorscr. dijckgraeff heemraden ende
358. waerschappen van de voorscr. Vier Noordercoggen die oock
359. vermochten ende schuldich waren volgende ende in
360. conformite van heure voorscr. respectie commissie ende eedt
361. int beschouwen vande selve wercken regardt te nemen soo
362. die selve gemaectt ofte hermaectt soudent worden tot
363. meeste verseeckerheijt van de landen tot welcken eijnde
364. zou werden jaerlicx in Meije ende Julio ofte daer
365. omtrent die voorscr. dijck beginnende ende eijndende
366. als vooren ordinare gevisiteert ende besichticht zoe
367. ende in wat manieren den dijck ende sluijsen mitten
368. gevolgen vandien gestelt waeren, ende nae dat zijluijden
369. die gesteltenisse vande voorscr. dijck sluijsen ende
370. gevolgen vandien bevonden zoo werden naer gelegentheit vandien
371. keuren ende ordonantien bij hemluijden naer heuren beste
372. goetduncken tot meesten oorbaer ende verseeckerheijt vant
373. gemeen lant gemaectt, van allen welcken gerechticheijt
374. die voorscr. dijckgraeff heemraden ende waerschappen vande
375. Vier Noordercoggen gerequireerdens alhier over tien,
376. twintich dertich jaren ende soo lange dat geen menschen
377. memorie ter contrarie gedochte geweest waeren ende
378. noch jegenwoordich waeren in goede deuchdelijcke possessie
379. vel quasi, omme die zelve gerechticheijden sulcx te
380. mogen gebrijcken als vooren ende dit al in conformite

381. vande oude hantvesten ende privilegien den Noorden-
382. coggens bij den Grave van Hollant inder tijt vergunt,
383. namentlicken van zeeckere privilegie van Hartooch
384. Aelbrecht van Beijeren wesende van date den xiiij^{en}
385. Februarij innen xiiij^c ende een dicterende dat die

13 februari 1401

folio 86 r

386. Bailliu van Medenblick ofte ijmant anders die hij dat
387. beveelt van onser wegen mitten dijckgraeff heemraden ende
388. waerschappen vuijt onser stede ende dorpen vuijt Hoochwouder
389. ambocht den dijcken sluijsen ende sluijstochten dijckgrafften
390. wateringen ende innewegen die den dijckgraeff ende
391. heemraden toe behooren keuren ende beschouwen soude bijden
392. meesten gevolge, Item van zeeckere andere privilegie van
393. Graeff Willem van date den lesten Augusti anno xiiij^c
394. ende thien , seggende dat men tot geenen dagen geen
395. sluijsen leggen soude noch verleggen inden dijck in onsen
396. bailliuschap van Medenblick tenzij bij goetduncken der
397. dijckgraeff heemraden ende waerschappen die meest gegoed
398. ende gelant waeren ende bijden meeste gevolge vande
399. rijkheijt ende vroetschap van onsen lande aldaer twelck
400. sulcx gepremitteert soo was mede waer dat die van
401. Geestmerambocht requiranten alhier oostwaerts vanden
402. Wijsen hooren leggende hadden twee sluijsen oost en
403. west van malcanderen daermede zijluijden vuijtwateren vande
404. Waert genaemt die Lange Reijs inde Zuijderzee, op
405. welcke twee sluijsen die gerequireerdens alhier van allen
406. ouden tijden boven memorie van menschen tot opden huidigen
407. dage toe soo wel gehadt ende gedreven hadden heure
408. keure ende schouwen ende alle andere jurisdictie gepleecht
409. als op andere sluijsen inden voorscr. Vriesschen Zeedijck
410. leggende ende hadden die voorscr. requiranten ende heure
411. voorsaten tzelve altoos gedoocht ende noijt daertegens
412. gereclameert, ende dat meer was zoo wanneer alsser
413. nopende d'executie van eenige keuren bij den gerequireerdens
414. geleijt questie was gevallen den voorscr. heemraden vande

31 augustus 1410

folio 86 v

415. Noordercoggen voor heuren rechtters geagnosceert* der zelve
416. vonnissen gerequiesceert ende d'executien vandien, sonder
417. wederseggen gedoocht, Sulcks zoo was warachtich dat inde
418. jaere van vijfthien hondert ende twee ende tseventich voor-
419. leden bij dijckgraeff heemraden ende waerschappen van de
420. Noordercoggen gemaect zijnde seeckere ordonnantie opt
421. stuck van de stempels vande sluijsen gelegen inde dijck
422. van de selve Noordercoggen ende bijden waerschappen van
423. Geestmerambocht dienaengaende eenige questie gemoveert
424. sijnde, dat bijden heemraden vande voorscreven Noordercoggens
425. opten ix^{en} Octobris anno xv^c ende twee ende tseventich bij
426. vonnisse verclaert was dat die voorscr. waerschappen van
427. Geestmerambocht die stempels in questie souden maecken
428. naervolgende die keuren vanden voorscr. dijckgraeff ende

*erkennen

het jaar 1572

9 oktober 1572

429. heemraden vande Noordercoggens, ende daer nae opten xxiijen
430. Octobris die voorscr. waerschappen van Geestmerambocht *18 oktober (1572)*
431. requiranten alhier in gebreecke gebleven sijnde omme
432. die voorscr. stempels in conformite vanden voorscr. dijck-
433. graeff ende heemraeden van de Noordercoggens keure
434. te maecken twee stempels vander voorscr. requiranten
435. sluijsen bijden dijckgraeff vande Noordercoggens nae
436. voorgaende vonnisse vuyter hant besteedt sijnde waeren
437. aengenomen volgende die voorscr. keure ofte ordonnantie
438. te maecken bij eenen Claes Marijs voorde somme
439. van vijff ende t zestich karolus guldens, twas oock
440. sulcx dat opten xxv^{en} Junij anno xv^c zeven ende tseventich *25 juni 1577*
441. die gerequireerdens alhier bevonden hebbende als dat
442. inden Langer Dijckersluijs (wesende die sluijs alhier in
443. questie) eenige faulte ende gebreecke was, onder anderen
444. gekeurt ende geordonneert hadden dat die onderste stijl

folio 87 r

445. vant schotbint vanden westerschen Lange Dijckersluijs
446. innegewrocht souden worden alst geweest was en voorts een
447. schoorpael daervoor, ende was die selve keure sulcks bijden
448. gerequireerdens geleijt sijnde sonder eenige contradictie vande
449. requiranten alhier geobedieert ende het werck gemaect
450. zijnde bijde gerequireerdens daernae vol beschout geweest
451. gelijk oock mede sonder wederseggen geobedieert ende
452. geachtvolcht waeren geweest seeckere andere keuren ende
453. bijden gerequireerdens inden jaere xv^c acht ende tseventich *in het jaar 1578*
454. gemaect ende geleijt, ordonnerende d'eene van date den
455. lesten Meij dat die van Geestmerambocht haeren sluijs *31 mei*
456. van binnen souden affbreecken ende wederomme van stonden aen
457. nieuwe binnen in stellen omme den voorscr. sluijs alzo in sijn
458. effecte te brengen mits datmen bij die van Geestmeram-
459. bocht souden stellen twee mannen vuyten Noordercoggen omme
460. die handeling vanden te sien ofte gehandelt werde nae
461. behooren dan niet, ende die andere daernaer opten iij^{en} *3 juli*
462. Julij geleijt datmen die stempels vande Lange Dijcker-
463. nieuwe sluijs aen wederzijden vanden gront vuyt soude
464. delven voor ses voeten vanden sluijs ende achter seven
465. voeten naeden eijsch vant werck tot kennisse van heemra-
466. den, Item seeckere andere opten vierden Augustij *4 augustus*
467. daernae gemaect ende geleijt, inhoudende dat die van
468. Geestmerambocht, die anckers aende schotbinten geanne-
469. xeert aen haere sluijs leggende ende bij westen-
470. vertswoude gehouden souden wesen die selve anckers off
471. te breecken ende eerst mitten greep te ontblooten tot
472. beneden die anckers toe off zoo twerck eijschte tot
473. kennisse van heemraden ende weder op te setten mit
474. groene wier tusschen dien dach ende vrijdach doen

folio 87 v

475. eerstcomende te beschouwen van acht dagen op peijne
476. vanden eersten reijsch x st., d'ander reijs twintich stuijvers,

477. ende die derde reijsch xxx st. ende alsdan te besteden
478. vuyjter hant, alle d'welcke keuren insgelijcks als oock
479. alle andere keuren bijden voorscr. gerequireerdens opde voorscr.
480. sluijs ende tgunst daeraen was dependende geleijt bijden
481. requiranten sonder contradictio altijts geobedieert ende
482. geachtervolgt geweest waren ende hadden die voorscr.
483. gerequireerdens ende heure predecesseurs noijt mit heure
484. voorweten getolereert dat die requiranten ofte heure
485. predecesseurs sonder voorgaende keure ordonnantie ofte
486. kennisse van hem gerequireerdens die voorscr. sluijsen ofte
487. d'appendentien vandien den dijck raeckende ondergraven, onder-
488. delven ofte mit spaeden den dijck ofte wier aengeroert
489. hadden zij omme nieuwe wercken te maecken ofte het
490. oude te repareren, naer ter contrarie soo wanneer
491. tot heurluijder kennisse gecomen was geweest dat die
492. requiranten ijert poochden te attenteren in preiudicie van
493. heurluijder gerechticheden ende possessie wel quasi hadden hem
494. daerjegens geopposeert ende soodanige nieuwicheden
495. aff geweert sulcks soo was warachtich dat die
496. requiranten inden jare xv^c een ende tnegentich voor- *in het jaar 1591*
497. leden poogende seeckere wercken aenden voorscr. heure
498. westersche sluijs te besteden ende de facto int
499. werck te treden ende Zeedijck te roeren sonder
500. voorgaende keure ende ordonnantie van de gerequi-
501. reerdens alhier daerinne bijden gerequireerdens ten regarde
502. vandien beleth waeren geweest mit interdictie van
503. alle tselve niet te doen sonder voorgaende keure
504. ofte ordonnantie van hem gerequireerdens ende daer
505. tegens bijden requiranten vercregen zijnde vanden Hove

folio 88 r

506. van Hollandt seeckere subreptice provisie soo waeren partijen daer
507. naer voordien selven Hove in proces geraect ende was eijntelick
508. opten xxij^{en} Meije anno xv^c twee ende tachtich bij *22 mei 1582*
509. sententie diffinitive vanden voorscr. Hove verclaert als dat die
510. gerequireerdens alhier konden gehengen ende gedoogen dat die
511. requiranten die voorscr. sluijsen souden repareren ende tot dien eijnde
512. den Zeedijck ter nootlijcke plaetse ontblooten mits dat die
513. requiranten tselve souden doen volgende ende in conformite
514. vande keure bijden gerequireerdens daerop gemaect ende
515. noch te maecken welcke sententie gegaen was in crachte
516. van gewijsde sonder dat daarvan bij ijemant van partijen
517. geprovoceert was geweest ende was mitsdien bij partijen
518. ten wederzijden in conformite van de selve sententie
519. volgende het oude gebruik verstaen geweest als dat
520. die onderhoudinge ende reparatie vande voorscr. twee sluijsen
521. toe stonde ende incumbeerde den requiranten alhier,
522. maer dat die gerequireerdens toestonde alvoorens
523. keuren ende ordonnantien te maken hoe ende in wat
524. manieren datmen die selve sluijsen soude onderhouden
525. ende die wercken tot behoudenis vande sluijsen ende lant
526. dienende repareren gelijckerwijs ende in gelijcke saecke

527. op nadere plaetse oock geschiede ende die natuurlijcken
528. redenen was mede brengende dat sulcx behoorde te
529. geschieden dienvolgende zoo hadden die voorscr. gerequi-
530. reerdens sulcks als van oudts die voorscr. twee
531. sluijsen, daernaer jaerlijcx mede beschout ende zoe
532. naer gelegentheijt vande saecke keuren daerop geleijt
533. ende dit al sonder contradictie vande voorscr. requiranten

folio 88 v

534. Sulcx soo was warachtich dat daernaer inden jare xv^c
535. ses ende tachtich bijden voorscr. gerequireerdens gekeurt
536. was geweest dat men die Lange Dijcker sluijs
537. aen beijden sijden vanden sluijs een roede soude ophalen
538. tot boven vande cruijn vanden dijck toe ront toe gaende
539. 't Was oock warachtich dat die voorscr. gerequireerdens
540. inden jaere van drije ende tnegentich voorleden schouwende
541. die voorscr. westersche Langer Dijcker sluijsen ende bevonden
542. hebbende als dat die stijlen vande selve sluijsen te
543. lage waren, daerop geleijt hadden seeckere keuren dat
544. men die sluijsen soude verhoogen drie voeten, welke twee
545. keuren die voorscr. requiranten ge..veert/ge..ueert sijnde bijde
546. selve sonder eenich wederseggen geobedieert ende
547. geachtvolcht waren geweest, ende alhoewel mitsdien
548. die voorscr. requiranten hem wel behoorden verdragen te
549. hebben eenige nieuwigheijden te plegen in preiuditie vande
550. gerequireerdens gerechticheijt ende immemorale possessie
551. vel quasi mitsgaders t'oude gebruijck bijde voorscr.
552. sententie vande Hove van Hollant geconfirmeert, twas
553. nochtans sulcx dat hemluijden belieft hadden met indi-
554. recte wegen te trachten omme die jurisdictie over
555. die voorscr. twee sluijsen mit seclusie vande
556. gerequireerdens te incorporeren, want twas
557. warachtich dat in Maije voorleden bij den geriquireer-
558. dens opte ordinarij schouwe bevonden sijnde als dat die
559. stijlen vanden schotdeurbijnten vande voorscr. westersche
560. sluijs wesende lang stijff acht ende twintich voeten
561. voor over was hangende meer als vier voeten ende
562. een halve, en boven dagelicx water omtrent twintich

in het jaar 1586

in het jaar '93

verleden mei

folio 89 r

563. voeten vuytstaende, sulcx dat tselve geen geweld van
564. water ende conde verdragen ende mitsdien gerecht ende
565. gestelt moste wesen als alle sluijsen waren staende,
566. Soo hadden die voorscr. gerequireerdens omme te voorkomen ende
567. te verhoeden alle inconvenienten ende periculen die daer
568. vuyt geschapen waren te ontstaen opten xxij^{en} der voorscr.
569. maent van meije anno xv^c seven ende tnegentich
570. gekeurt als dat men het schotbint vanden voorscr. wester-
571. schen Langer Dijckersluijs souden voor recht op bij het
572. loot stellen, ende inhalen als een sluijs behoort te staen
573. welke keure sulcks gemaect ende geleijt sijnde
574. was den impetranten alhier volgende de maniere

22 mei 1597

575. van doen overgesonden (?), Ende alhoewel dat die
576. selve requiranten wel behoort hadden in conformite vande
577. selve keuren het voorscr. schotbint gerecht ende inne
578. gestelt te hebben na dien eijsch vant werck ende sulcx
579. de sluijs behoorde te staen ofte in gevalle zijluiden
580. gemeent hadden bijde voorscr. keuren beswaert te wesen
581. daer van geprovoceert te hebben aenden Hove van Hollant
582. soo wast nochtans sulcx dat heurluijde beliefs hadde
583. van des te doene onwillich ende in gebreecke te blijven
584. waerdeur gebeurt was dat dijkgraeff ende
585. heemraden van de voorscr. Coggens gerequireerdens alhier
586. opten xxv^{en} Augsti lestleden schouwende den Seedijck
587. vande selve Coggens ende sluijsen daerinne leggende
588. ende bevonden hebbende dat die voorscr. wercken bijde
589. voorscr. gerequireerdens aende voorscr. sluijsen geordonneert
590. volgende die voorscr. keuren niet gemaect en waeren
591. die selve wercken verclaert waren boetschuldich van

verleden 25 augustus

folio 89 v

592. acht dagen vervolgende eerst ij st. , iij st. ende voorts
593. vervolgende het gebruijck van sheeren wegen besteeet
594. geweest Alles volgende die oude maniere van doen
595. inden dijkgraeffschappe vande voorscr. Noordercoggen
596. mitsgaders van Drechterlant geobserveert, ende acht
597. dagen mede expiratie vande voorscr. drie mael acht daegen
598. noch ongemaect wesende was te boete verclaert van
599. tien stuijvers, ende waren voorts bijden dijkgraeff vande
600. Coggen voorscr. die wercken geveijlt naer innehouden vande
601. voorscr. heemraden ende waerschappen keure te aenhoren
602. van een ijgelicken alhier present sijnde, wesende
603. daer onder verscheijden vuijt Geestmerambocht ende
604. die voorscr. dijkgraeff volgende die oude maniere
605. van doen voorts vuijtgebooden hebbende die voorscr.
606. wercken volgende die voorscr. keuren om duijsent
607. ducaten telcken reijse int openbaer offvragende
608. oft ijemant t'voorscr. werck om minder gelt soude
609. willen aennemen te maecken haddde voorts eenwerff
610. anderwerff dardewerff tselve geveijlt te maecken ten
611. eijnde eenen ijgelicken diet belieffde voor minder gelt
612. aen te nement selve soude mogen doen ende dienvolgende
613. hadde naer meermalen repetitie van een werff anderwerff
614. derdewerff versocht vonnisse off het lange genouch
615. geveijlt was ende eijntelijcken niemant comparerende
616. die tselve om minder gelt begeerde aen te nemen, seggende
617. die van Geestmerambocht in vilipendie vande voorscr.
618. keure ende twercke dat zijluiden alwaert werck om
619. vijff stuyvers te maecken tselve n iet en souden begeeren
620. aen te nemen soo hadden ten laeste die voorscr. heemraden

folio 90 r

621. verclaert als dat het lang genouch was, ende was die voorscr.
622. dijkgraeff aennemer gebleven vant voorscr. werck

623. volgende die voorscr. keure, ende alhoewel die voorscr. requiranten bij
624. tleggen vande voorscr. keure mitsgaders die rechtelijcke
625. proceduijren streckende ten fijne omme tot executie vandien
626. te mogen geraecken int minst niet en waeren gepre-
627. iudiceert, bijzonder naedien dat tgunt gekeurt was
628. nootelick tot preservatie vande sluijse ende dijcke
629. requireerde gemaect te worden ende sonder het ..den
630. vande wieren niet niet en conde gemaect worden, thadde de
631. voorscr. requiranten nochtans belieft hem te adresseren aen den
632. Hove van Hollant ende zoe veel te wege te brengen
633. dat sijluijden op heure subreptijs te kennen gevende vercregen
634. hadden besloten missive van de voorscr. heure houdende surcheantie
635. van alle vordere procedueren tot dat anders soude wesen
636. geordonneert, welcke missive alzoe van wegen die
637. requiranten alhier, die voorscr. dijckgraeff ende heemraden
638. van de Coggens gerequireerdens terstont gehantreijckt
639. werden ende dat die gerequireerdens geraden vonden die selve
640. missive in communicatie te leggen mitte waerschappen
641. vande voorscr. Coggens, Soo was daerdeur die voortganck
642. vant voorscr. aengenomen werck geretardeert geweest
643. ende was middelertijt als opten xxv^{en} Septembris anno xv^c
644. seven ende tnegentich voorleden deur storm ende onweder
645. gebeurt dat die schotdeur vanden voorscr. Westersche
646. sluijse overmits die voorscr. faulte ende het overhangen
647. van het voorscr. schotbint vuyjt sijn goete in stucken was
648. geslagen ende het bindt vanden oosterschen sluijse
649. overmits andere gebreecke loos was geworden, sulcx
650. dat men tselve omme meerder perijckel te beletten

25 september 1597

folio 90 v

651. voor die tijt mit touwen vast hadde moeten maecken
652. wesende ten selven tijde een vande twee sluijswachters
653. die bijden requiranten tot opdoeninge ende sluijtinge
654. vande voorscr. twee sluijsen worden gestelt van huijs
655. ende dander het perijckel gesien hebbende deurgaende
656. ende hem absenterende ter oorsaecke van welcke ende
657. andere periculen die gerequireerdens genootsaeckt waren geweest
658. verscheijden andere keure te leggen, die welcke ten
659. regarde dat die executie vandien geen moram* en waren

uitstel

660. lijdende deur tusschen spreekken vanden advocaet vant
661. lant ende den Reeckenkamer doubledt bij provisie
662. onvermindert ijeders gerechticheijt mede waren geachter-
663. volcht ende geexecuteert geweest, ende alzoe die
664. voorscr. gerequireerdens deur die voorscr. storm midtsgaders
665. inconvenienten die voorscr. sluijsen bejegt bemerckten
666. dat die clause van surcheantie niet alleenlijck
667. was streckende tot datelicke beneminghe van heur
668. luijder gerechticheden ende oude possessie vel quasi
669. maer oock mede dat deur soodanige hantsluijtinge
670. aen hemluijden gedaen ende datelijcke beneminghe van
671. heurluijder gerechticheden ende possessie vel quasi zijluijden

672. an zoodanige conditien gemaectt worden dat die
673. requiranten deur negligentie slofficheden ofte andere
674. versuijmicheden hem requireerdens voor alle andere
675. inde gront souden connen bederven, wesende die sanddijck
676. langes die waterlosinge leggende, sulcx datse het
677. binnen water nauwelicx conde geschutten, Soo hadden
678. die voorscr. gerequireerdens hem met rijpe rade vande
679. ... ..cessie (?) ende executie vande voorscr. clause van

folio 91 r

680. surcheantie geconstitueert appellanten ende heur ...nich
681. onder den voorscr. Hove Provinciael van Hollandt ...
682. hebbende, Soo waeren eijntelijcken die selve [.....]
683. ende was die voorscr. clause van surcheantie [.....]
684. geweest die nu volgende zoo hadde [.....]
685. die voorscr. wercken die bij hem voorge- [.....]
686. ende maniere van doen inde Noordercoggen [.....]
687. dijckrecht geobedieert aengenomen [.....]
688. geseijt is doen opmaecken ..ij conform [.....]
689. ende hadde daerinne gedebourseert* [.....] **voorschieten van geld*
690. lijcke oosten inden staende [.....]
691. gulden die somme van twee ... ende ...acht...[.....]
692. vier stuuvers ende alhoewel mitsdien [.....]
693. requiranten bijde voorscr. revocatie vande clause van
694. surcheantie int minste niet en waeren gegrou..eert/gegrov..eert ...
695. overmits dat die voorscr. wercken nootelick mosten gemaect
696. worden ende geen moram waren lijdende Als oock mede
697. dat die voorscr. requiranten selve wel verstaende dat
698. zoodanige keuren ende ordonnantien ten minsten bij
699. provisie om tgroot perijckel dat, uit delajieren vander
700. executie der selver gelegen was behoorden naegecomen
701. ende geachtvolcht te worden mitten gerequireerdens
702. geaccordeert ende verdraegen waren dat die andere
703. keuren bijde selve gerequireerdens daermee opte voorscr.
704. sluijsen naer gelegentheijt der saecken geleijt bij provisie
705. onvermindert ijdere gerechticheijt souden geachtvolcht
706. worden, 'T hadde nochtans dies al niet tegenstaende
707. den voorscr. requiranten belieft hem vande sententie vande
708. Rade Provinciael daerbij die voorscr. clause van

Folio 91v

709. surcheantie was gerevoceert te constitueren appellanten
710. wes dese Hove heure (?) mandement van ontfangen te worden
711. als appellanten te lichten ende hadden die voorscr. requiranten
712. tzelve te werck doen leggen aenden gerequireerdens
713. [...] ten dage dienende , soo was van wegen den voorscr.
714. requiranten eijsch gedaen ende provisie versocht als apud actor* **erbij*
betrokkene
715. ... tegens van wegen den voorscr. gerequireerdens contrarie
716. .... clause genomen (?) sijnde mede als apud actor, Soo was
717. ... ..de hoeren commissarissen sittende ter audientie
718. ... .. gecommitteert naer pleijdoije die

719. ... .. advijs ende was daer naer bij desen
 720. ... .. uitende tvoorscr. advijs die voorscr. sententie vande
 721. Hove van Hollant te nijete gedaen ende geordonneert
 722. dat partijen opten xvijen Decembris voorleden souden compareren *verleden 17*

december

723. voordien voorscr. commissarissen omme aldaer te procederen
 724. volgende die voorscr. brieven van beschrijvinge vanden
 725. Hove van Hollandt van date den xij^{en} Septembris *17 september 1597*
 726. anno xv^c seven ende tnegentich voorleden omme desselffs
 727. rapport gehoort gedisponeert te worden naer behooren con-
 728. tinuerende middelertijt die surcheantie den voorscr. requi-
 729. ranten bijde voorscr. missive verleent die nu volgende zoe
 730. waren partijen opten xvij^{en} der voorscr. maent gecompaa- *17 idem*
 731. reert geweest concluderende aldaer datter geen
 732. reparatie van attentaten* en viel ende voorts tot **poging, onderneming*
 733. subreptie ende obreptie* ten fijne van niet ontfanckelick **slinkse poging een vonnis te krijgen*
734. ende bij ordne dat den selven impetranten heurluijder
 735. eijsch ende conclusien ontseijt ende die gerequireerdens
 736. dier van geabsolveert souden worden mits dat die
 737. gerequireerdens te vreden waeren ten requiranten mitte

folio 92 r

738. reparatie ende onderhoudinge vant houtwerck vande
 739. Wester Langedijckersluijs ende het schotbint alhier in
 740. questie te laten verwerden (?) wel verstaende dat tselve
 741. geschiede in conformite vande keure ende ordonnantie
 742. vande gerequireerdens al naer ouder gewoonte ende dat
 743. voordien requiranten geen provisie en viel maer ter contrarie
 744. dat voor zoe veel alst noot sij die clause van
 745. surcheantie den requiranten verleent bij provisie aff gedaen
 746. soude worden ten minsten nopende de executie vande
 747. jurisdictie over die sluijsen ende schotbint in questie
 748. mitsgaders vande voorscr. gedebourseerde penningen ende die
 749. te mogen innen ende executeren onder cautie* de restituerende **borgstelling*
 750. ofte tot anderen fijnen ende conclusien maeckende eijsch
 751. van costen van dese processe tot taxatie ende moderatie
 752. van desen Hove implorende op als t'offitium vanden
 753. selven Hove, in welcke saecke partijen geschreven hebbende
 754. bij memorien ende advertenties van rechten hadden daer-
 755. van midtsgaders andere alsulcke stucken ende munimenten
 756. als elcks belieft heeft gehadt te produceren onder den
 757. voorscr. commissaris gedient ende anden selven versocht
 758. den Hove rapport gedaen te worden T'HOFF gehoort
 759. het rapport vanden commissaris daervooren partijen
 760. gecompareert zijn geweest, Gesien sijn proces verbael
 761. stucken ende munimenten onder hem geexhibeert ende op
 762. alles rijpelicke geleth, doende recht vuyten naem ende
 763. van wegen die Hooge Overicheijt ende Graeffelicheijt
 764. van Hollandt, Zeelandt ende West-Vrieslant condempneert den
 765. gerequireerdens die keure in questie ende alle usurpatie
 766. van jurisdictie bij hemluijden opten requiranten ende heurluijder

folio 92 v

767. sluijsen voor soo veel het houtwerck vandien aengaet mitten
768. gevolge ende aencleven van dien costeloos ende schadeloos
769. aff te doen ende heurluijden te wachten van gelijcke meer
770. te doen, maer ter contrarie die requiranten te laten
771. bewerden mitte regieringe keure onderhout ende opseijt
772. vant houtwerck der voorscr. sluijsen mitsgaders inde costen
773. vanden processe tot taxatie vanden Hoogen Rade, Aldus
774. gepronunchieert inden Hage den negende Septembris
775. anno xv^c acht ende tnegentich T'oorconde tsejel van
776. justitie vanden voorscr. Hoogen Rade hier onder aen doen
777. hangen, onderstont geschreven Bij mijnen Heeren
778. d'eerste ende andere raden vanden Hoogen Rade in
779. Hollant ende was onderteckent J Jes ende besegelt
780. met een groote vuythangende zegel van roode wasse an
781. een dubbelde staerte
782. Naer collatie gedaen mette principale sententie geschreven
783. in franchijn ... .. ende besegelt als boven als desen
784. daermede bevonden te accorderen bij mijn openbaer nots.
785. t'Alckmaer residerende opten vij^{en} Februarij 1601

9 september 1598

7 februari 1601

J. Thomas 1601 Notrus sstt

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 92 v – 93 r

Onderhandse akte van attestatie van een op verzoek van twee waerschappen door Jan Cornelis Reyersz Timmerman van Noord-Scharwoude afgelegde verklaring omtrent het onderhoud van de Vrouwenbrug bij Alkmaar, 1599. Authentiek afschrift, 1601.

folio 92 v

1. Ick ondergeschrevene Jan Cornelisz Paijsz timmerman
2. buijrman tot Noortscherwout opten Langendijck out omtrent
3. I jaeren rechtelijcken voor v.. ten versoecke van
4. Jan ..sz van Warmenhuijsen tegenwoordich waerschap

folio 93 r

5. van Geestmerambocht attesteere ende verclare voerde waerheijt
6. bij mijne manne woorden in plaetse van ede dat ick als knecht
7. oft zelfs als meester geleden over een ofte twee en dartich jaren
8. tot opten onderschreven dach toe getimmert en mede gewrocht
9. hebben vuyten naem ende tot laste van Geestmerambocht an
10. Vrouwen Broers Breg bij Alckmaer aengaende ende belangende
11. t'maken ende reparatie vant boven beleggelis vande plancken
12. van de selve breg ende binnen staende palen maer ter contrarie
13. d'wangen vande selve Vrouwen Broers ofte Mannecke Breg
14. bijde stede van Alckmaer ofte hare timmerluijden, tot haer
15. coste gerepareert gemaect ende onderhouden zijn, ende niet
16. van Geestmerambocht, willende tselve int noot waer bij

17. eede verstercken in kennisse tselve onderteijckent desen
18. xxvij^{en} October anno x^cix aftere noch mede dat ick
19. Jan Weijersz timmerman vraechde al inder tijt dat ick
20. noch voor knecht met hem wrochte ten eijnde vant
21. voorscr. werck sullen wij oock die wangen vande breg
22. niet mede maken, waerop Jan Wijersz ende wilen timmer-
23. man voorscr. voor antwoord gaf, neen, seggende dat
24. onderhouden die van Alcmaer ende was onderteekent
25. Jan Cornelis X Paijs merck

28 oktober 1599

26. Naer collatie gedaen mette principale acte onderteekent
27. as boven in date daer mede bevonden te accorderen opten
28. vij^{en} Martij 1601 Bij mlj

7 maart 1601

J Thomasz 1601 Notaris sstt

Cartularium Geestmerambacht, inventarisnummer 16, folio 93 v – 95r

Akte van arbitrage waarbij enige daartoe aangezochte arbiters uitspraak doen in een geschil tussen het ambacht en de grafelijkheid van Egmond rond een door het ambacht verschuldigde erfpacht voor de visserij en door de grafelijkheid te betalen molengelden, 1590. Eenvoudig afschrift, [ca. 1605].

folio 93 v

1. Alsoe tusschen die Graefflicheijt van Egmont ter eenre
2. ende die van Geestmerambocht ter andere zijde zeeckere questie
3. ende geschille vuytstaende was vande erffpacht vande vischerie
4. vande Zeewiel voor ettelicke jaeren als sedert die jaere
5. xv^c xlij tot desen huijdigen daege toe vervallen begroot
6. jaerlicx tot xxvj guldejn xiiij stuvers gelijk van desen
7. wegen tusschen die voornoemde parthijen zekere processe
8. voordien Hove van Hollant ongedecideert hangende was
9. waer tegens die van Geestmerambocht pretenderende
10. waren alle die oncosten vande erectie vande molens
11. ende die jaerlicxe molengelden vanden Rekerlanden
12. gelegen tusschen Schoreldam ende Crabbedam begroot
13. omtrent tot hondert geersen toecomende die voornoemde Graeff-
14. licheijt gelijk die zelffde omtrent voordien tijt van
15. dertich jaren haer water door zekere pompen door
16. den voornoemde Reeckerdijck exonerende zijn geweest ende
17. noch dagelicx exonerende zijn, mitsgaders t'achterstal
18. vant stellen vande voornoemde molens ende vande
19. voornoemde jaerlicxe molengelden van de Derchmeer
20. groot Cxxxv gersen voor dien tijt van omtrent thien jaren
21. begroot als ter tijt toe die voornoemde Derchmeer an verscheijden
22. particuliere personen veralieneert ende vercocht zijn geweest
23. ende te duchten was als dat vuyt dese questien ende differen-
24. ten enige processen ende querellen vorder vuyt soude
25. rijsen Soe ist dat parthien voornoemt alle die voornoemde questien
26. gestelt hebben in handen van Adriaen Heijndricxsz Rabbi
27. Cornelis Cornelisz Bel ende Jan Cornelisz Hesisz (?)

het jaar 1542

28. als minnelicke arbiters ofte arbitrateurs daer toe
29. bij parthien voorscr. versocht, die welcke parthien hen
30. wederzijden int lange gehoort ende op alles wel rijpelick
31. geleth hebben in desen verclaert gelijk zij bij desen

folio 94 r

32. hare vuijtspraecke in desen opt believe van parthien
33. voornoemt, als dat die voornoemde parthien malcanderen sullen quieteren
34. van alle, tgunst wes bijden selfden van alle t'voorgaende
35. respectivelick ende reciproche tot desen huijdigen dage toe
36. eenichsints gepretendeert en is geweest ofte gepretendeert
37. ende geeijcht eenichsints heeft mogen t werden ende dat voorts die
38. voornoemde Graefflicheijt zal remitteren ende quijtschelden die van
39. Geestmerambocht nu ende ten ewigen daegen die voornoemde
40. jaerlicxe erffpacht vande voorscr. Zeewieler vischerie bijde
41. voornoemde Graefflicheijt door t'leggen vande Oosterendijck gepre-
42. tendeert Des soe sal die voornoemde Graefflicheijt nu ende ten
43. ewigen daegen vrij ende exempt zijn vrij eenige molengelden
44. van wegen hare voornoemde Rekerlanden met die van Geestmer-
45. ambocht te contribuieren ofte gelden, ter oorsaecke dat
46. zij haer water als vooren op Geestmerambocht exonerende
47. zijn gelijk oock die zelfde Graefflicheijts Rekerlanden
48. voornoemt nijet mede zullen gelden eenige oncosten vande sluisen
49. in die Huijgendijck ofte tot die sluijs vande Langereijs met
50. d'appendentie vandien, mits dat daer en tuschen die voornoemde
51. Graefflicheijt gehouden zal zijn die cadijcken van haer
52. voornoemde Reeckerlanden vuijt alle schouwen ende keuren van
53. Schepenen ende Regeerders vande dorpe van Warmenhuijsen
54. jaerlicx op te maecken ende sullen perthien hier ende an
55. wederzijden hare laeten genoegen ende te vreden, van
56. welcke dese onse voornoemde vuijtsprake parthijen voornoemt haeren
57. beraet genomen hebben gehadt tegens den donderdach voor
58. Paeschen als wesende den xix^{en} aprilis, om alle tvoorgaende te *19 april*
59. anojieren ende approberen ofte aff te seggen Aldus gedaen
60. bij ons arbiters hier onder geschreven opten ix^{en} Aprilis xv^C *9 april 1590*
61. ende tnegentich in tegenwoordicheijt van Anthonis Willemsz
62. Sonck rentmeester van de Graefflicheijt van Egmont ter

folio 94 v

63. [ter] eenre Jan Hillebrantsz van Warmenhuijsen, Jacob Gerritsz
64. van Outcarspel, Cornelis Jansz van Noortscherwout, Sijmon
65. Vreicxsz van Brouck, Rong Aeriansz van Outdorp,
66. waerschappen van Geestmerambocht, Sijmon Barthelomeusz
67. van Harincarspel Willem Harmensz Roswinckel collecteur
68. vande poortergeersen van Alcmaer in Geestmerambocht
69. ter andere zijden mitsgaders Jan Boijersz gedeputeerde
70. van Eenigenburch ende was onderteckent ARabbi
71. Cornelis Cornelisz, Jan Cornelisz, onderan stont
72. geschreven de principale acte van approbatie luidende
73. aldus, de Heere van Brederode inden naeme ende
74. van wegen mijne Jonckvr^e. Sabine gebooren Gravinne
75. van Egmont Vrouwe van Beijerlant etc Gezien hebbende

76. de vuijtspraecke opt believen van parthien gedaen ende zulcx
77. het concept van accorde hijer boven geroert, ende daer
78. op gehadt het advijs van die vande Rade vanden huijse
79. van Egmont, die t'vooscr. concept bevinden goet, heeft
80. tselve mede bewillicht ende tot dien eijnde gecommiteert
81. ende geauctoriseert den Rentmeester vande Graeffelicheijt
82. van Egmont Anthonis Sonck t'vooscr. accort te
83. aggreeren ende voor goet te accepteren te belieff
84. van mijne vooscr. Jonkvr^e. ende den huijse van Egmont
85. Aldus gedaen inden Haege onder de signature vande
86. vooscr. Heere van Brederode ende t'cachet van mijne vooscr.
87. Jonckvr^e. opten xiiij^{en} Aprilis anno xv^c tnegentich
88. onder stont geteijckent IV Brederode ende is onder
89. besegelt ende opgedruet een cachet in rooden wasse hebbende
90. de acte van approbatie hier nae geinsereert beginnende
91. op welke vooscr. vuijtspraecke parthien vande an

13 april 1590

folio 95 r

92. wederzijden metten haren in communicatie geleijt zijnde hebben
93. die voornoemde perthien d'vooscr. vuijtspracke opten xix^{en} aprilis daer
94. an volgende voor ons voornoemde arbitrateurs gelaudeert ende
95. geaprobeert als zij den zelven lauderen ende approberen mits
96. desen Belovende d'zelve in alle zijne poincten ende articuelen voor
97. verhaelt nu ende ten ewigen daegen na te comen ende achter-
98. volgen zonder eenige oppositie ter contrarie, hebben oock
99. mede parthien voornoemt hier mede gecesseert doot ende te nijete
100. gedaen alzulcke processen als tusschen henluijden ter saecke
101. van desen geresen waren ende voordien Hove van Hollant noch
102. ongedecideert hangende, Sonder bedroch t'oorconde desen bij
103. parthijen onderteekent opten xix^{en} aprilis xv^c tnegentich mij
104. present als notaris hier toe versocht ende was onderteekent
105. Anthonis Sonck, Pieter Paeuw, bij mij Jan Hillebrantsz
106. Willem Roswinckel bij mij Cornelis Jansz, Pieter Heijn, bij
107. mij Pieter Pietersz, Jacob Gerritsz Vlaerding, bij Sijmon
108. Vreicxsz, Rong Adriaensz, bij mij Jan Reijersz Arabbi, Cornelis
109. Cornelisz, Jan Cornelisz, J Thomasz nots sstt

19 april

19 april 1590